

Budgetbemærkninger 2018 – 2021

**Drift og anlæg
Konto 0-6**

RANDERS

Budgetbemærkninger 2018 – 2021

Drift

1. Økonomiudvalget.....	5
2. Børne- og skoleudvalget.....	25
3. Beskæftigelsesudvalget.....	71
4. Socialudvalget	93
5. Miljø- og teknikudvalget.....	117
6. Kultur- og fritidsudvalget.....	147
7. Sundheds- og omsorgsudvalget.....	159
8. Landdistriktsudvalget	187

Anlæg

1. Økonomiudvalget.....	195
2. Børne- og skoleudvalget.....	199
4. Socialudvalget	217
5. Miljø- og teknikudvalget.....	227
6. Kultur- og fritidsudvalget.....	253
7. Sundheds- og omsorgsudvalget.....	259
8. Landdistriktsudvalget	265

1. Økonomiudvalget

Drift

Bevillingsområder:

- 1.1 Administration og tværgående puljer
- 1.2 Politisk organisation
- 1.3 Erhverv og turisme

1.1 Administration

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2018:

Administration

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Sekretariater og forvaltninger	423,8	-14,8	409,0			
1.2 Redningsberedskab	18,2	0,0	18,2			
1.3 Lønpuljer og kompetenceudvikling	33,4	0,0	33,4			
1.4 Udbetaling Danmark	14,6	0,0	14,6			
1.5 Tjenestemandspensioner og præmier	54,9	0,0	54,9			
1.6 Interne forsikringspuljer	19,8	0,0	19,8			
1.7 Lov og cirkulæreprogram	0,0	0,0	0,0			
1.8 Budgetaftaler	26,5	0,0	26,5			
Driftsudgifter i alt	591,2	-14,8	576,4	0,0	0,0	0,0

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med nettoudgifter for 576,4 mio. kr.

1.1. Sekretariater og forvaltninger

Sekretariater og forvaltningers administration er ét aftaleområde. Aftalen dækker alle de centrale administrative funktioner. I tabellen herunder er budget 2018 på i alt netto 409,0 mio. kr. fordelt på stabe og forvaltninger samt tværgående administrative udgifter.

Denne oversigt omfatter stabenes og forvaltningernes udgifter til personale og udgifter som hovedsageligt er personalerelaterede f.eks. uddannelse, møder og rejser, befordring, kontorhold, inventar, indtægter m.v. Det drejer sig både om medarbejdere i:

- Afdelinger, som betjener borgerne
- Afdelinger, som betjener organisationen (it, personale, sekretariater, økonomi m.v.)

Endvidere omfatter de administrative udgifter opgaver, som er fælles for flere forvaltninger eller er tværgående for hele kommunen, idet udgifterne dog budgetteres og bogføres på stabe og forvaltninger.

Budget 2018, mio. kr., 2018-pl	Løn	Øvrige udgifter	Indtægter	Netto
Direktion	2,2	0,5	0,0	2,7
Økonomiafdelingen	19,3	1,3	0,0	20,6
Personale og HR	14,3	0,6	0,0	14,9
Elever og studiejobs	2,5	0,0	0,0	2,5
Borgerrådgiver	2,0	0,1	-1,6	0,6
Byråds- og direktionssekretariat	9,5	0,7	0,0	10,2
Borgerservice	15,5	1,0	-0,6	15,9
IT-afdelingen	17,8	3,6	0,0	21,4
Erhvervs- og udviklingssekretariatet	4,0	0,4	0,0	4,4
Børn og skole	42,9	2,1	0,0	45,0
Social og arbejdsmarked	127,3	14,3	0,0	141,6

1.1 Administration

Miljø og teknik	63,2	0,4	-9,9	53,6
Sundhed, kultur og omsorg	30,3	0,8	0,0	31,1
Stabe og forvaltninger i alt	350,7	25,9	-12,1	364,5
IT-afdelingen - fagsystemer, IT-udvikling mv.	0,0	53,5	0,0	53,5
Centrale driftspuljer og generel administration, tilretning af takster (overhead)	0,0	-22,7	0,0	-22,7
Fælles, KL-kontingent, revision, kopiering, gebyrer, vielser, annoncering	0,1	9,7	-2,5	7,3
Porto, advokat, projekter, fælles uddannelse	0,0	6,4	-0,2	6,3
Tværgående og fællesudgifter i alt	0,1	47,0	-2,6	44,4
Total	350,8	72,9	-14,7	409,0

Centrale driftspuljer, generel administration og tilretning af takster udviser en nettoindtægt på 22,7 mio. kr. og vedrører håndtering af takstberegningen i forbindelse med salg af pladser i sociale tilbud og på specialskoler. Centrale driftspuljer er andel af bidrag til barselsfond på 0,7 % og andele af centralt bogførte forsikringer mv. Generel administration beregnes med 5,4 % af de pågældende institutioners driftsbudget.

Budgettet kan specificeres således:

Centrale driftspuljer

Børn og skole -1,3 mio.

Social og arbejdsmarked -4,0 mio.

Generel administration

Børn og skole -6,7 mio.

Social og arbejdsmarked -11,7 mio.

Takst tilretning, ramme til justering

Tilretning forvaltninger 1,1 mio.

I alt -22,7 mio.

1.2 Beredskab og Sikkerhed

Beredskab og Sikkerhed har siden 1. januar 2016 været et fælles beredskab for Randers, Favrskov, Norddjurs og Syddjurs kommuner. Beredskab og Sikkerhed er organiseret som et kommunalt fællesskab efter styrelseslovens § 60 og er etableret som et interessentskab.

Beredskab og Sikkerheds opgaver er i hovedtræk:

- Rednings- og slukningsopgaver i tilfælde af brand
- Opgaver i forbindelse med akutte uheld med farlige stoffer
- Opgaver i forbindelse med modtagelse, indkvartering og forplejning af evakuerede og andre nødstedte.
- Vandforsynings- og brandhaneadministration
- Brandteknisk sagsbehandling
- Forebyggende opgaver
- Brandsyn

Der er nedsat en Beredskabskommission, der har ansvaret for varetagelse af redningsberedskabets opgaver. Borgmesteren er født medlem af Beredskabskommissionen, og Randers Kommunes budget til Beredskab og Sikkerhed er derfor placeret under Økonomiudvalget.

De enkelte kommuners andele af det samlede budget har dannet grundlag for en fordelingsnøgle mellem kommunerne. Randers Kommunes ejerandel udgør 39 %. Budgettet til redningsberedskabet udgør i 2018 18,2 mio. kr.

1.3 Lønpuljer og kompetenceudvikling

Budgettet udgør 33,4 mio. kr. og vedrører følgende områder:

Voksenlærlinge 1,7 mio. kr., tillidsrepræsentanters vilkår 0,8 mio. kr., jubilæumsgratialer 2,5 mio. kr., barselsfond 21,0 mio. kr. og tværgående kompetenceudvikling 7,4 mio. kr.

Af budgettet til voksenlærlinge anvendes forlods 0,2 mio. kr. til administrative elever. Herefter fordeles 1,5 mio. kr. med 0,7 mio. kr. mellem Miljø og teknik, driftsafdeling og administrationen. Derudover anvendes 0,8 mio. kr. til aflønning af voksenlærlinge som ansættes med to til IT-afdelingen, to til Miljø og teknik samt to til Sundhed, kultur og omsorg.

Budgettet til jubilæumsgratialer er fastsat svarende til det forventede antal jubilarer.

Barselsfonden blev tidligere finansieret af aftaleenhederne svarende til 1,0 % af kommunens lønsum. Ved budgetforliget for 2015 blev fonden dog reduceret med 6,4 mio. kr. I budget 2016 er fonden herudover reduceret med en rammebesparelse på 2 mio. kr. og aftaleenhedernes finansiering udgør derfor med virkning fra budget 2016 0,72 % af lønsummen. Fra barselsfonden refunderes 80 % af forskellen mellem den faktiske løn og barselsrefusionen modtaget fra "dagpengekantoret".

Budgettet til tværgående kompetenceudvikling er i 2018 på 7,4 mio. kr., der fordeles med 1,3 mio. kr. til DOL og 6,1 mio. kr. til Pau og SOSU elever.

1.4 Udbetaling Danmark

Den budgetterede udgift er 14,6 mio. kr.

Randers Kommune er fra 2013 blevet opkrævet et administrationsbidrag fra Udbetaling Danmark (UDK) for varetagelse af en række sagsbehandlingsområder, fx udbetaling af pension. KL forventer, at administrationsbidraget for kommunerne samlet set vil udgøre ca. 800 mio. kr. om året i 2015-18, hvorefter bidraget forventes reduceret som følge af effektivisering af sagsbehandlingen hos UDK og indfrielsen af lån optaget i forbindelse med etableringen af UDK.

Med virkning fra 2016 opkræver UDK også et administrationsbidrag til IT. Årsagen hertil er, at i dag opkræver KMD omkostningerne for IT-driften vedrørende UDK som en del af kommunernes samlede betalinger til KMD. Men i takt med at UDK sætter de nye løsninger i drift, vil omkostningerne overgå direkte til UDK. Kommunernes betaling for løsningerne vil herefter ske til UDK via "Administrationsbidraget til IT".

Over de kommende år vil den enkelte kommune derfor opleve at få stigende omkostninger til UDK. Dette mere end modsvares dog af et fald i kommunens IT-omkostninger til KMD, efterhånden som de enkelte løsninger udfases.

Da der er forsinkelse på udviklingen af de nye løsninger, falder de samlede udgifter til UDK inkl. administrationsbidrag, it-administrationsbidrag og udgifter til KMD først fra 2019.

Administrationsbidraget for 2018 fastsættes endeligt på Udbetaling Danmarks bestyrelsesmøde i december 2017.

1.5 Tjenestemandspensioner og tjenestemandsforsikringspræmier

Budgettet udgør 54,9 mio. kr. i 2018.

Det vedrører tjenestemandspensioner til pensionerede tjenestemænd og præmier som indbetales til Sampension til dækning af fremtidige pensionsudgifter.

1.1 Administration

Såvel pensioner som præmier skal bogføres på hovedkonto 6 Administration uanset ansættelsessted. Når en tjenestemand fratræder, vil stillingen typisk blive besat med en overenskomstansat, hvor pensionsforsikringspræmien skal bogføres på ansættelsesstedet. I denne type stillingsskift kompenseres ansættelsesstedet for merudgiften på 16 % til præmier med finansiering fra puljen til tjenstemandsforsikringspræmier. Kontoen dækker også over restudgifter til tjenestemandspensioner, da præmierne over årene ikke har været fuldt dækkende.

Udgiften til præmier er faldende på grund af nettoafgang af tjenestemænd medens udgiften til tjenestemandspensioner iflg. Sampension vil stige de kommende år og først topper omkring år 2025.

1.6 Forsikringspræmier og forsikringsudgifter

Budgettet er på i alt 19,8 mio. kr.

Randers Kommune er både forsikret via forsikringselskaber og via en intern forsikringsordning. Den interne forsikringsordning vedrører bl.a. arbejdsskade, bygning og løsøre, motorkøretøjer, erhvervs- og produktansvar, forsikringsmægler, risikostyring m.v.

Forsikringspræmien/budgettet er fastsat således, at budgettet svarer til årets forventede udgifter til forsikringspræmier og erstatningsudgifter. Budgettet fastsættes endvidere så det mindst er på niveau med de seneste 4 års regnskaber tillagt prisfremskrivning.

På området bogføres præmieudgifter til de enkelte forsikringsområder samt erstatninger for arbejdsskader og erstatningsudgifter.

1.7 Lov og cirkulæreprogram

Lov og cirkulæreprogrammet for budget 2018 udviser netto 0 kr.

1.8 Budgetaftaler, buffer serviceudgifter

Budgettet er på i alt 26,5 mio. kr., som fordeler sig på:

• Kørselsudbud forlig 2013, buffer	0,5 mio. kr.
• Analyse befordring årlig besparelse	-0,5 mio. kr.
• Innovationspulje	0,5 mio. kr.
• Serviceudgifter, buffer	25,8 mio. kr.
• Moderniseringsprogram - besparelse	-2,0 mio. kr.
• PL Pulje	2,3 mio. kr.

Kørselsudbud, budget på 0,5 mio. kr. til variabel kørsel og buffer til merudgifter ved eventuelt vognmandsskifte og uforudsete udgifter i opgørelse af besparelse. Jævnfør beslutning i B2016-2019 er der endvidere indarbejdet en besparelse på 0,5 mio. kr. som følge af de besluttede analyser vedr. befordring og intern kørsel.

Innovationspuljen blev ved budgetforliget 2015 reduceret med 4 mio. kr. årligt. Der er herefter et budgetbeløb på 0,5 mio. kr. årligt.

Der er budgetteret med 25,8 mio. kr. som en bufferpulje vedr. serviceudgifter i 2018-21.

Der er budgetlagt en besparelse vedr. moderniserings- og effektiviseringsprogrammet (MEP) første trin (2018) på 2 mio. kr. i 2018 og frem.

Derudover er der en PL pulje på 2,3 mio. kr. Beløb er afsat til at imødegå fremtidige ændringer i pris- og lønskøn, der ikke kan udmøntes i Randers Kommune.

1.1 Administration

2. Budgetmål i 2018 - tværgående

Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan måler vi det?	Bemærkninger
Randers Kommune skal have en sund økonomi		
Målet om en sund økonomi skal være styrende for kommunens budgetlægning og skal være medvirkende til at skabe gode rammer og betingelser for realisering af Vision 2021 samt øvrige mål om vækst og velfærd.	<p>Målet vurderes overordnet ud fra følgende indikatorer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det gennemsnitlige overskud på driften skal minimum være 150 mio. kr. (målt over den 4-årige budgetperiode) • Det gennemsnitlige skattefinansierede anlægsniveau (brutto), skal minimum være 150 mio. kr. årligt i budgetperioden. • Kommunens gennemsnitlige kassebeholdning skal minimum være 200 mio. kr. i budgetperioden og mindst 150 mio. kr. i sidste overslagsår • Kommunens skattefinansierede gæld skal nedbringes. 	Overholdelse af de økonomiske styringsmål vurderes i forbindelse med budgetlægningen. Herudover kan der i forbindelse med regnskabet følges op ift. de realiserede udgifter, likviditet og status på kommunens gæld.
Målet vedrører direkte eller indirekte alle kommunens politikker		
Randers Kommune skal være kendetegnet ved en innovativ kultur samt en effektiv og serviceorienteret administration		
<p>Innovation skal styrke kommunens udvikling og nye måder at gøre tingene på til gavn for borgere, medarbejdere og øvrige aktører.</p> <p>Samtidig skal administrationen være effektiv og serviceorienteret via brugen af digitale løsninger samt optimering og koordinering af arbejdsgange. Ved at optimere, effektivisere og digitalisere skal der frigøres ressourcer til bedre borgerbetjening og andre opgaver. Administrationen skal fortsat levere god og helhedsorienteret service baseret</p>	<p>Målet vurderes overordnet ud fra følgende indikatorer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Borgerne skal være tilfredse med den service og sagsbehandlingstid, som administrationen leverer. Brugertilfredshedsmålinger i Borgerservice og på forskellige myndighedsafdelinger anvendes som indikator. • Randers Kommune skal være blandt landets 10 billigst administrerede kommuner (målt på administrative udgifter pr. 1000 indbyggere i kommunen). • Tiltag i digitaliseringsstrategien for 2015-2018 gennemføres efter handlingsplanen og inden udgan- 	<p>Der foretages løbende brugertilfredshedsmålinger på de forskellige områder. Der følges op på resultaterne for gennemførte brugertilfredshedsundersøgelser i forbindelse med regnskabet.</p> <p>Ved hjælp af Danmarks statistik vurderes Randers Kommunes placering ift. udgifter til administration.</p> <p>Der laves en afrapportering på implementering af tiltag i digitaliseringsstrategien.</p>

1.1 Administration

<p>på et fagligt kvalificeret grundlag til både borgere, politikere, virksomheder og andre aktører.</p>	<p>gen af 2018.</p>	
<p>Målet vedrører direkte eller indirekte alle kommunens politikker</p>		
<p>Randers Kommune skal være en attraktiv arbejdsplads</p>		
<p>Randers Kommune som en attraktiv arbejdsplads skabes igennem god ledelse, trivsel på arbejdspladsen, rekruttering og kompetenceudvikling af medarbejdere og ledere. Attraktive arbejdspladser har et godt psykisk og fysisk arbejdsmiljø, hvor de ansattes sundhed og sikkerhed er i fokus. Dette giver kvalitet og effektivitet i arbejdet.</p>	<p>Målet vurderes overordnet ud fra følgende indikatorer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Målet for sygefraværet for 2018 skal besluttes i dialog med HovedMED-udvalget. Målet er med udgangen af 2017 at komme ned på eller under gennemsnitligt 13,7 kalenderdage. Dette vil være en reduktion på 1,4 kalenderdage set i forhold til udgangen af 2016. • Medarbejdertilfredsheden skal som minimum fastholdes på niveau med 2016, hvor 89,5% af de ansatte angiver at være helt eller overvejende enig i at være tilfredse med at arbejde på deres arbejdsplads. Målsætningen er, at minimum 90% af de ansatte i forbindelse med næste trivselsmåling skal angive, at de oplever at være tilfredse med deres arbejdsliv. • HovedMED-udvalget har udarbejdet nedenstående målsætninger vedrørende arbejdsulykker: Arbejdsulykker skal reduceres med 20 % fra 2013 til 2017. Arbejdsulykker som følge af vold og trusler skal reduceres med 25 % fra 2013 til 2017. <p>Reviderede målsætninger for udviklingen i arbejdsulykker i 2018 vil blive fastsat på baggrund af HovedMED-udvalgets drøftelse herom.</p>	<p>Sygefraværet følges løbende og kan opgøres endeligt for 2017 i forbindelse med regnskabet.</p> <p>Undersøgelsen af medarbejdertilfredsheden måles igen i forbindelse med trivselsmålingen i 2019.</p> <p>Der gøres status vedrørende arbejdsulykker i forbindelse med den årlige arbejdsmiljø-redegørelse, som drøftes i HovedMED-udvalget i 1. kvartal 2018. På baggrund heraf fastsættes nye målsætninger for 2018 og frem.</p>
<p>Målet vedrører kommunens personalepolitik</p>		

3. Tal og forudsætninger

Afsnittet består af 3 underafsnit, nemlig

- Hovedtal på driften (afsnit 3.1)
- Ændringer over år (afsnit 3.2)
- Budgetforudsætninger (afsnit 3.3)

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2016 og frem til budget 2021 (i 2018 pl):

Administration

Mio. kr. 2018-priser	Regnskab	Budget	Budget 2018-21			
	2016	2017	2018	2019	20120	2021
1.1 Sekretariater og forvaltninger	397,4	396,1	409,0	398,8	391,9	391,6
1.2 Redningsberedskab	17,3	18,0	18,2	18,2	18,2	18,2
1.3 Lønpuljer og kompetenceudvikling	21,0	33,5	33,4	33,4	33,4	33,4
1.4 Udbetaling Danmark	15,1	14,3	14,6	14,5	14,5	14,5
1.5 Tjenestemandspensioner og præmier	49,1	53,9	54,9	54,9	54,9	54,9
1.6 Interne forsikringspuljer	16,3	20,9	19,8	19,8	19,8	19,8
1.7 Lov og cirkulæreprogram	0,0	-0,9	0,0	0,2	0,7	0,7
1.8 Budgetaftaler	0,5	49,8	26,5	23,1	5,3	-3,5
Driftsudgifter i alt	516,7	585,6	576,4	562,9	538,7	529,7

3.2 Ændringer over år

Administration

Mio. kr. 2018-priser	Ændring til 2018	Ændring til 2019	Ændring til 2020	Ændring til 2021
Udgangspunkt 2017-budget	585,6	585,6	585,6	585,6
Ingen prisfremskrivning 2018	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
Lov og cirkulære samt lovændringer	0,2	0,3	0,1	0,1
Tillægsbevillinger	3,4	1,5	1,9	0,7
Overførsler	1,3	0,5	0,3	
Tekniske korrektioner	-14,8	-0,6	-0,6	0,8
Omplaceringer				
Regeringsaftalen:				
Moderniseringsprogram	-2,0	-10,6	-19,3	-28,0
Budgetforlig:				
Øget bosætning i Randers Kommune, markedsføring	1,0	1,0	1,0	1,0
Studiejobs	1,0	1,0	1,0	1,0

1.1 Administration

Flere ressourcer Plan og Byg	1,5	1,5		
Familieafdelingen, konto 6	2,5			
Omprioritering af drifts- og anlægspulje	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1
Styrkelse af jobcentret	2,0	2,0		
Veteranstrategi	1,0	1,0	1,0	1,0
Budgetændringer fra tidligere år:				
Ændringer fra budget 2017:				
Integration - løntilskud			-2,8	-2,8
Lov og cirkulære samt Lovændringer	-0,5	-1,2	-1,2	-1,2
Tillægsbevillinger	-2,9	-2,6	-2,6	-2,6
Nul prisfremskrivning - pulje	0,0	-9,1	-18,1	-18,1
Ændringer fra budgetforlig 2017:				
pkt. 3 styrkelse af myndighed i familieafdeling		-2,5	-2,5	-2,5
pkt. 11 Styrkelse af planafdelingen		-1,5	-1,5	-1,5
pkt. 14 udmøntning af puljer akutfunktion	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3
Ændringer fra tidligere år:				
Vedligehold kommunale vandløb		-0,5	-0,5	-0,5
Familieafdelingen	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Tjenestemænd, revurdering	1,0	1,0	1,0	1,0
Andre ændringer	0,9	0,9	0,9	0,9
PL og øvrige ændringer	1,4	1,5	1,3	1,1
I alt	576,4	562,9	538,7	529,7

Udmøntningen af ingen prisfremskrivning udgør 0,9 mio. kr. for bevillingsområdet.

I tekniske korrektioner under *Ændring til 2018* indgår nedjusteringen af servicebufferen fra 40 mio. kr. til 25,8 mio. kr.

Der er indregnet en besparelse vedr. moderniserings- og effektiviseringsprogrammets (MEP) første trin (2018) på 2 mio. kr. i 2018 og frem. Den allerede indarbejdede trappebesparelse (fra budget 2017-20) vedr. 2019 og 2020 fortsætter uændret.

Fra budgetforliget er indarbejdet 1 mio. kr. årligt til henholdsvis Øget bosætning i Randers Kommune, studiejobs og til veteranstrategien. Der er givet 2,5 mio. kr. i 2018 til sagsbehandling i Familieafdelingen, 1,5 mio. kr. i 2018 og 2019 til Plan og Byg samt 2 mio. kr. i 2018 og 2019 til styrkelse af jobcentret. Derudover er drifts- og anlægspuljen nedlagt og anvendt til finansiering af budgetforliget.

3.3 Budgetforudsætninger

Budgetforslag 2018 – 21 er beregnet på grundlag af det vedtagne budget 2017 – 20 tillagt pris- og lønfremskrivninger og korrektioner besluttet ved budgetvedtagelse, tillægsbevillinger og omplaceringer samt korrektioner fra lov- og cirkulærepragrammet.

1.1 Administration

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal – fra 6-by nøgletalsrapporten 2017

Administrative udgifter til sekretariat og forvaltninger - regnskab 2016

	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Sekretariat og forvaltninger i 1.000 kr. ¹⁾	899.973	531.773	374.169	229.017	151.976	1.925.246
Administrationsudgifter pr. indbygger - kr.	2.681	2.651	1.765	1.976	1.549	3.196

Noter: 1) Udgiften på funktion 6.45.51
Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 92

Administrative udgifter - regnskab 2016

i 1.000 kr.	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Fælles formål	1.181	711	1.705	2.541	365	1.821
Kommunalbestyrelsen	13.053	10.845	14.595	10.504	12.014	27.540
Kommissioner, råd og nævn	3.641	712	1.948	390	1.016	4.575
Administrationsbygninger ¹⁾	32.711	36.580	79.967	32.308	33.438	218.329
Sekretariat og forvaltninger	899.973	531.773	374.169	229.017	151.976	1.925.246
Fælles IT og telefoni ²⁾	17.033	159.092	126.173	77.948	63.944	224.919
Jobcentre	233.339	136.248	177.055	94.632	83.359	497.888
Natur- og miljøbeskyttelse	51	23.048	7.683	26.572	9.748	821
Byggesagsbehandling	28.391	15.379	11.124	3.313	4.448	8.350
Voksen-, ældre- og handicapområdet	148.384	99.204	62.811	25.303	32.979	163.239
Det specialiserede børneområde	137.125	89.427	82.245	53.371	36.549	186.934
Udgifter i alt	1.514.882	1.103.019	939.475	555.899	429.836	3.259.662
Administrative udgifter pr. indbygger -	4.513	5.500	4.433	4.796	4.381	5.410

Funktion 06.45.59 Administrationsbidrag til Udbetaling Danmark er ikke medtaget.

Noter:

- 1) Udgifterne til administrationsbygninger er ikke sammenlignelige, da eksempelvis nogle kommuner har huslejemodeller, hvortil udgifterne konteres på forskellig vis.
- 2) Det er forskelligt, hvad der i de forskellige kommuner opfattes og konteres som fælles IT-udgifter

Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 93

Ovenstående tabel viser, at Randers Kommune udgiftsmæssigt er placeret som den billigste kommune i 6-by samarbejdet i forhold til administrative udgifter - både når der ses isoleret på administrative udgifter til Sekretariater og forvaltninger og for de samlede administrative udgifter pr. indbygger.

1.2 Politisk organisation

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2018:

Politisk organisation

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor serviceringen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Fælles formål	0,4	0,0	0,4			
1.2 Kommunalbestyrelsesmedlemmer	12,7	0,0	12,7			
1.3 Kommissioner, råd og nævn	1,8	0,0	1,8			
1.4 Valg	0,1	0,0	0,1			
Driftsudgifter i alt	15,0	0,0	15,0	0,0	0,0	0,0

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 15,0 mio. kr.

1.1. Fælles formål

Budgettet på 0,4 mio. kr. anvendes til partitilskud jf. *Bekendtgørelse af lov om økonomisk støtte til politiske partier m.v.*, som reguleres af antal afgivne stemmer ved seneste kommunalvalg. Taksten udgør i 2017 – 7,00 kr. pr. stemme. Derudover afholdes udgifter til modtagelse af delegerationer m.v.

1.2. Kommunalbestyrelsesmedlemmer

Der er afsat 12,7 mio. kr. til alle udgifter vedr. byrådsmedlemmer, herunder vederlag, erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, godtgørelser, diæter, rejseudgifter mv. Under dette budget afholdes ligeledes byrådsmedlemmers deltagelse i kommissioner, råd og nævn.

Vederlag til borgmester og viceborgmester

Pr. 1. januar 2017 udgjorde borgmestervederlaget 1.103.327 kr. årligt (2016-pl).

Viceborgmestervederlaget udgør 7,61 % af borgmestervederlaget.

Vederlag til udvalgsformænd

Syv udvalgsformænd får hver 18,51 % af borgmestervederlaget, disse udvalg er:

- Beskæftigelsesudvalget
- Børn og Skoleudvalget
- Landdistriktsudvalget
- Kultur og Fritidsudvalget
- Miljø og Teknikudvalget
- Socialudvalget
- Sundhed og Omsorgsudvalget

En udvalgsformand får 11,42 % af borgmestervederlaget:

- Børn og Ungeudvalget

Samlet set giver dette i alt 140,99 % af borgmestervederlaget.

1.2 Politisk organisation

Fast vederlag til byrådet, udvalgsvederlag og særligt vederlag til medlemmer med børn under 10 år

Udvalgsvederlag til 57 medlemmer af syv udvalg udgør i alt 136,23% af borgmestervederlaget. Der udbetales tillægsvederlag til medlemmer med børn under 10 år.

Det faste vederlag/tabt arbejdsfortjeneste til de 30 byrådsmedlemmer (ekskl. borgmesteren), udvalgsvederlag samt særligt vederlag udgjorde i juli 2017 i alt 423.777 kr. pr. måned.

Møder, rejser mv.

Budget til aktiviteter for byråd og udvalg er forudsat at dække følgende årlige hovedaktiviteter: Udvalgs møder – dialogmøder med aftaleenheder – deltagelse i konferencer og temadage. Endvidere studietur hvert andet år.

Vederlagene bliver reguleret pr. den 1. april hvert år med en reguleringsprocent som udmeldes af Økonomi- og Indenrigsministeriet.

1.3. Kommissioner, råd og nævn

Budgettet på 1,8 mio. kr. bruges på diæter og honorarer samt mødeudgifter, uddannelse og udgifter i forbindelse med valg til rådene.

1.4. Valg

Budgettet på dette område varierer alt efter om der forventes valg det pågældende år. Der budgetteres med udgifter til valg til Folketinget, EU-parlamentet og kommunalbestyrelse, samt folkeafstemninger. Der forventes ikke at komme et valg i 2018.

2. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

2.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2016 og frem til budget 2021:

Politisk organisation

Mio. kr. 2018-priser	Regnskab	Budget	Budget 2018-21			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.1 Fælles formål	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
1.2 Kommunalbestyrelsesmedlemmer	12,4	12,5	12,7	12,7	12,7	12,7
1.3 Kommissioner, råd og nævn	1,0	2,0	1,8	1,4	1,4	1,9
1.4 Valg	0,1	2,5	0,1	4,2	0,1	2,5
Driftsudgifter i alt	14,0	17,4	15,0	18,7	14,5	17,5

Kommissioner, råd og nævn:

2018:

Valg til medborgerrådsråd, skolebestyrelser og ungdomsskolebestyrelser i alt 0,4 mio. kr.

2021:

Valg til ældrerådet 0,6 mio. kr.

1.2 Politisk organisation

Valg:

2018 Ingen valg
 2019 Folketinget og EU-parlamentet
 2020 Ingen valg
 2021 Kommunalbestyrelse

2.2 Ændringer over år

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2017, ændringerne til budget 2018 og overslagssårene 2019-2021.

Politisk organisation

Mio. kr.	Ændring til 2018	Ændring til 2019	Ændring til 2020	Ændring til 2021
2018-priser				
Udgangspunkt 2017-budget	17,4	17,4	17,4	17,4
Valg kommunalbestyrelser				2,4
Valg ældreråd				0,6
Forhøjelse af borgmestervederlag	0,3	0,3	0,3	0,3
Ingen prisfremskrivning 2018	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Budgetændringer fra tidligere år:				
Ændringer fra budget 2017:				
Valg til ældreråd	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Valg til medborgerrådsrådgivere mv.	0,4			
Valg til Folketinget		2,0		
Valg til kommunalbestyrelse	-2,4	-2,4	-2,4	-2,4
Valg til EU-parlament		2,0		
PL og øvrige ændringer		0,1	-0,1	-0,1
Driftsudgifter i alt	15,0	18,7	14,5	17,5

2.3 Budgetforudsætninger

Budgetforslag 2018-21 er beregnet på grundlag af det vedtagne budget 2017-20 tillagt pris- og lønfremskrivninger og korrektioner besluttet ved budgetvedtagelse, tillægsbevillinger og omplaceringer og korrektioner som følge af lovændringer.

Valgbudgetterne er tilpasset og placeret i de år, hvor der planmæssigt skal afholdes valg.

På baggrund af beslutning på landsplan om forhøjelse af borgmestervederlaget er budgettet ændret med 0,3 mio. kr. årligt.

1.3 Erhverv og turisme

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2018:

Erhverv og turisme

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Erhvervsservice og iværksætteri	11,8	0,0	11,8			
1.2 Turisme	4,6	0,0	4,6			
Driftsudgifter i alt	16,3	0,0	16,3	0,0	0,0	0,0

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 16,3 mio. kr.

1.1 Erhvervsservice og iværksætteri

Loven (Lov nr. 602 af 24. juni 2005 om erhvervsfremme) beskriver, at kommunerne har ansvaret for erhvervsservice. Det betyder, at kommunerne kan gennemføre og finansiere erhvervsserviceaktiviteter overfor iværksættere og virksomheder samt igangsætte erhvervsudviklingsaktiviteter.

Kommunerne har dermed **det samlede ansvar** for både erhvervsudvikling, den lokale- samt den specialiserede erhvervsservice.

Det betyder, at Randers Kommune har ansvaret for både erhvervspolitikken, de overordnede strategiske forhold i forhold til rammebetingelserne for erhvervsudvikling, og siden kommunalreformen også ansvaret for at drive den lokale erhvervsservice.

Den 1. januar 2011 overtog kommunerne desuden styringen af den regionale erhvervsservice i fællesskab, nemlig væksthuse. Det forstærkede kommunernes spillerum for at føre aktiv og sammenhængende erhvervspolitik.

Der kan frit rådes over, hvilken måde og med hvilken tyngde den lokale erhvervsservice skal prioriteres, og kommunen bestemmer selv om opgaven løses internt eller om det bestilles af ekstern(e) leverandør(er) og af hvem.

Væksthus Midtjylland (ejet af de 19 kommuner i Region Midt) varetager på vegne af alle regionens kommuner den specialiserede erhvervsservice overfor iværksættere og virksomheder med vækstambitioner.

Erhvervsservice og Iværksætteri består af udgifter til:

Budget 2018, 1.000 kr.	Udgift	Indtægt	Netto
Erhvervs- og udviklingspuljen	3.092		
Erhvervsfremme	478		
Tilskud til Erhverv Randers	3.414		
Midtjysk EU-kontor i Bruxelles	240		
Væksthus Midtjylland	1.653		
Medlemskab af Business Region Aarhus	525		
Julebelysning, Randers City Forening	674		
Letbaneprojekt Østjylland	158		

1.3 Erhverv og turisme

GudenåSamarbejdet	247		
Randers Regnskov - etablering af genbank	380		
Randers Regnskov - jaguaranlæg	900		
I alt mio. kr.	11.761		11.761

Budgetposterne ovenfor indeholder driftstilskud, bevillinger til samarbejdsprojekter og udviklingsprojekter som eksempelvis:

Tilskud til Erhverv Randers er finansiering af kommunens service overfor iværksættere og små og mellemstore virksomheder og en betaling for ydelser, der beskrives i samarbejdsaftalen mellem kommunen og Erhverv Randers.

Randers Kommune er medejer af Væksthus Midtjylland og betaler årligt et rammebeløb som betaling for specialiseret erhvervsservice. Beløbet modsvares af et bloktilskud fra staten.

Randers Kommune er sammen med Region Midtjylland og de øvrige midtjyske kommuner medejer af det midtjyske EU kontor i Bruxelles. Randers Kommune bidrager med en medfinansiering.

Der er afsat 3,1 mio. kr. til erhvervsudviklingspuljen i 2018 til projekter, der understøtter erhvervsudvikling, og som bevilges gennem ansøgning og beslutning i Økonomiudvalget.

1.2 Turisme

Udgiften til turismefremmende aktiviteter består af tre elementer – et årligt tilskud til Randers Regnskov, et årligt tilskud til Visit Randers og et årligt tilskud til driften af Naturpark Randers Fjord.

Turisme består af udgifter til:

Budget 2018, 1.000 kr.	Udgift	Indtægt	Netto
Visit Randers	2.848		
Tilskud til Randers Regnskov	1.178		
Naturpark Randers Fjord - drift	552		
I alt mio. kr.	4.578		4.578

Visit Randers modtager et tilskud årligt. Tilskuddet er delt i to. Den ene del er driftstilskud til varetagelse af kommunens turismeopgave beskrevet i samarbejdsaftalen mellem kommunen og Visit Randers. Den anden del er et særskilt tilskud til markedsføring på turismeområdet.

Randers Regnskov og Naturpark Randers Fjord modtager et tilskud årligt.

2. Budgetmål i 2018

Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan måler vi det?	Bemærkninger
Erhvervsservice i Randers Kommune		
<p>Øget kendskab til kommunens erhvervsservicetilbud.</p> <p>Virksomheder skal modtage en hurtig, kvalificeret kommunal sagsbehandling, der generelt er hurtigere end landsgennemsnittet.</p> <p>Flere virksomheder skal etablere sig i Randers Kommune.</p>	<p>I undersøgelser skal Randers Kommune vurderes mere positivt inden for erhvervsservice.</p> <p>Ved evalueringer skal min. 90% af de adspurgte virksomheder være tilfredse med den oplevede service i evalueringer.</p> <p>Antallet af CVR-numre i Randers Kommune skal stige årligt.</p>	<p>Dette opgøres i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskab.</p>
Arbejdskraft i Randers Kommune		
<p>Vi vil understøtte en forbedret produktivitet i vores virksomheder.</p> <p>Ledigheden skal på niveau med gennemsnittet i Østjylland.</p> <p>Vi vil understøtte erhvervsinitiativer, så flere bliver selvforsørgende.</p>	<p>Arbejdskraftens uddannelsesniveau skal stige til regionsgennemsnittet.</p> <p>Andelen af medarbejdere i den private sektor med lang videregående uddannelse skal stige til regionsgennemsnittet.</p> <p>Antallet af arbejdspladser i Randers Kommune skal stige årligt.</p>	<p>Dette opgøres i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskab.</p>
Fysisk og digital Infrastruktur i Randers Kommune		
<p>Vi vil have en fysisk infrastruktur, der effektivt kobler Randers Kommune og den øvrige verden sammen.</p> <p>Vi vil have en digital infrastruktur, der er moderne og tidssvarende og sikrer, at virksomheder kan anvende nye teknologier.</p>	<p>I erhvervsklimaundersøgelser vurderes infrastrukturen og den kollektive trafik som værende tilfredsstillende.</p> <p>Vores virksomheder skal som minimum opleve en ordentlig mobildækning i 98 % af kommunens areal og bredbånd skal tilbydes til alle, der ønsker det.</p>	<p>Dette opgøres i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskab.</p>
Digitalisering i Randers Kommune		

1.3 Erhverv og turisme

Der skal gøres en særlig indsats for at arbejde med ehandel.	Eksisterende virksomheder og iværksættere deltager i udviklingsforløb om ehandel. Der tilbydes lokale uddannelses tilbud om ehandel.	Dette opgøres i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskab.
Industri i Randers Kommune		
Vi vil understøtte, at der bliver fastholdt og skabt nye typer af industriarbejdspladser i Randers Kommune.	Via ISCR udvikles nye forretningsmodeller og teknologiunderstøttende foranstaltninger som de deltagende virksomheder anvender.	Dette opgøres i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskab.
Iværksætteri Randers Kommune		
Der ydes hjælp og vejledning med udgangspunkt i iværksætternes reelle ambitioner og udfordringer. Vi skal understøtte lysten til at springe ud som iværksætter allerede i folkeskolen.	Årligt modtager min. 250 unge virksomheder (0-3 år) basal iværksættervejledning og overlevelsesraten skal minimum være på regionsgennemsnittet. Min. 80 % af de vejledte skal være tilfredse med vejledningen.	Dette opgøres i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskab.

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2016 og frem til 2021 (i 2018 PL):

Erhverv og turisme

Mio. kr. 2018-priser	Regnskab	Budget	Budget 2018-21			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.1 Erhvervsservice og iværksætteri	9,2	12,3	11,8	10,5	10,2	10,2
1.2 Turisme	3,6	4,0	4,6	4,6	4,6	4,6
Driftudgifter i alt	12,9	16,3	16,3	15,1	14,8	14,8

Ændring fra budget 2017 til budget 2018 og overslagsårene 2018 - 21 forklares i afsnit 3.2

1.3 Erhverv og turisme

3.2 Ændringer over år

Erhverv og turisme

Mio. kr. 2018-priser	Ændring til 2018	Ændring til 2019	Ændring til 2020	Ændring til 2021
Udgangspunkt 2017-budget	16,3	16,3	16,3	16,3
Ingen prisfremskrivning 2018	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Tillægsbevillinger	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
<i>Budgetforlig 2018:</i>				
Randers Regnskov - genbank og jaguaranlæg	1,3			
Budgetændringer fra tidligere år:				
<i>Ændringer fra budget 2017:</i>				
Overførsler			-0,3	-0,3
Budgetforlig 2017	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
<i>PL og øvrige ændringer</i>	-0,1			
Driftsudgifter i alt	16,3	15,1	14,8	14,8

Ingen prisfremskrivning og tillægsbevillinger giver en justering på -0,2 mio. kr.

Ændringen fra 2017 til 2018 og frem vedrørende budgetforlig 2017 omhandler 1,0 mio. kr. til *Midtbyen som attraktivt handelsområde*. Bevillingen var 1-årig.

Ved budgetforliget 2018 er der bevilliget 380.000 kr. til den videre etablering af genbanken samt 900.000 kr. til videreudvikling af jaguaranlægget ved Randers Regnskov. Begge beløb er kun bevilliget i 2018.

2. Børne- og skoleudvalget

Drift

Bevillingsområder:

2.1 Skole

2.3 Børn

2.4 Børn og familie

2.1 Skole

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2018:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Fælles udgifter	16,7	-0,1	16,7			
1.2 Folkeskoler	540,8	-13,4	527,4			
1.3 Befordring af elever	17,3	0,0	17,3			
1.4 Efterskoler og ungdomskostskoler	13,8	0,0	13,8			
1.5 Skolefritidsordninger	99,0	-52,4	46,6			
1.6 Fritidshjem og klubber	28,1	-8,8	19,3			
1.7 Specialundervisning i regionale tilbud	2,7	0,0	2,7			
1.8 Kommunale specialskoler	121,2	-24,0	97,2			
1.9 Ungdomsskolevirksomhed	31,5	0,0	31,5			
1.10 Ungdommens uddannelsesvejledning	11,7	0,0	11,7			
1.11 Bidrag til private skoler	101,1	0,0	101,1			
Driftsudgifter i alt	983,9	-98,7	885,2	0,0	0,0	0,0

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 984 mio. kr. og indtægter for 99 mio. kr., hvilket giver et nettobudget for hele skolevæsenet på i alt 885 mio. kr.

1.1 Fælles udgifter for kommunens samlede skolevæsen

Omfatter Lærings Center Randers, hvortil der er knyttet en række aktiviteter:

- **Læringscenter Randers**

Læringscenter Randers (Fællessamling/Informativ samling) er en fællesfunktion under skoleområdet, hvor hovedopgaverne består af faglig og pædagogisk understøttelse af folkeskolerne i forhold til skoleområdets mangeartede opgaver, herunder også opgaver i det specialpædagogiske felt, i form af tilrettelæggelse af en omfattende kursusvirksomhed, vedligeholdelse og servicering af faglige netværk og fagpiloter samt udlån af materialer til brug i skoler og daginstitutioner. Desuden varetager afdelingen administrative opgaver for skolebibliotekerne.

- **Inklusionspuljens kompetenceteam** er et indsatsområde med virkning fra den 1. august 2016. Byrådet vedtog den 17. maj 2016 anvendelse af skoleområdets indsatspuljemidler, som skal bidrage til at hæve kvaliteten i inklusionsarbejdet. Midlerne skal primært bruges på to indsatser, som skal understøtte, udvikle og sikre sammenhæng i det samlede inklusionsarbejde. Desuden er der oprettet et centralt kompetencekorps.

- **Sprogbro konsulentfunktion**

Til Sprogbroen/Dansk som andet sprog er der ansat en konsulent, der varetager visitation, vejledning og netværksarbejdet til PPR-området.

- **Naturskoleaktiviteter**

Der arbejdes med udvikling af naturfagsundervisningen på skolerne bl.a. ved ansættelse af en fagpilot og ved øget brug af Naturcenteret.

1.2 Folkeskoler

Randers Kommune har **19 folkeskoler** med et samlet **elevtal på 8.819** fordelt på **432 klasser**.

Folkeskolen har hjemmel i lov om folkeskolen med tilhørende bekendtgørelser. Byrådet fastlægger mål og rammer for skolernes virksomhed. I Folkeskolen sikres eleverne vederlagsfri undervisning. Lovgivningen fastsætter krav om udarbejdelse af elevplaner, undervisningsmiljøplaner og kvalitetsrapporter.

Byrådets visioner for folkeskolerne er, at alle børn får en skoleuddannelse af høj kvalitet, således at 95 % af en ungdomsårgang bliver i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse. Folkeskolernes organisation skal være præget af udviklende faglige miljøer, som virker tiltrækkende på såvel ledere, som lærere og pædagoger.

Inden for den fælleskommunale ramme udvikler skolerne egne faglige profiler med særlige kompetencer, der ligeledes kan udnyttes på tværs til gavn for alle skoler/børn. Skolernes fysiske rammer skal understøtte skolernes læringsgrundlag, således at elevernes fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø giver eleverne lyst og mulighed til at udfolde sig i inspirerende arkitektoniske rammer.

Sektorpolitikken for skoleområdet sikrer en fælles tilgang i arbejdet med børn på hele skoleområdet med udgangspunkt i tre centrale begreber: barnet i centrum, helhed i indsatsen og tværfaglighed. Der udarbejdes støttende læringsmiljøer, der sikrer at alle børn udfordres på individuelt niveau.

Skoleindskrivning

I Randers Kommune kan forældrene frit vælge skole (inden for kapaciteten). Byrådet har fastsat retningslinjer for, hvorledes optagelse skal ske, hvis der er flere ansøgere, end der er ledige pladser. Retningslinjerne bygger på objektive kriterier.

I forbindelse med valg af skole er der opstillet følgende kriterier:

1. Distriktets børn går forud for andre
2. Søskende har en fortrinsret på samme vilkår som distriktets børn
3. Ved ledige pladser anvendes afstanden mellem hjem og skole som kriterium til besættelse af de ledige pladser, hvor nærmest boende optages først.

Normalt imødekommes ønsker om anden skole end distriktsskolen. Dette gælder dog ikke, hvis ønsket udløser en ekstra klasse, eller hvis klassekvotienten overstiger 24 elever for skoler med 1 spor på årgangen, eller hvis klassekvotienten overstiger henholdsvis 25 eller 26 elever på 2, 3 og 4 sporede skoler. I disse tilfælde gives der således afslag. Baggrunden for ovenstående grænser er, at det skal være mulighed at optage børn, der flytter til skoledistriktet, uden at dette medfører, at der skal oprettes en ekstra klasse.

Såfremt der kun kan imødekommes en del af ønskerne om optagelse på anden skole end distriktsskolen, optages børnene i forhold til kriterie nr. 3 om afstanden mellem hjem og skole, der betyder, at nærmest boende børn optages først ved besættelse af de ledige pladser

Kommunale specialklasser

I folkeskolernes specialklasserækker er der **343 børn** fordelt på de respektive specialklassekategorier.

Kommunens specialklassetilbud er klassificeret inden for flere kategorier, baseret på elevernes støttebehov og vanskelighedernes kompleksitet. Specialklasserne dækker generelle indlærings-

2.1 Skole

vanskeligheder, specifikke indlæringsvanskeligheder og sociale, emotionelle og adfærdsmæssige vanskeligheder.

Øvrig specialundervisning

Midlerne til den almindelige specialundervisning (undervisning, faglig støtte, m.v.) er decentraliseret og lagt ud til skolerne, mens ressourcerne til undervisning m.v. af børn og unge på Vesterbakkeskolen, hvis udvikling stiller krav om en særlig hensyntagen eller støtte, er placeret centralt.

1.3 Befordring af elever

Tilskud til befordring ydes i henhold til folkeskolelovens § 26. Der ydes befordring til elever i almindelige folkeskoler på grund af trafikfarlige skolevej, afstandskriteriet samt sygdom/handicap (specialklasser). Der ydes tillige befordring til elever i kommunale specialskoler samt regionale specialundervisningstilbud.

1.4 Bidrag til efterskoler og ungdomskostskoler

Kommunernes betaling til staten for elevers ophold på efterskoler er fastsat i Loven om efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler m.fl. Driftstilskuddet til skolerne fastlægges på den årlige finanslov. Det kommunale bidrag betales for elever hjemmehørende i Randers Kommune, som er optaget på efterskoler m.fl.

1.5 Skolefritidsordninger

Skolefritidsordningen er en integreret del af folkeskolen. Den har til formål, i samarbejde med forældrene, at skabe helhed og sammenhæng i barnets tilværelse ved at give det alsidige udviklingsmuligheder, så barnets personlighedsudvikling fremmes bedst muligt. Skolefritidsordningen har til opgave i et samarbejde med forældrene, den øvrige skole, fritidshjem, klubber m.fl. at skabe et udviklende, trygt og omsorgsfuldt miljø, der støtter børnenes liv i og uden for skolen.

Byrådets mål- og indholdsbeskrivelse for SFO består af 3 temaer: personlighedsudvikling og sociale kompetencer - æstetiske, sproglige og kropslige udtryksformer – mødet med natur og kultur.

Alle skoler, med undtagelse af Nørrevangskolen og Tirsdalens skole, tilbyder optagelse i skolefritidsordning, der dækker aldersgruppen fra 0. – 3. klassestrin. Der er budgetteret med **2.466 børn** i SFO-erne.

Der er pladsgaranti i skolefritidsordningen, så indmeldelse kan ske fra dag til dag, hvorimod udmeldelse skal ske med varsel.

Der er indgået driftsaftale med et privat fritidshjem/SFO – IFO Randers – med plads til **66 børn**. Ordningen er fysisk placeret ved Dronningborg Idrætscenter. Hertil kommer et privat fritidshjem i Knejsted med **21 børn**.

I Randers Kommune findes **8 juniorklubber** for 4.-7. klassestrin i tilknytning til folkeskoler/SFO-er. Juniorklubberne er et aktivitets- og fritidstilbud for de 10-13 årige børn med en ugentlig åbningstid på 15 timer fordelt på de 5 skoledage. Der er budgetteret med en minimums normering på 40 børn pr. klub.

Klubberne er ledelsesmæssigt forankret i folkeskolerne.

Juniorklubberne er etableret i eksisterende lokaler eller i tilknytning til skolerne.

2.1 Skole

I forbindelse med ny skolestruktur har **Fårup Børnehave fået fælles ledelse med Fårup skole og Havndal Børnehave er etableret som en landsbyordning under Havndal skole**. Børnetallet er helholdsvis **40 børn** i Fårup og **32 børn** i Havndal.

1.6 Fritidshjem og klubber

Fritidshjemmene har hjemmel i dagtilbudsloven.

Fritidshjemmene løser mange af de samme opgaver som skolefritidsordningerne, men pasningen foregår i bygninger adskilt fra skolerne. Fritidshjemmene har mulighed for at lave et udvidet forældresamarbejde, som er vigtigt for mange af de børn, der er indmeldt i netop disse. Børn i fritidshjem skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring. Det pædagogiske arbejde i fritidshjem skal respektere og understøtte børns selvvalgte aktiviteter og samtidig indeholde pædagogisk tilrettelagte aktiviteter. Fritidshjem skal være særlig opmærksom på at involvere og aktivere børn, der har brug for en særlig indsats.

Fritidshjem skal i samarbejde med skolen og forældre medvirke til at skabe en sammenhængende overgang mellem skolens undervisningsdel og fritidshjemmet. Fritidshjem skal give børn mulighed for lektielæsning.

Området består af **6 institutioner**, som er henholdsvis kommunale og selvejende fritidshjem med henholdsvis **257 fritidshjemspladser, 100 juniorklubpladser, 34 børnehavepladser, 125 fritidsklubpladser og 315 ungdomsklubpladser**.

1.7 Specialundervisning i interne skoler på regionale behandlingstilbud

Kommunen benytter interne skoler i forbindelse med døgnanbringelse af børn og unge i regionale behandlingstilbud.

1.8 Kommunale specialskoler

Kommunen råder over **3 specialskoler**, Firkløverskolen, Vesterbakkeskolen og Oust Mølleskolen med plads til **232 elever**. Omegnskommunerne kan købe pladser på Firkløverskolen og Vesterbakkeskolen efter aftale med visitationsudvalget i PPR.

I forbindelse med døgnanbringelse på private opholdssteder i og udenfor Randers kommune benyttes interne skoler. Prisen for skoletilbuddene varierer i forhold til de overenskomster de interne skoler har indgået med deres respektive kommuner.

1.9 Ungdomsskolen

Randers Ungdomsskole har hjemmel i lov om ungdomsskoler. Randers Ungdomsskole skal være en dynamisk organisation, der hurtigt kan omstille sig til nye opgaver og efterkomme de behov, som opfylder byrådets visioner vedr. børn og unge.

Ungdomsskolen skal sikre den lokale forankring i hele Randers Kommune.

I Randers Kommune omfatter tilbuddet de unge mellem 13 og 18 år. Området omfatter ungdomsskoleundervisning, ungdomsskoleklubber, heltidsundervisning, obligatorisk knallertundervisning samt "Unge Miljøet", der er et aktivitets- og samlingssted for Randers kommunes unge indenfor aldersgruppen 15 -25 år.

SSP – samarbejdet, der er et tværsektorielt og kriminalitetsforebyggende samarbejde mellem Randers Kommune og Østjyllands Politikreds Randers, er placeret under ungdomsskolen.

1.10 Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU Randers)

UU Randers har hjemmel i Lov om vejledning om valg af ungdomsuddannelse og erhverv. UU Randers skal sikre, at vejledning om uddannelse og erhverv gives til elever i folkeskolens 7.-9. klasse og til elever, der følger folkeskolens 10. klasse.

Ungdommens Uddannelsesvejledning skal vejlede 15-17-årige unge. Derudover skal de tilbyde 18-24 årige unge vejledning om valg af uddannelse og erhverv, når de har opfyldt undervisningspligten, ikke går i 10. klasse og hverken er i gang med eller har fuldført en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse.

UU Randers medvirker desuden til, at min. 95 % af alle unge gennemfører en ungdomsuddannelse og mindst 25 % skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse i 2020.

1.11 Bidrag til statslige og private skoler

Kommunernes betaling til staten for undervisning af elever på private skoler er fastsat i Lov om friskoler og private grundskoler mv. Driftstilskuddet til skolerne fastlægges på den årlige finanslov ud fra udgiften pr. elev i folkeskolen. Der betales et kommunalt bidrag til staten pr. elev for undervisning og ligeledes et bidrag til staten pr. barn i private skolers SFO-er.

2. Budgetmål i 2018

2.1 Styrkelse af elevernes faglighed og trivsel samt nedbringelse af fravær

Skoleområdet i Randers Kommune har været præget af store ændringer de seneste år med en folkeskolereform, som trådte i kraft fra skoleåret 2014/2015 og en ny skolestruktur fra skoleåret 2015/2016. Implementeringen af disse ændringer har fyldt meget og krævet et stort arbejde på skolerne. Skolerne har nu konsolideret sig og er på vej i en driftsfase.

I foråret 2017 blev der udarbejdet en samlet beskrivelse af og plan for de store indsatsområder på skoleområdet - elevfravær, trivsel og faglighed. Planen skal medvirke til at forstå og løfte skolernes udfordringer. Det er udfordringer, der ikke løftes "over natten", men kræver et langt sejt træk før resultaterne ses.

I "Dygtige sammen" – en handleplan for skoleområdet i Randers pegede folkeskolens interessenter på vigtigheden af og behovet for en fælles forståelse af retningen for skolevæsenet – og at der blev anlagt et langt tidsperspektiv i forhold til skolernes drift, således der blev mulighed for en kontinuitet i forhold til indsatsområderne.

Alt dette pegede i retningen af, at der blev formuleret og satset på få klare mål, som skal være retningsgivende, og "Kvalitetsrapporten" er det samlende dokument i forhold til folkeskolens status og udvikling i Randers Kommune.

Folkeskolen i Randers skal være "Skolen for alle" og tilgodese alle børns læring og trivsel, således der ikke er børn, der marginaliseres.

Med det udgangspunkt er der i den kommende budgetperiode stadig behov for, at der sættes særligt fokus på:

1. Elevernes faglighed
2. Elevernes trivsel
3. Elevfravær

2.1 Skole

I de nationale mål for folkeskolen er det ambitionen, at alle elever skal udfordres, så de bliver så dygtige, de kan – uanset social baggrund – og at elevtrivsel skal øges. Samtidigt peger forskning på, at de tre indsatsområder er indbyrdes forbundne.

I Randers Kommune er der stor variation på tværs af skolerne på elevernes faglige præstationer, trivsel og fravær. Det viser resultaterne af de nationale tests i dansk og matematik, afgangsprøvekaraktererne, den nationale trivselsmåling blandt eleverne samt opgørelser af fravær. Styrkelse af elevernes faglighed og trivsel samt nedbringelse af elevfravær er derfor de kerneområder, som vil udgøre omdrejningspunktet for det arbejde og de initiativer, der igangsættes på skoleområdet i det kommende budgetår.

2.2 Skolestrukturen – IT og Inklusion

Der er 22 folkeskoler 19 almene og 3 specialskoler.

Skoler med 0.-6. klassetrin:

- Asferg skole
- Bjerregrav skole
- Havndal skole
- Hobrovejens skole
- Kristrup skole
- Søndermarksskolen
- Østervangsskolen

Skoler med 7.-9. klassetrin:

- Tirsdalens skole

Skoler med 0.-9. klassetrin:

- Assentoftskolen
- Blicherskolen
- Fårup skole
- Grønhøjsskolen
- Hornbæk skole
- Korshøjsskolen
- Langå skole
- Munkholmskolen
- Rismølleskolen
- Vestervangsskolen

Skoler med 0.-10. klassetrin:

- Nørrevangsskolen

Specialskoler:

- Firkløverskolen
- Vesterbakkeskolen
- Oust Mølleskolen.

I den kommende budgetperiode arbejdes der videre med særligt følgende temaområder:

1. IT – realisering af provenu pulje på 7 mio. kr.
2. Inklusion – realisering af provenupulje på 5 mio. kr.

2.3 Kompetenceudvikling

I indeværende periode har der været fokus på udvikling af liniefagskompetencer indenfor udvalgte fag i skolernes faggrupper (dansk, matematik, natur-teknik og fysik/kemi). For årene frem mod 2020 er det som led i folkeskolereformen besluttet, at alle fag i folkeskolen skal varetages af lærere, der besidder liniefagskompetencer fra lærerseminariet, eller har erhvervet sig tilsvarende kompetencer via uddannelse. I den kommende periode vil skolerne og skoleafdelingen udarbejde en strategi og handleplan for at sikre, at målsætningen om fuld liniefagsdækning gennemføres.

Skolelederne har deltaget i et A.P. Møller støttet projekt, "Faglig Ledelse", der er et KL projekt med 34 kommuner involveret. Randers Kommunes skoleledere vil særligt samarbejde med Gladsaxe skolevæsen om videreudvikling af ledelse i folkeskolerne. Arbejdet skal udmøntes i et fælleskommunalt "ledelsesgrundlag for skoleledelse i Randers Kommune".

Som led i folkeskolereformen er der i årene 2014 – 2020 afsat 1 mia. kr. til efteruddannelse af lærere og pædagoger. Tilskuddet fordeles til kommunerne årligt efter antallet af elever i folkeskolen. Randers kommunes andel udgør 2,2 mio. kr. årligt. Anvendes de årlige tilskud ikke fuldt ud vil de uforbrugte midler kunne opspares og anvendes i efterfølgende regnskabsår til og med 2020.

2.4 Effektmål for skoleområdet.

Effektmålene på skoleområdet i Randers Kommune tager afsæt i folkeskoleloven, byrådets vedtagne politikker, visioner mm, samt hverdagen på skoler, SFO, fritidshjem og Ungdomsskolen.

Målet er, at folkeskolen i samarbejde med forældrene skal give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, give dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremme den enkelte elevs alsidige udvikling.

Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle. Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, retigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre.

Udover nedenstående effektmål arbejder skoleområdet med øvrige nationale mål og byrådets andre mål for området.

Faglighed: Folkeskolen skal udfordre alle, så de bliver så dygtige, de kan¹		
Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan måler vi det?	Bemærkninger
Arbejde med projekt Professionelle Læringsfællesskaber med fokus på elevernes læringsmål, feedback og evaluering af læringsudbytte.	Mindst 80 procent af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test.	Nationale tests gennemføres i februar-april og prøver afholdes i maj-juni.
Samarbejde med læringskonsulenter fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet om at styrke samarbejdet mellem forvaltningskonsulenter og	Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år. Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for	Resultater for Randers Kommune opgøres af Undervisningsministeriet og afrapporteres i kvalitetsrapporten.

2.1 Skole

<p>de pædagogiske vejledere/ konsulenter i Læringscenter Randers, der skal udvikle, understøtte og implementere indsatser, der bidrager til øget faglighed og trivsel.</p> <p>Kompetenceløft i skoleåret 2017-2018 for alle børnehaveklasseledere med fokus på sprog/læsning samt matematik.</p> <p>Kapacitetsopbygning i forhold til styrket læseindsats, herunder afholdelse af kurser i brugen af nationale tests i dansk/læsning til at skabe forandring.</p>	<p>læsning og matematik skal reduceres år for år.</p> <p>Alle elever skal forlade folkeskolen med mindst karakteren 2 i danske og matematik.</p>	
Trivsel: Elevernes trivsel skal øges²		
Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan måler vi det?	Bemærkninger
<p>Kapacitetsopbygning i forhold til at arbejde med og handle på trivselsmålingens resultater bl.a. gennem samarbejde med Dansk Center for Undervisningsmiljø.</p> <p>Temadag vedr. trivselsmålingen og hvordan der kan handles på baggrund af den for skoleledere, resourcepersoner, fremskudte rådgivere, PPR-medarbejdere, inklusionsvejledere og sundhedsplejersker.</p>	<p>Resultaterne af den nationale trivselsmåling blandt eleverne i 4.-9. klasse skal forbedres i forhold til social trivsel, faglig trivsel, støtte og inspiration i undervisningen samt ro og orden.</p>	<p>Den nationale trivselsmåling gennemføres i perioden fra januar til marts.</p> <p>Indikatorer for social trivsel, faglig trivsel, støtte og inspiration i undervisningen samt ro og orden udregnes af Undervisningsministeriet og afrapporteres i kvalitetsrapporten</p>
Fravær: Elevfravær skal nedbringes³		
Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan måler vi det?	Bemærkninger
<p>Kvalitetssikring af fraværsregistreringen, således der er sikkerhed for at alt elevfravær opfanges.</p> <p>Fokus på fravær i det tværprofessionelle samarbejde mellem skoler, sundhedspleje og fremskudte socialrådgivere.</p> <p>Kompetenceudvikling i forhold til at anvende inddragende metoder.</p> <p>Temadag for skoler, fremskudte rådgivere, familieafdeling mv. om</p>	<p>Det samlede gennemsnitlige elevfravær på skolerne skal mindskes.</p> <p>Andelen af elever med et elevfravær på over 10 pct. skal nedbringes.</p>	<p>Elevfravær registreres løbende.</p> <p>Der afrapporteres på elevfravær i kvalitetsrapporten.</p>

2.1 Skole

<p>hvordan man kan arbejde med nedbringe elevfravær.</p> <p>Nye retningslinjer for skolernes håndtering af elevfravær Projekt "Fra fravær til fremmøde" om at nedbringe fravær i Nordbyen.</p>		
--	--	--

Noter

- 1) "Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige de kan" er et nationalt mål for folkeskolen, som også indgår i den kommunale handleplan for skoleområdet "Dygtige Sammen – Læring, trivsel og samarbejde i folkeskolen".
- 2) "Elevernes trivsel skal øges" er et nationalt mål for folkeskolen, som også indgår i den kommunale handleplan for skoleområdet "Dygtige Sammen – Læring, trivsel og samarbejde i folkeskolen".
- 3) "Elevfravær skal nedbringes" er baseret på et kommunalt fastsat fokusområde om elevfravær, der indgår kvalitetsrapporten. Fokusområdet blev besluttet d. 20. juni 2016 af byrådet, og er skrevet ind i handleplanen for skoleområdet, "Dygtige Sammen – Læring, trivsel og samarbejde i folkeskolen".

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2016 og frem til budget 2021:

Mio. kr. 2018-priser	Regnskab	Budget	Budget 2018-21			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.1 Fælles udgifter	11,8	6,1	16,7	17,3	17,3	17,3
1.2 Folkeskoler	534,4	519,0	527,4	513,5	512,3	511,5
1.3 Befordring af elever	26,2	17,7	17,3	17,3	17,3	17,3
1.4 Efterskoler og ungdomskostskoler	14,5	13,8	13,8	13,9	13,7	13,8
1.5 Skolefritidsordninger	42,7	45,9	46,6	45,6	43,7	41,1
1.6 Fritidshjem og klubber	22,3	21,9	19,3	19,3	19,3	19,3
1.7 Specialundervisning i regionale tilbud	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7
1.8 Kommunale specialskoler	107,7	96,9	97,2	97,2	97,2	97,2
1.9 Ungdomsskolevirksomhed	32,8	31,5	31,5	31,5	31,5	31,5
1.10 Ungdommens uddannelsesvejledning	13,2	11,5	11,7	11,7	11,7	11,8
1.11 Bidrag til private skoler	91,4	99,4	101,1	101,2	100,6	100,1
Driftsudgifter i alt	899,8	866,5	885,2	871,2	867,3	863,6

Faldet i udgifter fra 2016 til 2017 skyldes en yderligere rammereduktion på 1% svarende til 9,8 mio. kr., dog reduceret med 4,8 mio. kr. i 2017, så denne kun har 5 måneders virkning svarende til 4,9 mio. kr. Overførsel af 16,4 mio. kr. fra drift til anlæg som følge af skolestrukturændringerne vedrørende tilførsel af midler til skoleudviklingspuljen og IT-anskaffelser samt overførsel til andre bevillingsområder på 15,8 mio. kr., samt ekstra til specialundervisningsområdet 5,4 mio. kr.

Stigning fra 2017 til 2018 skyldes budgetforlig 2018, hvor rammereduktionen fra 2017 tilbagerulles med 9,8 mio. kr., ligesom der til indfasning på specialområdet og udvikling af mellemrumstilbud blev afsat engangsbevilling på 6 mio. kr. i 2018. Samtidig afskaffes modersmålsundervisning for ikke-EØS borgere med -0,2 mio. kr. Der er overførsel af en IT-driftspulje på 2,1 mio. kr. fra IT-provenuet på anlæg.

2.1 Skole

Udviklingen i udgifterne i årene fremover kan henføres til beslutninger fra de tidligere budgetforlig, stigning i overførslen fra drift til anlæg og demografireguleringerne.

Budgetforlig 2018-21

1.000 kr. (2018 PL).	2018	2019	2020	2021
Tilbagerulning af rammereduktion 2017 – skoleområdet	9.800,0	9.800,0	9.800,0	9.800,0
Indfasning af rammebesparelse fra 1. august 2017	6.000,0	0	0	0
Ekstra midler til specialundervisningsområdet	-210,0	-210,0	-210,0	-210,0
I alt	15.590,0	9.590,0	9.590,0	9.590,0

3.2 Ændringer over år

Nedenstående tabel viser med udgangspunkt i 2017, ændringerne til budget 2018 og overslagsårene 2019-2021.

Mio. kr. 2018-priser	Ændring til 2018	Ændring til 2019	Ændring til 2020	Ændring til 2021
Udgangspunkt 2017-budget	866,5	866,5	866,5	866,5
Tilbagerulning af rammereduktion 2017	9,8	9,8	9,8	9,8
Specialundervisning/ekstra udgifter i 2018	6,0			
Afskaffelse af modersmålsundervisning for EØS-borgere	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
LC-program pkt. 48-52	0,3	0,6	0,6	0,6
Ingen prisfremskrivning 2018	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1
IT-pulje/provenu til løbende drift	2,1	2,1	2,1	2,1
Demografi 2018-21	0,1	-0,9	-3,7	-7,5
Ompl. mellem bevillingsområder				
Ejendomsservice - overførsel af vikar mm.	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Samling via LCR				
- Læringscenter Randers	5,7	5,7	5,7	5,7
- Inklusionspulje fra skolestruktur	5,3	5,3	5,3	5,3
Finansiering af centrale tiltag				
- Grunddataprogram	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
- Nemøkonomi	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Rekruteringskonsulent via HR	-0,7			
Overhead specialskoler	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Tjenestemænd af- og tilgang 2016	0,1	0,1	0,1	0,1
Budgetændringer fra tidligere år				
Ændringer fra budget 2017:				
Ekstra midler til dansk som andet spog (integrationssagen)	-1,0	-1,0	-2,0	-2,0
Langsommere indfasning af rammebesparelse, budgetforlig	-4,8	-4,8	-4,8	-4,8
Ekstra midler til specialundervisning, budgetforlig 2017	2,2	-5,4	-5,4	-5,4

2.1 Skole

Flytning fra drift til anlæg - skolestruktur	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1
Ændringer fra budget 2016:				
LC-program pkt. 42	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
PL og øvrige ændringer	-0,2	-0,6	-0,7	-0,6
I alt	885,2	871,2	867,3	863,6

2018 – beslutninger

For budget 2018 vil der ikke ske prisfremskrivning på almindelige varekøb og tjenesteydelser svarende til -1,1 mio. kr. årligt.

I budgetforlig 2018-21 tilbageføres rammereduktionen fra 2017 med 9,8 mio. kr. årligt og der tilføres ekstra 6,0 mio. kr. til specialundervisning samt udvikling af mellemrumstilbud på skolerne. Endvidere afskaffes modersmålsundervisning for EØS-borgere.

Der oprettes en IT-driftspulje på 2,1 mio. kr. finansieret via anlægsmidlerne til opgradering af skolernes IT.

Demografiudviklingen viser 0,1 mio. kr. i 2018 faldende til -7,5 mio. kr., som følge af færre elever og deraf dannelse af færre klasser i folkeskolerne, hvilket delvis modsvares af stigende udgifter til private skoler og SFO-er. Den demografiske udvikling er nærmere specificeret i nedenstående afsnit 3.3.2.

I budget 2018 er der overført 1 mio. kr. til Ejendomsservice vedrørende vikardækning mm.

Hos Læringscenter Randers samles en række aktiviteter for i alt 11 mio. kr., der tidligere har været placeret hos PPR.

Budgetændringer fra tidligere år

Ændringer fra budget 2017

De ekstra midler til dækning af stigende udgifter til dansk som andetsprog reduceres med 1 mio. kr. fra 2018 og med 2 mio. kr. fra 2020.

Bortfald af den ekstra pulje til langsommere indfasning af rammebesparelsen på skoleområdet i 2017 med -4,8 mio. kr.

I budgetforliget for 2017 blev givet en engangsbevilling til specialundervisning i 2017 og 2018 med ekstra 2,2 i 2018 som bortfalder fra 2019.

Ændringer fra budget 2016

Fra 2018 reduceres det kommunale bidrag til elever i frie grundskoler og frie grundskolers SFO som følge af folkeskolereformens forlængede skoledag med 0,5 mio. kr. (LC-program pkt. 42).

3.3 Budgetforudsætninger

Budgettet er fastlagt på baggrund af de givne bevillinger i 2017 og tilrettet med ny lovgivning på området.

Dog sker der for folkeskoler (normalklasseområdet) og skolefritidsordninger en regulering af bevillingerne i forhold til ressourcefordelingsmodellen samt elev- og klassetal.

3.3.1 Tildelingsmodeller

Ressourcefordeling på folkeskolerne er godkendt i Børn og Skoleudvalget. Fordelingen sker efter følgende hovedprincipper:

Skole

Almenundervisning

Det forudsættes, at der sker en central klassedannelse på børnehaveklasseniveau på baggrund af folkeskolelovens rammer om maks. 28 elever pr. klasse ved skoleårets start.

Ressourcerne tildeles til normalklasser efter følgende kriterier:

- 0. til 3. klasse tildeles minimumstimetallet til normalundervisning og understøttende undervisning samt timer til understøttende indskoling:

Understøttende indskoling betyder, at der tildeles ekstra ressourcer til at bibeholde en del af lærer/pædagog samarbejdet i indskoling. Til en gruppestørrelse på 24 elever tildeles 5 lektioner pr. uge (150 årlige klokketimer).

Er elevtallet over/under den angivne gruppestørrelse, tildeles der timer forholdsmæssigt på baggrund af elevtallet. Ressourcerne er fordelt ligeligt mellem de fire årgange af hensyn til den tekniske tildeling af timerne.

- 4. til 9. klasse tildeles minimumstimetallet til normalundervisning og understøttende undervisning. 10. klasse tildeles minimumstimetallet (10. klasse er ikke omfattet af kravet om understøttende undervisning).
- Der tildeles timer til den understøttende undervisning på baggrund af minimumstimetallet herfor. Timerne er fordelt med 30% lærertimer og 70% pædagogtimer.
- Klasser med 21 elever eller mere tildeles 0,9 lektion pr. elev. Disse ressourcer anvendes til deletimer, to - lærerordninger, holddannelse osv.
- Klasser med 25 elever eller mere tildeles yderligere 1,5 lektion pr. elev. Disse ressourcer anvendes ligeledes til deletimer, to - lærerordninger, holddannelse osv. Finansieringen af denne merudgift afholdes af det provenu, en ændret skolestruktur frigiver.

Øvrige principper

- Klasser på en skole sammenlægges typisk ved skoleårets begyndelse, hvis det samlede antal elever på årgangen er under 29 elever. Det første år råder skolen over 25% af det sparede antal undervisningslektioner samt den understøttende undervisning. Klasse-sammenslag gælder fra 1. til 10. klasse.
- Undervisningsandel udgør 44%.

På baggrund af ovenstående og planlægningstallene beregnes lønsummen. Lønsummen udregnes endeligt, når det faktiske elevtal pr. 5. september er dokumenteret. Der reguleres i forhold til såvel elevtal som mulige ændringer af klassetal. Reguleringen sker i efterfølgende skoleår på baggrund af det faktiske elevtal pr. 5. september.

Specialklasser

Forordningsmodel

Randers Kommunes specialklassetilbud er grupperet inden for forskellige overskrifter. Eksempelvis tilbud for elever med:

2.1 Skole

- Moderate generelle indlæringsvanskeligheder
- Massive generelle indlæringsvanskeligheder
- Gennemgribende udviklingsforstyrrelser

Samtlige specialklassetilbud, herunder antallet af grupper, tildeles følgende ressourcer:

- Børnehaveklasse til 3. klasse – minimumstimetal på 30 ugentlige timer.
- 4. til 6. klasse – minimumstimetal på 33 ugentlige timer.
- 7. til 9/10. klasse – minimumstimetal på 35 ugentlige timer.

Inden for hver kategori af specialklassetilbud suppleres det vejledende timetal med et givent antal timer pr. gruppe/klasse. Herefter beregnes skolernes ressourcefordeling på baggrund af en forudsætning om, at den beregnede "klassiske" § 16 undervisningstid udgør 44,0 % af lærernes samlede nettoarbejdstid.

Principper for over- og undernormering i specialklasser

I de tilfælde der indskrives en eller flere elever, end normeringen foreskriver, udløser hver elev $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{2}$ af den årlige gennemsnitspris pr. elev. Reguleringen finder sted ved indskrivning af eleven. De specialklasser der har færre elever, end normeringen foreskriver, opretholder tildelingen til det normerede elevtal.

SFO tilbud/ fritidstilbud for specialklassebørn

For de specialklassetilbud der retter sig mod elever i indskolingen, er der afsat 5,5 støttetimer pr. barn pr. uge til fritidstilbuddet inklusiv morgenåbning.

Fordeling af ressourcer til specialundervisning

Ved den socioøkonomiske profil er anvendt følgende faktorer:

- Moderens civilstatus
- Beseftigelsesstatus
- Moderens højeste gennemførte uddannelse
- Faderens højeste gennemførte uddannelse
- Samlet bruttoindkomst (mor og far)
- Moderens alder

Fordelingsnøgle

Fordelingsnøglerne i forbindelse med udlægningen af ressourcerne til den almindelige specialundervisning og ressourcer til specialklasser ændres fra 1. august 2015. Det betyder, at alle ressourcerne (ressourcer til den almindelige specialundervisning og specialklasser) fordeles til skolerne på baggrund af følgende fordelingsnøgle: 50 % fordeles på baggrund af skolens socioøkonomiske profil, mens 50 % fordeles på baggrund af skolens elevtal.

Decentralisering af ressourcer til Firkløverskolen

Derudover decentraliseres ressourcer til Firkløverskolen. Udlægningen af disse ressourcer følger den samme fordelingsnøgle dvs. 50 % fordeles på baggrund af skolens socioøkonomiske profil, mens 50 % fordeles på baggrund af skolens elevtal.

Enhedstakst for alle specialtilbud

Der fastsættes en enhedstakst på 190.000 kr. pr elev for skoleåret 2017/18. Det betyder, at den enkelte skole, uafhængigt af det specifikke specialtilbud, betaler en pris på 190.000 kr. årligt pr. elev, når en elev frekventerer et specialtilbud.

2.1 Skole

Særlig tilskudsordning for overbygningsskoler

De 6 overbygningsskoler der modtager flere elever efter 6. klassetrin kompenseres med 10 % ekstra opgjort på antallet af elever i den pågældende skoles overbygning.

Tildeling af specialressourcer til 10. klassecentret på Nørrevangsskolen

Elever, der har behov for at blive visiteret til et specialtilbud i 10. klasse indgår i fordelingsnøglen med en vægt på 1/3. Det vil sige, at én elev i 0.-9. klasse udløser lige så mange ressourcer til specialbistand som tre elever i 10. klasse.

Efterregulering for mer-/mindre forbrug

I forbindelse med udlægningen af specialundervisningsressourcerne har et mer-/mindre forbrug til både støtte-/ praktisk hjælp og specialskoleudgifter, i overensstemmelse med modellen for udlægning af specialressourcer, været omfattet af en ordning om finansiering via "skolernes fælleskasse". Modellen indebærer således, at skolerne kollektivt er medfinansierende ved eventuelt merforbrug på specialområdet.

I praksis foregår medfinansiering ved, at et mer-/mindre forbrug bliver medtaget i skolernes tildeling i det efterfølgende skoleår, således at efterreguleringen kan indarbejdes i skolens planlægning for det nye skoleår.

Vikarudgifter

Der afsættes **4,5 pct.** af lærernes lønsum, som tillægges skolens samlede lønsum.

Personalerelaterede udgifter

De personale relaterede udgifter omfatter uddannelse af skolens samlede personale og øvrige personaleudgifter. Der afsættes til uddannelse og øvrige personaleudgifter **0,77 pct.** af skolens lønsum.

Elevafhængige udgifter

I forbindelse med den nye folkeskolereform er bevillingen forøget med 1,0 mio. kr. Fordeling af de elevafhængige udgifter sker på baggrund af skolernes elev- og klassetal (faktiske elevtal pr. 5/9) og en vægtning mellem de enkelte klassetrin med en række faktorer. Der afsættes følgende normbeløb (2018-niveau):

• Grundbeløb I (pr. skole)	85.664 kr.
• Grundbeløb II (pr. normalklasse elev)	661 kr.
• Grundbeløb III (pr. normalklasse)	2.545 kr.
• Grundbeløb IV (pr. specialklasse elev I)	2.626 kr.
• Grundbeløb V (pr. specialklasse elev II)	6.145 kr.

Administrations- og andre udgifter mv.

Fordeling af administrations- og andre udgifter mv. sker på baggrund af skolernes elev- og klassetal (faktiske elevtal pr. 5/9). Der afsættes følgende normbeløb (2018-niveau):

• Grundbeløb I (pr. skole)	37.896 kr.
• Grundbeløb II (pr. elev)	211 kr.

Skolefritidsordning

Udmelding af ressourcer til SFO-erne sker på baggrund af antal tilmeldte børn pr. 1. august i året før budgetåret. Der vil ske en regulering af både personalenormering/lønsum og de børneafhængige udgifter ud fra et gennemsnitsbørnetal for perioden 1. januar til 31. december.

2.1 Skole

Personalenormering

Personalenormeringen – inkl. ledelse - i skolefritidsordningerne fastsættes på baggrund af skoleårets gennemsnitlige børnetal, hvor der tildeles følgende timer til pædagogisk personale inklusiv ledelse pr. 1. august 2013:

- Heldagstilbud ved ny indskolingsordning 1,60 timer /barn / uge
- Morgentilbud 0,68 timer / barn / uge
- Morgen-/ Ferietilbud 1,05 timer / barn / uge

Herudover tildeles 18,5 time pr. SFO til varetagelse af morgenåbning.

Vikarudgifter

Der afsættes **4,5 pct.** af lønsummen.

Personalerelaterede udgifter

De personale relaterede udgifter omfatter uddannelse af skolens samlede personale og øvrige personaleudgifter. Der afsættes til uddannelse og øvrige personaleudgifter **0,77 pct.** af lønsummen.

Børneafhængige udgifter

Der afsættes følgende normbeløb (2018-niveau):

- Grundbeløb I (pr. SFO) 9.941 kr.
- Grundbeløb II (pr. barn)
 - Heldagstilbud 1.162 kr.
 - Morgentilbud 367 kr.
 - Morgen-/ferietilbud 568 kr.

Junior klubber

Udmelding af ressourcer til junior klubberne sker på baggrund af antal tilmeldte børn pr. 1. december i året før budgetåret. Der vil ske en regulering af både personalenormering/lønsum og de børneafhængige udgifter på grundlag af børnetallet pr. 1. september i budgetåret.

I forbindelse med den nye skolereform er åbningstiden ændret til kl. 14 – 17 fra den 1. august 2014.

Personalenormering

Ved et børnetal på 40 børn er normeringen til pædagogisk personale følgende

- Ledelse 0,104 st.
- Pædagog 0,405 st.
- Klubmedarbejder 0,811 st.

Vikarudgifter

Der afsættes **4,5 pct.** af lønsummen.

Personalerelaterede udgifter

De personale relaterede udgifter omfatter uddannelse af junior klubbens samlede personale og øvrige personaleudgifter. Der afsættes til uddannelse og øvrige personaleudgifter **0,77 pct.** af lønsummen.

Børneafhængige udgifter

Der afsættes følgende normbeløb (2018-niveau):

2.1 Skole

- Grundbeløb (pr. juniorklub) 15.032 kr.
- Grundbeløb (pr. barn) 1.121 kr.

Fritidshjem

Udmelding af ressourcer til fritidshjemmene sker på baggrund af normerede pladser. Der vil ske en regulering af både personalenormering/lønsum og de børneafhængige udgifter ud fra et gennemsnitsbørnetal for perioden 1. januar til 31. december.

Personalenormering

Personalenormeringen – inkl. ledelse - i fritidshjemmene fastsættes på baggrund af normerede pladser, hvor der tildeles følgende timer til pædagogisk personale inklusiv ledelse:

- Heldagstilbud 1,60 timer /barn / uge
- Fritidshjem i Nordbyen tillige 0,52 socio.øk.timer/barn/uge

Vikarudgifter

Der afsættes **4,5 pct.** af lønsummen.

Personalerelaterede udgifter

De personale relaterede udgifter omfatter uddannelse af fritidshjemmets samlede personale og øvrige personaleudgifter. Der afsættes til uddannelse og øvrige personale udgifter **0,77 pct.** af lønsummen.

Børneafhængige udgifter

Der afsættes følgende normbeløb (2018-niveau):

- Grundbeløb I (pr. fritidshjem) 9.941 kr.
- Grundbeløb II (pr. barn) 1.534 kr.

Bidrag til efterskoler

Der afregnes bidrag/takstbeløb til staten for elever optaget på efterskoler, ungdomskostskoler, håndarbejdsskoler og husholdningsskoler m.fl. pr. 5. september. Takstbeløbet fastsættes af staten og forventes at udgøre 35.440 kr. pr. elev i 2018. Der er budgetteret med 402 elever i 2018.

Bidrag til private skoler

Der afregnes bidrag/takstbeløb til staten for elever optaget på private grundskoler og friskoler pr. 5. september. Takstbeløbet fastsættes af staten og forventes at udgøre 36.433 kr. pr. elev i skolen og 9.378 kr. pr. barn i SFO i 2018. Der er budgetteret med henholdsvis 2.706 elever i skolen og 747 SFO-børn i 2018.

Øvrige delområder på skoleområdet

For de øvrige delområder er budgettet fastlagt på baggrund af de givne bevillinger i 2016 og tilrettet med ny lovgivning på området.

3.3.2 Demografi

Der foretages demografiregulering på følgende områder:

Folkeskoler

Udgifter til normalundervisning reguleres ud fra udviklingen i elev- og klassetal på baggrund af elev- og klassetalsprognosen for Randers Kommunes skoler. Den konkrete beregning af demografipuljen sker ud fra den godkendte ressourcefordelingsmodel på normalundervisningsområdet.

2.1 Skole

Skolefritidsordninger/fritidshjem

Udgifterne reguleres ud fra udviklingen i antal 6-9 årige. For skoleåret 2017/18 er det faktiske antal SFO pladser opgjort pr. 1. august 2017.

For både folkeskoler og skolefritidsordninger vil der ske en efterregulering af demografien året efter som følge af udviklingen i de faktiske elevtal pr. 5. september og de gennemsnitlige antal SFO-pladser igennem skoleåret jævnfør ressourcetildelingsmodellen for skoleområdet.

Bidrag til efterskoler

Bidrag til efterskoler reguleres ud fra udviklingen i antallet af 14-16 årige. Det faktiske elevtal til efterskoler kendes efter 15. oktober, hvorfor demografiberegningerne først tilpasses ved efterregulering i 2018.

Bidrag til private skoler

Bidrag til private skoler reguleres ud fra udviklingen i antallet af 6-16 årige. Det faktiske elevtal til private skoler kendes pr. 5. september, hvorfor dette tal benyttes ved demografiberegningerne for 2018.

Ungdomsskolen

Der foretages demografiregulering på ungdomsskoleområdet ud fra udviklingen i antal 14-17 årige.

Tilpasning sker ved en regulering af bevillingen til den almene ungdomsskoleundervisning.

Den demografiske udvikling for skoleområdet fremgår af nedenstående oversigt

Der er indarbejdet følgende beløb i budget 2018-21:

1.000 kr. /2018-PL niveau	2018	2019	2020	2021
Folkeskoler	-1.577	-1.813	-2.237	-3.135
Skolefritidsordninger/fritidshjem	-216	-1.194	-3.155	-5.726
Private skoler og SFO	1.915	2.027	1.458	954
Efterskoler	-22	148	208	308
Ungdommens Uddannelsesvejledning	1	0	0	0
Ungdomsskolen	-38	-35	26	111
I alt	63	-867	-3.700	-7.488

Tabellen viser en lille stigning i udgifterne på 0,1 mio. kr. fra 2017 til 2018. I 2021 forventes udgifterne at være 7,5 mio. kr. mindre end i 2017 som følge af den demografiske udvikling.

Nedenfor beskrives kort de største områder i ovenstående tabel:

Reguleringer vedrørende folkeskolen

Fra 2017 til 2018 forventes et fald i udgifterne på 1,6 mio. kr. Dette skyldes at der i budgettet for 2017 er regnet med 397 normalklasser i skoleåret 2017/18, men ved klassedannelsen i foråret for det kommende skoleår 2017/18 forventes kun oprettet 394 klasser, altså 3 klasser færre. For årene fremover forventes der oprettet færre klasser som følge af det faldende antal 6-16 årige. Der er således indregnet et yderligere fald på 4 klasser i de efterfølgende skoleår indtil 2022.

2.1 Skole

SFO

Udgifterne til SFO området forventes at være 5,7 mio. kr. lavere i 2021 end i 2017. Dette skyldes det ret markante fald i antal 6-9 årige, jf. ovenstående tabel 9. Udviklingen i antallet af 6-9 årige falder med 347 børn fra 4.602 (2017) til 4.255 børn (2021), hvilket svarer til et fald på ca. 8% i perioden.

Bidrag til private skoler

Bidraget til private skoler viser en stigning på 1,9 mio. kr. fra 2017 til 2018 hvilket primært skyldes stigende takster. Herudover forventes antallet af privatskoleelever at følge udviklingen i det samlede antal 6-16 årige – dog er der indregnet en buffer på 20 elever.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Nedenfor følger en række nøgletal - alle fra 6-by nøgletalsrapporten udgivet juni 2017.

Nettodriftsudgifter til folkeskoler pr. elev – regnskab 2016

Nettodriftsudgifter pr. elev	Randers	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	København
Folkeskoler	66.134	65.696	65.349	69.350	68.802	64.412

Tabellen viser kommunernes nettodriftsudgifter for det samlede folkeskoleområde pr. elev. Opførelsen omfatter elever i 0.-10. klasse inkl. de forskellige specialklassetilbud.

Af tabellen fremgår det, at Randers kommune har den 3. højeste udgift.

Klassekvotient i folkeskoler 2016/2017

Klassekvotient 2016/17	Randers	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	København
0.-3. klasse	21,8	22,0	22,3	21,0	21,8	23,3
4.-6. klasse	21,6	22,2	21,6	20,7	21,3	22,9
7.-9. klasse	21,6	21,6	20,8	20,6	21,2	22,0
10. klase	23,0	22,3	25,0	19,6	21,9	24,4
Samlet	21,7	22,0	21,7	20,8	21,4	22,9

Tabellen viser kommunernes klassekvotienter for henholdsvis indskoling (0.-3. kl.), mellemtrin (4.-6. kl.) og udskoling (7.-9. kl.) samt en samlet klassekvotient for 0. – 10. klasse.

Af tabellen fremgår det, at Randers kommune har en samlet klassekvotient for 0.-10. klasse i midten sammen med Esbjerg og Odense. Randers placerer sig også i midten når det gælder indskoling, mellemtrin og udskoling.

Nettodriftsudgifter til ungdomsskoler pr. indbygger – regnskab 2016

Nettodriftsudgifter pr. indb.	Randers	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	København
Ungdomsskolevirksomhed	144	0 *	230	136	63	18

*) Aarhus Kommune kan ikke opgøre regnskabet særskilt for ungdomsskolerne.

2.1 Skole

Tabellen viser kommunernes nettoudgifter til ungdomsskolevirksomhed pr. indbygger. Af tabellen fremgår det, at Randers kommune har den næsthøjeste udgift.

Andel af elever i privatskoler skoleåret 2016/17

Andel elever i privatskoler	Randers	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	København
Elever i privatskoler, pct.	21,6	15,4	19,1	11,9	10,9	25,4

Tabellen viser den procentdel af det samlede elevtal (0. – 10 kl.) der går i privatskole. Af tabellen fremgår at Randers kommune har den næsthøjeste andel af elever i privatskoler.

4.2 Takster

De månedlige takster i 2018 fremgår af nedenstående oversigt

	Takst for 2017	Takst for 2018
Fritidshjem og klubber		
Fritidshjem	1.142	1.168
Juniorklub	387	394
Fiskergården	774	789
Solgården	200	200
SFO-er og juniorklubber		
SFO	1.801	1.825
Juniorklub	498	505

4.3 Oversigt over institutioner

Folkeskoler

Oversigt over antal folkeskoler, elev- og klassetal for skoleåret 2017/18 (opgjort pr. 5. september 2017) samt de enkelte skolers budgetterede nettodriftsudgifter.

Skole	Elever	Klasser	Rettet Nettoudgifter kr.
Asferg skole	107	7	7.543.560
Assentoftsskolen	678	29	32.240.282
Bjerregrav skole	188	9	9.697.826
Blicherskolen	547	28	31.315.733
Fårup skole	212	11	12.922.319
Grønhøjskolen	413	27	28.340.219
Havndal skole	124	7	9.064.882
Hobrovejens skole	479	23	27.021.460
Hornbæk skole	495	23	24.263.568
Korshøjskolen	409	22	20.479.737
Kristrup skole	633	31	31.500.217
Langå skole, inkl. Satelitten	494	28	36.999.041
Munkholmskolen	425	19	19.268.146
Nørrevangsskolen	559	28	34.406.886

2.1 Skole

Rismølleskolen	527	23	23.437.408
Søndermarkskolen	639	28	29.244.186
Tirsdalens skole	459	21	22.413.098
Vestervangsskolen	962	41	44.537.504
Østervangsskolen	469	27	33.191.243
I alt	8.819	432	477.887.315

Specialskoler

Oversigt over antal pladser (Randers Kommune) på specialskolerne i skoleåret 2017/18 opgjort pr. 5. september 2017) samt specialskolernes nettodriftsudgifterne.

Skole	Elever	Rettet Nettoudgifter* kr.
Firkløverskolen	115	46.961.922
Oust Mølleskolen**	23	10.073.406
Vesterbakkeskolen	94	35.326.528
I alt	232	92.361.856

* excl. Takstbetaling

** inkl. ressourcer til Familieskolen

Skolefritidsordninger

Oversigt over forventede antal pladser i skolefritidsordningerne pr. 1.august 2017, som danner grundlag for budget 2018, samt SFO-ernes nettodriftsudgifter.

Skolefritidsordning	Børnehavebørn	SFO-børn	Juniorklub	Nettoudgifter* kr.
Asferg skole		36		1.046.327
Assentoftskolen		163	40	4.230.059
Bjerregrav skole		77		1.647.964
Blichers børneby		168		4.343.647
Fårup skole	40	49		2.802.716
Grønhøjskolen		65		1.367.403
Havndal skole	32	52		2.229.011
Hobrovejens skole		268	40	5.665.399
Hornbæk skole		176	40	5.061.754
Korshøjskolen		107		2.018.771
Kristrup skole		314	64	7.577.908
Langå skole		111		2.188.091
Munkholmskolen		146		2.814.307
Nørrevangsskolen			40	531.247
Rismølleskolen		91		2.149.068
Søndermarkskolen		235	40	5.185.576
Vestervangsskolen		241	40	5.066.990
Østervangsskolen		167	40	4.111.134
I alt	72	2.466	344	60.037.372

2.1 Skole

*Excl. forældrebetaling samt udgifter til friplads og søskenderabat

Herudover er der følgende antal pladser (Randers Kommune) opgjort pr. 5. september 2017) i special SFO-ordninger:

Skole	SFO-børn	Nettoudgifter* kr.
Firkløverskolen	101	12.976.765
Vesterbakkeskolen	86	11.085.335
Solstrålen - Østervangsskolen	56	4.330.594
Fristedet – Tirsdalens skole	14	955.220
I alt	257	29.347.914

*excl. takstbetaling

Junior klubber

Under folkeskolernes ledelse er der etableret 8 junior klubber på henholdsvis Assentoftsskolen, Hobrovejens skole, Hornbæk skole, Kristrup skole, Nørrevangsskolen, Søndermarksskolen, Vesterangsskolen og Østervangsskolen.

Privat fritidshjem /SFO

Der er indgået driftsaftale med de private fritidshjem:

- IFO-Randers – hvor der ydes tilskud svarende til niveauet på de øvrige SFO-er. Der budgetteres med plads indtil 66 børn.
- Knejsted Fritidshjem med aftalt tilskud og med plads indtil 21 børn.

Skole	Børn	Tilskud kr.
IFO-Randers	66	690.764
Knejsted Fritidshjem	21	830.475
I alt	87	1.521.239

Randers Ungdomsskole

Ungdomsskolens aktiviteter fremgår af nedenstående oversigt

	Nettoudgifter kr.
Administration og fritidsundervisning	12.701.685
Fritidsmiljøer	7.074.613
Heltidsundervisning	10.351.284
SSP	1.231.449
I alt	31.359.031

Fritidshjem og klubber

Fritidshjem er hjemlet i dagtilbudsloven jf. § 45 og området består af både kommunale og selv-vejende fritidshjem.

Institutioner	Børne- have	Fritids- hjem	Junior- klub	Fritids- klub	Ung- doms- klub	Nettoudgift* kr.

2.1 Skole

	<i>Pladser</i>					
Kommunale						
Jennumparkens institutioner		40	30		40	4.272.542
Gårdklubben Fiskergården				70		1.418.492
Selvejende						
Glentevej Fritidshjem		73				3.125.899
KFUM's institutioner	34	47			100	4.921.345
Vorup Børne- og Ungdomshus		97	70		175	5.265.453
KFUM's fritidsgård Solgården				55		2.867.120
I alt	34	257	100	125	315	21.870.852

*Excl. forældrebetaling samt udgifter til friplads og søskenderabat

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2018:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor serviceringen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Fælles formål	40,9	0,0	40,9			
1.2 Dagplejen	87,6	-21,6	66,0			
1.3 Dagtilbud	354,4	-106,7	247,7			
1.4 Særlige dagtilbud og klubber	15,4	0,0	15,4			
1.5 Tilskud til private institutioner	9,8	0,0	9,8			
Driftsudgifter i alt	508,1	-128,3	379,8	0,0	0,0	0,0

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 508,1 mio., indtægter for 128,3 mio., som dermed giver et nettobudget på 379,8 mio. kr.

1.1. Fælles formål

Fælles formål dækker udgifter, som er fælles for dagtilbudsområdet:

- Udvikling af området. Der er afsat en kvalitetspulje, som bruges til faglig udvikling og opkvalificering af personalet for at opnå de lovgivningsmæssige mål og mål som byrådet har sat for børneområdet. Der arbejdes med projekter der øger viden og handlekompetencer i forhold til børns læring, tidlig indsats, sprog og udvikling. Derfor arbejdes der med efteruddannelse af personalet, ligesom der løbende er fokus på lederudvikling for at optimere organisering og ressourceudnyttelse.
- Aflønning af fællestillidsrepræsentanter.
- Aflønning af pædagogstuderende og PAU elever. Personaleadministrationen sker i dagtilbud og selvejende institutioner.
- Aflønning af central 2-sprogs pædagog.
- Fleksibel børnenormering, som dækker mer- /mindre indskrivninger i institutionerne samt afregning til skolerne for førskolebørn.
- Tilskud i form af søskenderabat og fripladstilskud,
- Betaling til andre kommuner for pladser i kommunernes dagtilbud.

1.2. Dagpleje, kommunale dagtilbud og selvejende institutioner

Pr. 1. juni 2017 er der 12 selvejende institutioner (2 vuggestuer, 5 børnehaver, 5 kombinerede institutioner), og 5 dagtilbud. I alt med en forventet belægning på 1.099 vuggestuebørn og 2.895 børnehavebørn. I dagplejen er i 2017 en forventet belægning på 710 børn.

Dagtilbuddene skal medvirke til at sikre børns udvikling, læring og trivsel.

Rammerne for dagtilbuddenes arbejde er fastsat i dagtilbudsloven, som stiller krav om, at der skal udarbejdes pædagogiske læreplaner, børnemiljøvurderinger og sprogvurderinger.

Den vedtagne overordnede Børn og Unge politik bygger på værdierne, barnet i centrum, helhed i indsatsen og tværfaglighed fra tidligere børn og ungepolitik. Politikken er blevet til med input fra forskellige interessenter inden for dagtilbud, skoler og tværgående funktioner, og der er formuleret målsætninger inden for følgende temaer i Børn & Unge Politikken:

2.3 Børn

- Børn og unge udfordres, udvikler deres potentiale og bliver fremtidsparate.
- Børn og unge udvikler i fællesskaber forståelse for mangfoldighed.
- Børn og unge skaber kreative miljøer.
- Børn og unge indtager aktivt Randers Kommunes natur.
- Børn og unge inddrages aktivt i at leve et sundt liv.
- Børn og unge deltager aktivt i beslutninger og valg i hverdagen.
- Børn og unge bruger aktivt digitale medier i deres læring.
- Børn og unge understøttes i et samarbejde mellem professionelle og forældre.
- Børn og unge med særlige behov understøttes i deres læring, udvikling og trivsel.
- Børn og unge understøttes i at undgå at begå kriminalitet og misbrug.

Som en del af dette, er der en særlig opmærksomhed på udlagte midler i institutionerne til specialpædagogisk indsats, med henblik på at arbejde med inklusion af alle børn i dagtilbud.

I Randers kommune er der pasningsgaranti. Pasningsgarantien betyder, at barnet er sikret en plads senest 30 uger gammel, hvis det er skrevet på venteliste, senest 3 måneder før det skal bruge en plads.

Pasningsgaranti er en garanti for en plads indenfor det dagtilbudsområde, hvor barnet er bosiddende. I Dagtilbud Midt omfatter pasningsgarantien foruden institutioner, der er beliggende i dette dagtilbudsområde også følgende institutioner: Ålykke, Viborgvej, Birkebo, Hørhaven, Regnbuen, Mælkevejen, Bækkestien og Midgaard, samt dagplejere i samme område.

Byrådet besluttede den 20. juni 2016 at iværksætte et 2-årigt forsøg med længere åbningstider i kommunens dagtilbud. Forsøget er finansieret ved anvendelse af i alt 6 mio. kr. af børneområdets overførte midler fra 2015 til 2016.

I forbindelse med vedtagelsen af budgettet 2017-2020 blev dagtilbudsområdet tilført 12 mio. kr. årligt, inklusive forældrebetaling med henblik på at området tilføres flere hænder, der kan arbejde videre med udviklingen af den pædagogiske praksis, og skabe mulighed for et styrket fokus på tidlig opsporing og en inkluderende indsats i dagtilbuddene.

Byrådet vedtog endvidere at de midler, som i forbindelse med aftalen om finansloven for 2015 og 2016 blev afsat til en pulje, og som nu er en del af bloktilskuddet, tilbageføres til dagtilbuddene. Beløbet har udgjort 4,3 mio. kr. netto pr. år.

1.3 Private institutioner

Der er 8 private institutioner i Randers Kommune. Der er i budget 2017 afsat midler til 120 vuggestuebørn og 105 børnehavebørn.

1.4 Særlige dagtilbud og klubber

De særlige dagtilbud og klubber på dagtilbudsområdet omfatter institutioner, hvor dagtilbudsområdet køber plads i særlige institutioner for at varetage en særlig specialpædagogisk indsats. Det drejer sig om Lucernevejens Børnehave, Børnehaven Bambi i Aalborg, og andre tilsvarende specialinstitutioner, som varetager ganske særlige specialpædagogiske opgaver.

2. Budgetmål i 2018

Effektmålene for dagtilbudsområdet i Randers Kommune tager afsæt i dagtilbudsloven, byrådets Vision 2021 og vedtagne politikker mm, samt daginstitutionernes og dagplejens hverdag.

2.3 Børn

Målet for alle børn i 0-5 års alderen er, at de trives, udvikler sig og lærer gennem ophold i dagtilbud, hvor børnene stimuleres maksimalt. Dagtilbuddene skal forebygge negativ social arv og eksklusion, og styrke børn i svage positioner.

Effektmål for dagtilbudsområdet.

<p>Vision: <i>Fokusområde:</i> Børn og uddannelse <i>Tema:</i> Det pædagogiske fokus på leg og læring</p> <p>Politik: <i>Uddannelsespolitikken:</i> En meningsfuld hverdag i dagtilbuddene, forældresamarbejde og fokus på overgange</p> <p>Aftalemål: Der arbejdes med sproglig og kognitiv læring i dagtilbud</p> <p><u>Det langsigtede mål:</u> Målet er at alle børn skal udvikle og tilegne sig et alsidigt sprog, som danner grundlag for barnets videre udvikling af læse og skriveprocessen, med henblik på at skabe et grundlag for den videre uddannelse i skolen.</p> <p><u>Det 1-årige mål for budgetperioden:</u> Målet er at styrke kvaliteten af den pædagogiske praksis med udvikling af den sproglige indsats, så der arbejdes systematisk og reflekterende med barnets læring, udvikling og trivsel.</p>		
Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan måler vi det?	Bemærkninger
<ul style="list-style-type: none"> • Der sættes initiativer i værk, som understøtter processer med at udvikle alle børns sprog. Herunder en tidlig indsats, for at sikre at børn fra sprogfattige hjem, får et godt udgangspunkt for deres videre forløb. Konkret er arbejdet med sprog et aftalemål, hvilke forpligter institutionerne til at arbejde konkret med sprog. • Indsatserne sker på flere niveauer. Næmlig som en forvaltningsmæssigt understøttelse af arbejdet, hvor der arbejdes med at uddanne medarbejdere til at arbejde med sprog for de 0-3 årige børn. Derudover sker arbejdet på institutionsniveau, hvor der i det daglige arbejde arbejdes med sprog i leg og i hverdagsrutinerne, fordi sprog er en del af de styrkede pædagogiske læreplaner, som der er indgået 	<ul style="list-style-type: none"> • Alle dagtilbud deltager på 5 årlige temamøder, som bringer ny viden i spil om sprog og kognitive læreprocesser. • Forskningsprojekter medvirker til at skabe øget refleksion og ny faglig viden hos medarbejderne. Det måles, hvilke institutioner der er eller har været deltagere i forskningsprojekter. Randers Kommune deltager i 2 forskningsprojekter, som sætter sprog i spil. Dels forskningsprojektet "vi lærer sprog" for 0-3 årige børn i dagpleje og vuggestue, dels i et forskningsprojekt med arbejdet omkring nye pædagogiske læreplaner 	<ul style="list-style-type: none"> • I forbindelse med tilsyn, som foretages i løbet af 2017, vil forvaltningen følge op på, hvorledes anvendelsen af sparring, feedback og observation fungerer i praksis som en del af medarbejdernes kompetenceudvikling. • Forvaltningen vil årligt følge udviklingen i antallet af børn der henvises til talepædagog, samt antallet af børn, som henvises til taleklasser på skolerne, og som kommer direkte fra børnehaverne.

2.3 Børn

<p>en ny aftale om, og som bliver en del af dagtilbudsloven.</p>		
<p>Vision: Fokusområde: Børn og uddannelse</p> <p>Tema: Der er indskolingsmodel/fleksibel overgang til skole.</p> <p>Politik: Uddannelsespolitikken: En meningsfuld hverdag i dagtilbuddene, forældresamarbejde og fokus på overgange.</p> <p><u>Det langsigtede mål:</u> Indskolingsmodellen/den fleksible overgang til skole fastholdes/udbygges.</p> <p><u>Det 1-årige mål for budgetperioden:</u> Målet er at styrke det ligeværdige samarbejde mellem dagtilbud og skole i førskoleperioden med fokus på at Udvikle læringsmiljøerne i perioden.</p>		
Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan måler vi det?	Bemærkninger
<ul style="list-style-type: none"> • Der er udarbejdet et fælles materiale for skoler og dagtilbud, godkendt af Børn og skoleudvalget, som præciserer hvorledes der skal arbejdes med overgange • Der er forvaltningsmæssig understøttelse af arbejdet imellem dagtilbud og skole i alle skole og dagtilbudsdistrikter 	<ul style="list-style-type: none"> • Der foretages tilsyn i alle førskoleordninger i juni måned 2017, og igen i september måned, for at sikre at erfaringerne fra børnehaverne via førskolen, bliver en del af indskolingen 	<p>Se under indikatorer</p>

I 2017 arbejdes der fortsat med sprog på dagtilbudsområdet, fordi sprogudviklingen er en del af opsporingen og dermed den tidlige indsats. Der arbejdes endvidere med at sikre at de midler der er tildelt området, bliver anvendt til flere hænder, og til at understøtte en tidlig indsats.

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2016 og frem til budget 2021.

Afvigelsen i tallene under fælles formål i årene 2018 – 21 er demografiregulering.

I 2018 er der under dagtilbud afsat ekstra 3 mio. til forsøg med længere åbningstid i kommunens dagtilbud. Denne ekstra tildeling blev bevilliget i Byrådet den 20. juni 2016, og er afsat som forsøg i 2017 og 2018.

2.3 Børn

Mio. kr. 2018-priser	Regnskab	Budget	Budget 2018-21			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.1 Fælles formål	40,2	41,8	40,9	43,5	46,9	53,4
1.2 Dagplejen	62,1	63,1	66,0	66,0	66,0	66,0
1.3 Dagtilbud	229,4	242,5	247,7	244,6	244,6	244,6
1.4 Særlige dagtilbud og klubber	19,3	14,8	15,4	15,4	15,4	15,4
1.5 Tilskud til private institutioner	8,1	10,0	9,8	9,8	9,8	9,8
Driftsudgifter i alt	359,2	372,3	379,8	379,3	382,7	389,2

Ved budgetforliget 2017-20 blev der til dagtilbuddene tilført 12 mio. kr. årligt inklusive forældrebetaling, denne tilgang ses i udviklingen fra regnskab 2016 til budget 2017 og årene fremover.

3.2 Ændringer over år

Nedenstående tabel viser med udgangspunkt i 2017, ændringerne til budget 2018 og overslagsårene 2019 – 2021.

Mio. kr. 2018-priser	Ændring til 2018	Ændring til 2019	Ændring til 2020	Ændring til 2021
Udgangspunkt 2017-budget	372,3	372,3	372,3	372,3
LC-pulje pkt. 18 Udvidet dagtilbud	0,3	0,3	0,3	0,3
Ingen prisfremskrivning 2018	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Demografi-regulering pkt. 269	3,2	6,0	9,5	16,0
Udvidet åbningstid, Byrådet 5/9 2016, pkt. 263	3,0	0,0	0,0	0,0
Budgetforliget tidlig indsats og skoleudsættelse	2,0	2,0	2,0	2,0
Omplacering ml. bevillingsområder				
BK 30.09.16 Vikarer i Ejendomsservice	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Rengøringsbudget Daginstitutionen Kombi til Ejendomsservice	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Grunddataprogram	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
PL og øvrige ændringer	0,2	-0,1	-0,2	-0,2
Driftsudgifter i alt	379,8	379,3	382,7	389,2

De 22. september blev der indgået budgetforlig, her afsatte forligspartierne i alt 2 mio. årligt i 2018 og frem:

- 1 mio. kr. årligt til tidlig indsats på dagtilbudsområdet, som anvendes til flere pædagogtimer i vuggestuerne.
- 1 mio. kr. årligt målrettes til at ikke-skoleparate børn kan få skoleudsættelse.

LC-puljen dækker en ændring af dagtilbudsloven. En merudgift til udvidet obligatorisk dagtilbud og krav om dansk og fokus på demokrati i privat pasning.

I 2018 og overslagsårene vil der ikke ske en prisfremskrivning på varekøb og tjenesteydelser, svarende til en besparelse på 0,8 mio.

Demografireguleringen er beskrevet i afsnit 3.3.2, se nedenfor.

I 2018 er en ekstraordinær tildeling på 3 mio. til udvidet åbningstid.

2.3 Børn

Der er sket mindre budget tilpasninger fra dagtilbud til Ejendomsservice, samt en finansiering til centrale tiltag ift. grunddataprogrammet.

3.3 Budgetforudsætninger

3.3.1 Tildelingsmodel

Byrådet vedtog i møde d. 11. marts 2013, at tildele budgetterne til de enkelte dagtilbud / selvejende institutioner som en takst pr. barn.

Tildelingen pr. vuggestuebarn er kr. 99.666 og børnehavebørn udgør kr. 49.201 årligt i 2018. Budgettet til forældrevalgt frokostordning i vuggestue og børnehave er kr. 7.358 årligt, og er sammensat af et kommunalt tilskud på kr. 925 og forældrebetaling på kr. 6.433.

Ressourcerne til ledelse er ikke indeholdt i taksten pr. barn, men fordeles særskilt i forhold til en enhedspris.

Lønsummen til ledelse i de kommunale dagtilbud administreres centralt, medens ledelse for de selvejende institutioner tildeles særskilt til den enkelte institution, disse er selv ansvarlige for lederlønnen. Overskrides selvejende institutioners ledelseslønramme, skal dækning findes inden for eget økonomiske råderum, et evt. mindre forbrug vil ligeledes indgå i dette råderum.

3.3.2 Demografi

I budgettet til institutionerne er der afsat et beløb pr. normeret barn. Reguleringen på småbørnsområdet foregår via den beskrevne tildelingsmodel i afsnit 3.3.1.

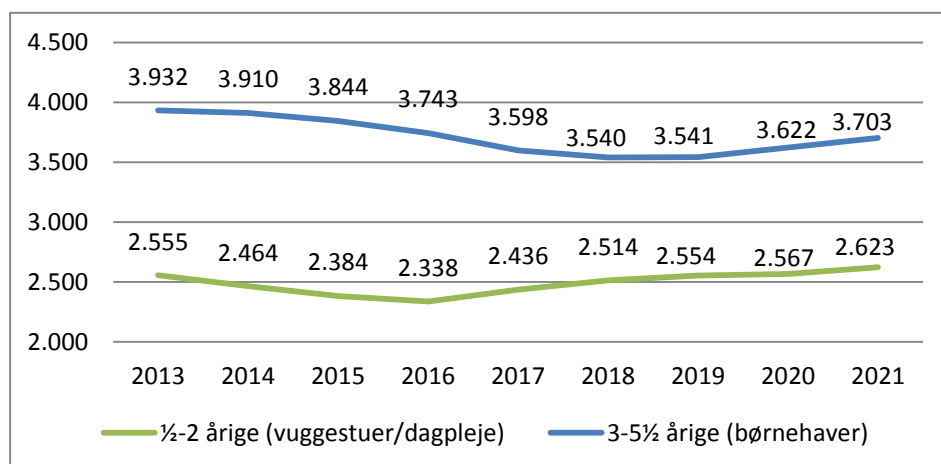
På baggrund af den faktiske belægning, sker der regulering af institutionernes budgetter hver måned.

Beløbet pr. barn er en bruttotildeling som skal omregnes til et nettotal, dvs reduceres for udgift til ledelse, forældrebetaling (25%) og økonomiske fripladser (20%). Når dette sker er enheds-satsen som skal benyttes i demografireguleringerne følgende:

Gennemsnitspriser beregnet ud fra budget 2017 (småbørnsområdet)

1.000 kr.	Gennemsnitspris (kr.)
Dagpleje	84.200
Vuggestuer	80.770
Børnehaver	39.900

Forventet udvikling i antal småbørn (prognose fra 2018)

(Kilde: Befolkningsprognose 2018-2030)

2.3 Børn

Figuren viser et fald i antal ½-2 årige frem til 2016, hvorefter der forventes en tilgang. Med hensyn til de 3-5½ årige forventes et fald til og med 2018, hvorefter der igen forventes en stigning.

Forventet udvikling i antal passede børn

	Faktisk 2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dagpleje	709	739	763	775	778	796
Vuggestuer	1.191	1.241	1.281	1.302	1.308	1.336
Børnehaver	3.199	3.075	3.025	3.026	3.096	3.165
I alt	5.099	5.055	5.069	5.103	5.182	5.297

Dagpleje og vuggestuer er fremskrevet ud fra udviklingen i ½-2 årige, mens antal børnehavebørn er fremskrevet ud fra udviklingen i antal 3-5½ årige.

Ud fra ovennævnte forventede udvikling samt de angivne gennemsnitspriser kan der nu beregnes følgende demografireguleringer (forudsat uændret efterspørgselsprocent):

Tabel 5 – Beregnede demografireguleringer på småbørnsområdet (ændring ift 2017)

1.000 kr.	Gennemsnitspris (kr.)	2018	2019	2020	2021
Dagpleje	84.200	2.001	3.025	3.333	4.774
Vuggestuer	80.770	3.225	4.875	5.371	7.693
Børnehaver	39.900	-1.983	-1.948	832	3.570
I alt		3.244	5.952	9.536	16.036

Beregningerne viser at børneområdet som følge af den demografiske udvikling fra 2017-2018 samlet set skal have tilført 3,2 mio. kr. og i 2021 skal der bruges 16,0 mio. kr. mere end i 2017.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Nedenfor vises tal fra 6-by nøgletalsrapport 2017.

Bruttodriftsudgifter pr. indskrevet barn i en heltidsplads – regnskab 2016

Bruttodriftsudgift	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Dagpleje	133.336	131.738	115.168	120.382	113.696	177.545
0-2 års tilbud	154.920	143.321	163.551	134.405	128.354	158.394
3-5 års tilbud	87.407	79.076	91.208	81.473	67.539	95.905

Tabellen viser, at Randers Kommune i regnskab 2016 for dagpleje, 0-2 og 3-5 års tilbud har haft den laveste bruttodriftsudgift.

2.3 Børn

Forældrebetaling for heldagsplads på dagpasning – budget 2016

Kr. pr. år	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Dagpleje	31.064	28.116	29.260	27.936	27.444	38.388
0-2 års tilbud	38.423	31.603	35.310	31.716	27.228	34.416
3-5 års tilbud	20.185	18.821	20.405	18.276	18.048	24.252

Randers Kommune har den laveste årlige forældrebetaling på dagtilbudsområdet.

Fleksibel frokostordning med særskilt takst - helårstakst – budget 2016

Kr. pr. barn	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
0-2 års tilbud:						
Takster	4.356	6.369	7.480	5.928	6.228	7.380
Kommunalt tilskud	0	0	1.288	0	892	0
Samlede udgifter	4.356	6.369	8.768	5.928	7.120	7.380
Tilvalg af frokost i % af antal indskrevne børn	76	36	100	80	97	99
3-5 års tilbud:						
Takster	4.356	6.369	5.280	5.928	6.228	7.644
Kommunalt tilskud	0	0	735	0	892	0
Samlede udgifter	4.356	6.369	6.015	5.928	7.120	7.644
Tilvalg af frokost i % af antal indskrevne børn	70	19	20	4	24	86

Til et sundt frokostmåltid, har Randers Kommune en høj tildeling, for 0-2 årige kun overgået af Aalborg og København, og for de 3-5 årige ligger kun København over.

Foruden Randers Kommune er Aalborg den eneste, som yder et kommunalt tilskud til frokostmåltidet.

For de 0-2 årige har 97 % af børnene i Randers valgt frokost, medens det er 24 % for de 3-5 årige.

4.2 Takster

	Takst for 2017	Takst for 2018
<u>Dagpleje</u>		
0-2 år, heldagsplads	2.386	2.402
<u>Vuggestuer, integrerede institutioner og børnehaver</u>		
0-2 år, heldagsplads / 45 timers modul – uden frokost	2.505	2.594
0-2 år, 35 timers modul – uden frokost	2.004	2.075
0-2 år, v/45 timers modul - tilkøb af yderligere 6 timer	306	317

2.3 Børn

3 år - børnehaveklasse, heldagsplads / 45 timers modul – uden frokost	1.574	1.630
3 år - børnehaveklasse, 35 timers modul – uden frokost	1.259	1.304
3 år - børnehaveklasse, halvdagsplads	1.133	1.174
3 år - børnehaveklasse, v/45 timers modul - tilkøb af yderligere 6 timer	192	199
Frokostordning - tilvalgt i vuggestuer og børnehaver	529	536

4.3 Oversigt over aftaleenheder

	Antal pladser 0-2 årige	Antal pladser 3-5 årige	Bruttoudgifter budget 2018 (1.000 kr.)
Dagplejen	750	-	84.394,1
Kommunale dagtilbud			
Dagtilbud Midt	246	230	50.346,8
Dagtilbud Nordvest ¹⁾	184	418	56.350,6
Dagtilbud Nordøst	146	406	46.535,6
Dagtilbud Sydvest	169	449	51.094,3
Dagtilbud Sydøst	152	376	44.018,6
Kommunale dagtilbud i alt	897	1.879	248.345,9
Selvejende institutioner			
Kristrup Vuggestue	52	-	6.325,9
Tjærbyvejens Vuggestue	37	-	4.982,6
Børnehaven Bredstrupsgade	-	82	5.651,6
Børnehaven Glentevej	-	35	3.171,9
Børnehaven Himmelblå	-	95	6.887,5
Kristrup Børnehus	-	125	8.273,7
Tirsdalens Børnehave	-	42	3.080,8
Helsted Børnehus	26	50	6.977,5
Lions Børnehus	39	42	8.082,3
Platangården	51	57	11.073,2
Randers Børneasyl	13	42	4.867,5
Børnehuset Mariendal	19	56	6.508,8
Selvejende institutioner i alt	237	626	79.397,5
KFUM's institutioner ²⁾	-	32	-
Havndal Skole (Havndal Børnehave) ²⁾	-	34	-
Fårup Skole (Fårup Børnehave) ²⁾	-	32	-
I alt	0	98	-
Andre			
Førskolebørn	0	300	-
Børnehaven Lucernevej	0	17	-
Børn indskrevet i private institutioner	120	100	-
Privat pasning	20	5	-
Pasning af egne børn	20	-	-
TOTAL	2.044	3.025	412.137,5

2.3 Børn

- 1) Når Børnehuset Spentrups tre afdelinger samles på Tjørnesvinget, reduceres kapaciteten til 13 vuggestuepladser og 94 børnehavepladser. Beslutningen om tilbygningen på Tjørnesvinget og lukning af Haldvej og Bane Alle blev besluttet af byrådet den 6. marts 2017.
- 2) Udgiften til disse børn er indeholdt i budgettet i 2.1 Skole.

Bruttoudgifterne indeholder tildelingen pr. barn, ledelse, udlagte støttemidler og ekstra indsatser, budget til udvidet åbningstid, budget til bus og/eller transport af brugere samt ung mor.

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2018:

Familie

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicrammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Pædagogisk psykologisk rådgivning	21,7	-0,1	21,8			
1.2 Talepædagogisk bistand	2,3	0,0	2,3			
1.3 Plejefamilier og opholdssteder	94,4	-11,8	82,6	0,0	-2,3	-2,3
1.4 Forebyggende foranstaltninger	55,4	-5,0	50,4			
1.5 Døgninstitutioner	21,6	-3,1	18,5			
1.6 Sikrede døgninstitutioner	5,4	0,0	5,4			
1.7 Botilbud, sociale problemer	5,2	-4,1	1,0			
1.8 Social formål	0,0	0,0	0,0	0,6	-0,3	0,3
1.9 Forebyggende rådgivning	0,0	0,0	0,0			
Driftudgifter i alt	206,0	-24,1	182,0	0,6	-2,6	-2,0

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 206,0 mio. kr. og indtægter for 24,1 mio. kr., hvilket giver et nettobudget for familieområdet på i alt 182,0 mio. kr. inden for servicrammen.

Nedenfor gives en kort beskrivelse af de enkelte områder:

1.1 Pædagogisk Psykologisk Rådgivning – PPR

1.1.1 PPR arbejder iht. Folkeskoleloven, Lov om social service, samt Lov om forebyggende sundhedsordninger for børn og unge.

Til opnåelse af de overordnede politiske målsætninger er det PPR's opgave gennem en tværfaglig og helhedsorienteret indsats at sikre børnene og familien de bedste mulige udviklingslivsbetingelser.

Det er centralt for PPR at se på barnets/den unges ressourcer og relationer samt kvalificere de voksne, der har daglig omgang med barnet/den unge.

En af hovedopgaverne for psykologerne er at være med til at sikre inklusion i daginstitutioner og skoler og bidrage med konsultativ bistand og specialistviden i forhold til at skabe pædagogiske læringsmiljøer, som sikrer trivsel for børn og unge i almenområdet.

PPR varetager visitation til specialundervisning.

1.1.2 Fremskudt forebyggelse er organisatorisk en del af den Pædagogiske Psykologiske Rådgivning, budget hertil er indeholdt i budget "1.4 forebyggende foranstaltninger".

1.2 Talepædagogisk bistand

Den talepædagogiske opgave løses af sprogcenter Randers, som er en del af Center for Læring, Kommunikation og Trivsel.

Den specialpædagogiske indsats som omfatter bistand til børn med tale- sprog- og hørevanskeligheder, varetages af talekonsulenter som vejleder og rådgiver de voksne omkring børnene samt underviser børnene og de voksne. Der er endvidere ansat en fysioterapeut og en psykolog til de vanskeligheder, som kræver en mere tværfaglig indsats.

Det talepædagogiske sprogcenter Randers varetager også den talepædagogiske bistand til voksne.

1.3 Plejefamilier og opholdssteder

Omfatter anbringelser i henholdsvis familiepleje, netværkspleje, kommunale familiepleje, socialpædagogiske opholdssteder, på eget værelse og kost-efterskole.

Anbringelser prioriteres som udgangspunkt efter følgende liste. Men placering sker altid med udgangspunkt i det konkrete barns særlige behov:

1. Anbringelse i familien eller netværket
2. Anbringelse på eget værelse, når det drejer sig om unge
3. Anbringelse i plejefamilie
4. Anbringelse på Randers Kommunes egne døgntilbud
5. Anbringelse i eksternt tilbud

1.4 Forebyggende foranstaltninger

Børn og familieafdelingen har primært fokus på børn og unge i kommunen mellem 0-18 (23) år, med særlige behov for støtte.

Formålet er at understøtte og sikre børns og unges positive udvikling og trivsel.

Området er forankret i Lov om social service og omfatter ydelser efter § 52 stk.3 og § 11.

I serviceloven er det præciseret, at kommunen altid skal vælge den mest formålstjenlige foranstaltning. Kriteriet for iværksættelse af foranstaltninger skal altid være opfyldt og det præciseres, at støtten skal være af *væsentlig betydning* af hensyn til barnets eller den unges behov for støtte.

Langt hovedparten af de forebyggende foranstaltninger løses i eget regi af Børn og familieudførerområdet og Ung og familieudførerområdet. Bevillinger og foranstaltninger efter servicelovens §11 leveres primært af PPR.

Projekter og fremskudt forebyggelse (opgaven ligger hos Pædagogiske Psykologiske Rådgivning PPR) indgår i budgetrammen.

1.5 Døgninstitutioner

Omfatter anbringelser i egne institution i Børn og skole (Rismøllegården) samt anbringelser i andre kommunale og regionale institutioner.

1.6 Sikrede institutioner for børn og unge

De sikrede institutioner løser opgaver for unge 15 til 17 årige, der enten er anbragt i varetægts-surrogat, som led i en ungdomssanktion, i forbindelse med afsoning eller pædagogisk og psykologisk observation med henblik på en efterfølgende længerevarende behandling. Institutionerne drives af regionerne og kommunerne betaler et fast årligt beløb i forhold til antal 15 -17 årige i kommunen (objektiv finansiering). Kommunen opkræves desuden en døgntakst på 3.899 kr. for de perioder hvor kommunen har en ung indsat/anbragt på en sikret institution.

1.7 Botilbud for personer med sociale problemer

Omfatter udgifter for Randersborgernes forbrug af henholdsvis pladser på krisecentre samt udgifter til psykologbistand og indledende og koordinerende rådgivning, som bevilges jfr. lov om social service § 109.

Randers Krisecentre er det eneste botilbud for voksne i Børn og skole. Krisecentret har driftsoverenskomst med Randers kommune, og drives iht. lov om social service § 109. Randersbor-

gere benytter også krisecentre i andre kommuner, ligesom borgere fra andre kommuner benytter Randers Krisecenter.

Udenfor servicerammen

Tabellen på side 1 viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 0,6 mio. kr. og indtægter for -2,6 mio. kr., hvilket giver et nettobudget for familieområdet på i alt -2,0 mio. kr. uden for servicerammen.

Nedenfor gives en kort beskrivelse af de områder, der er omfattet heraf:

1.3 Refusion særligt dyre enkeltsager

Der er mulighed for statsrefusion på 25%, stigende til 50%, hvis udgiften for det enkelte barn/ung via bl.a. servicelovens bestemmelser overstiger 770.000 kr. årligt. Desuden også mulighed for statsrefusion hvis de samlede anbringelsesudgifter for alle børn i "storfamilier" overstiger 770.000 kr. årligt, dog forudsat af, at mindst 4 børn/unge samtidigt er anbragte fra samme familie.

1.8 Sociale formål

I henhold til aktivlovens bestemmelser skal nogle ydelser til de anbragte børns plejefamilier afholdes som en udgift jævnfør aktivloven.

2. Budgetmål i 2018

Genopretningsplan for Familieafdelingen

Grundet udfordringer med Familieafdelingens arbejdsmiljø, problemer med socialfaglig kvalitet samt et merforbrug på 17,0 mio. kr. i 2015 og 18,5 mio. kr. i 2016, har byrådet d. 6 juni 2016 vedtaget en genopretningsplan for økonomisk stabilisering af familieområdet. Genopretningsplanen er en forudsætning for, at udsatte børn og familier i Randers Kommune kan få den støtte og omsorg, som de har behov for, og krav på.

Planen skal sikre at Familieafdelingens økonomi kommer i balance i 2018. De børn og unge, der har behov for et tilbud, vil dog blive anvist disse tilbud, også selv om det eventuelt betyder, at de estimerede gevinster ikke kan opnås.

Der arbejdes med følgende fokusområder i afdelingen:

- **Arbejdsmiljø:** Tidligere har der været flere år med uafsluttede påbud fra Arbejdstilsynet og problemer med trivsel/arbejdsmiljøet i Familieafdelingen. I genopretningsplanens periode, er der udarbejdet flere positive APV målinger, og alle påbud fra arbejdstilsynet er bortfaldet. Der arbejdes aktivt på at fastholde det gode arbejdsmiljø.
- **Socialfaglig kvalitet:** Området har haft problemer med langsommelig og utilstrækkelig sagsbehandling. Dette er der blevet rettet op på, og udviklingssamarbejdet med Socialstyrelsens Task Force afsluttes i 2017.
- **Økonomi:** I 2015 oplevede afdelingen et merforbrug på 17 mio. kroner og 18,5 mio. kr. i 2016. I 2017 forventes merforbruget reduceret til knap 9,0 mio. kr. og økonomisk balance i løbet af 2018. I forbindelse med byrådets vedtagelsen af budget 2018 er der vedtaget en nedskrivning af gælden i 2018 på 10,0 mio. kr. og for år 2019 er der ligeledes reserveret 10,0 mio. kr. til medfinansiering af en samlet gældssanering af afdelingen.

Kommende opmærksomhedspunkter:

Konto 6: Byrådet afsatte 2 mio. kroner i 2016 og 2017 til gennemførelse af det planlagte kompetenceløft som led i forbedring af den socialfaglige kvalitet. Midlerne er tilført familieafdelingens

2.4 Børn og Familie

konto 6. I forbindelse med vedtagelsen af Budget 2017, vedtog byrådet at tilføre yderligere 2,5 mio. kroner i årene 2017 og 2018 til styrkelse af myndighedsområdet, Familieafdelingens konto 6. I forbindelse med Byrådets vedtagelse af budget 2018 er afdelingen tilført et éngangsbevilling på 2,5 mio. kr. for 2018, samtidig med at der bortfalder en bevilling på 2,0 mio. kr. pr. 31. december 2017. Ved uændret normering og omkostningsniveau i Familieafdelingen, vil medføre en budgetoverskridelse i 2018 på 1,5 mio. kr. Det er ikke muligt at gennemføre en budgetbesparelse i 2018 uden at foretage en reduktion i antallet af sagsbehandlere i Familieafdelingen. Forvaltningen arbejder pt. med forskellige scenarier herfor.

Bestillerplan: I 2016 startede en implementering af en dialogbaseret økonomisk aftale mellem myndighed og udføreområdet, i form af en bestillerplan. Bestillerplanen er et værktøj som kan sikre en løbende tilpasning af indsatser i forhold til efterspørgsel på myndighedsområdet, og samtidig sikre en mere stabil drift på udføreområdet. Den kommende "Bestillerplan 2018" udarbejdes i samarbejde mellem myndighed og udføre i efteråret 2017, bl.a. med fokus på mere effektiv ressourceudnyttelse.

Der lægges fortsat stor vægt på at afdelingen får ro til at arbejde med genopretningsplanen i den politisk vedtagne periode for genopretningsplanen.

Effektmål 2018-2021

Effektmålene på familieområdet i Randers Kommune tager afsæt i servicelovens bestemmelser om særlig støtte til børn og unge samt byrådets vedtagne visioner og politikker. Desuden dannede

Regeringens sociale 2020-mål et afsæt for de forrige effektmål på børne- og familieområdet, og det er fortsat relevant at have fokus på den tidlige indsats samt udsatte børn og unges uddannelsesniveau.

Af Randers Kommunes børn- og ungepolitik fremgår det, at politikken hviler på værdierne om, at

barnet og den unge skal indgå i fællesskaber, og at der skal være helhed i indsatsen og tværfaglighed. Disse målsætninger understøttes af børn- og familieområdets udviklingsstrategi 2016-19, der blev godkendt af byrådet d. 17. maj 2016. Her er et centralt fokuspunkt blandt andet medbestemmelse og inddragelse. Barnet og familien skal have indflydelse og medbestemmelse på eget liv, fordi vi systematisk inddrager barnet, familien og det øvrige netværk. En tidlig inddragelse af familien og netværket er med til at give dem ejerskab for de beslutninger, der træffes, og sikrer at familierne tager selvstændigt ansvar for at arbejde med at nå målene.

Effektmål – et pejlemærke/mål for den effekt der skal opnås	Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan det måles
Udsatte børn og unge skal opnå et højere uddannelsesniveau	Randers Kommune deltager som Reference kommune i Socialstyrelsens projekt "Tidlig Indsats – Livslang Effekt" Der igangsættes ny tværfaglig samarbejdsmodel på tværs af sundhedspleje, dagtilbud, børn og familie og skoleområdet. Modellen sikrer en systematisk inddragelse af de unge og	Andelen af 25-årige, der tidligere i livet har fået en social foranstaltning, som mindst har gennemført en ungdomsuddannelse skal stige. Den tværfaglige model benyttes af alle medarbejdere i sundhedspleje, dagtilbud, skole, PPR og familieafdelingen pr. 1. november 2017.

2.4 Børn og Familie

	<p>familierne, og der tilknyttes kontaktpersoner (tovholder), der sikrer den røde tråd, samt at aftalerne holdes. Der reageres således tidligt og systematisk på børn og unge i folkeskolen, der er i en udsat position eller vurderes ikke uddannelsesparat, hvor sociale og trivselsmæssige faktorer spiller en rolle.</p> <p>Byrådet godkendte d. 6. marts 2017 ny helhedsplan for Nordbyen, hvor fokus er på børn og unges uddannelse og trivsel. Børn og Familie spiller derfor en central rolle i denne indsats, hvor der blandt andet arbejdes målrettet med elevfravær og familievejledning med henblik på at sikre, at flere unge påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse.</p> <p>Der arbejdes tværsektorielt med at koordinere tilbuddene til unged med komplekse problemstillinger, - herunder indsatser i forhold til at fastholde de udsatte unge i uddannelse.</p> <p>Deltagere i dette arbejde er blandt andet børn- og familieudførerområdet, Familieafdelingen, UUR, Ungdomsskolen og Center for indsats vedr. børn og unge samt autisme og undervisning.</p> <p>Børn og Familie indgår sammen med Skole, Jobcentret og Ungdommens Uddannelseshus i "Randers uddanner alle unge"</p> <p>Vi inddrager den unge og familiens perspektiver og ressourcer og samarbejder med familien og netværket i en helhedsorienteret og sammenhængende indsats</p>	
<p style="text-align: center;">Effektmål – et pejlemærke/mål for den effekt der skal opnås</p>	<p style="text-align: center;">Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet</p>	<p style="text-align: center;">Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan det måles</p>
<p>Tidligere opsporing Udsatte børn opspores tidligere via nyt tværfagligt samarbejde i sundhedsplejen, dagplejen, dagtilbud, PPR og Familieafde-</p>	<p>Randers Kommune deltager som referencekommune i Socialstyrelsens projekt "Tidlig Indsats – Livslang Effekt"</p>	<p>Udsatte børn (børn i gul eller rød position) opspores 1,5 år tidligere i dagtilbud Nordvest. Efter forsøgsprojektets afslutning og evaluering skal der tages</p>

2.4 Børn og Familie

<p>lingen. (aug. 2017-2018)</p>	<p>Der igangsættes tværfagligt forsøgsprojekt vedr. TOPI (tidlig opsporingsmodel) i dagtilbud Nordvest, hvor samarbejdspartnere er sundhedspleje, dagpleje, dagtilbud, PPR og Familieafdelingen.</p> <p>Der foretages 3 årlige screeninger af alle børn i forsøgsprojektet i perioden fra august 2017 til og med udgangen af 2018.</p> <p>Der arbejdes med et ressource-syn, og at alle børn er en del af børnefælleskabet.</p> <p>De udsatte børn opspores tidligere end det sker nu, og børn som er vurderet i gul position på vej ind i en problemudvikling, - opdages tidligere.</p> <p>Samarbejdet med forældrene styrkes gennem tidligere forældrekontakt ved bekymring for et barn.</p> <p>Færre og mere kvalificerede beskrivelser i henvendelser fra fagpersonale til myndighedsafdeling.</p>	<p>stilling til, hvorvidt TOPI skal bredes ud til resten af kommunen – og eventuelt også til førskole/skole</p>
<p style="text-align: center;">Effekt mål – et pejlemærke/mål for den effekt der skal opnås</p>	<p style="text-align: center;">Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet</p>	<p style="text-align: center;">Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan det måles</p>
<p>Anbragte børns trivsel og uddannelse</p>	<p>Børn og Familie forbereder sammen med Fairstart fonden, SFI og fire andre kommuner et udviklingsforløb rettet mod børn i plejefamilier. Formålet er at bidrage til at forbedre familiepleje-anbragte børn og unges muligheder for at få en tryk opvækst og et optimeret skoleforløb. Målet er at udvikle og afprøve en uddannelsespakke i fem kommuner. I første omgang uddannes kommunale familieplejekonsulenter med ansvar for i alt 350 plejefamilier.</p> <p>Uddannelsespakken vil herefter være et tilbud, som kræver meget få omkostninger, til alle kommuners og regioners arbejde med anbringelser i Danmark.</p>	<p>Der afventes svar på ansøgningen. Imødekommes denne følges mål jf. ansøgningen.</p>
<p>Øget involvering af børn/unge og deres familier</p>	<p>Børn og familieudførerområdet, Ung- og familieudførerområdet,</p>	<p>Jf. opfølgning på de vedtagne aftalemål 2017-18.</p>

2.4 Børn og Familie

	<p>PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning) og Randers Krisecenter har udarbejdet nye aftalemål 2017-18. Aftalerne er udarbejdet i overensstemmelse med udviklingsstrategien for Børn og Familie, da det er vigtigt, at der er sammenhæng og overensstemmelse mellem de udpegede indsatsområder i udviklingsstrategien og de kommende aftalemål. Det er derfor besluttet, fælles for aftaleenhederne indenfor Børn og Familie, at aftalemålene tager udgangspunkt i blandt andet medbestemmelse, som er et af udviklingsstrategiens hovedtemaer.</p> <p>Dette konkretiseres blandt andet via:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Øget inddragelse af barnet/den unge/ familierne i forbindelse med udarbejdelse og opfølgning på indsats og operationelle mål i udviklingsprofilen på udførerområdet. • PPR vil udbrede arbejdet med Familierådslagninger, og indarbejde det som en fast metode i det forebyggende arbejde med børn og unge. • Familierådslagningen sættes som udgangspunkt i gang ifm. med udskrivningen fra Randers Krisecenter. 	
Effektmål – et pejlemærke/mål for den effekt der skal opnås	Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan det måles
Færre genindskrivninger på Randers Krisecenter	<p>Kvinder som oplever et akut behov for ophold på et kvindekrisecenter, skal have den nødvendige hjælp og støtte til at skabe sig en tilværelse uden vold for dem selv og deres børn.</p> <p>Randers Krisecenter har fået støtte til og deltager i CTI-projektet (Critical Time Intervention), hvis overordnede formål er at reducere andelen af kvinder på Randers Krisecenter, der har behov for mere end ét ophold på</p>	<p>Et fald i antallet af genindskrivninger på Randers Krisecenter. (Socialstyrelsens årsstatistik vedrørende indskrivninger på kvindekrisecentre)</p>

2.4 Børn og Familie

	<p>et krisecenter, som det er beskrevet i de sociale 2020-mål.</p> <p>Formålet er endvidere at sikre en øget tryghed og trivsel hos kvinder og børn, der fraflytter Randers Krisecenter.</p>	
--	--	--

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2016 og frem til budget 2021:

Familie

Mio. kr. 2018-priser	Regnskab	Budget	Budget 2018-21			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.1 Pædagogisk psykologisk rådgivning	23,1	32,3	21,8	21,8	21,8	21,8
1.2 Talepædagogisk bistand	2,8	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3
1.3 Plejefamilier og opholdssteder	91,9	82,1	82,6	82,6	82,6	82,6
1.4 Forebyggende foranstaltninger	53,3	53,0	50,4	50,4	50,4	50,4
1.5 Døgninstitutioner	22,0	19,6	18,5	18,5	18,5	18,5
1.6 Sikrede døgninstitutioner	10,0	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4
1.7 Botilbud, sociale problemer	0,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
1.8 Social formål	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.9 Forebyggende rådgivning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt servicerammen	203,1	195,7	182,0	182,0	182,0	182,0
1.3 Plejefamilier og opholdssteder	-2,4	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3
1.8 Sociale formål	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
I alt indkomstoverførsler	-2,2	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Driftudgifter i alt	200,9	193,7	180,0	180,0	180,0	180,0

Resultatet i regnskab 2016 er markant større end det vedtagne budget 2017. Årsagen hertil er hovedsagligt et større merforbrug i 2016 på familieområdet på -18,5 mio. kr. I budget 2017 var der en rammereduktion på 1% af den samlede bevilling på familieområdet svarende til 2,0 mio. kr. Læringscenter Randers og Inklusionspuljen for skolestruktur var i budgetår 2017 placeret under PPR, 11,0 mio. kr.

Servicerammen for budget 2018 er faldet med 13,7 mio. kr. i forhold til servicerammen i budget 2017, se også nedenstående tabel 3.2:

For budget 2018 vil der ikke ske prisfremskrivning på almindelige varekøb og tjenesteydelser svarende til et fald på -0,2 mio. kr. årligt. Læringscenter Randers samt inklusionspuljen fra skolestruktur er organisatorisk placeret på skoleområdet, udgør samlet kr. -11,0 mio. kr. Tillægsbevilling fra Børneområdets fastfrosne centrale midler blev fordelt med 2,6 mio. kr. i 2016 og 2017, som en éngangsbevilling, forskel på - 2,6 mio. kr. i forhold til budget 2018. Samlet giver det et fald fra budget 2017 til 2018 på 13,7 mio. kr.

2.4 Børn og Familie

3.2 Ændringer over år

Nedenstående tabel viser med udgangspunkt i 2017, ændringerne til budget 2018 og overslags årene 2019-2021.

Familie - servicerammen

Mio. kr. 2018-priser	Ændring til 2018	Ændring til 2019	Ændring til 2020	Ændring til 2021
Udgangspunkt 2017-budget	196,1	196,1	196,1	196,1
Engangsbevilling. BU 2017, fra Børneområdet	-2,6	-2,6	-2,6	-2,6
Ingen prisfremskrivning 2018	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Omplacering mellem bevillingsområder				
Samling via LCR, Skole				
- Læringscenter Randers	-5,7	-5,7	-5,7	-5,7
- Inklusionspulje fra skolestruktur	-5,3	-5,3	-5,3	-5,3
Omplaceringer, takst overhead	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Egehøjvej solgt, driftsbudget ejendomsservice	0,2	0,2	0,2	0,2
PL og øvrige ændringer				
Driftudgifter i alt	182,0	182,0	182,0	182,0

Familie - indkomstoverførsler

Mio. kr. 2018-priser	Ændring til 2018	Ændring til 2019	Ændring til 2020	Ændring til 2021
Udgangspunkt 2017-budget	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
PL og øvrige ændringer	0,0	0,0	0,0	0,0
Driftudgifter i alt	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0

2018 – servicerammen

Samlet set udgør servicerammen for 2018 i alt 182,0 mio. kr. Der er tale om et fald på 13,7 mio. kr. i forhold til 2017. Ændringerne fremgår dels af tabel 3.2 og er beskrevet under afsnit 3.1, se ovenfor.

2018 – udenfor servicerammen

Der er ingen ændringer på indkomstoverførsler.

3.3 Budgetforudsætninger

Familieområdet, støtte til udsatte børn og unge, er omfattet af rammestyring. Undtaget herfra er dog området vedrørende sociale formål og refusioner vedrørende særligt dyre enkeltsager.

3.3.1 Tildelingsmodel

Budgettet for området fastsættes af byrådet.

3.3.2 Demografi

Der foretages ikke demografireguleringer på budgetområdet, og der er ikke indarbejdet normalt på området.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 6-By Nøgletal 2017

FLIS-nøgletal kan ikke bruges, da der ikke findes aktivitetstal og FLIS-data indeholder udgifter samlet for både sociale årsager og handicappede årsager.

Forebyggelse

Der forefindes kun nøgletal for forebyggende foranstaltninger, hvor både udgifterne for sociale årsager og handicappede årsager indgår i, hvorfor disse tal ikke er fundet relevant af medtage.

Anbringelse

Nøgletal omfatter KUN anbragte børn af sociale årsager. Der er udvalgte 3 nøgletal fra 6-BY-nøgletalsrapporten, som blev udgivet den 22. juni 2017.

Gennemsnitsudgifter pr. helårsplads til børn og unge fordelt på type anbringelsessteder - regnskab 2016

1000 kr. pr. helårsplads	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Anbragt af sociale årsager						
Plejefamilier	492	445	410	429	402	482
Netværkspleje	168	161	128	134	152	161
Socialpædagogiske opholdssteder	964	1.091	814	775	865	767
Døgninstitutioner	1.019	1.028	1.257	907	1.142	1.274
Sikrede institutioner	1.500	1.260	1.962	1.567	2.406	1.677
Alle andre døgnanbringelser	693	156	268	316	141	272
I alt (vægtet gennemsnit)	660	652	546	587	496	672

Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 60

Ovenstående tabel viser, at Randers kommunes gennemsnitsudgift pr. helårsplads pr. anbringelsessted på anbringelser af sociale årsager er den klart billigste blandt 6-by kommunerne. Det er særligt på områderne plejefamilier og andre døgnanbringelser at gennemsnitsudgifterne er lavere end de andre kommuner.

Antal anbragte - helårspladser pr. 10.000 af 0-22-årige - 2016

Antal helårspladser	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Anbragt af sociale årsager						
Plejefamilier	28	44	58	44	61	30
Netværkspleje	3	4	8	7	6	7
Socialpædagogiske opholdssteder	7	16	12	26	7	3
Døgninstitutioner	11	15	13	23	9	18
Sikrede institutioner	0	1	0	0	0	1
Alle andre døgnanbringelser	4	4	5	8	3	7
I alt	54	83	97	108	87	65

Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 63

Randers Kommune er i midterfeltet af 6-by kommuner i forhold til flest antal anbragte pr. 10.000 borgere. Det er dog særligt plejefamilier som Randers Kommune benytter i højere grad end de andre kommuner. Andel af børn/unge på socialpædagogiske opholdssteder og døgninstitutioner ligger markant lavere hos Randers Kommune.

Andel af børn og unge i døgnophold, der modtager familiepleje eller netværkspleje - 2016

Andel	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
-------	--------	--------	---------	---------	---------	-----------

2.4 Børn og Familie

Anbragt af sociale årsager

0-5 årige	93,8	83,6	95,7	92,4	100,0	88,2
6-13 årige	80,3	75,1	77,9	67,2	90,2	79,1
14-17 årige	30,8	44,7	48,3	27,1	58,7	49,0
18-22 årige	50,1	20,6	42,7	27,8	58,8	33,6
0-22 årige	58,8	58,2	68,6	47,7	77,4	56,0

Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 65

Ovenstående tabel udfolder familiepleje og netværkspleje, og viser, at Randers kommunes anbringelse procentuelt flest børn (i samtlige aldersgrupper) i familiepleje og netværkspleje i forhold til de øvrige 6-by kommuner.

4.2 Takster

Takstberegning på døgnforanstaltninger er fastsat med udgangspunkt i de fælles principper som Region Midt og kommunerne i regionen har aftalt for området og som fremgår af den årlige rammeaftale for området.

4.3 Oversigt over aftaleenheder

Nedenstående oversigt indeholder bevillingsområder, hvor nogle områder ikke har en særskilt aftale, men hvor området til gengæld er omfattet af en anden aftaleenhed.

Institutioner og projekter	Pladser	Bel.pct	Bevilling	Note
Foranstaltninger for børn og unge			(kr. 1.000)	
PPR, forebyggelsesafdelingen				
PPR: Pædagogisk Psykologisk Rådgivning			21.624	1
Talepædagogiske Center, Randers			2.298	1
Fremskudte rådgivere, skoler og daginstitutioner			4.353	1
Samlet driftsbudget for Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, Talecenter Randers			28.275	
Børn & Familieudførerområdet				
Fællesudgifter, ledelse, administration			1.610	2
Familiehuset, Infanterivej 33 (dag)	Varia- belt	98	15.815	2
Familiehuset, plejefamiliekonsulenterne			2.669	2
Familiehuset, flygtninge (dag)			9.092	2
Familiehuset, Infanterivej 33 (døgn/dag omlægges)	3 + 3	98	5.900	3
Sorggruppe, fast driftsbudget, ej takstbaseret			133	2
Lystruplejren, driftsbudget dækkes af lejeindtægt			-15	2
Samlet driftsbudget i Børn & Familieudførerområdet			35.204	
Ung & Familieudførerområdet				
Fællesudgifter, ledelse, administration			1.368	2
Ungebasen, ungehybler, mentorstøtte m.m	Varia- belt	90	11.175	2
Rismøllegården = (Døgninstitution) BUM, udredning og afklaring	8	98	5.467	3

2.4 Børn og Familie

MST – Vester Alle, nyt tilbud	Varia- belt	100	4.000	2
Akutfdeling, takstbaseret, variabelt driftsbudget, følger opgaver	Varia- belt	100	0	2
Gadeplansmedarbejdere, fast driftsbudget, ej takstbaseret			1.397	2
Samlet driftsbudget i Ung & Familieudførerområdet			23.407	
Botilbud til personer med særlige soc. behov, takstbelagt				
Randers Krisecenter, BUM	11	91	5.880	3,5
Projekter tilknyttet Familieafdelingen				
Mødrehjælpen - årlig støtte til drift af Randersafdelingen			334	
CTI, koordinerende samtaler, Randers Krisecenter			1.001	4
Note 1: Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, Talepædagogisk Center Randers er fysisk placeret i Gudenåcenteret.				
Note 2: "Tillempet BUM" ydelser. Udfører områderne under Familieafdelingen udbyder en bred vifte af ydelser på børn- og ungeområdet primært rettet mod familieafdelingens myndighedsområde. Tilbud tilpasses løbende myndighedsområdets behov, via løbende dialog mellem udføre- og myndighedsområdet. Nogle få ydelserne er fortsat "gratis ydelser", uden takstfastsættelse. Omfattet af bestillerplans aftale som myndighed og udføreenheder har aftalt.				
Note 3: Bum institutioner, som er omfattet af Rammeaftalen for 2018, da der er mere end 5% af salg af pladser til andre kommuner. Belægningsprocent er fastsat i Rammeaftalen.				
Note 4: Projekt med projektperiode på godt 3 år, afsluttes ultimo 2018. Bevilget medio 2016. Forankret på Randers Krisecenter. 100% statsfinansieret				
Note 5: Randers krisecenter er udvidet fra 9 til 11 pladser fra 1. november 2017. Egenbetaling og takst omlagt.				

3. Beskæftigelsesudvalget

Drift

Bevillingsområder

3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser

3.3 Udgifter omfattet af Beskæftigelsestilskud

3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2018:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor Servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Kontante ydelser				473,0	-105,3	367,7
1.2 Sygedagpenge og jobafklaring				274,2	-92,3	181,9
1.3 Førtidspens. og pers. tillæg				528,7	-37,7	491,0
1.4 Fleks- og skånejob				352,4	-205,4	147,0
1.5 Seniorjob				21,4	-9,0	12,4
1.6 Integrationsindsats	4,0	-1,0	3,0	90,0	-76,8	13,2
1.7 Driftsudgifter og mentor m.v.				101,8	-37,1	64,7
1.8 Øvrig beskæftigelsesindsats	33,6	-4,9	28,7	12,6	-5,1	7,5
1.9 Boligydelse og boligsikring				104,4	-0,3	104,1
I alt	37,6	-5,9	31,7	1.958,5	-569,0	1.389,5

Nedenfor gives en nærmere beskrivelse af de enkelte områder i ovenstående tabel.

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med serviceudgifter for 31,7 mio. kr.

1.6. Integrationsindsats – boliger

Området vedrører den del af integrationsindsatsen, der drejer sig om at anvise og betale for midlertidig boligplacering af flygtninge.

1.8. Øvrig beskæftigelsesindsats

Den del af beskæftigelsesindsatsen, der er serviceudgifter, vedrører produktionsskoler, samt de lønudgifter, der afholdes som en del af beskæftigelsesindsatsen. Det vil sige Randers Kommunes arbejdsgiverudgifter til løntilskudsjob, fleks- og skånejob, samt lønudbetalinger til EGU-elever der er i praktikophold på Randers Kommunes arbejdspladser.

Området omfatter også udgift til vejledning og administration af EGU-uddannelsen.

Udenfor servicerammen

Tabellen viser, at der er budgetteret med bruttoudgifter for 1.958,3 mio. kr. Der forventes indtægter for knap 569 mio. kr., hvilket giver en nettoudgift på området på 1.389,5 mio. kr.

Som led i Byrådets beslutning på møde den 4. september 2017 vedrørende styrkelse af indsatsen mod socialt bedrageri, er indarbejdet mindredrift til forsørgelsesydelse på 1 mio. kr. (0,5 mio. kr. fra kontante ydelser og 0,5 mio. kr. fra sygedagpengeområdet). Budgettet er overført til Borgerservice, til styrkelse af kontrolfunktionen med 2 årsværk.

1.1. Kontante ydelser

Området vedrører overførselsindkomster og løntilskud til modtagere af uddannelses- og kontanthjælp, revalideringsydelse, ressourceforløbsydelse i forbindelse med ressourceforløb, ledighedsydelse samt integrationsydelser til andre, dvs. kontanthjælpsmodtagere, der ikke opfylder 7-årsreglen.

1.2. Sygedagpenge og jobafklaring

Området vedrører forsørgelsesydelsen og løntilskud til personer på sygedagpenge eller i jobafklaringsforløb.

1.3. Førtidspensioner og personlige tillæg

Området vedrører udgifter til førtidspensioner og personlige tillæg til førtidspensionister med tilkendelse før 2003 samt tillæg til folkepensionister. Tillæg til offentlig pension ydes, dels som helbredstillæg på grundlag af formue- og indtægtsforhold, og dels som trangsbestemte personlige tillæg på grundlag af en aktuel økonomisk vurdering.

1.4. Fleks- og skånejob

Området vedrører det kommunale løntilskud eller fleksløntilskud til borgere i fleks- eller skånejob.

1.5. Seniorjob

Efter Lov om Seniorjob har kommunen pligt til at etablere seniorjob til ledige a-kassemedlemmer, hvis dagpengeperiode udløber tidligst 5 år før efterlønsalderen.

1.6. Integrationsindsats

Området vedrører udgifter til integration og danskundervisning m.v. for integrationslovens målgrupper og personer omfattet af Lov om Danskuddannelse til voksne udlændinge. Endvidere indtægtsføres på området statslige grundtilskud til kompensation for kommunale merudgifter i forbindelse med integrationsindsatsen. Der hjemtages også resultattilskud vedr. flygtninge og familiesammenførte. Området vedrører også udgifter til integrationsydelse til borgere omfattet af integrationsprogrammet.

1.7. Driftsudgifter og mentorordninger mv.

Området vedrører udgifter efter Lov om en Aktiv Beskæftigelsesindsats til uddannelse og aktivering, samt mentorordninger til aktivitetsparate borgere.

1.8. Øvrig beskæftigelsesindsats.

Området vedrører EGU (skoleydelse), enkeltudgifter efter serviceloven og udgifter til jobrotation.

1.9. Boligyldelse og boligsikring

Boligyldelse ydes til folkepensionister og boligsikring ydes til ikke-pensionister samt førtidspensionister.

2. Budgetmål i 2018

Målstyringen på arbejdsmarkedsområdet er sammenhængende med nationale, centrale målkrav og tiltag. Målsætninger, prioriteringer og indsatser på arbejdsmarkedsområdet afspejler derfor de af beskæftigelsesministeriet opstillede ministermål.

Social- og Arbejdsmarkedsafdelingen har udarbejdet en vision, der er samlende for indsatsen i social- og arbejdsmarkedsafdelingen. Visionen er:

Vi understøtter alle borgere i at deltage aktivt i fællesskabet og udnytte deres personlige ressourcer.

Visionen viser, hvordan vi blandt andet gennem beskæftigelsesrettede indsatser, vil skabe en ramme for alle borgeres liv, som giver dem mulighed for at være aktive medborgere og udnytte

3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser

deres personlige ressourcer på bedste vis. En sådan ramme indebærer både muligheder for at deltage i fællesskabet og muligheder for at opnå et selvstændigt liv.

Det er i den forbindelse jobcentrets opgave at sikre, at flere borgere bliver selvforsørgende, og at færre er på en offentlig forsørgelsesydelse. Der er formuleret tre overordnede målsætninger, som er rammesættende for Jobcenter Randers samarbejde med borgerne:

- God kommunikation med borgeren
- Giv borgerne ejerskab til egen sag
- Effektive og sammenhængende sagsforløb

De målgruppespecifikke målsætninger er struktureret efter Jobcentrets organisering. De målgruppespecifikke målsætninger operationaliserer de overordnede jobcentermålsætninger på indsatsniveau og bidrager derfor yderligere til at sikre omsætning af visionen for arbejdsmarkedsområdet til handling og konkrete indsatser.

En foreløbig synopsis for beskæftigelsesplanen 2018 blev behandlet på beskæftigelsesudvalgets møde den 9. maj 2017. Beskæftigelsesplanen for 2018 bliver i hovedtræk en videreførelse af beskæftigelsesplanen for 2017. Målene i beskæftigelsesplanen fremgår af nedenstående oversigt. Der vil blive udarbejdet måltal for de enkelte mål. Endvidere vil ministermålene blive tilpasset, når ministermålene for 2018 foreligger. Beskæftigelsesplanen er aktuelt i høring i bl.a. Udsatterrådet, Handicaprådet og Det Lokale Arbejdsmarkedsråd og forventes vedtaget af byrådet den 2. oktober 2017.

Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan måler vi det?	Bemærkninger
Ministermål 1: Virksomhederne skal sikres den nødvendige og kvalificerede arbejdskraft		
Jobcentrenes samarbejde med virksomhederne skal i højere grad understøtte en effektiv rekruttering af den nødvendige arbejdskraft. Jobcentrene skal samtidig have fokus på en målrettet opkvalificering, så ledige, herunder langtidsløse, kan få de kompetencer, der er efterspurgt af virksomhederne.	Målet opgøres som det lokale jobcenters og andre jobcentres kontakt til virksomheder i kommunen i forhold til alle virksomheder i kommunen. Kontakt til virksomhederne defineres som kontakt til virksomhederne vedrørende: Løntilskud, virksomhedspraktik, jobrotationsvikar, skånejob, fleksjob, mentor og nyttejob.	
Ministermål 2: Flere unge skal have en uddannelse		
Der skal fortsat være fokus på at understøtte kontanthjælpsreformens intention om, at unge ikke bare påbegynder, men også gennemfører en ordinær uddannelse, der kan give dem de nødvendige kompetencer til at komme i beskæftigelse. Uddannelse kan i den henseende også opnås via læring gennem et arbejde. For unge med særlige faglige, sociale eller helbredsrelevante behov, herunder unge med funktionsnedsættelse, skal der være den nødvendige hjælp og støtte til at opnå en uddannelse.	Målet opgøres som andel modtagere af a-dagpenge, kontanthjælp, uddannelseshjælp eller særlig uddannelsesydelse/ arbejdsmarkedsydelse mellem 16 og 29 år, som ikke er i gang med uddannelse og i perioden begynder på uddannelse.	

3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser

Ministermål 3:		
Borgere i udkanten af arbejdsmarkedet, herunder langtidsledige kontanthjælpsmodtagere skal tættere på arbejdsmarkedet.		
Aktiv hjælp til at komme i job og blive selvforsørgende, f.eks. gennem målrettet jobformidling og virksomhedsrettede forløb. Med indførelsen af kontanthjælpsloftet og 225 timers reglen, har regeringen indført en mærkbar økonomisk gevinst ved at skifte kontanthjælpen ud med en arbejdsindkomst i den lave ende af skalaen. Det er samtidig vigtigt, at kommunerne sikrer målrettet hjælp og støtte til mennesker med komplekse udfordringer eller markant nedsat arbejdsevne, så de ved hjælp af en helhedsorienteret indsats kan genvinde fodfæste på arbejdsmarkedet.	Målet opgøres som andelen af ydelsesmodtagere (ekskl. førtidspensionister og personer i fleksjob og seniorjob) mellem 16 og 66 år med sammenhængende offentlig forsørgelse i mindst 3 år, som har fået et virksomhedsrettet tilbud inden for de seneste 6 måneder af ydelsesforløbet.	
Ministermål 4:		
Flere flygtninge og familiesammenførte skal være selvforsørgende		
Integrationsindsatsen sigter mod, at flygtninge og familiesammenførte hurtigst muligt efter, de har fået asyl, kommer ud på arbejdsmarkedet og får opbygget de kvalifikationer og det netværk, der skal til for at kunne forsørge sig selv.	Indikatoren for målet er endnu ikke fastlagt af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering.	
Jobcentermål - JOB-huset		
Den sæsonkorrigerede ledighed i procent af arbejdsstyrken skal senest i december 2018 være på niveau med ledigheden i Østjylland.		
Antallet af ordinære formidlinger skal øges, og der skal sikres et godt match mellem virksomheden og den ledige. Der fastsættes måltal på følgende områder: <ul style="list-style-type: none"> • Antallet af jobordrer pr. måned i gennemsnit. • Andelen af jobordrer, der resulterer i ansættelse af en ledig person henvist fra Jobcenter 		
Det gennemsnitlige antal jobparate kontanthjælpsmodtagere pr måned i 2018 i forhold til niveauet pr. måned i perioden januar-juli 2017.		
Nedbringelse af antallet af langtidsledige ved udgangen af 2018 målt i forhold til antallet af langtidsledige pr. juni 2017.		
Personer på ledighedsydelse, som ansættes i fleksjob i 2018.		
Jobcenter Randers Erhvervs mål		
Mål for antallet af virksomhedsbesøg i 2018. Mål for andel af virksomhedsbesøg i 2018, som resulterer i et tilbud eller en aftale.		
Jobcentermål - Udviklingshuset		
Mål for antal sager med aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere der afsluttes til arbejde, uddannelse eller ansættelse i fleksjob i 2018.		
Mål for max antal sager pr. måned med aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere		

3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser

opgjort på cpr. nr.	
Mål for hvor mange aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere med en sagsvarighed over 3 år, der må være ved udgangen af 2018 i forhold til antallet ved udgangen af juli 2017.	
Jobcentermål – Uddannelseshuset	
Andelen af åbenlyst uddannelsesparate, som afslutter et forløb med job eller uddannelse, eller som frafalder ansøgningen, og som op til 6 måneder før opgørelsestidspunktet er startet på ydelsen.	
Andelen af uddannelsesparate, som afslutter et forløb med job eller uddannelse, og som op til 12 måneder før opgørelsestidspunktet er startet på ydelsen i 2018.	
Andelen af aktivitetsparate unge som er aktiveringsberørte i 2018.	
Jobcentermål – Sygedagpenge	
Andelen af sager der er afsluttet til beskæftigelse (inkl. uddannelse og fleksjob) i 2018.	Målet opgøres år – til – dato.
Andelen af sygedagpengemodtagere i pct. af arbejdsstyrken må i 2018 ikke overstige gennemsnittet blandt kommunerne i klyngen.	Målet opgøres i år – til – dato.
Andelen af personer i jobafklaringsforløb i procent af arbejdsstyrken må i 2018 ikke overstige gennemsnittet blandt kommunerne i klyngen.	Kommunerne på beskæftigelsesområdet er inddelt i klynger af kommuner med sammenlignelige rammevilkår.
Den gennemsnitlige varighed på sygedagpenge i uger inden for et år, må i 2018 ikke overstige gennemsnittet i klyngen.	Ved at anvende benchmarking af kommunens resultater i forhold til klyngen, er det muligt at vurdere kommunens indsats og identificere områder, hvor indsatsen bør styrkes.

3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2016 og frem til 2021 (i 2018 PL):

Drift mio. kr. (netto , 2018 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2018-21			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Indkomstoverførsler						
Kontante ydelser	389,7	342,0	367,7	374,3	382,8	391,6
Sygedagpenge og jobafklaring	190,4	196,7	181,9	185,5	189,8	194,3
Førtidspens. og pers. Tillæg	506,3	509,5	491,0	499,0	510,4	522,2
Fleks- og skånejob	126,1	134,6	147,0	149,7	153,2	156,7
Seniorjob	12,7	14,2	12,4	12,7	13,0	13,3
Integrationsindsats	1,0	29,1	13,2	13,4	13,7	14,0
Driftsudgifter og mentor m.v.	55,1	38,2	64,7	64,6	66,1	67,6
Øvrig beskæftigelsesindsats	4,1	7,3	7,5	7,6	7,9	8,1
Boligydelse og boligsikring	93,0	98,2	104,1	105,8	108,3	110,8
I alt indkomstoverførsler	1.378,4	1.369,8	1.389,5	1.412,6	1.445,2	1.478,6
Serviceammen						
Integrationsindsats (boliger)	2,1	3,1	3,0	3,0	2,0	2,0
Øvrig beskæftigelsesindsats	29,5	28,8	28,7	28,7	28,7	21,4
I alt serviceudgifter	31,6	31,9	31,7	31,7	30,7	23,4

På indkomstoverførslerne forventes budgettet at stige med 20,7 mio. kr. fra det oprindelige budget 2017 til budget 2018. Der er forventning om et fald på udgifterne til sygedagpenge/jobafklaring (14,8 mio. kr.), førtidspension (18,5 mio. kr.), integrationsområdet (15,9 mio. kr.) og seniorjobs (1,8 mio. kr.). Der forventes en stigning på områderne 'kontante ydelser' (25,7 mio. kr.), fleksjob (12,4 mio. kr.), driftsudgifter og mentor mv. (26,5 mio. kr.) og boligstøtte (5,9 mio. kr.).

Der er sammenhæng imellem stigningen på de kontante ydelser og dels faldet i sygedagpenge/jobafklaring, og dels faldet på integrationsydelse/integrationsområdet. En markant del af borgerne i sygeforløb eller aktivitetsparate konstanthjælpsmodtagere vil overgå til egentlige ressourceforløb. Antallet af årspersoner i ressourceforløb forventes således at stige fra 310 i budget 2017 til 470 i budget 2018 (160 årspersoner). For det andet er der i budget 2018 budgetteret med væsentligt færre personer på den nye integrationsydelse efter 7-årsreglen, end det var tilfældet ved budgetlægningen 2017. Disse personer vil modtage den højere konstanthjælpssats istedet.

Stigningen på fleksjobområdet (i alt 100 årspersoner fra 2017 til 2018) er ligeledes en del af forklaringen på de faldende udgifter til førtidspension. En anden forklaring er, at der i øjeblikket er en større afgang end tilgang på pensionsområdet, bl.a. fordi en stor del af de 'gamle' førtidspensionister for øjeblikket overgår til folkepension, som er et statsligt udgiftsområde.

Den markante udgiftsstigning til driftsudgifter / mentorordninger mv. skyldes dels at lofterne over en længere årrække er sænket markant, og dels at der ikke er refusion på mange af de 'jobpa-

3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser

rate / uddannelsesparate kontanthjælpsmodtagere. Begge dele har betydet, at kommunens gennemsnitlige nettoudgift pr. årsperson i de senere år er steget fra ca. 7.000 kr. årligt til nu forventet 11.000 kr. pr. årsperson.

3.2 Budgetforudsætninger

Kontante ydelser, fordelt på ydelsestype

Kontante ydelser i 2018 (mio. kr.)	Udgift	Indtægt	Netto
Kontant- og uddannelseshjælp	327,6	-73,2	254,4
Revalidering	1,1	-0,2	0,9
Ressourceforløb	74,3	-15,3	59,0
Ledighedsydelse	62,7	-14,7	48,0
Integrationsydelse, andre (ikke integrationsprogram)	7,2	-1,8	5,4
Kontante ydelser i alt	472,9	-105,2	367,7

Kontant- og uddannelseshjælp

Udgifterne på kontanthjælpsområdet præsenteres i nedenstående tabel.

Kontant- og uddannelseshjælp	Brutto (mio.)	Refusionsprocent	Refusion (mio.)	Netto (mio.)	Netto / helårsperson	Helårspersoner
Kontanthjælp:						
Aktivitetsparate	224,15	21,5 %	-48,45	175,70	113.700 kr.	1.145
Jobparate						400
Visse persongrupper (uden jobcentersag)	3,61		-0,41	3,20	64.000 kr.	50
Kontanthjælp i alt	227,76		-48,86	178,90		1.595
Uddannelseshjælp:						
Aktivitetsparate	95,00	25,6 %	-24,32	70,68	74.400 kr.	540
Uddannelsesparate						410
Uddannelseshjælp i alt	95,00		-24,32	70,68		950
Forrevalidering	0,14	21,6 %	-0,03	0,11	70.000 kr.	2
Øvrigt (særlig støtte m.v.)	4,73			4,73		
Kontant- og uddannelseshjælp i alt	327,63		-73,21	254,42		2.547

Som følge af Byrådets beslutning om styrkelse af indsatsen mod social bedrageri, er der indarbejdet en forventning om 5 helårspersoner mindre end i det første budgetoplæg.

'Kontanthjælp til visse persongrupper' uden jobcentersag er budgetteret separat, da de ikke medregnes i jobcenterets opfølgning af helårspersoner. Det er enten borgere, der har nået efterlønssalderen, men pga optjeningsreglerne ikke ret til social pension (Lov om en aktiv socialpolitik, § 27) eller øvrige borgere, der ikke er berettiget til førtidspension (§ 27 a). Der er budgetteret med i alt 50 helårspersoner på disse ydelser.

Særlig støtte gives efter Lov om en aktiv socialpolitik, § 34, til borgere med høje boligudgifter eller stor forsørgerbyrde. Ydelsen udbetales af Udbetaling Danmark og Randers Kommunen har budgetteret med 4,73 mio. kr., svarende til en medfinansiering på 78,8 % af en samlet udgift på 6 mio. kr.

3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser

Revalidering

Ydelsesdelen er omfattet af refusionstrappen, og der er budgetteret med kr. 0,9 mio svarende til 6 helårspersoner

Revalidering	Brutto (mio.)	Refusion (mio.)	Netto (mio.)	Netto / helårsperson	Helårspersoner
Revalideringsydelse med 20 % refusion	1,1	-0,2	0,9	144.000	6
	1,1	-0,2	0,9		6

Ressourceforløb (ekskl. jobafklaring)

Området vedrører udgifter til borgere som modtager ressourceforløbsydelse i forbindelse med et ressourceforløb. Der er budgetteret med 470 helårspersoner svarende til 59 mio netto. Ressourceforløbsydelsen er omfattet af refusionstrappen.

Der er budgetteret med:

Ressourceforløb	Brutto (mio.)	Refusion (mio.)	Netto (mio.)	Netto / helårsperson	Helårspersoner
Ressourceforløbsydelse med 20,6 % refusion	74,3	-15,3	59,0	125.452	470
	74,3	-15,3	59,0		470

Ledighedsydelse

På ledighedsydelsesområdet er der budgetteret med i alt 48 mio. netto kr. svarende til i alt 330 helårspersoner. Ikke alle udgifter til ledighedsydelse er omfattet af refusionstrappen, idet det kun er udgifter til personer, som er visiteret til et fleksjob efter 01.07.2014 som er omfattet. Borgere som er visiteret til fleksjobordningen før 01.07.2014 er fortsat omfattet af gamle refusionsregler.

Ledighedsydelse	Brutto (mio.)	Refusion (mio.)	Netto (mio.)	Netto / helårsperson	Helårspersoner
Ledighedsydelse efter gamle refusionsregler (100% kommunal udgift)	4		4	190.000	21
Ledighedsydelse efter gamle refusionsregler med 30 % refusion	23,7	-7,1	16,6	133.000	125
Ledighedsydelse efter gamle refusionsregler Med 50 % refusion	0,8	-0,4	0,4	95.000	4
Ledighedsydelse omfattet af refusionstrappen med 21 % refusion	34,2	-7,2	27,0	150.100	180
	62,7	-14,7	48,0		330

Integrationsydelse til andre

Området vedrører integrationsydelse til personer, som ikke er omfattet af integrationsprogrammet og ikke opfylder kravet om ophold i mindst 7 ud af de seneste 8 år.

Ydelsesdelen er omfattet af refusionstrappen, og der er budgetteret med 5,4 mio. netto kr.

Integrationsydelse	Brutto (mio.)	Refusion (mio.)	Netto (mio.)	Netto / helårsperson	Helårspersoner
Integrationsydelse til øvrige 25 % refusion	7,2	-1,8	5,4	60.000	90
	7,2	-1,8	5,4		90

3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser

Sygedagpenge og jobafklaring

Sygedagpenge

Der er budgetteret med 1100 helårspersoner.

Foruden mindre poster som dagpenge til forældre med alvorligt syge børn, hjælpemidler og befording, er der også budgetteret med en netto indtægt på 1,8 mio. kr. i regres fra forsikrings-selskaber.

Budgetforudsætninger, sygedagpenge	Brutto (mio. kr.)	Refusion (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto / hel-årspers.	Helårs-pers.
Forsørgelse	209,0	-76,4	132,6	120.910 kr.	1.096
Alvorligt syge børn (medfinansiering)	0,3		0,3	150.000 kr.	2
Regresindtægter	-3,5	1,7	-1,8		
I alt	205,8	-74,7	131,1		1.098

Som følge af Byrådets beslutning om styrkelse af indsatsen mod social bedrageri, er der indarbejdet en forventning om 4 helårspersoner mindre end i det første budgetoplæg.

Jobafklaring

Der er budgetteret med i alt 430 sager. Området omfatter også driftsudgifter til vejledning og opkvalificering, hjælpemidler og befording til sygemeldte i jobafklaring.

Budgetforudsætninger, jobafklaring	Brutto (mio. kr.)	Refusion (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto / hel-årspers.	Helårs-pers.
Ydelse, omfattet af refusionstrappen	64,6	-13,8	50,8	118.207 kr.	430
Området i alt	64,6	-13,8	50,8		430

Førtidspensioner og personlige tillæg

Førtidspensionen udbetales af Udbetaling Danmark og kommunen afregner efterfølgende sin andel af udgiften (medfinansiering).

For alle borgere som er tilkendt førtidspension før 1. januar 2003, gælder reglerne om førtidspension efter gl. ordning. Ordningen omfatter fire pensionstyper: Højeste førtidspension, mellemste førtidspension, forhøjet almindelig førtidspension og almindelig førtidspension. Desuden kan førtidspensionister på gl. ordning søge om forskellige tillæg. Pensionen kan ikke frakendes, med mindre pensionisten selv ønsker det. Pensionen kan blive gjort hvilende, hvis pensionisten i en længere periode har større arbejdsindtægter.

Førtidspensioner tilkendt i perioden 1/1-92 til 31/12-98 finansieres med 50% af kommunen. Førtidspensioner tilkendt i perioden 1/1-99 til 31/12-02 finansieres med 65% af kommunen.

For alle borgere som er tilkendt førtidspension efter 1/1-03 er tilkendt efter ny ordning.

Førtidspension kan tilkendes til personer med væsentlig og varigt nedsat arbejdsevne. Det er muligt at arbejde i et vist omfang samtidig med, at man modtager førtidspension. Pensionen bliver dog sat ned, hvis førtidspensionisten eller pensionistens ægtefælle eller samlever har supplerende indtægter af en vis størrelse.

Kommunen kan frakende en pension, hvis pensionistens arbejdsevne bliver så væsentligt forbedret, at vedkommende vedvarende kan forsørge sig selv gennem et arbejde.

3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser

Førtidspensionen bliver beregnet i forhold til pensionistens eventuelle ægtefælles/samlevers supplerende indkomst ved siden af pensionen.

I perioden 1. juni til 31 december 2013 har førtidspensioner tilkendt før 1. januar 1999 (med 50% kommunal medfinansiering) kunnet vælge at overgå til førtidspension efter de nugældende regler (fortsat med 50% kommunal medfinansiering).

Førtidspensioner tilkendt efter 1.7.2014 er ydermere omfattet af de nye refusionsregler, som trådte i kraft i 2016.

Det forventes, at den kommunale medfinansiering primært vil ligge på 80 %, da førtidspension stort set kun tilkendes borgere efter et længere forløb med offentlig forsørgelse (sygedagpenge eller kontanthjælp/ressourceforløbsydelse).

Budgetforudsætninger, førtidspension og personlige tillæg	Brutto (mio. kr.)	Statens andel (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto/helårspers.	Helårspers.
Ny ordning -Pension efter 1.7.2014, ref.trappe, 80% medfinans.	112,8	-23,5	89,3	147.800	606
Ny ordning -Pension 2003, 65% medfinansiering *	468,3	-167,9	300,4	128.300	2.373
Ny ordning -Pension 2003, 50% medfinansiering	1,1	-0,5	0,6	92.500	6
Gl- ordning -Pension før 1999, 50% medfinansiering **	61,8	-28,9	32,9	72.800	424
Gl- ordning -Pension fra 1999 til 2002, 65% medfinansiering ***	85,7	-30,1	55,6	77.600	718
Personlige tillæg, 50% refusion	19,4	-9,7	9,7		
Varmetillæg, 25 % medfinansiering	9,9	-7,4	2,5		
I alt	759,1	-268,0	491,0		4.127

* I beregning af Netto er fratrukket mellemkommunal afregning - mindre udgift på 4 mio.

** I beregning af Netto er tillagt mellemkommunal afregning - mere udgift på 2 mio.

*** I beregning af Netto er fratrukket mellemkommunal afregning - mindre udgift på 0,1 mio.

Fleks- og skånejob

Området vedrører udgifter i forbindelse med fleks- eller skånejob.

På fleksjobområdet er der særlige regler i forbindelse med den nye refusionsmodel.

Som på førtidspensionsområdet gælder refusionstrappen kun for fleksjobvisiterede efter den 1.7. 2014. For fleksjob til personer visiteret inden denne dato, er der således stadigvæk 65% statsrefusion.

Fleksjob til personer visiterede efter 1.7. 2014 er omfattet af refusionstrappen. Med henblik på at bevare et incitament for kommunerne til fortsat at anvende fleksjob i beskæftigelsesindsatsen, er der etableret et særligt 'fleksbidrag' til kommunerne (op til ca. 50.000 kr. pr. fleksjob), for de fleksjob, hvor den kommunale medfinansiering er højst (20% statsrefusion).

Skånejob er ikke omfattet af refusionsreformen og her er fortsat 50% statsrefusion.

Der er budgetteret med:

Løntilskud til fleks- og skånejob	Brutto (mio. kr.)	Refusion / tilskud (mio. kr)	Netto (mio. kr.)	Netto / helårsperson	Helårspersoner
Fleksjob før 2013 (fleksjobreform), 65% refusion	152,8	-99,3	53,4	61.300 kr.	750
Fleksjob 1.12013 - 1.7.2014, 65% refusion	108,3	-70,5	37,7	66.500 kr.	570
Fleksjob bevilget efter 1.7.14, forventet ref. 21%	87,5	-17,5	70,0	151.500 kr.	460
Fleksjob ekskl. særligt fleksbidrag	348,6	-187,3	161,1		1.780
<i>Heraf fleksjob med særligt fleksbidrag</i>		<i>-16,0</i>	<i>-16,0</i>		
Fleksjob i alt	348,6	-203,3	145,1		1.780
Skånejob, 50% refusion	3,8	-1,9	1,9	16.000 kr.	120
Fleks- og skånejob i alt:	352,4	-205,2	147,0		

3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser

Seniorjob og kompensation

Der er budgetteret med mio. kr., svarende til 65 årsværk af 190.000 kr. netto. Staten yder et årligt tilskud på ca. 144.000 kr. pr. helårsperson i seniorjob.

Integrationsindsats

Området vedrører udgifter til integrationsydelse til borgere omfattet af integrationsprogrammet. Området vedrører også udgifter til danskundervisning og beskæftigelsesrettede tilbud for integrationslovens personkreds, d.v.s. flygtninge og familiesammenførte udlændinge, samt indvandrere og personer omfattet af lov om danskuddannelse til voksne udlændinge. I loven sondres mellem integrationsprogrammet (flygtninge og familiesammenførte) og introduktionsforløbet (indvandrere).

Integrationsprogram og introduktionsforløb

Der kan hjemtages statsrefusion på 50 % af udgifterne til integrationsprogrammet for flygtninge og familiesammenførte inden for et rådighedsbeløb. Rådighedsbeløbet dækker hele integrationsprogrammet, hvorfor både udgifter til aktiv beskæftigelsesindsats og danskuddannelse tæller med. Fra den 1. januar 2018 nedsættes rådighedsbeløbet pr. helårsperson for personer omfattet af integrationsprogrammet. For øvrige udlændinge bortfalder den statslige refusion. Finansieringen overgår i stedet til at blive en del af bloktilskuddet. Effekten af lovændringen er ikke indregnet i budgetgrundlaget og forventes ikke at have større konsekvenser for økonomien på integrationsområdet samlet set. Området følges dog tæt ved første budgetopfølgning i 2018. Lovændringen vil have større konsekvenser i overslagsårene, når det midlertidige forhøjede grundtilskud bortfalder som finansieringskilde i 2019 (jf. afsnit om tilskud).

Integrationsprogrammet har som udgangspunkt en varighed på 1 år. Det kan dog forlænges i op til 5 år i alt, hvis det ikke lykkes flygtningen at komme i et ordinært job. Borgere, der ikke er berettiget til et integrationsprogram, tilbydes modulbaseret danskuddannelse.

Alle kursister vil fremadrettet være omfattet af en 5-årig periode for retten til danskuddannelse. For gruppen af flygtninge og familiesammenførte, vil der fortsat være 50 % refusion på udgifterne til danskuddannelse inden for rådighedsloftet.

Som en del af den styrkede beskæftigelsesindsats er der nu en højere prioritering af indsatsen mod virksomhedsrettede tilbud f.eks i form af øget brug af virksomhedspraktik.

Tilskud

Der hjemtages et månedligt grundtilskud fra staten til dækning af kommunens sociale og generelle udgifter til integrationslovens personkreds. I 2017 og 2018 er grundtilskuddet blevet forhøjet med 50 % for flygtninge og familiesammenførte til flygtninge. For borgere som er familiesammenførte til andre end flygtninge kan det almindelige grundtilskud hjemtages. Satserne på de to grundtilskud er kr. 2.736 og kr. 4.104 pr. måned. Grundtilskuddet vil i 2018 være på kr. 32.832 eller kr. 49.248 pr. helårsperson.

Endeligt kan der hjemtages resultattilskud for personer omfattet af integrationsprogrammet, når de opnår ordinær beskæftigelse eller påbegynder en erhvervsuddannelse. Tilskuddet kan dog først hjemtages efter en sammenhængende periode på 6 måneder. Der kan også hjemtages resultattilskud ved bestået danskprøve.

Der har fra 2017 være et øget fokus på resultattilskud, når flygtninge og familiesammenførte kommer i job eller uddannelse. Resultattilskuddet for beskæftigelse og uddannelse er derfor fra 2017 blevet forhøjet, mens resultattilskuddet for bestået danskprøve er blevet sænket.

3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser

Det økonomiske incitament i forhold til resultattilskud, har medført en forhøjelse på tilskud på beskæftigelse og uddannelse de første 3 år af integrationsperioden (kr.77.700) og et mindre tilskud i det fjerde og femte år (kr. 51.800).

Der vil kunne hjemtages et resultattilskud ved bestået danskprøve på kr. 33.160.

Herudover kan der hjemtages et beskæftigelsestilskud på kr. 25.000 som en kontant belønning for hver ekstra flygtning, der kommer i udstøttet beskæftigelse. Denne bonus udbetales til kommunerne i 2017 og 2018.

Udviklingen i antallet af flygtninge som kommunen skal modtage, svarer nu til det relativt stabile niveau, man så før 2015, og den foreløbige kvote for Randers i 2018 er på 93 nye flygtninge.

Staten giver med virkning fra 1. juli 2017 et resultattilskud på 25.000 kr. for hver udlænding der repatrierer med støtte efter repatrieringsloven. På landsplan forventes 400 personer i 2018 at benytte ordningen, svarende til knap 7 i Randers.

Integrationsydelse m.v til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet

Gennem de seneste år har kommunerne modtaget et stigende antal flygtninge og familiesammenførte. Denne udvikling tog særlig fart i slutningen af 2014. Derfor har der været en samlet stigning af borgere, der modtager den nye integrationsydelse.

Udviklingen i antallet af tilkomne flygtninge har været faldende siden 2015, hvor man oplevede det højeste antal flygtninge i mange år. Udviklingen svarer nu til det relativt stabile niveau, man så før 2015. Udlændingestyrelsen har derfor nedjusteret det forventede landstal for 2017 til 4000 flygtninge, som skal visiteres til kommunerne.

Fordelingen af flygtninge i 2018 sker på baggrund af Udlændingestyrelsens forventning om 3000 personer til fordeling i kommunerne. Den foreløbige kvote for Randers i 2018 er på 93 nye flygtninge.

Helt generelt kan det være svært at forudsige udviklingen i antalsforudsætninger på udlændinge området, da det afhænger af en række forhold blandt andet udviklingen i de lande, som Danmark modtager flygtninge fra.

Integrationsydelsen som er på SU-niveau, blev indført i 2015 som erstatning for kontanthjælp til udlændinge.

Ydelsesdelen er omfattet af refusionstrappen, og der er budgetteret med 26,8 mio. netto kr.

Integrationsydelse	Brutto (mio.)	Refusion (mio.)	Netto (mio.)	Netto / helårs-person	Helårs-personer
Integrationsydelse 25 % refusion	32,8	-8,2	24,6	60.000	410
Løntilskud	1,0	-0,5	0,5		
Hjælp i særlige tilfælde	3,4	-1,7	1,7		
	37,2	-10,4	26,8		410

Boligplacering af flygtninge

Efter integrationsloven har kommunerne pligt til at anvise en nyankommen flygtning en permanent bolig, når det er muligt, efter kommunen har overtaget ansvaret for flygtningen. Indtil det er muligt at anvise en permanent bolig, skal kommunen anvise en midlertidig bolig / opholdssted.

Der er ikke tidsbegrænsning på, hvor lang tid en flygtning må bo i en midlertidig bolig.

Området hører under servicerammen og udgifterne er omfattet af den løbende, tætte opfølgning på udgifterne til integration.

Integrationsområdet (mio. kr.)	Budget 2018
Udgifter til centerkommunedrift	6,3
Udgifter til integrationsprogram	36,9

3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser

Udgifter til introduktionsforløb	5,4
Udgifter til danskuddannelse øvrige kursister	2,7
Tolkeudgifter	1,4
Statsrefusion	--22,5
Grundtilskud	-23,8
Resultattilskud	-10,0
Indtægter ved salg af danskuddannelse	-10,0
Overførselsudgifter i alt	-13,6
Integrationsydelse	26,8
Integrationsindsats i alt	13,2
Boliger til integration	3,0
Service ramme i alt	3,0

Driftsudgifter og mentor m.v.

De samlede udgifter til aktivering og mentorordninger sammenfattes i nedenstående oversigt. Som det fremgår af skemaet, er der budgetteret med i alt netto 60,4 mio. kr. til driftsudgifter og mentorordninger. Den endelige fordeling af dette nettobudget sker senere i jobcenteret eget regi, i forbindelse med fastlæggelse af tilbudsvifte og aktiveringsstrategier.

Driftsudgifter ifm. beskæftigelsesindsats	Rådgighedsbeløb (foreløb.)	Brutto (mio.kr.)	Helårspers.	Refusion (mio.kr.)	Netto (mio.kr.)
Eksterne puljer og projekter (refusion efter ansøgning)		4,3	2 0	-3,4	0,9
Ikke refusionsberetigede driftsudgifter		5,6			5,6
Ref.berettiget, loft 1 (kontant hjælp og a-dagpenge m.v)	11.414 kr./ pers.	56,1	3.522	-20,1	36,0
Ref.berettiget, loft 2 (sygedagpenge, ledighedsydelse)	10.139 kr./ pers.	16,3	1.438	-7,3	9,0
50% ref. uden driftsloft (ressourceforløb og jobafklaring)		17,8	900	-8,9	8,9
Driftsudgifter til vejl./opkvalificering / mentor i alt		100,1	5.880	-39,7	60,4
<i>Hjælpe midler og befording</i>		1,6		-0,8	0,8
<i>Øvrige driftsudgifter (løntilskud og højkskoleophold mv)</i>		3,5			3,5
Driftsudgifter i alt:		105,2		-40,5	64,7

Øvrig beskæftigelsesindsats

Budgettet for området er fordelt som angivet nedenfor:

	Bruttoudgift (mio. kr.)	Nettoudgift (mio. kr.)
Lønudgifter ved ansættelse af forsikrede ledige i løntilskud	7,3	2,4
Lønudgifter i.f.m. fleks- og skånejob (fleks- og skånejobpulje)	13,4	13,4
Tilskud den Blå Paraply	0,1	0,1
Produktionsskoler og EGU (grund- og taxametertilskud, vejledning og administration)	12,8	12,8
Serviceudgifter i alt:	33,6	28,7

3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser

EGU – Skoleydelse m.v. (overførselsudgift, 50-65% statsrefusion)	1,0	0,4
Enkeltudgifter efter LAB-loven (sygebehandling, tandpleje, hueleje og flytning)	8,6	5,9
Jobrotation	3,0	1,2
Overførselsudgifter i alt	12,6	7,5
Øvrige beskæftigelsesindsats i alt	46,2	36,2

Boligydelse og boligsikring

Ydelsen er et tilskud til huslejen, man kan søge, hvis man bor i lejebolig og i øvrigt opfylder forskellige kriterier om bl.a. indkomst og boligens karakter. Udbetaling Danmark administrere udbetalingen og kommunen afregnes efterfølgende sin andel af udgiften (medfinansiering).

Boligydelse til pensionister.

Antallet af modtagere af boligydelse er jævnt stigende. Antallet af ældre stiger de kommende år og især de ældre over 80 år stiger markant.

Boligsikring jf. lov om individuel boligstøtte.

Antal modtagere af boligsikring har siden 2009 været stigende. Da tidligere konjunkturudsving ikke har haft væsentlig indvirkning på denne udvikling, forventes stigningen at fortsætte i 2018.

Budgetforudsætninger, boligydelse og boligsikring	Brutto (mio. kr.)	Statens andel (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto/helårsperson	Helårspersoner
Boligydelse (25% komm.udg.) *	209,8	-157,4	52,1	8.711	6.020
Boligsikring (50% komm.udg.)	104,0	- 52,0	52,0	7.729	6.725
I alt	313,8	-209,4	104,1		

*I beregning af nettoudgiften er fratrukket mellemkommunal afregning - mindre udgift på 0,3 mio.

4. Nøgletal, takster m.m.

Nettodriftsudgifter til forsørgelse inkl. følgeudgifter pr. 18-64-årige – regnskab 2016

Kr. pr. 18-64-årige	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Uddannelseshjælp	979	1.047	994	1.001	1.154	687
Kontanthjælp	2.603	4.526	3.263	3.279	3.286	4.670
Revalidering	484	220	243	165	26	166
Fleksjob og skånejob	1.372	1.377	981	774	2.224	364
Ledighedsydelse	801	659	410	521	651	278
A-dagpenge	3.188	3.693	3.680	2.508	3.219	3.735
Sygedagpenge	1.695	1.995	1.789	1.984	2.354	1.702
Løntilskud til offentlige arbejdspladser	58	50	67	106	17	52
Løntilskud til private arbejdspladser	49	55	59	25	35	53
Førtidspension	7.345	7.142	5.246	7.280	8.160	2.904
Integrationsydelse	352	438	339	496	584	111
Særlig støtte	64	114	135	59	78	203
Ressourceforløb	366	503	463	431	606	497
Jobafklaring	545	679	412	481	790	172
Nettodriftsudgift i alt	19.920	22.542	18.117	19.125	23.206	15.613

Kilde: 6-by nøgletalsrapport, regnskab 2016 - tabel 78.

Randers Kommune er den af 6-by kommunerne, der har den største nettoudgift til forsørgelse pr. borger 18-64 år. Ser man på de enkelte målgrupper ligger Randers højest på udgifterne til uddannelseshjælp, fleksjob, sygedagpenge, førtidspension, ressourceforløb og jobafklaring og integrationsydelse.

3.1 Beskæftigelse, integration og kontante ydelser

En sammenligning som ovenstående med "6-byerne" falder dog også særligt hårdt ud, da ikke alle kommuner, er sammelignelige med Randers Kommune på dette område. Der bør sammenlignes med kommuner, der på området har de samme udfordringer og dermed samme socio-økonomiske rammevilkår, som Randers Kommune har.

4.2 Oversigt over aftaleenheder

Sprogcenter Randers

Sprogcentret udbyder danskundervisning m.v. til kommunens borgere og nabokommuner. Af kursisterne forventes ca. 90 % at være bosiddende i Randers Kommune og 10 % med henvisning fra andre kommuner. Kursistgruppen forventes at fordele sig med ca. 50 % selvforsørgende og 50 % som modtagere af introduktionsydelse, kontanthjælp eller dagpenge.

Sprogcentrets budget er i 2018 estimeret til 33,3 mio. kr., men budgettet tilpasses løbende efterspørgslen / aktivitetsniveauet på området. I budgettet indgår ikke udgifter til husleje og forbrugsafgifter, idet disse er overgået til Miljø- og Teknikudvalgets område i 2011.

4.3 Samlet oversigt over antal helårspersoner

Nedenfor præsenteres en samlet oversigt over det budgetterede antal helårspersoner på overførselsindkomst, hvor Randers Kommune helt eller delvist finansierer udgiften. Oversigten indeholder således kun antallet af budgetterede personer, hvor Randers Kommune har en udgift til forsørgelsen. Jobrotation er dog holdt uden for tabellen.

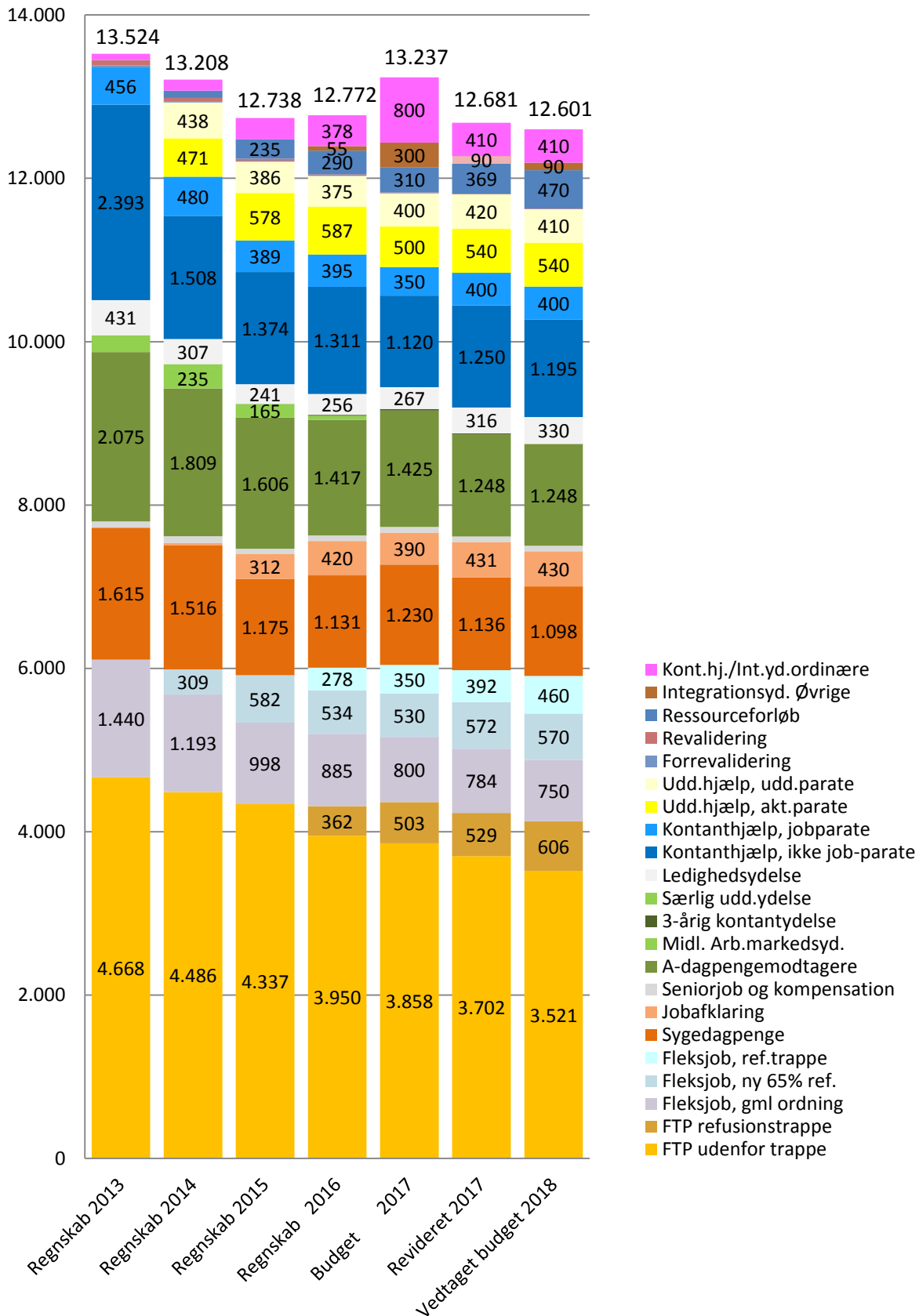
De enkelte ydelseskategorier hører til under begge bevillingsområder under Beskæftigelsesudvalget, d.v.s. også de forsikrede ledige, der er omfattet af beskæftigelsestilskuddet.

Budget og budgetpersoner, hvor forsørgelsen helt eller delvis finansieres af Randers Kommune	Brutto udgift (mio.kr.)	Netto udgift (mio. kr.)	Brutto/helårsperson	Netto/helårsperson	Kommunal andel af brutto udgift	Antal helårspers.
Seniorjob, inkl. kompensation	21,4	12,4	306.000	190.000	62,0 %	65
A-dagpenge, ydelse	293,5	195,5	243.000	162.000	66,6 %	1.207
A-dagpenge, løntilskud	7,0	5,2	169.000	127.000	75,5 %	41
Uddannelseshjælp	95,0	70,7	100.000	74.400	74,4 %	950
Kontanthjælp inkl. forrevalidering	227,9	179,0	142.700	112.100	78,6 %	1.597
Integrationsydelse m.v., integration	37,2	26,8	80.000	60.000	75,0 %	410
Integrationsydelse m.v., øvrige	7,2	5,4	80.000	60.000	75,0 %	90
Ledighedsydelse	62,7	48,0	190.000	142.500	74,7 %	330
Revalideringsydelse	1,1	0,9	180.000	144.000	80,0 %	6
Sygedagpenge	210,2	132,9	190.710	121.300	63,4 %	1.098
Jobafklaring	64,6	50,8	150.200	118.207	78,7 %	430
Ressourceforløb	74,3	58,9	158.000	125.452	79,4 %	470
Fleksjob	348,6	145,3	195.800	81.600	41%	1.780
Førtidspension	729,8	478,8	176.865	116.024	65,6 %	4.127
Budgetpersoner i alt						12.601

I de tilfælde hvor, andre institutioner (Udbetaling Danmark og A-kasserne) udbetaler ydelserne, er 'bruttoudgiften' ikke Randers Kommunes bruttoudgift, men den samlede forsørgelsesudgift (kommune og stat). Der kan forekomme afrundingsdifferencer.

Nedenfor er udviklingen for overførselsudgifterne for Randers Kommune illustreret grafisk. Det fremgår, at antallet af helårspersoner i budget 2018 er 171 årspersoner lavere end i regnskab 2016 og 80 lavere end revideret 2017.

Helårspersoner 2013 - 2018

3.3 Udgifter omfattet af Beskæftigelsestilskud

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2018:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor serviceringen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Dagpenge, forsikrede ledige				195,5		195,5
1.2 Beskæftigelsesindsats, forsikrede				13,6	-5,0	8,6
I alt				209,1	-5,0	204,1

Servicerammen

Denne bevilling indeholder ikke udgifter under serviceringen.

Udenfor serviceringen

Dette bevillingsområde omfatter de nettoudgifter til de forsikrede ledige, som er omfattet af beskæftigelsestilskuddet.

Beskæftigelsestilskuddet er en form for budgetgaranti, der afregnes til landets kommuner i tre trin: Et foreløbigt tilskud, en midtvejsregulering og en endelig opgørelse efter regnskabsårets afslutning. Den endelige statslige kompensation afhænger bl.a. af de samlede udgifter til området i landsdel Østjylland og fordelingen til de enkelte kommuner sker ud fra kommunernes andel af ledigheden 2 år før. Tilskuddet afhænger således ikke kun af, hvordan det går i Randers, men i lige så høj grad af, hvordan det går i de øvrige kommuner i regionen. Dette skaber en vis usikkerhed om størrelsen på det endelige beskæftigelsestilskud.

Der forventes udgifter til området på i alt 204,1 mio. kr. i 2018, hvilket er 30 mio. kr. under det foreløbige udmeldte beskæftigelsestilskud på ca. 234 mio. kr.

1.1. Dagpenge til forsikrede ledige.

Det afsatte budgetbeløb omhandler udgifter til forsørgelse til arbejdsløshedsdagpenge til forsikrede ledige. Der er tale om kommunal *medfinansiering*, da det er A-kasserne, der står for udbetaling.

1.2. Beskæftigelsesindsats.

Området vedrører driftsudgifter til de aktive tilbud til forsikrede ledige, der er omfattet af beskæftigelsestilskuddet. Det drejer sig om løntilskud, hjælpemidler, personlig assistance.

Udgifter til uddannelsesaftaler (voksenlærlinge), jobrotation og til vejledning og opkvalificering for de forsikrede ledige er ikke omfattet af beskæftigelsestilskuddet og hører under bevillingsområde 3.1.

3.3 Udgifter omfattet af Beskæftigelsestilskud

2. Budgetmål i 2018

En beskrivelse af målsætningerne på det samlede beskæftigelsesområde findes under bevilningsområde 3.1.

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2016 og frem til 2021 (i 2018 PL):

Drift mio. kr. (netto, 2018 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2018-21			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dagpenge / ydelse, forsikrede	194,7	198,7	195,5	195,5	195,5	195,5
Beskæftigelsesindsats, forsikrede	9,3	13,9	8,6	8,6	8,6	8,6
Difference i.f.t. besk.tilskud		19,0				
I alt	204,0	231,6	204,1	204,1	204,1	204,1

Den årlige aftale mellem Regeringen og Kommunernes Landsforening er indgået under forudsætning om i alt 80.000 fuldtidsledige dagpengemodtagere på landsplan, hvilket danner baggrund for det samlede beskæftigelsestilskud for budgetåret 2018. Den konkrete budgetlægning for Randers Kommune tager afsæt i en forventning om 1.248 fuldtidsledige dagpengemodtagere.

Frem til budget 2017 er området blevet budgettet, så der var balance i forhold til beskæftigelsestilskuddet. Dette sikrede budgetposten "Difference i.f.t. Beskæftigelsestilskuddet".

Fra 2018 og frem indeholder området udelukkende de forventede udgifter, der (som nævnt) forventes at være 30 mio. kr. lavere end beskæftigelsestilskuddet. I 2020 og 2021 er beskæftigelsestilskuddet (på konto 7) reduceret med 30 mio. kr., hvilket indebærer, at der fra og med 2020 ikke er budgetteret med "overskud" vedrørende de forsikrede ledige (jf budgetforliget for 2018).

3.2 Budgetforudsætninger

Skøn for antallet af helårspersoner tager afsæt i forventningerne på landsplan, som beskrevet under 3.1. Fordelingen mellem passiv forsørgelse og løntilskud bygger på erfaringer fra tidligere år samt skøn for ny udvikling som følge af den omfattende beskæftigelsesreform, som blev indført med virkning fra januar 2015. Desuden er indregnet effekten af dagpengereformen, der indføres i løbet af 2017.

Budgetforudsætningerne for udgifterne omfattet af refusionstrappen er:

Forsørgelsesydelse og løntilskud	Brutto (Stat og kommune) (mio. kr.)	Statens andel (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto / hel- årsperson	Helårs- personer
A-dagpenge, forsørgelse, forventet medfinansiering 66,6%	293,5	-98,0	195,5	161.947 kr.	1207
Løntilskud, private, forventet refusion 24,5%	4,4	-1,1	3,3	113.631 kr.	29
Løntilskud, offentlige, forventet refusion 24,5%	2,6	-0,6	1,9	161.025 kr.	12
Forsørgelse og løntilskud i alt:	300,5	-99,7	200,7		1.248

3.3 Udgifter omfattet af Beskæftigelsestilskud

Øvrige områder, ikke omfattet af refusionstrappen:

Øvrige områder under beskæftigelsestilskuddet	Brutto (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)
Hjælpebidler, 50% refusion	0,2	0,1
Personlig assistance, 50% refusion	6,5	3,3
Øvrige områder i alt:	6,7	3,4

4. Nøgletal, takster m.m.

Beskæftigelsesudvalgets område er samlet beskrevet under bevillingsområde 3.1.

4. Socialudvalget

Drift

Bevillingsområder:

4.1 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

4.1 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2018:

Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Særlige dagtilbud og særlige klubber	-0,8	-0,5	-1,3			
1.2 Døgninstitutioner, opholdssteder mv.	38,4	-27,5	10,9			
1.3 Sociale formål (merudgiftskompensationer mv.)	0,0	0,0	0,0	28,2	-14,9	13,3
1.4 Plejefamilier/opholdssteder handicappede børn og unge	17,1	0,0	17,1			
1.5 Forebyggende foranstaltninger handicappede børn og unge	22,6	0,0	22,6			
1.6 Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)	13,8	0,0	13,8			
1.7 Statsrefusion særligt dyre enkeltsager	0,0	0,0	0,0	0,0	-5,9	-5,9
Driftsudgifter i alt	91,1	-28,0	63,1	28,2	-20,8	7,4

Servicerammen

Af tabellen fremgår det, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 91,1 mio. kr. i 2018. Der forventes indtægter for 28 mio. kr., hvilket giver en samlet nettoudgift på 63,1 mio. kr.

1.1. Særlige dagtilbud og særlige klubber

I kategorien særlige dagtilbud og klubber hører Børnehaven Lucernevej, som er en specialbørnehave for børn i alderen 0-6 år. Målgruppen for tilbuddet har betydelig og varigt nedsat funktionsevne og/eller er børn med gennemgribende udviklingsforstyrrelser. Tilbuddet drives på vegne af Familieafdelingen. Udgifter til køb af pladser afholdes af Børn og Skole.

1.2. Døgninstitutioner, opholdssteder m.v.

Døgninstitutioner for børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne, samt børn med gennemgribende udviklingsforstyrrelser. Det drejer sig om de døgnpladser, der købes på Børnecenter Randers og pladser der købes ved regionen eller andre kommuner.

1.4. Plejefamilier/opholdssteder handicappede børn og unge

Tilbud med forskellige formål, tyngde og indsats inden for de mere vedvarende foranstaltninger såsom plejefamilier, private opholdssteder samt de tilhørende ydelser.

1.5. Forebyggende foranstaltninger handicappede børn og unge

Lettere foranstaltninger for handicappede børn, såsom aflastning af familier med handicappede børn, støtte- og kontaktpersoner, udredninger af børn m.m.

1.6. Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)

Efter lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov tilbyder kommunen uddannelse og undervisning for personer med særlige behov. Målgrupperne er primært udviklingshæmmede. Dvs. personer med varigt og betydeligt nedsat funktionsevne, personer som har pådraget

4.1 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

sig en varig, ikke fremadskridende hjerneskade samt unge 16–25 årige med særlige behov, som ikke kan profitere af det eksisterende uddannelsessystem.

Randers kommune driver Center for Specialundervisning for Voksne (CSV). Udgifterne budgetteret under servicerammen er bevilget efter serviceloven.

Udenfor servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 28,2 mio. kr. i 2018. Der forventes indtægter for 20,8 mio. kr., hvilket giver en samlet nettoudgift på 7,4 mio. kr.

1.3. Sociale formål (merudgiftskompensationer m.v.)

Nødvendige merudgifter i forbindelse med handicappede børn f.eks. udgifter til hjælpemidler, særlige fritidsforanstaltninger, særlig transport, hjemmepasningsordning m.m.

Desuden vedrører det dækning af tabt arbejdsfortjeneste til forældre, der passer deres børn i hjemmet som følge af barnets nedsatte funktionsevne.

1.7 Statsrefusion af særligt dyre enkeltsager

Staten yder refusion af udgifter på enkeltsager, der overstiger et grænsebeløb, der reguleres årligt.

2. Budgetmål i 2018

For Social og Arbejdsmarked er udgangspunktet en fælles vision og en række målgruppespecifikke effektmål, som afspejler centralt formulerede nationale visioner og mål på området samt Randers Kommunes "Politik for borgere med særlige behov", Psykiatriplanen, Hjemløsestrategien og Handicapplanen.

Visionen på social- og arbejdsmarkedsområdet er:

Vi understøtter alle borgere i at deltage aktivt i fællesskabet og udnytte deres personlige ressourcer

Visionen udtrykker, hvordan vi gennem sociale indsatser vil skabe en ramme for alle borgeres liv, som giver dem mulighed for at være aktive medborgere og udnytte deres personlige ressourcer. En sådan ramme indebærer både muligheder for at deltage i fællesskabet og muligheder for at opnå et selvstændigt liv.

Regeringen fremlagde "10 mål for social mobilitet" i maj 2016. Det fremgår af aftale for kommunernes økonomi for 2017, at opfølgning på de 10 mobilitetsmål vil foregå både på statsligt niveau og i regi af KL. Målopfølgning på statsligt niveau vil foregå på et relativt overordnet niveau, primært i forbindelse med den årlige Socialpolitisk Redegørelse, mens KL har til opgave at formidle status på de sociale mål på kommunalt niveau.

Regeringens mål for social mobilitet fremgår af følgende oversigt:

4.1 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

10 mål for social mobilitet	
1	Udsatte børn og unges faglige niveau i læsning og matematik i folkeskolen skal forbedres
2	Flere 18-21-årige, der har modtaget en social foranstaltning inden for de seneste fem år, skal være i gang med eller have gennemført en ungdomsuddannelse
3	Flere personer, som får en social indsats som følge af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, skal i uddannelse og beskæftigelse
4	Flere personer, som modtager en indsats for sociale problemer eller psykiske vanskeligheder efter serviceloven, skal i uddannelse og beskæftigelse
5	Flere personer udsat for vold i nære relationer skal i uddannelse og beskæftigelse
6	Færre 15-17-årige udsatte unge skal modtage en fældende strafferetlig afgørelse
7	Færre skal være hjemløse
8	Flere af de personer, der afslutter et behandlingsforløb for stofmisbrug, skal være stoffrie eller have et reduceret eller et stabiliseret stofmisbrug
9	Flere personer i offentlig alkoholbehandling skal afslutte et behandlingsforløb som alkoholfri, med en reduktion i alkoholforbruget eller med relevant henvisning
10	Flere mennesker, som står uden for arbejdsmarkedet, og som ikke er under uddannelse, skal være en del af den frivillige indsats

Randers Byråd indgår aftaler vedr. socialområdets virksomhedsplaner med centrene og de selvejende institutioner på socialområdet. Planerne forbinder nationale, regionale og lokale politikker, beslutninger, mål og planer og udarbejdes således inden for eksisterende politiske rammer. Følgende mål og politikker er rammesættende for virksomhedsplanerne:

- Regeringens mål for social mobilitet (de dele af de 10 mål for social mobilitet, som henhører under socialudvalget. Målene er indarbejdet som budgetmål også i budget 2017-2020)
- Kvalitetsmodel for sociale tilsyn
- KKR Midtjylland og Region Midtjyllands fælles politiske målsætninger på det specialiserede socialområde
- Kvalitetsstandarder på socialområdet
- Randers Kommunes "Politik for borgere med særlige behov"
- Randers Kommunes Psykiatri-, Rusmiddel- og Handicapplan.

Planerne dækker således de dele af de 10 mål for social mobilitet, som henhører under socialudvalget. Virksomhedsplanerne er bygget op om følgende fire overordnede og tværgående temaer, som mål for de enkelte aftaleenheder på socialområdet er funderet på:

- Personlig mestring
- Uddannelse og beskæftigelse
- Sundhed
- Aktivt medborgerskab

Målopfyldelsen for hovedparten af de mål, som fremgår af følgende afsnit, er baseret på en helhedsvurdering af alle borgere på området. Det er en generel vurdering af borgerens funktionsniveauer på en række livstemaer favnende alle livsaspekter.

Helhedsvurderingen baserer sig på nedenstående skala fra 0-4, der angiver borgerens funktionsniveau. Jo lavere score borgeren opnår, jo bedre er borgerens funktionsniveau.

4.1 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

Der er alene medtaget mål for børn og unge. Mål for voksne med særlige behov fremgår af område 4.2.

Score	0	0,5	1	1,5	2	2,5	3	3,5	4	Ved ikke
Størrelse på problem										?
	Intet		Let		Moderat		Svært		Fuldstændigt	Intet kendskab
Funktionsnedsættelse	0-5 %		6-25 %		26-50 %		51-95 %		96-100 %	?

Center for Børn, Unge, Autisme og Undervisning – BØRN OG UNGE UNDER 18 ÅR				
Måltema	Personlig mestring	Beskæftigelse og uddannelse	Sundhed	Aktivt medborgerskab
Nationale politiske mål – Mål for social mobilitet		Mål 3: Flere personer med handicap skal i uddannelse og beskæftigelse Mål 2: Flere udsatte unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse		Mål 10: Flere uden for arbejdsmarkedet skal deltage i den frivillige indsats.
Centerets resultatmål	For børn og unge mellem 0-18 år gennemsnitsscoren for personlig mestring forbedret med 20 % (svarende til en gennemsnitsscore på 2,0) ved udgangen af 2018.	90 % af børn og unge tilknyttet Mellerup Skolehjem og Center for Specialundervisning for Voksne møder dagligt i skole eller dagtilbud med en fremtidsprocent på minimum 95 %.	Børn og unges gennemsnitsscore i forhold til varetagelse af deres egen sundhedstilstand er forbedret med 5 % (svarende til en gennemsnitsscore på 2,3) ved udgangen af 2018.	Andelen af borgere, der minimum én gang om måneden deltager i et eller flere meningsfulde fællesskaber, fastholdes.
Baseline-måling juni 2017	Gennemsnits-score: 2,5	Andel: 66 %	Gennemsnits-score: 2,4	Andel: 71 %

Resultatmålene er justeret og endeligt godkendt af Socialudvalget efter baselinemålingerne, der er foretaget i juni 2017.

Der udarbejdes en halvårlig status til socialudvalget på resultatmålene i forbindelse med målopfølgninger i juni og november måned.

Ved aftaleperiodens udløb bliver der afholdt et afsluttende dialogmøde mellem socialudvalget og aftaleenhederne, hvor status på virksomhedsplanerne drøftes og fremtidige udviklingsmål for indsatsen på socialområdet aftales.

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2016 og frem til 2021 (i 2018 PL):

4.1 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

Mio. kr. 2018-priser	Regnskab	Budget	Budget 2018-21			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.1 Særlige dagtilbud og særlige klubber	-1,7	-1,6	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
1.2 Døgninstitutioner, opholdssteder mv.	8,9	9,5	10,9	10,9	10,9	11,1
1.4 Plejefamilier/opholdssteder handicappede børn og unge	18,7	19,7	17,1	17,1	17,1	17,1
1.5 Forebyggende foranstaltninger handicappede børn og unge	20,5	21,8	22,6	22,5	22,6	23,0
1.6 Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)	13,8	14,2	13,8	13,8	13,8	13,8
I alt servicerammen	60,2	63,6	63,1	63,1	63,1	63,7
1.3 Sociale formål (merudgiftskompensationer mv.)	14,6	13,3	13,3	13,5	13,9	14,3
1.6 Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
1.7 Statsrefusion særligt dyre enkeltsager	-7,1	-5,9	-5,9	-5,9	-5,9	-5,9
I alt indkomstoverførsler	8,1	8,0	7,4	7,6	8,0	8,4
Driftsudgifter i alt	68,4	71,6	70,5	70,7	71,1	72,1

Der er et fald i udgifter under servicerammen fra 2017 til 2018 på 0,5 mio. kr. og et fald i udgifter uden for servicerammen i samme periode på 0,6 mio. kr. I alt et fald på 1,1 mio. kr.

3.2 Ændringer over år

Service ramme mio. kr.	Ændring til 2018	Ændring til 2019	Ændring til 2020	Ændring til 2021
Udgangspunkt 2017	63,6	63,6	63,6	63,6
Ingen prisfremskrivning varer og tjenesteydelser	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Øvrige reguleringer (tilpasning overhead mm)	-0,2	-0,2	-0,2	0,4
I alt	63,1	63,1	63,1	63,7

Fra 2017 til 2018 ses et fald i budgettet fra 63,6 mio. kr. til 63,1 mio. kr. Faldet skyldes primært en reduktion af rammen som følge af manglende prisfremskrivning af varer og tjenesteydelser på 0,3 mio. kr.

3.3 Budgetforudsætninger

3.2.1 Budgetmodel

Ydelserne på socialområdet er fortrinsvis takstbelagte og registreres med pris, periode og omfang på den enkelte person. På baggrund heraf er der basis for at udarbejde et dispositionsregnskab på enkeltsagsniveau inden for de forskellige ydelsestyper, målgrupper og områder.

Oplysninger på enkeltssagsniveau, kombineret med nogle forudsætninger om antal personer og gennemsnitsprisen for disse, danner både grundlag for at udarbejde budget og for den løbende økonomiopfølgning på de enkelte områder.

Oplysningerne indgår i ledelsesinformation, som bidrager til at skabe overblik over ressourcer og aktivitet på socialområdet, f.eks. information om udviklingen i antal personer der modtager en given ydelse, ydelsens gennemsnitspris, de dyreste sager på et område eller hvor mange borgere, der modtager et tilbud inden for et område.

4.1 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

3.2.2 Demografi

Der er indarbejdet en demografimodel, som opdateres og reguleres årligt i forhold til de faktiske borgere, der modtager tilbud, så der til en hvis grad tages højde for andelen af personer i de forskellige aldersgrupper og den gennemsnitlige omkostning i disse aldersgrupper. Modellen er indarbejdet under Voksne med særlige behov (bevillingsområde 4.2).

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

I de følgende tabeller ses udgift pr helårsplads samt antallet af helårspladser til handicappede børn. Tabellerne er et uddrag af 6-by nøgletal, baseret på regnskabstal for 2016.

Gennemsnitsudgifter pr. helårsplads til børn og unge fordelt på type anbringelsessteder - regnskab 2016

1000 kr. pr. helårsplads	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Anbragt af sociale årsager						
Plejefamilier	492	445	410	429	402	482
Netværkspleje	168	161	128	134	152	161
Socialpædagogiske opholdssteder	964	1.091	814	775	865	767
Døgninstitutioner	1.019	1.028	1.257	907	1.142	1.274
Sikrede institutioner	1.500	1.260	1.962	1.567	2.406	1.677
Alle andre døgnanbringelser	693	156	268	316	141	272
I alt (vægtet gennemsnit)	660	652	546	587	496	672
Anbragt med handicap som årsag						
Netværkspleje	620	598	571	630	529	527
Netværkspleje	154	0	192	0	130	0
Socialpædagogiske opholdssteder	843	897	800	808	655	1.446
Døgninstitutioner	1.516	1.176	1.401	1.146	1.038	1.277
Sikrede institutioner	0	0	1.229	0	0	0
Alle andre døgnanbringelser	446	0	468	0	146	0
I alt (vægtet gennemsnit)	1.188	928	1.077	1.013	648	1.075

Bemærkninger

For en nærmere definition af de enkelte anbringelsestyper henvises til Servicelovens §§ 52, 66 og 67.

Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 60

Som det fremgår af tabellen, har Randers Kommune en lav gennemsnitsudgift pr. helårsplads sammenlignet med de øvrige kommuner i 6-by samarbejdet. Det vurderes, at den primære årsag er, at der anvendes færre døgninstitutionspladser og at pladserne bortset fra gennemsnitsudgiften til sikrede institutioner, generelt ligger i den lave ende, sammenlignet med øvrige 6-by kommuner.

Antal anbragte - helårspladser pr. 10.000 0-22-årige - 2016

Antal helårspladser	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Anbragt af sociale årsager						
Plejefamilier	28	44	58	44	61	30
Netværkspleje	3	4	8	7	6	7
Socialpædagogiske opholdssteder	7	16	12	26	7	3
Døgninstitutioner	11	15	13	23	9	18
Sikrede institutioner	0	1	0	0	0	1
Alle andre døgnanbringelser	4	4	5	8	3	7
I alt	54	83	97	108	87	65

4.1 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

Anbragt med handicap som årsag						
	2	3	2	2	7	3
Netværkspleje	1	0	0	0	1	0
Socialpædagogiske opholdssteder	1	2	2	1	4	2
Døgninstitutioner	7	4	6	7	5	6
Sikrede institutioner	0	0	0	0	0	0
Alle andre døgnanbringelser	0	0	0	0	1	0
I alt	11	9	10	10	19	11

Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 63

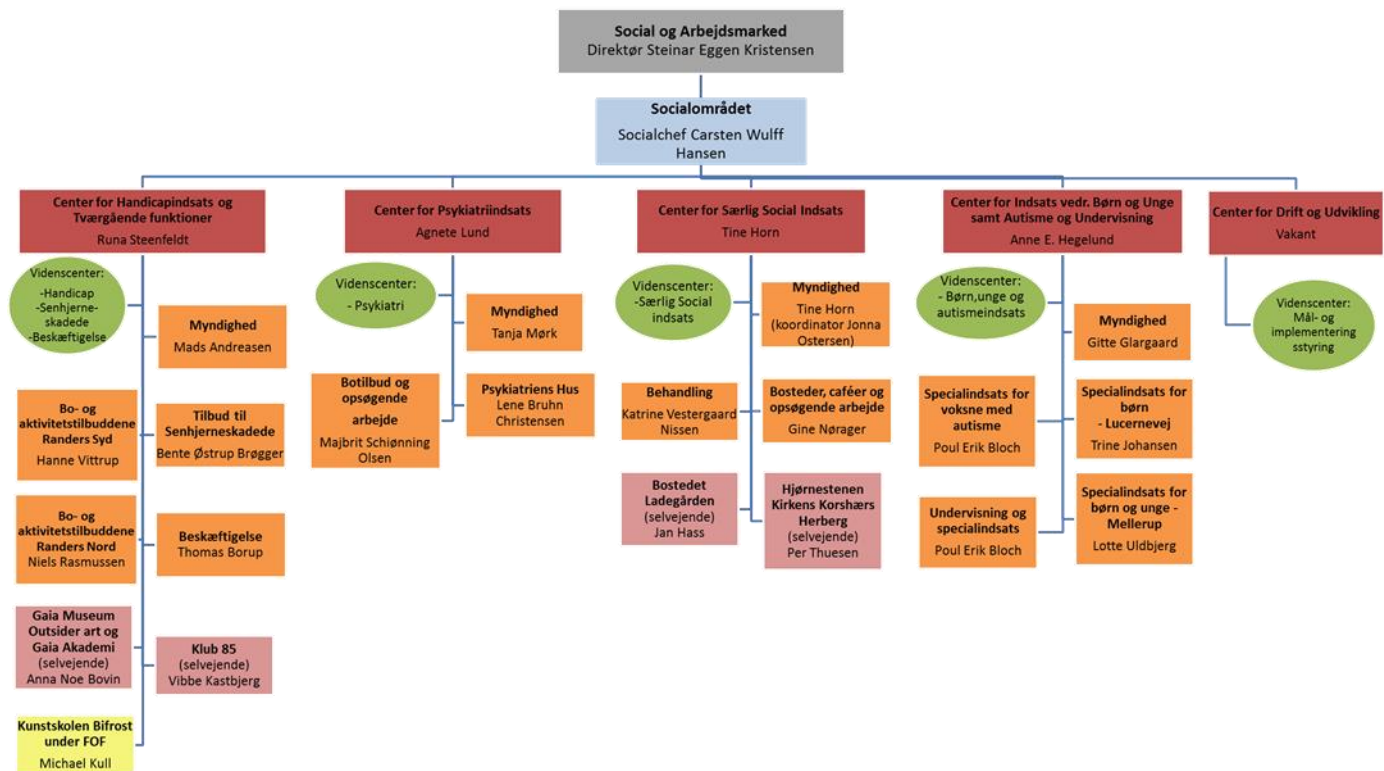
Oversigten over antallet af helårspladser for 0-22 årige pr. 10.000 indbyggere viser, at Randers Kommune har relativt mange handicappede børn sammenlignet med øvrige 6-by kommuner. Endvidere tegner der sig nogle forskelle i anbringelsestyper, hvor Randers Kommunes forbrug af døgnpladser i højere grad består af plejefamilier og netværkspleje, mens døgninstitutioner og socialpædagogiske opholdssteder anvendes i mindre grad

Denne tendens afspejler Randers Kommunes målsætning om, at børn så vidt muligt skal have hjælp i deres nærmiljø, dvs. som forebyggende foranstaltninger, netværkspleje og plejefamilier frem for institutionsanbringelse.

Denne tendens bidrager også til forklaring af de lavere gennemsnitsudgifter pr. helårsplads i Randers Kommune, idet familiepleje og netværkspleje generelt er billigere pr. helårsplads end døgninstitutioner og socialpædagogiske opholdssteder.

4.1 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

4.2 Oversigt over aftaleenheder

Socialområdet består af følgende aftaleenheder:

- Center for Handicapindsats og Tværgående funktioner
- Center for Psykiatriindsats
- Center for Særlig Social indsats
- Center for Børn og Unge samt Autisme og Undervisning
- Center for Drift og Udvikling (Mål og implementering)

Herudover er der tegnet en driftsoverenskomst med følgende selvejende institutioner:

- Gaia (Center for Handicapindsats og Tværgående funktioner)
- Ladegården (Center for særlig social indsats)
- Hjørnestenen (Center for særlig social indsats)

Myndighed og udfører er samlet under én centerledelse for hvert center. Det enkelte center varetager samarbejde med samarbejdspartnere og andre kommuner, herunder køb og salg af pladser.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2018:

Tilbud til voksne med særlige behov

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerrammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 BPA Handicaphjælpere	25,2	0,0	25,2			
1.2 Udlejnings-/ældreboliger	2,0	-0,7	1,3	0,5	-8,8	-8,2
1.3 Voksen Bo	309,4	-39,3	270,1			
1.4 Midlertidige botilbud	21,8	-12,9	8,9			
1.5 Bostøtte	40,6	0,0	40,6			
1.6 Kontaktperson- og ledsageordning	6,3	-0,1	6,2			
1.7 Aktivitets- og samværstilbud	74,3	-14,0	60,3			
1.8 Kompenserende specialundervisning	5,2	-2,6	2,6			
1.9 Sociale formål	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,7
1.10 Alkoholbehandling og behandlingshjem	4,4	0,0	4,4			
1.11 Behandling af stofmisbrugere	13,3	-0,1	13,2			
1.12 Øvrige udgifter	2,4	0,0	2,4			
1.13 Øvrige sociale formål	8,8	0,0	8,8			
1.14 Statsrefusion af særligt dyre enkelt-sager	0,0	0,0	0,0	0,0	-8,0	-8,0
Driftsudgifter i alt	513,7	-69,8	443,9	1,2	-16,8	-15,6

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 513,7 mio. kr. i 2018. Der forventes indtægter for 69,8 mio. kr., hvilket giver en samlet nettoudgift på 443,9 mio. kr.

1.1. BPA handicaphjælpere

Efter servicelovens § 96 yder kommuner et tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til personer med betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Modtageren af tilskuddet skal være i stand til selv at administrere hjælpeordningen, herunder at ansætte den nødvendige hjælp.

1.2. Udlejningsboliger/ældreboliger

Huslejeindtægter på skæve boliger administreret af boligforeninger.

1.3. Voksen Bo, 1.4. Midlertidige botilbud og 1.5. Bostøtte Handicap

Efter servicelovens § 85, § 107, 108 sikrer kommunen midlertidig og længevarende bo-ophold eller bostøtte for voksne personer, der har betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, eller som har særlige sociale problemer. I boligerne yder kommunen omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner, pleje, omsorg eller behandling. Randers Kommune har besluttet at indføre et nærhedsprincip på området, således at borgere på sigt skal kunne forvente altid at modtage et botilbud i nærmiljøet, med mindre faglige hensyn taler for andet. Budgettet består af køb af pladser i tilbud, hvor Randers Kommune er driftsherre og køb af pladser i andre kommuner og regioner.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

Psykiatri

Kommunen råder over en række boliger for personer med psykiatriske lidelser, og udgifterne omfatter driften af disse. Botilbud til voksne med særlige behov er Åbo og Blommevej, hvor beboerne ud over en sindslidelse har misbrugs- eller sociale problemer. Herudover dækker udgifterne også støtte i eget hjem efter servicelovens § 85.

Misbrug, botilbud m.v. til personer med særlige problemer

Delområdet omfatter udgifter til køb af pladser på forsorgshjem - herunder egne pladser på forsorgshjemmet Hjørnestenen i Randers. Udgifter til disse tilbud refunderes med 50 % fra staten.

Under dette område henhører også køb af botilbud på Ladegården samt køb af pladser på Blå Kors samt andre alkoholrelaterede døgnophold og bostøtte.

1.6. Kontaktperson og ledsageordning

Efter servicelovens § 97 tilbyder kommunen 15 timers ledsagelse om måneden til personer, der ikke kan færdes alene på grund af betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Efter servicelovens § 98 og § 99 skal kommunen stille kontaktpersoner og støttekontaktpersoner til rådighed for personer, som er døvblinde, personer med et stof- eller alkoholmisbrug og til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller kan opholde sig i egen bolig. Der gives i vid udstrækning støtte i eget hjem til personer med psykiatriske lidelser.

1.7. Aktivitets- og samværstilbud

Efter servicelovens § 103 og 104 tilbyder kommunen beskyttet beskæftigelse til personer, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, særlige sociale problemer eller psykiske lidelser ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet. Kommunen tilbyder endvidere aktivitets- og samværstilbud til målgruppen, hvor formålet er opretholdelse eller forbedring af personlige færdigheder eller af livsvilkårene. Randers kommune har besluttet at indføre et nærhedsprincip på området, således at borgere på sigt skal kunne forvente at modtage et dagtilbud i nærmiljøet med mindre faglige hensyn taler for andet.

1.8. Kompenserende specialundervisning

Efter lov om kompenserende specialundervisning for voksne tilbyder kommunen uddannelse og undervisning for personer med særlige behov. Målgruppen er personer over skolealderen, der ikke kan profitere af den øvrige almindelige uddannelse, dvs. personer med varigt og betydeligt nedsatte funktionsevner, personer som har pådraget sig en varig, ikke fremadskridende hjerne-skade samt unge i aldersgruppen 16–25 år med særlige behov, som ikke kan profitere af det eksisterende uddannelsessystem.

Derudover indeholder delområdet Center for Specialundervisning for Voksne (CSV), som drives af Randers Kommune.

1.10. Alkoholbehandling og behandlingshjem

Efter Sundhedslovens § 141, skal kommunen tilbyde vederlagsfri behandling til alkoholmisbrugere. Tilbuddet skal gives inden 14 dage efter henvendelse. Budgettet består udover ambulante behandling også af længerevarende døgnbehandling ofte i private døgnbehandlingstilbud

1.11. Behandling af stofmisbrugere

Efter Servicelovens § 81 og § 101 skal kommunen tilbyde en særlig indsats til bl.a. voksne med særlige sociale problemer herunder stofafhængighed. Konkret skal kommunen tilbyde behandling til stofmisbrugere. Tilbuddet skal gives inden 14 dage efter henvendelse. Derudover indeholder delområdet køb af pladser på socialpædagogiske opholdssteder til personer, hvor misbrug ikke er hovedproblemet.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

1.12. Øvrige udgifter

Udgifter til landsdækkende tilbud, der er objektivt finansieret samt tilskud til kommunikationshjælpemidler.

1.13. Øvrige sociale formål

Der ydes støtte til frivilligt socialt arbejde jvf. Lov om social service pgf. 18, almene tilskud jvf. pgf. 79 i Lov om social service samt Øvrige sociale tilskud. Midlerne uddeles hovedsageligt til frivillige organisationer og foreninger efter ansøgning til Socialudvalget.

Der ydes tilskud til midlertidigt husly efter pgf. 80 i Lov om social service.

Området indeholder udgifter til tinglysningsafgift pålagt kommunen i forbindelse med lån til ejendomsskatter og boligydelseslån.

Udenfor servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 1,2 mio. kr. i 2018. Der forventes indtægter for 16,8 mio. kr., hvilket giver en samlet nettoindtægt på 15,6 mio. kr. Indtægterne drejer sig om netto huslejeindtægter fra ældreboliger og statsrefusion af særligt dyre enkeltsager.

1.2. Udlejningsboliger/ældreboliger

Huslejeindtægter på boliger administreret af boligforeninger, udlejet til voksne handicappede. Området er uden for rammen.

1.9. Alkohol og behandlingshjem

Efter Sundhedslovens § 141, skal kommunen tilbyde vederlagsfri behandling til alkoholmisbrugere. Tilbuddet skal gives inden 14 dage efter henvendelse. Budgettet består udover ambulante behandling også af længerevarende døgnbehandling ofte i private døgnbehandlingstilbud

1.14 Statsrefusion af særligt dyre enkeltsager

Staten yder refusion af udgifter på enkeltsager, der overstiger et grænsebeløb, der reguleres årligt.

2. Budgetmål i 2018

Udgangspunktet for Social og Arbejdsmarked er en fælles vision og en række målgruppespecifikke effektmål, som afspejler centralt formulerede nationale visioner og mål på området samt Randers Kommunes "Politik for borgere med særlige behov", Psykiatriplanen, Hjemløsestrategien og Handicapplanen.

Visionen på social- og arbejdsmarkedsområdet er:

Vi understøtter alle borgere i at deltage aktivt i fællesskabet og udnytte deres personlige ressourcer

Visionen udtrykker, hvordan vi gennem sociale indsatser vil skabe en ramme for alle borgeres liv, som giver dem mulighed for at være aktive medborgere og udnytte deres personlige ressourcer. En sådan ramme indebærer både muligheder for at deltage i fællesskabet og muligheder for at opnå et selvstændigt liv.

Regeringen fremlagde "10 mål for social mobilitet" i maj 2016. Det fremgår af aftale for kommunernes økonomi for 2017, at opfølgning på de 10 mobilitetsmål vil foregå både på statsligt niveau og i regi af KL. Målopfølgning på statsligt niveau vil foregå på et relativt overordnet niveau,

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

primært i forbindelse med den årlige Socialpolitisk Redegørelse, mens KL har til opgave at formidle status på de sociale mål på kommunalt niveau.

Regeringens mål for social mobilitet fremgår af følgende oversigt:

10 mål for social mobilitet	
1	Udsatte børn og unges faglige niveau i læsning og matematik i folkeskolen skal forbedres
2	Flere 18-21-årige, der har modtaget en social foranstaltning inden for de seneste fem år, skal være i gang med eller have gennemført en ungdomsuddannelse
3	Flere personer, som får en social indsats som følge af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, skal i uddannelse og beskæftigelse
4	Flere personer, som modtager en indsats for sociale problemer eller psykiske vanskeligheder efter serviceloven, skal i uddannelse og beskæftigelse
5	Flere personer udsat for vold i nære relationer skal i uddannelse og beskæftigelse
6	Færre 15-17-årige udsatte unge skal modtage en fældende strafferetlig afgørelse
7	Færre skal være hjemløse
8	Flere af de personer, der afslutter et behandlingsforløb for stofmisbrug, skal være stoffrie eller have et reduceret eller et stabiliseret stofmisbrug
9	Flere personer i offentlig alkoholbehandling skal afslutte et behandlingsforløb som alkoholfri, med en reduktion i alkoholforbruget eller med relevant henvisning
10	Flere mennesker, som står uden for arbejdsmarkedet, og som ikke er under uddannelse, skal være en del af den frivillige indsats

Randers Byråd indgår aftaler vedr. socialområdets virksomhedsplaner med centrene og de selvejende institutioner på socialområdet. Planerne forbinder nationale, regionale og lokale politikker, beslutninger, mål og planer og udarbejdes således inden for eksisterende politiske rammer. Følgende mål og politikker er rammesættende for virksomhedsplanerne:

- Regeringens mål for social mobilitet. (De dele af de 10 mål for social mobilitet, som henhører under socialudvalget. Målene er også indarbejdet som budgetmål i budget 2017-2020)
- Kvalitetsmodel for sociale tilsyn
- KKR Midtjylland og Region Midtjyllands fælles politiske målsætninger på det specialiserede social-område
- Kvalitetsstandarder på socialområdet
- Randers Kommunes "Politik for borgere med særlige behov"
- Randers Kommunes Psykiatri-, Rusmiddel- og Handicapplan.

Planerne dækker således de dele af de 10 mål for social mobilitet, som henhører under socialudvalget. Virksomhedsplanerne er bygget op om følgende fire overordnede og tværgående temaer, som mål for de enkelte centre på socialområdet er funderet på:

- Personlig mestring
- Uddannelse og beskæftigelse
- Sundhed
- Aktivt medborgerskab

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

Målopfyldelsen for hovedparten af centrenes mål, som fremgår af følgende afsnit, er baseret på en helhedsvurdering af alle borgere på området. Det er en generel vurdering af borgerens funktionsniveauer på en række livstemaer favnende alle livsaspekter.

Helhedsvurderingen baserer sig på nedenstående skala fra 0-4, der angiver borgerens funktionsniveau. Jo lavere score borgeren opnår, jo bedre er borgerens funktionsniveau.

Score	0	0,5	1	1,5	2	2,5	3	3,5	4	Ved ikke
Størrelse på problem	 Intet		 Let		 Moderat		 Svært		 Fuldstændigt	? Intet kendskab
Funktionsnedsættelse	0-5 %		6-25 %		26-50 %		51-95 %		96-100 %	?
Skalaen vedrører psykiske og fysiske funktionsnedsættelser samt sociale problemer. I vurderingen kan borgeren have hjælpemidler til rådighed.										

Center for Handicapindsats og Tværgående Funktioner					
Målte ma	Personlig mestring	Beskæftigelse og uddannelse		Sundhed	Aktivt medborgerskab
Nationale politiske mål – Mål for social mobilitet		Mål 3: Flere personer med handicap skal i uddannelse og beskæftigelse Mål 2: Flere udsatte unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse			Mål 10: Flere uden for arbejdsfællesskabet skal deltage i den frivillige indsats
Centrets resultatmål	Borgere med handicap forbedrer deres gennemsnitsscore for personlig mestring med 16 % (svarende til en gennemsnitsscore på 1,6) ved udgangen af 2018.	For borgere med handicap forbedres gennemsnitsscore for deres evne til at varetage en form for beskæftigelse ¹ med 20 % (svarende til en gennemsnitsscore på 2,0) ved udgangen af år 2018.	Andelen af borgere med handicap i uddannelse, der opnår beskæftigelse ² , er i fleksjob, er tilknyttet det rummelige arbejdsmarked eller jobrettede aktiviteter, er i beskyttet beskæftigelse eller er i et særligt tilrettelagt uddannelsesforløb (STU) øges til 35 % ved udgangen af 2018.	For borgere med handicap forbedres gennemsnitsscore for varetagelse af deres egen sundhed med 20 % (svarende til en gennemsnitsscore på 1,7) ved udgangen af 2018.	95 % af borgerne deltager som minimum én gang om måneden i et eller flere for borgerne meningsfulde fællesskaber.
Baseline-måling	Gennemsnitsscore: 1,9	Gennemsnitsscore: 2,5	Andel: 32 %	Gennemsnitsscore: 2,1	Andel: 86 %

¹ Herunder beskæftigelsestilbud inden for Serviceloven

² Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at trække data for, hvor mange borgere der er i ordinær beskæftigelse (dvs. hvor ordinær beskæftigelse er opnået før måleperioden). Socialafdelingen forventer at få adgang til data for ordinær beskæftigelse i løbet af den periode, virksomhedsplanerne løber. Data for ordinær beskæftigelse forventes derfor at indgå i efterfølgende statusopgørelser.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

Center for Psykiatriindsats					
Måltema	Personlig mestring	Beskæftigelse og uddannelse	Sundhed		Aktivt medborgerskab
Nationale politiske mål – Mål for social mobilitet		Mål 4: Flere personer med psykiske vanskeligheder eller sociale problemer skal i uddannelse og beskæftigelse Mål 2: Flere udsatte unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse			Mål 10: Flere uden for arbejdsfællesskabet skal deltage i den frivillige indsats
Centerets resultatmål	For borgere med psykisk sårbarhed forbedres gennemsnitsscoren for personlig mestring til 1,3 ved udgangen af år 2018.	Andelen af borgere med psykisk sårbarhed eller sociale problemer, der er i uddannelse, i fleksjob eller opnår beskæftigelse ³ er øget til 10 % ved udgangen af 2018.	50 % af borgere med en psykisk sårbarhed har fået et årligt helbredstjek af deres somatiske udfordringer ved egen læge eller andet sundhedsfagligt personale.		80 % af borgerne deltager som minimum én gang om måneden i et eller flere for borgerne meningsfulde fællesskaber.
Baseline-måling juni 2017	Gennemsnits-score: 1,5	Andel: 6 %	Andel: 19 % (siden 1. januar 2017)		Andel: 67 %
Center for Særlig Social Indsats					
Måltema	Personlig mestring	Beskæftigelse og uddannelse	Sundhed		Aktivt medborgerskab
Nationale politiske mål – Mål for social mobilitet	Mål 7: Færre skal være hjemløse	Mål 4: Flere personer med psykiske vanskeligheder eller sociale problemer skal i uddannelse og beskæftigelse Mål 2: Flere udsatte unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse	Mål 8: Større effekt af stofmisbrugsbehandlingen. Mål 9: Større effekt af alkoholbehandlingen.		Mål 10: Flere uden for arbejdsfællesskabet skal deltage i den frivillige indsats.
Centerets	Borgerne forbed-	Andelen af bor-	57 % af	Borgerne for-	Antallet af bor-

³ Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at trække data for, hvor mange borgere der er i ordinær beskæftigelse (dvs. hvor ordinær beskæftigelse er opnået før måleperioden). Socialafdelingen forventer at få adgang til data for ordinær beskæftigelse i løbet af den periode, virksomhedsplanerne løber. Data for ordinær beskæftigelse forventes derfor at indgå i efterfølgende statusopgørelser.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

resultatmål	rer deres gennemsnitsscore for personlig mestring med 16 % (svarende til en gennemsnitsscore på 1,6) ved udgangen af 2018.	gere som opnår beskæftigelse ⁴ eller er i uddannelse øges med 10 % (svarende til at andelen er mindst 8 %) ved udgangen af 2018.	borgerne med alkohol- eller stofproblemer har været totalt afholdende, afholdende i en periode eller har haft et reduceret misbrug de seneste seks måneder.	bedrer deres gennemsnitsscore i forhold til varetagelse af deres egen sundhedstilstand med 8 % (svarende til en gennemsnitsscore på 2,4) ved udgangen af 2018.	gere med brugerbaggrund, der inddrages i centerets opgaveløsning, øges til 25 ved udgangen af 2018.
Baseline-måling juni 2017	Gennemsnitsscore: 1,9	Andel: 7 %	Andel: 52 %	Gennemsnitsscore: 2,6	Antal 18
Center for Børn, Unge, Autisme og Undervisning - VOKSNE					
Måltema	Personlig mestring	Beskæftigelse og uddannelse		Sundhed	Aktivt medborgerskab
Nationale politiske mål – Mål for social mobilitet		Mål 3: Flere personer med handicap skal i uddannelse og beskæftigelse Mål 2: Flere udsatte unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse			Mål 10: Flere uden for arbejdsfællesskabet skal deltage i den frivillige indsats.
Centerets resultatmål	Borgerne forbedrer deres gennemsnitsscore i forhold til personlig mestring med 20 % (svarende til en gennemsnitsscore på 1,7) ved udgangen af 2018.	Andelen af borgere, der opnår beskæftigelse ⁵ , er i uddannelse, er tilknyttet det rummelige arbejdsmarked (inkl. fleksjob og job til førtidspensionister med løntilskud) eller er optaget på STU øges til 29 %.	Andelen af borgere, der har et let eller intet problem ⁶ i forhold til at varetage alle aspekter af et arbejde, erhverv eller anden form for beskæftigelse som ansat på	Borgernes gennemsnitsscore i forhold til varetagelse af deres egen sundhedstilstand er forbedret med 5 % (svarende til en gennemsnitsscore på 2,3) ved udgangen af 2018.	Andelen af borgerne, der minimum én gang om måneden deltager i et eller flere meningsfulde fællesskaber, fastholdes.

⁴ Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at trække data for, hvor mange borgere der er i ordinær beskæftigelse (dvs. hvor ordinær beskæftigelse er opnået før måleperioden). Socialafdelingen forventer at få adgang til data for ordinær beskæftigelse i løbet af den periode, virksomhedsplanerne løber. Data for ordinær beskæftigelse forventes derfor at indgå i efterfølgende statusopgørelser.

⁵ Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at trække data for, hvor mange borgere der er i ordinær beskæftigelse (dvs. hvor ordinær beskæftigelse er opnået før måleperioden). Socialafdelingen forventer at få adgang til data for ordinær beskæftigelse i løbet af den periode, virksomhedsplanerne løber. Data for ordinær beskæftigelse forventes derfor at indgå i efterfølgende statusopgørelser.

⁶ Dette svarer til at funktionsniveau ligger på 0-1,5 på skalaen.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

			fuldtid, deltid eller som selvstændig er øget med 10 % (svarende til en andel på 22 %) ved udgangen af 2018.		
Baseline-måling juni 2017	Gennemsnits-score: 2,1	Andel: 25 %	Andel: 20 %	Gennemsnits-score: 2,4	Andel: 74 %

Beskæftigelses- og uddannelsesmålene er baseret på datatræk om beskæftigelse og uddannelse på tværs af forvaltningens systemer. Målet om brugerinddragelse på Center for Særlig Social Indsats' område opgøres ved optælling.

Resultatmålene er justeret og endeligt godkendt af Socialudvalget efter baselinemålingerne, der er foretaget i juni 2017.

Der udarbejdes en halvårlig status til socialudvalget på resultatmålene i forbindelse med målopfølgninger i juni og november måned.

Ved aftaleperiodens udløb bliver der afholdt et afsluttende dialogmøde mellem socialudvalget og aftaleenhederne, hvor status på virksomhedsplanerne drøftes og fremtidige udviklingsmål for indsatsen på socialområdet aftales.

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2016 og frem til 2021 (i 2018 PL):

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

Tilbud til voksne med særlige behov

Mio. kr. 2018-priser	Regnskab	Budget	Budget 2018-21			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.1 BPA Handicaphjælpere	24,8	24,7	25,2	25,2	25,2	25,2
1.2 Udlejnings-/ældreboliger	0,0	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3
1.3 Voksen Bo	282,3	260,8	270,1	274,6	278,3	281,9
1.4 Midlertidige botilbud	7,0	9,5	8,9	8,9	8,9	8,9
1.5 Bostøtte	54,3	39,3	40,6	40,6	40,6	40,6
1.6 Kontaktperson- og ledsageordning	5,1	5,7	6,2	6,2	6,2	6,2
1.7 Aktivitets- og samværstilbud	62,7	60,9	60,3	60,3	60,3	60,3
1.8 Kompenserende specialundervisning	1,9	3,2	2,6	2,6	2,6	2,6
1.10 Alkoholbehandling og behandlingshjem	3,4	5,0	4,4	4,4	4,4	4,4
1.11 Behandling af stofmisbrugere	13,4	13,7	13,2	13,2	13,2	13,2
1.12 Øvrige udgifter	2,9	2,5	2,4	2,4	2,4	2,4
1.13 Øvrige sociale formål	7,6	8,4	8,8	8,8	8,8	8,8
I alt servicerammen	465,2	435,1	443,9	448,4	452,1	455,7
1.2 Udlejnings-/ældreboliger	-8,4	-8,0	-8,2	-8,2	-8,2	-8,2
1.9 Sociale formål	1,2	1,8	0,7	0,7	0,7	0,7
1.14 Statsrefusion af særligt dyre enkeltsager	-7,6	-8,0	-8,0	-8,0	-8,0	-8,0
I alt udenfor servicerammen	-14,8	-14,2	-15,6	-15,6	-15,6	-15,6
Driftsudgifter i alt	450,3	420,9	428,3	432,9	436,5	440,2

Der er en stigning i nettoudgiften på tilbud til voksne fra 2017 til 2018 på 7,4 mio. sammensat af en stigning i udgifter inden for servicerammen på 8,8 mio. kr. og en stigning i indtægter uden for servicerammen på 1,4 mio. kr. Stigningen i udgiften inden for servicerammen vedrører budgetflytning mellem beskæftigelses- og socialområdet, demografiudvikling og budgetforlig. Stigningen i indtægter uden for servicerammen skyldes hovedsageligt ændringer på udlejnings-/ældreboliger, hvor der ved ombygninger af eksisterende botilbud til almene handicapboliger sker en stigning i indtægtsbudgetterne hertil.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

3.2 Ændringer over år

<i>mio. kr.</i>	Ændring til 2018	Ændring til 2019	Ændring til 2020	Ændring til 2021
Udgangspunkt 2017	435,1	435,1	435	435
Rammereduktion i 2018 (Ingen prisfremskrivning)	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
Demografi	3,5	7,7	11,3	15
Lovændringer	0,6	0,6	0,6	0,6
Tillægsbevillinger	3,3	3,4	3,4	4
Budgetforlig				
Videreførelse af hjemløsestrategi	1,3	1,3	1,3	1,3
Botilbud udfordrede unge	0,5	0,8	0,8	0,8
Selvhjælp Randers	0,2	0,2	0,2	0,2
PL og øvrige ændringer	0,3	0,2	0,4	-0,3
I alt	443,9	448,4	452,1	455,7

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2017, ændringerne til budget 2018 og overslagssårene 2019-2021.

Området er reduceret med 0,9 mio. kr. som følge af manglende prisfremskrivning af vare og tjenesteydelser og tilført 3,5 mio. kr. i 2018 vedr. demografiregulering jf. nedenstående model. Området er i 2018 endvidere tilført 0,6 mio. kr. vedr. lovændring på psykiatriområdet og 3,3 mio. kr. vedr. tillægsbevillinger, som primært vedrører budgetflytning mellem beskæftigelses- og socialområdet i forbindelse med en stigende anvendelse af bostøtte frem for mentorstøtte. Det er i forbindelse med budgetforliget givet i alt 2 mio. kr. til voksne med særlige behov. Heraf er der givet 1,3 mio. kr. til videreførelse af Randers Kommunes hjemløseindsats, 0,5 mio. kr. til botilbud til udfordrede unge og 0,2 mio. kr. til forhøjelse af driftstilskuddet til Selvhjælp Randers.

3.3 Budgetforudsætninger

3.3.1 Tildelingsmodel

Ydelserne på socialområdet er fortrinsvis takstbelagte og registreres med pris, periode og omfang på den enkelte person. På baggrund heraf er der basis for at udarbejde et dispositionsregnskab på enkeltssagsniveau inden for de forskellige ydelsestyper, målgrupper og områder.

Oplysninger på enkeltssagsniveau, kombineret med nogle forudsætninger om antal personer og gennemsnitsprisen for disse, danner både grundlag for at udarbejde budget og for den løbende økonomiopfølgning på de enkelte områder.

Oplysningerne indgår i ledelsesinformation, som bidrager til at skabe overblik over ressourcer og aktivitet på socialområdet, f.eks. information om udviklingen i antal personer der modtager en given ydelse, ydelsens gennemsnitspris, de dyreste sager på et område eller hvor mange borgere, der modtager et tilbud inden for et område.

3.3.2 Demografi

Der er indarbejdet en "demografimodel" som opdateres og reguleres årligt i forhold til de faktiske borgere, der modtager tilbud, så der til en hvis grad tages højde for andelen af personer i de forskellige aldersgrupper og den gennemsnitlige omkostning i disse aldersgrupper.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

Nedenstående tabel viser de beregnede demografireguleringer i forhold til 2017:

1.000 kr	2018	2019	2020	2021
0-14 årige	14	40	91	182
15-18 årige	-127	-206	-219	47
19-23 årige	-20	319	169	-163
24-30 årige	1.871	3.771	4.960	5.837
31-40 årige	-184	243	894	2.384
41-50 årige	-883	-1.306	-1.251	-1.924
51-60 årige	2.037	3.306	4.379	5.710
61-65 årige	38	72	186	34
66+ årige	728	1.428	2.089	2.847
I alt	3.472	7.667	11.298	14.955

Samlet ses et reguleringsbehov på 3,5 mio. kr. fra 2017 til 2018. I 2021 er der et reguleringsbehov på 15,0 mio. kr.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Tabellen sammenligner nettodriftsudgifterne til det specialiserede område pr. borger i 6-by kommunerne i aldersgruppen 18-66 år. Som det fremgår af tabellen ligger udgifterne til udsatte borgere i Randers Kommune i midterfeltet, mens udgifter inden for handicap og psykiatri placerer sig i toppen.

Nettodriftsudgifter til det specialiserede socialområde (udsatte borgere) pr. 18-årige og derover - regnskab 2016

kr. pr. 18-årige og derover	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Udsatte borgere						
Boligrådgivere	0	0	0	0	0	24
Socialpædagogisk bistand (bor i eget hjem)	2	44	0	49	49	18
Socialpædagogisk bistand (bofællesskaber/botilbud)	4	0	0	151	123	11
Støtte- og kontaktpersonordning	55	0	58	9	6	28
Ambulant- og dagbehandlingstilbud til stofmisbrugere	143	151	112	205	141	333
Døgnbehandlingstilbud til stofmis-	5	10	51	47	13	50
Beskyttet beskæftigelse	0	1	0	0	2	0
Aktivitets- og samværstilbud	11	0	0	0	7	0
Midlertidigt botilbud	14	58	0	70	40	14
Længerevarende botilbud	1	0	0	16	48	108
Kvindekrisecentre	32	55	25	37	37	152
Herberger	310	132	266	291	238	367
Dagbehandlingstilbud - alkohol-	67	18	33	42	58	81
Døgnbehandlingstilbud - alkohol-	3	1	32	9	0	16
Dagtilbud §§ 103-104 - ikke	0	0	135	71	0	26
Samlede udgifter til udsatte	647	470	712	997	762	1.228

Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 83

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

Nettodriftsudgifter til det specialiserede socialområde (Handicap og Sind) pr. 18-66 årige - regnskab 2016

kr. pr. 18-66 årige	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Borgere med handicap						
Hjemmehjælp	86	0	0	0	0	393
BPA	658	381	469	224	327	210
Ledsageordning	58	60	47	73	34	18
Socialpædagogisk bistand (bor i eget hjem)	149	189	352	322	432	33
Socialpædagogisk bistand (bofællesskab/botilbud)	1.490	1.127	1.955	1.312	1.804	0
Beskyttet beskæftigelse	412	98	139	189	270	85
Aktivitets- og samværstilbud	150	436	422	567	646	323
Midlertidigt botilbud	392	389	904	813	505	425
Længerevarende botilbud	701	715	357	1.056	827	1.519
Samlede udgifter til borgere med handicap	4.096	3.395	4.645	4.556	4.845	3.006
Borgere med sindslidelse						
Hjemmehjælp	53	0	0	0	0	103
Socialpædagogisk bistand (bor i eget hjem)	358	248	177	136	294	53
Socialpædagogisk bistand (bofællesskab/botilbud)	260	120	522	132	305	0
Beskyttet beskæftigelse	20	52	22	58	37	15
Aktivitets- og samværstilbud	174	155	26	2	11	1
Midlertidigt botilbud	371	221	227	384	455	285
Længerevarende botilbud	109	293	151	180	81	754
Dagtilbud - ikke visiterede	0	20	0	0	190	142
Samlede udgifter til borgere med sindslidelse	1.345	1.109	1.125	892	1.373	1.353

Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 84

Nedenstående tabeller viser de gennemsnitlige udgifter pr. plads, fordelt på de forskellige indsats- og tilbudskategorier. Gennemsnitsprisen pr. plads er generelt relativt lav i Randers Kommune, sammenlignet med niveauet i øvrige 6-byer.

Enhedspris på det specialiserede område (udsatte borgere) pr. 18-årige og derover - regnskab 2016

1.000 kr.	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Udsatte borgere						
Boligrådgivere	0	0	0	0	0	31
Socialpædagogisk bistand (bor i eget hjem)	206	58	0	54	47	115
Socialpædagogisk bistand (bofællesskaber/botilbud)	508	0	0	523	383	93
Støtte- og kontaktpersonordning	365	0	0	0	0	23
Ambulant- og dagbehandlingstilbud til stofmisbrugere	34	44	102	52	59	108
Døgnbehandlingstilbud til stofmis-	380	501	629	545	522	902
Beskyttet beskæftigelse	0	60	0	0	61	0
Aktivitets- og samværstilbud	42	0	0	37	35	0
Midlertidigt botilbud	380	416	0	479	571	118
Længerevarende botilbud	363	448	0	551	414	519
Kvindekrisecentre	533	633	615	748	684	336
Herberger	474	414	485	403	364	340
Dagbehandlingstilbud - alkohol-	41	46	134	29	29	38
Døgnbehandlingstilbud - alkohol-	1.391	679	453	509	0	621
Dagtilbud – ikke visiterede	0	0	0	131	0	0

Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 89

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

Bostøtte og botilbud inden for handicap og psykiatriområdet, som vi enten selv driver eller køber af andre offentlige eller private leverandører, drives billigt. Det samme gør sig gældende i forhold til udgifterne til alkohol- og stofmisbrugsbehandling, som også er godt og effektivt drevet. Det eneste område, hvor vi ikke er billigst på enhedsprisen er i denne sammenligning på kvindekrisecentre og på midlertidige botilbud til udsatte borgere, hvor prisen ligger i hhv. midten og toppen blandt kommunerne.

Enhedspris på det specialiserede område (Handicap og Sind) pr. 18-66 årige - regnskab 2016

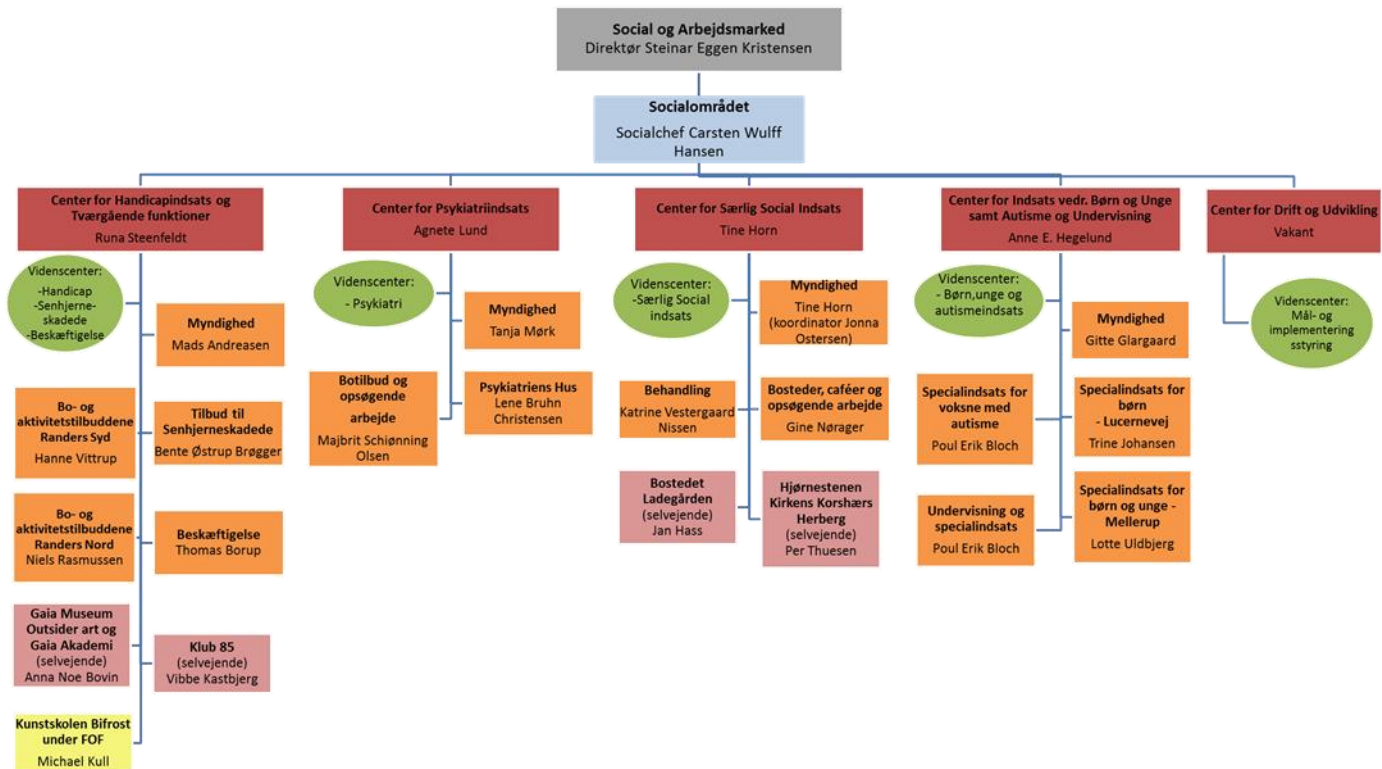
1.000 kr.	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Borgere med handicap						
Hjemmehjælp	72	0	14	0	0	77
BPA	896	764	1.186	695	570	1.325
Ledsageordning	20	19	21	23	13	20
Socialpædagogisk bistand (bor i eget hjem)	45	64	68	93	69	36
Socialpædagogisk bistand (bofællesskaber/botilbud)	515	447	805	496	440	0
Beskyttet beskæftigelse	172	53	140	67	124	141
Aktivitets- og samværstilbud	79	127	160	114	155	209
Midlertidigt botilbud	828	556	615	636	549	458
Længerevarende botilbud	1.099	894	809	807	843	785
Borgere med sindslidelse						
Hjemmehjælp	44	0	0	0	0	36
Socialpædagogisk bistand (bor i eget hjem)	48	80	57	66	43	37
Socialpædagogisk bistand (bofællesskaber/botilbud)	231	351	496	255	249	0
Beskyttet beskæftigelse	339	104	104	84	88	86
Aktivitets- og samværstilbud	181	80	77	166	94	66
Midlertidigt botilbud	866	617	533	610	776	306
Længerevarende botilbud	915	551	303	955	866	492

Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 90

Kombinationen af relativt høje udgifter pr. borger i Randers Kommune trods lave enhedspriser skal ses i sammenhæng med at vi har relativt mange borgere i Randers Kommune med handicap. Tilsvarende har vi lidt flere borgere med psykiatri og misbrugsområdet sammenlignet med de øvrige 6 byer og der er derfor relativt flere borgere i Randers Kommune, der har brug for indsats og ydelser på det specialiserede område end i de øvrige kommuner.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

4.2 Oversigt over aftaleenheder

Socialområdet består af følgende aftaleenheder:

- Center for Handicapindsats og Tværgående funktioner
- Center for Psykiatriindsats
- Center for Særlig Social indsats
- Center for Børn og Unge samt Autisme og Undervisning
- Center for Drift og Udvikling

Herudover er der tegnet en driftsoverenskomst med følgende selvejende institutioner:

- Gaia (Center for Handicapindsats og Tværgående funktioner)
- Ladegården (Center for særlig social indsats)
- Hjørnестenen (Center for særlig social indsats)

Myndighed og udfører er samlet under én centerledelse for hvert center. Det enkelte center varetager samarbejdet med samarbejdspartnere og andre kommuner, herunder køb og salg af pladser.

5. Miljø- og teknikudvalget

Drift

Bevillingsområder:

- 5.1 Miljø og teknik, skattefinansieret virksomhed
- 5.2 Miljø og teknik, brugerfinansieret virksomhed

1. Beskrivelse af området

Miljø- og teknikudvalgets budget er fordelt på to bevillingsområder: det skattefinansierede område og det brugerfinansierede område. Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen for det skattefinansierede område. Desuden vises budgetbeløbene for 2018.

Tabel 1 Miljø og Teknik – skattefinansieret

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor Servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Natur og Miljø	27,9	-6,8	21,0			
1.2 Plan, Byg og Veje	161,3	-16,2	145,1			
1.3 Sekretariatet	0,6	0,0	0,6			
1.4 Ejendomsservice	168,6	-13,5	155,1			
1.5 Driftsafdelingen	6,1	-11,3	-5,2			
I alt	364,5	-47,9	316,6	0	0	0

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 364,5 mio. kr. og indtægter 47,9 mio. kr., hvilket giver et samlet nettobudget på 316,6 mio. kr.

En stor del af de medarbejdere, som administrerer miljø og teknik-området er finansieret under økonomiudvalgets budget. Det omfatter budget til administrativt personale, personalerelaterede udgifter samt indtægter, som indgår i bevillingsområdet – Administration og tværgående puljer. Tabel 2 nedenfor viser Miljø og Teknisk budget til de nævnte udgifter samt andel af de samlede administrative udgifter på økonomiudvalgets område.

Tabel 2 Miljø og Teknik – administration under økonomiudvalgets område

Mio. kr.	Løn	Øvrige udg.	Indtægter	Netto
Miljø og Teknik*	63,2	0,4	-9,9	53,6
Øvrig administration	287,6	72,5	-4,8	355,4
I alt	350,8	72,9	-14,7	409
Miljø og Tekniks andel i pct.	18,0%	0,5%	67,3%	13,1%

**) eksklusiv budget til fælles kommunalt redningsberedskab*

1.1 Natur og Miljø

Natur og Miljø er organisatorisk opdelt i områderne miljø, natur og landbrug samt affald. Affaldsområdet er brugerfinansieret og er derfor beskrevet under bevillingsområde 5.2: Miljø og Teknik - brugerfinansieret.

Tabel 3 Natur og Miljø

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Grønne områder og naturpladser	12,1	-0,3	11,8
Naturforvaltning og skove	3,9	-0,1	3,7
Naturformidling	2,0	0,0	2,0
Miljøbeskyttelse m.v.	1,9	-0,5	1,5
Vedligeholdelse af vandløb	3,0	-0,1	2,8
Skadedyrsbekæmpelse	5,0	-5,9	-0,8
I alt	27,9	-6,8	21,0

Natur og Miljø er ansvarlig for et samlet budget på 21,0 mio. kr.

I Natur og Miljø er der på det skattefinansierede område i alt beskæftiget ca. 30 medarbejdere, hvoraf lønbudgettet til ca. 25 medarbejdere er budgetteret under økonomiudvalget. Afdelingen er organisatorisk opdelt i Bestillerfunktioner, Naturformidling, samt Miljø, Natur og Landbrug.

Bestillerfunktioner

Grønne områder og naturpladser

Der er afsat i alt 11,8 mio. kr. til drift og vedligeholdelse af grønne områder. De 3,5 mio. kr. omfatter drift af beplantninger, legepladser m.v. i småanlæg, beplantningsbælter samt blomsterkummer til byens torve og pladser. Hertil kommer drift af beplantninger langs vej – og stiarealer samt på offentlige p-pladser i byområder, hvor der er afsat 5,6 mio. kr.

Herudover er der afsat 2,2 mio. kr. til drift af grønne områder ved skoler, ældreboliger/plejehjem, offentlige bygninger o.l. På skolerne og ved ældreboliger/plejehjem omfatter budgettet udelukkende driften af de større græsarealer, træer og læhegn.

Det er Natur og Miljø, der prioriterer driftsmidlerne og bestiller de grønne ydelser. I området indgår også aflønning af naturvejleder.

Naturforvaltning og skove

Natur og Miljø planlægger og bestiller pleje af kommunale skove, naturområder, fredninger og fortidsminder. Borgernes adgang til naturområder forbedres løbende, og der arbejdes med formidling af områderne både ved skiltning på de enkelte lokaliteter og på hjemmesiden. Endvidere indgår arbejdet med at etablere mere skov i Randers Kommune i sektionens område.

Der er afsat 3,7 mio. kr. til denne opgave. Opgaverne løses for hovedpartens vedkommende af Driftsafdelingen.

Naturformidling (Randers Naturcenter)

Randers Naturcenter forestår direkte naturvejledning og koordinering af naturformidlingstilbud for dagtilbud, institutioner, skoler, andre grupper og private borgere i Randers kommune. Naturcenteret har årligt ca. 40.000 brugere og der udvikles fortløbende nye tiltag, således at selvkørende grupper kan anvende og benytte naturcenterets ressourcer på egen hånd. Endvidere arbejdes der i høj grad på at inddrage frivillige i driften af naturcentret, blandt andet med det formål at udvide centrets åbningstid og tilgængeligheden.

Der gøres en særlig indsats for formidling af Gudenåens natur med sejlads for mange brugergrupper, herunder sejlads med handicappede i specielt designede handicapbåde og kajaker. Budgettet til drift af naturcenteret udgør netto 2,0 mio. kr.

Miljø, natur og landbrug

Miljøbeskyttelse m.v.

Der er i budgettet afsat netto 1,5 mio. kr. til miljøbeskyttelse. Budgettet under miljøbeskyttelse anvendes især til køb af konsulenttydelser, i form af teknisk bistand og sagsbehandling og omfatter følgende opgaver.

Virksomheder

Formålet med miljøgodkendelser og -tilsyn er at forebygge, fjerne eller begrænse forurening fra virksomheder. Opgaven omfatter virksomhedernes miljøregulering og regulering af øvrige anlæg og aktiviteter, der giver anledning til væsentlig forurening. Der er lovmæssigt fastlagt en

minimumsfrekvens for tilsyn med de mest forurenende typer af virksomheder. Opgaven omfatter også behandling af private klager over røg- og støjgener.

Spildevand

Natur og Miljø skal sikre en hensigtsmæssig håndtering af spildevand i kommunen, så overfladevand og grundvand beskyttes. Dette gøres ved at vurdere udledningerne i forhold til recipienternes målsætning og tilstand, habitatdirektivet og vandrammedirektivet. Ved ansøgning om nedsivning af spildevand vurderes risikoen for at forurene drikkevandet. Der er lavet en spildevandsplan for at sikre en overordnet hensigtsmæssig rensning af spildevandet.

Jordforurening

Opgaven er at forebygge, fjerne eller begrænse nye jordforureninger og forhindre skadelige virkninger på grundvand, menneskers sundhed og miljøet i øvrigt. Natur og Miljø vurderer såvel nye som gamle forureninger i forhold til grundvandet og anvendelsen af de forurenede arealer. Med henblik på at forurenede jord ikke skal spredes er der foretaget en områdeklassificering af jorden. I disse områder skal flytning af jorden anmeldes til kommunen.

Vandforsyning og beskyttelse af grundvandet

Kommunens opgave i forhold til vandforsyning og beskyttelse af grundvandet er at sikre alle forbrugere en stabil forsyning med drikkevand af god kvalitet. Opgaven med vandforsyning omfatter vurderinger af ansøgninger om tilladelser til vandindvinding og etablering af borer og samt tilsyn med drikkevandskvaliteten.

Den generelle beskyttelse af grundvandet omfatter risikovurderinger af forureningskilder, herunder ved udvidelse af husdyrbrug, ved etablering af nedsivningsanlæg, olietanke og jordvarmeanlæg. Desuden skal der i forbindelse med kommune- og lokalplanlægning tages hensyn til beskyttelse af grundvandet.

Staten (Naturstyrelsen) foretager en geologisk kortlægning af områderne med særlige drikkevandsinteresser. På baggrund heraf udarbejder Randers Kommune en indsatsplan, hvor der tages stilling til, hvor der er behov for særlige tiltag for at beskytte grundvandet.

Natur

Naturbeskyttelsesloven indeholder et generelt forbud mod at ændre tilstanden i enge, overdrev, moser, heder, strandenge m.m. Ændringer kræver kommunens dispensation. Endvidere kræves dispensation fra bygge- og beskyttelseslinjer ved skove, åer, fortidsminder, kirker m.m. Desuden er der bestemmelser om offentlighedens adgang til naturen. Natur og Miljø behandler dispensationsansøgninger og håndhæver lovovertrædelser i forhold til naturbeskyttelsesloven.

Som en del af kommunens naturforvaltning gennemføres også større planlægningsopgaver, f.eks. vandplaner, herunder planlægning af nye vådområder og Natura 2000-planer.

Landbrug

Udgifterne (dog ikke aflønning af medarbejdere) i forhold til miljøgodkendelse og -tilsyn med landbrug konteres sammen med miljøgodkendelse og -tilsyn af virksomheder. Kommunens udgifter til miljøgodkendelse og -tilsyn dækkes delvist af brugerbetaling.

Efter reglerne i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.m. skal husdyrbrug inden udvidelse eller væsentlige ændringer søge om godkendelse hos kommunen. Ved godkendelsen skal kommunen forebygge og begrænse forurening af luft, vand, jord og undergrund samt begrænse lugt-, lys-, støv-, støj- og fluegener fra husdyrbrug.

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

Kommunen udfører med jævne mellemrum tilsyn med miljøforholdene på husdyrbrug. Hyppigheden afhænger af dyreholdets størrelse. Ved klager fra naboer eller særlige problemer i øvrigt udføres ekstra tilsyn. Desuden føres tilsyn med beholdere til opbevaring af husdyrgødning og i forbindelse med anmeldelse af udspreddning af spildevandsslam på marker.

En gang om året udvælges et antal landbrugsejendomme til et mere gennemgribende tilsyn, hvor det kontrolleres, om der er overtrædelser af relevante regler til beskyttelse af natur og miljø. Tilsynsresultatet indberettes til staten, som tager stilling til om overtrædelser skal føre til reduktion i landbrugsstøtte.

Vedligeholdelse af vandløb

Natur og Miljø er også ansvarlig for vedligeholdelse, drift og tilsyn af offentlige vandløb (bræmmer, fysisk tilstand, udledninger, målsætningsoverholdelse m.v.). Der er 600 km vandløb, heraf 250 km offentlige vandløb.

Endvidere forestås behandling af ansøgninger om tilladelse efter vandløbsloven, og klager over vandløbenes tilstand i private vandløb. Natur og Miljø sagsbehandler i forbindelse med overtrædelse af 2 meter bræmmer og sager om ændringer af vedtægter for offentlige pumpelag. Der er afsat 2,8 mio. kr. til denne opgave.

Skadedyrsbekæmpelse

Skadedyrsbekæmpelse omfatter udgifter til rottebekæmpelse på 4,9 mio. kr. samt udgifter til indfangning af herreløse katte på 0,1 mio. kr. Kommunalbestyrelsen skal jf. bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter, sørge for at foretage en effektiv rottebekæmpelse. Bekæmpelse af rotter er gebyrfinansieret, og udgifter og indtægter skal over årene hvile i sig selv. Gebyret opkræves halvårligt over ejendomsskatten, som en årligt fastsat promille af ejendomsværdien. I 2018 er promillen 0,086, hvilket for et hus med en ejendomsværdi på 1 mio. kr. svarer til 86 kr. I gebyret er indeholdt afdrag af udgifter fra tidligere år samt moms.

1.2 Plan, Byg og Veje

Plan, Byg og Veje består af sektionerne Plan, Byggesag og Ejendomsskat samt Veje og Trafik. Afdelingen beskæftiger i alt ca. 57 medarbejdere, hvoraf hovedparten aflønnes under økonomiudvalget.

Tabel 4 Plan, Byg og Veje

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Plan og Byg:			
Byfornyelse, vejudskillelse	1,4	0,0	1,4
Energiplanlægning m.m.	1,0	0,0	1,0
Veje:			
Vejvedligeholdelse, belægninger m.v.	58,0	-1,5	56,5
Vintertjeneste	15,1	0,0	15,1
Kollektiv trafik	82,9	-5,2	77,7
Parkering	3,0	-9,5	-6,5
I alt	161,3	-16,2	145,1

Plan, Byg og Veje er ansvarlig for et samlet udgiftsbudget på 161,3 mio. kr. primært til drift og vedligeholdelse af de kommunale veje og til drift af den kollektive trafik.

Plan

Planafdelingen løser en bred vifte af planlægningsopgaver spændende fra overordnede og strategiske planopgaver som Byen til Vandet, helhedsplaner og masterplaner til planlægning for konkrete projekter. Ansvar for planstrategi og kommuneplanens hovedstruktur er i Erhverv og Udvikling, men Plan leverer væsentlige bidrag hertil. Desuden udarbejdes de mere detaljerede retningslinjer og rammer i kommuneplanen. Som grundlag for udbygningen af de enkelte rammeområder samt på baggrund af konkrete projekter udarbejdes lokalplaner, der fastlægger udformningen og anvendelsen af enkeltområder udmøntet i juridisk bindende bestemmelser for de enkelte områder. I den forbindelse udarbejdes ofte tillæg til kommuneplanen. Budgettet til planlægningsopgaverne er placeret under økonomiudvalget.

Plan løser også opgaver vedr. strategisk energiplanlægning og klimastrategiske planlægningsopgaver i forhold til klimatilpasning, varmeforsyning samt planlægning for vindmøller, store solcelleanlæg og biogas. I budgettet under miljø og teknikudvalget er der afsat 1,0 mio. kr. til disse opgaver (inkl. aflønning af klimakoordinator). Endvidere er der afsat 0,1 mio. kr. til landinspektørarbejde samt 1,2 mio. kr. til ydelsesstøtte, som er et tilskud til lån optaget i forbindelse med byfornyelsesprojekter.

Plan varetager også sekretærfunktionen for hegnssynet og for bevaringsudvalget samt opgaver vedr. registrering og sagsbehandling på bevaringsværdige bygninger.

Plan udarbejder planvurderinger i forbindelse med byggesager og konkrete forespørgsler, herunder dispensationer fra lokalplaner.

Byggesag og Ejendomsskat

Sektionen har ansvar for byggesagsbehandling, administration af ejendomsbeskatning, landzonesager og matrikulære sager. Budgettet indgår i bevillingsområdet Administration under økonomiudvalget.

Byggesag

Byggesagsbehandlingen omfatter en række forskellige aktiviteter fra den første henvendelse og forespørgsel, udstedelse af byggetilladelse til afslutning af byggesagen. For større byggerier gives ofte delbyggetilladelser. Der hentes også ofte oplysninger i andre afdelinger om for eksempel spildevand, vej og miljøforhold. Der skal gennemføres færdigsyn, udstedes ibrugtagningstilladelser, og et væsentligt element er ajourføring af BBR. Byggesagsbehandlingen sker fuldt ud digitalt – fra ansøgning til udstedelse af byggetilladelse og afslutning af byggesag. Byggesagsbehandlingen finansieres delvist af byggesagsgebyrer.

Kommunens byggesagsarkiv er de seneste år blevet digitaliseret og næsten alle historiske sager er nu offentligt tilgængeligt på www.weblager.dk. Digitaliseringen af byggesager giver de enkelte ejere og rådgivere digital adgang til oplysninger om eksisterende byggeri.

Planadministration

Sektionen varetager sagsbehandling af landzonesager, ejendomsavancebeskatning og matrikulære sager.

Ejendomsskat

Omfatter administration og opkrævning af ejendomsskat, dvs. grundskyld af ejendomme og dækningsafgift af erhvervsjendomme og offentlige ejendomme. Sammen med ejendomsskatten opkræves en række afgifter – f.eks. ang. skorstensfejning og renovation. Administrationen omfatter også løbende reguleringer på ejendomsskatten og af det elektroniske ejendomsoplysningskema, der anvendes ved salg af ejendom.

Veje og Trafik

Vejvedligeholdelse, belægnings mv.

Randers Kommune står for administration og drift af ca. 1.100 km kommuneveje. Vejdirektoratet har ansvar for Motorvej E45, hovedlandevejene Randers – Hadsund, Randers – Grenå og Randers – Viborg.

Veje og Trafik varetager den overordnede planlægning og styring, således at de myndigheds-mæssige vilkår sikres og at drift, vedligeholdelse og udbygning sker i tråd med kommunens politikker og målsætninger, herunder kvalitetsbeskrivelser for driften, infrastrukturpolitik og stipolitik.

Til den løbende vejvedligeholdelse af veje, hvilket primært vedrører renholdelse, kørebaneafmærkning, skiltning, broer, signalanlæg, rabatter, vejafvanding, vejudstyr mv., er der afsat 20,8 mio. kr.

Driftsafdelingen varetager udførelsen af en stor del af disse opgaver, dog løses enkelte opgaver af eksterne entreprenører. Der er mellem Veje og Trafik (bestillerfunktion) og Driftsafdelingen (udførerfunktion) indgået aftale om drift og vedligeholdelse af vejene. Aftalen er baseret på et partnerskabssamarbejde.

I budgettet er der afsat 6,2 mio. kr. til drift af vejbelysning inkl. elforbrug.

Til vedligehold af belægnings er der i budgettet afsat 20,8 mio. kr., hvor ca. 4/5 er afsat til nyt asfaltslidlag på veje, cykelstier og pladser, reparation af asfaltveje samt reparation og vedligehold af grusveje. Ca. 1/5 anvendes til opretning af fortove og vedligeholdelse af stier. Asfaltarbejderne løses af private entreprenører, mens fortovsopretning løses af såvel private entreprenører som af Driftsafdelingen.

Der arbejdes løbende med at nedklassificere et antal mindre veje og grusveje jævnfør byrådets beslutning i forbindelse med budget 2011-14. Arbejdet forventes at ske over en 20-årig periode.

I budgettet er der årligt afsat 4,6 mio. kr. til vejafvandingsbidrag til Randers Spildevand A/S samt 2,3 mio. kr. til myndighedsopgaver, trafikplanlægning, miljøberedskab mv.

Vintertjeneste

Veje og Trafik står for vintertjenesten på de kommunale veje. Vintertjenesten bliver udført efter "Regulativ for vintertjeneste på og renholdelse af veje, stier og pladser" og en strategi, som Byrådet har vedtaget. Alle kommuneveje er prioriteret efter den vedtagne strategi.

Målet med kommunens snerydning og saltning er at sikre trafikens fremkommelighed, så den kommunale indsats kommer flest mulige til gode.

Opgaven udføres dels af Driftsafdelingen og dels af eksterne entreprenører.

Der er afsat 15,1 mio. kr. til vintertjenesten. De enkelte års udgifter svinger af naturlige årsager meget. Over- eller underskud overføres derfor til efterfølgende års budget til vintertjeneste.

Parkering

Parkeringskontrol og administration af parkeringsbilletordning på kommunale vejarealer varetages af Veje og Trafik. De samlede parkeringsindtægter er budgetteret til 9,5 mio. kr., hvoraf statens andel af P-afgiften udgør 1,3 mio. kr. Endvidere budgetteres med 1,7 mio. kr. til parkeringskontrol samt drift af parkeringsautomater.

Kollektiv trafik

Udgifterne til kollektiv trafik udgør samlet set 110,3 mio. kr.

Hovedparten, 107,8 mio. kr., anvendes til busdrift inkl. individuel handicapkørsel. Ca. 30 % af udgiften dækkes af billetindtægter, hvorfor kommunens nettoudgift til busdrift er 75,1 mio. kr.

Det er Midttrafik, som administrerer kollektiv trafik, der nu betegnes offentlig servicetrafik.

Kommunen bestiller lokal kollektiv trafik hos Midttrafik, som sørger for udbud, detaljeret køreplanlægning og daglig drift. Kommunen står selv for drift og vedligehold af stoppestedsudstyr og terminalområder. Som udgangspunkt bestiller og betaler regionen for den regionale trafik og kommunerne for den lokale trafik, herunder skolebuskørsel og handicapkørsel.

Ud over busdrift driver kommunen Udbyhøj færgefart og Mellerup-Voer færgefart. Randers Kommunes tilskud til de to færgefarter udgør netto 2,3 mio. kr., idet Norddjurs Kommune yder et tilsvarende tilskud.

Endelig er der budgetteret med netto 0,5 mio. kr. til drift af Randers Flyveplads samt til vedligeholdelse af de kommunale jernbanespor fra Randers Banegård til Udbyhøjvej samt fra Strømmen Station til Randers Havn ved Tronholmen. Da områderne samtidig dækkes af indtægter udgør nettobudgettet 0,3 mio. kr.

1.3 Sekretariat

Tabel 5 Sekretariatet

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Indfasningsstøtte ifm. genhusning	0,1	0,0	0,1
Ydelsesstøtte til boligbyggerier mv.	0,5	0,0	0,5
I alt	0,6	0,0	0,6

Sekretariatet løser tværgående opgaver inden for GIS, økonomi, jura og udvikling. Sekretariatet har desuden ansvaret for kommunens køb/salg af fast ejendom, tilsynet med almene boliger samt arbejdet omkring dårlige boliger og frivillige nedrivninger. I alt er ca. 18 medarbejdere beskæftiget med løsning af Sekretariatets opgaver, som alle er aflønnet under økonomiudvalget.

Sekretariatet

Sekretariatsopgaver

Sekretariatet udarbejder dagsordner og referater til miljø- og teknikudvalget, chefgruppe m.m. Desuden sekretariatsbetjenes taxinævn og bevillingsnævn.

Sekretariatet udarbejder - i samarbejde med de øvrige afdelinger - Miljø og Teknicks regnskab, budget og budgetopfølgning. Sekretariatet fordeler indkomne fakturaer til de relevante sagsbehandlere og hjælper dem med at håndtere dem korrekt i kommunens økonomisystemer. Sekretariatet er også ansvarligt for regningsudstedelser, afstemninger, afregninger, moms, håndtering af bankgarantier m.m. Endvidere bidrager Sekretariatet med økonomiske analyser, hvor nødvendigt.

Sekretariatet samarbejder med de øvrige afdelinger om forskellige udviklingsopgaver for hele forvaltningen. Det kan f.eks. være organisationsudvikling, politikformulering eller udformning af fælles procedurer. Sekretariatet har desuden en juridisk rådgivningsfunktion i forhold til de øvrige

afdelinger i Miljø og Teknik. Sekretariatet forestår endvidere den juridiske sagsbehandling i forbindelse med ekspropriationer.

Salg af byggegrunde og anden jord

Sekretariatet står for kommunens salg af byggegrunde og anden jord. Salg af erhvervsgrunde er placeret i Erhverv og Udvikling.

Boligkvalitet mv.

Der arbejdes med at forskønne kommunen ved at give påbud om istandsættelser, forbud mod beboelse, påbud om nedrivning af dårlige og skæmmende bygninger, ved at opkøbe ejendomme for at nedrive dem eller indretning af byrum. Finansieringen sker primært af byfornyelsesmidler. Udover myndighedsfunktionen administreres kommunens arbejde med indgåelse af frivillige aftaler om nedrivning i overensstemmelse med den vedtagne handlingsplan for arbejdet med dårlige boliger. Der er afsat 0,1 mio. kr. til indfasningsstøtte i forbindelse med genhusning ved kondemnering.

Tilsyn med boligorganisationer

Sekretariatet har ansvaret for kommunens tilsyn med almene boliger. Tilsynet varetages til dels gennem den årlige styringsdialog med boligorganisationerne. Derudover varetages tilsynet gennem løbende dialog med boligforeningerne. I forbindelse med renoveringer og nybygning af almene boliger foretages støttesagsbehandling samt eventuelle sager om kapitaltilførsel.

Ydelsesstøtte til boligbyggerier

Sekretariatet forestår endvidere det sagsforberedende arbejde med at prioritere nye almene boligbyggerier. Herunder er der afsat et budget på 0,5 mio. kr. til ydelsesstøtte, som er den kommunale andel af rentebidraget til andelsboliger, almene boliger og ungdomsboliger.

GIS og digitalisering

GIS og digitalisering varetager drift og udvikling i forhold til kort og geo-data (GIS). Driften består blandt andet af kontrol af grundkort, opsætning af GIS-arbejds miljøer samt faglig support af øvrige afdelinger. Udviklingsopgaverne fokuserer på at skabe digitale løsninger, som understøtter en effektiv sagsbehandling i hele forvaltningens opgaveløsning. Det sker primært gennem etablering af digitale selvbetjeningsløsninger, der effektiviserer dataindsamling fra borgerne til gavn for sagsbehandlingen i form af mere struktureret og hurtigere sagsbehandling. Budgettet indgår i bevillingsområdet Administration under økonomiudvalget.

1.4 Ejendomsservice

Ejendomsservice blev etableret i 2015 som en selvstændig aftaleenhed under Miljø og Teknik med ansvaret for drift, vedligehold og optimering af de kommunale ejendomme.

Ejendomsservice samlede budgetramme udgør 160,8 mio. kr. heraf 155,1 mio. kr. på miljø og teknikudvalgets område, mens den resterende del indgår i bevillingsområdet Administration under økonomiudvalget. Fordelingen af budgettet på de enkelte afdelinger fremgår af tabellen nedenfor.

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

Tabel 6: Ejendomsservice

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Ejendomsservice, fælles	-0,5	0,0	-0,5
Bygningsadministration	3,2	0,0	3,2
Teknisk service og Vagt	116,4	-13,5	102,9
Rengøring og Rådhuservice	56,6	-1,5	55,1
I alt	175,8	-15,0	160,8

Fordelt på udvalg:

Økonomiudvalget	7,2	-1,5	5,7
Miljø- og Teknikudvalget	168,6	-13,5	155,1

Budgettet til bygningsdrift og –vedligeholdelse blev i 2015 overført til Ejendomsservice fra kommunens aftaleenheder samt fra forvaltningen. Princippet var, at når Ejendomsservice overtog en opgave, så fulgte budgettet samtidig med. Dette princip anvendes fortsat, når der flyttes opgaver mellem aftaleenhederne og Ejendomsservice.

Det er missionen for Ejendomsservice at sikre de bedst mulige fysiske rammer for løsningen af kommunens kerneopgaver, samtidig med at værdien af de kommunale bygninger beskyttes. Visionen for Ejendomsservice er at skabe en professionel ejendomsforvaltning med en effektiv og sammenhængende indsats for arbejdet med kommunens bygninger, hvor brugerne og dermed kerneopgaverne altid er i centrum. Herudover er det en vision, at der er stærke faglige miljøer og løbende kompetenceudvikling af medarbejdere, således at bygningsvaretagelsen altid er i de bedste hænder.

Ejendomsservice er organisatorisk opdelt i sektionerne Bygningsadministration, Rengøring og Rådhuservice samt Teknisk Service og Vagt.

Budgettet under miljø og teknikudvalget dækker primært forbrugsudgifter til el, vand og varme samt til husleje, rengøring, vedligeholdelse og vagt og sikring. Heri indgår ligeledes udgifter til løn for ikke administrativt personale samt lejeindtægter fra udlejning af kommunale jorde og ejendomme.

Bygningsadministration

Bygningsadministrationen har et budget på 3,2 mio. kr. Bygningsadministrationen varetager vedligehold og projektering vedrørende de kommunale bygninger, samt planlægning af arealudnyttelsen.

- Den administrative del omfatter arealoptimering, køb, salg, leje og udleje af bygninger, forpagtning af kommunale arealer, samt det administrative arbejde vedrørende kolonihaver.
- Vedligeholdelsesdelen omfatter vedligehold, mindre renoveringsopgaver samt energiop-timering af de kommunale bygninger. Hertil kommer opgaven som bygherre på projekter med ekstern projektering.
- Projekteringsdelen omfatter dialog med fagforvaltninger i forbindelse med skitsering, projektering og byggeledelse ved om- og tilbygninger af den kommunale bygningsmasse. Budgettet hertil hører under bevillingsområdet "Administration" under økonomiudvalget, og finansieres via opkrævning af honorar for de enkelte projekter.

Rengøring og Rådhuservice

Rengøring og Rådhuservice har et budget på 55,1 mio. kr. og omfatter ledelsen af størstedelen af kommunens rengøringsmedarbejdere og varetager nedenstående opgaver:

- Daglig rengøring af de kommunale bygninger.
- Kvalitetsudvikling og -kontrol af den rengøring, der varetages af kommunens egne medarbejdere, samt tilsyn med de opgaver, der er udliciteret til eksterne leverandører.
- Midlertidige rengøringsopgaver på tværs af kommunen som fx vikariering i forbindelse med sygdom og ferie eller større rengøringsopgaver i forbindelse med ombygninger.
- Intern service (post, flytning, håndværkerhjælp til de øvrige kommunale funktioner på Laksetorvet, Gudenåcentret, Odinsgade, Vestergrave og Kasernen)
- Større trykkeopgaver for de øvrige kommunale afdelinger.
- Kantinedrift i administrationsbygningerne (Laksetorvet, Sundhedscentret og Kasernen)

Teknisk Service og Vagt

Teknisk Service og Vagt har et budget på 102,9 mio. kr. og omfatter ledelsen af størstedelen af kommunens tekniske servicemedarbejdere og varetager følgende opgaver vedrørende de kommunale bygninger:

- Driftsvedligehold af kommunens bygninger
- Energitjekker samt drift og aflæsning af energiinstallationer.
- Mindre håndværksmæssige opgaver indvendigt i kommunens bygninger.
- Leje og udleje af bygninger, forpagtning af kommunale arealer, samt det administrative arbejde vedrørende kolonihaver.
- Anlæg og vedligehold af, samt snerydning på de belægninger og grønne områder, der ligger i umiddelbart tilknytning til de kommunale bygninger (på selve matriklen).
- Service- og runderingsvagt i kommunale bygninger, samt drift og vedligehold af brand- og tyveritekniske sikringsinstallationer.

1.5 Driftsafdelingen

Tabel 7 Driftsafdelingen

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Driftsafdelingen	-1,8	-1,5	-3,3
Kirkegårde	7,9	-9,8	-1,9
I alt	6,1	-11,3	-5,2

Driftsafdelingen beskæftiger i alt ca. 91 årsværk, heraf ca. 13 årsværk på de 2 kommunale kirkegårde.

Driftsafdelingen

Driftsafdelingen er Randers Kommunes "entreprenørsektion" inden for veje og grønne områder. Driftsafdelingen vedligeholder og renholder kommunens veje og stier, plejer og vedligeholder de grønne områder, passer en del af kommunens vandløb, plejer naturarealer samt vedligeholder de grønne områder ved en stor del af kommunens aftaleenheder.

Driftsafdelingen udfører opgaverne på bestilling fra de øvrige afdelinger i Miljø og Teknik, jf. beskrivelserne under de enkelte afdelinger, men løser også opgaver for kommunens mange aftaleenheder, Eventsekretariatet m.fl.

Bestillerfunktionerne betaler Driftsafdelingen for løsningen af opgaverne. Da der er tale om interne afregninger fremgår betalingen ikke af Driftsafdelingens indtægtsbudget i tabel 7. Budgettet dækker derfor over, at Driftsafdelingen reelt har en samlet omsætning på 49,2 mio. kr.

Driftsafdelingen løser sine opgaver i en såkaldt "partneringmodel". Modellen er kort fortalt en tilpasset udgave af en Bestiller- Udfører- Modtagermodel (BUM-model), hvor Driftsafdelingen "lever" af de aftaler om arbejdsudførelse, som kommunens øvrige afdelinger indgår med den.

"Partneringmodellen" betyder, at Driftsafdelingens omkostninger skal modsvares af tilsvarende indtægter. Der er foretaget beregning af dels overhead, idet Driftsafdelingen trækker på centrale ressourcer som lønadministration, bogholderi, juridisk bistand mv., dels de indirekte omkostninger, som forrentning og afskrivning af Driftsafdelingens grunde og bygninger og omkostninger til tjenestemandspensionsforsikring. De beregnede omkostninger er fastsat til 2,6 mio. kr.

Det enkelte år vil Driftsafdelingen – ligesom kommunens øvrige aftaleenheder – ikke kunne undgå, at regnskabsåret ender med et mindre over- eller underskud. Det kan f.eks. skyldes indtægter, der falder i et efterfølgende år eller at Driftsafdelingen sparer op til større investeringer. Driftsafdelingen skal derfor alene forklare afvigelser, der er større end 5 pct. af Driftsafdelingens bruttobudget.

Det er Driftsafdelingens ansvar at sikre, at kapaciteten målt i mandskab og maskinel løbende justeres til de opgavemængder, bestillerfunktionerne har mulighed for at finansiere.

Kirkegårde

Kirkegårdene er organisatorisk en del af Driftsafdelingen.

Kirkegårdene omfatter Østre og Nordre kirkegård, med et samlet areal på 18 ha.

Udgifterne til drift af de 2 kommunale kirkegårde udgør 7,9 mio. kr., mens indtægterne ved brugerbetaling er budgetteret til 9,8 mio. kr. Taksterne dækker samtlige omkostninger, dvs. direkte og indirekte omkostninger, der omfatter afskrivning og forrentning af investeringer mm. Kirkegårdene belaster dermed ikke økonomisk kommunens skattefinansierede områder. Byrådet har den 17. november 2014 givet en tillægsbevilling på 1,3 mio. kr. til drift og vedligehold i forbindelse med omplacering af midler fra indirekte til direkte omkostninger samt vedtaget at takstniveauet fastholdes de næste 4 år og at mindreindtægten finansieres ved effektiviseringer af driften.

2. Budgetmål i 2018

Med afsæt i Byrådets visioner og politikker har miljø- og teknikudvalget besluttet at videreføre målene fra budget 2017-20. Det vil sige for mobilitet, natur, Ejendomsservice og erhvervsvenlighed.

Natur og mobilitet er vigtige temaer, der kræver stadigt fokus og som begge skal bidrage til sundhed og bæredygtighed. Mere bynær skov og natur og gode adgangsforhold til naturen spiller desuden en vigtig rolle i forhold til bosætning.

Med Ejendomsservice kan vi i langt højere grad end tidligere optimere på driften i kommunens ca. 300 bygninger. Der er store potentialer i forhold til at opnå bedre arealforvaltning og optimering af energiforbruget. Derfor vil miljø- og teknikudvalget gerne måle på resultaterne på dette område.

Erhvervsvenlighed ligger Randers Byråd meget på sinde. Vi har de sidste par år opnået positive resultater, og vi skal fortsat blive bedre. Det kræver vedholdende fokus og indsats.

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan måler vi det?	Bemærkninger
Effektmål: Mobilitet¹ 1.1		
<p>Transport understøtter sundhed og bæredygtighed</p> <ul style="list-style-type: none"> • Flere cykelparkeringer i Randers by, centerbyer og lokalbyer • Flere og bedre cykelstier og kampagner målrettet børn og unge • Reduktion af gennemkørende tung trafik • Støtte til udvikling og forbedring af de kommunale skolars egen trafikpolitik, så den understøtter mere selvtransporterende elever. • Vi gør den kollektiv transport mere attraktiv under den nuværende økonomiske ramme. <p>Sikkerhed og tryghed i trafikken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ombygning af uheldsbelastede lokaliteter • Gennemføre trafiksikkerhedskampagner • Gennemføre initiativer fra 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2020 sker 30 % af korte ture (under 5 km) på cykel. I 2014-2016 var andelen af korte ture med cykel 17 %. • 60 % af elever i 3.-9. klasse går eller cykler til skole i 2020. I 2015 som er de nyeste tal er andelen af børn, der går eller cykler til skole på 54 % • I 2018 deltager over 3000 elever i kampagnen "Alle børn cykler". I 2014, 2015 og 2016 deltog henholdsvis 3.178, 2.576 og 3012 elever i kampagnen. • Andelen af ture i bil er reduceret i budgetperioden 2018-2021 i forhold til 2014-2016, hvor andelen var 47 %. • Øget antal af rejser med kollektiv transport i budgetperioden 2018-2021 i forhold til 2014-16 hvor andelen var 2 % • Antallet af dræbte og tilskadekomne er i perioden 2016 - 2020 halveret siden perioden 2009-2011, hvor antal dræbte og tilskadekomne i gennemsnit var 58 personer pr. år. • Flere lette trafikanter 	<p>Der måles årligt</p> <p>Kilde: DTU, årlig undersøgelse af transportvaner i Randers</p> <p>Der måles årligt</p> <p>Der måles årligt</p> <p>Der måles årligt</p> <p>Der måles årligt</p> <p>Kilde: Data kommer fra politiets uheldsstatistik samt Transportvaneundersøgelsen</p> <p>Der måles årligt</p>

¹ Effektmål, Indsatser og indikatorer bygger på mobilitetspolitikken samt Randers Kommunes mobilitetsplan. Derudover bygger det på Randers Kommunes Trafiksikkerhedsplan.

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

cykel- og stiplan	(cyklister) i forhold til 2014-16, hvor andelen af cykelture udgjorde 10 % af alle ture.	
Natur – Fremme biodiversiteten²		
<ul style="list-style-type: none"> • Naturpleje på 600 ha • Nyetablering/restaurering af 5-10 vandhuller • Fjerne spærringer og udlægge grus i private og offentlige vandløb for at forbedre biodiversiteten. 3-8 spærringer om året gøres passable for fisk, ved udlægning af groft materiale som også fungerer som gydebanker • Der indgås partnerskabsaftaler om etablering af skov i Randers Kommune og der rejses mere kommunal skov • Målrettet information og kampagner om skovrejsning. 	<ul style="list-style-type: none"> • Biodiversiteten oprettholdes og gerne forbedres på eksisterende naturarealer. I 4 områder, hvor vi har naturpleje, overvåges plantesammensætningen løbende. Baseline er 2017, hvor der foretages botaniske registreringer i 4 udvalgte naturområder. Succeskriteriet er, at artsdiversiteten stiger. • Padderne etablerer sig i vandhullerne. Succeskriteriet er, at der er padder omfattet af habitatdirektivets bilag 4 i 25 % af de restaurerede/nyanlagte vandhuller. • Effekten af indsatsen måles i form af en fiskeundersøgelse, der viser at fiskene er til stede året efter den gennemførte indsats. • I budgetperioden øges kommunens samlede skovareal med 200 ha skov. Landsstatistik for skovareal anvendes som datakilde. • Det kommunale skovareal er øget i 2021 i forhold til 2017. Kommunens egne opgørelser anvendes til at 	<p>Effekten ved naturpleje er vel-dokumenteret. Der overvåges på enkelte arealer.</p> <p>Vi gennemfører naturovervågning i 2020.</p> <p>Der gøres status i 2018 og i 2020 med udgangspunkt i kommunens paddeundersøgelse.</p> <p>Fisk kan genindvandre til opstrøms beliggende vandløbsstrækninger, biodiversiteten øges opstrøms spærringen samt på de vandløbsstrækninger, hvor der er udlagt groft materiale i form af en bedre fiske og in-sektfauna.</p> <p>Arealet opgøres årligt. Dog rækker nyeste data 1-2 år bagud.</p> <p>Årlige udtræk følger udviklingen i skovarealet.</p>

² Effektmål, indsatser og indikatorer baserer sig på Randers Kommunes visionspolitik for Klima, natur og miljø samt Statens vandplaner.

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

	følge det kommunale skovareal	
Effektmål: Natur – Flere benytter naturen i Randers Kommune		
<ul style="list-style-type: none"> • Formidling om naturen og mulighederne for friluftsliv på lokaliteterne, hjemmesiden og Naturcentret. • Vedligeholdelse af 80 km stier og anlæggelse af nye stier. • Kommuneplanen planlægger for mere bynær natur. 	<ul style="list-style-type: none"> • Besøgstallet på Naturcenteret er fastholdt eller øget i 2021 i forhold til 2016, hvor der var 51.000 besøgende. • Flere besøg på naturområdets hjemmesider i budgetperioden 2018-2021 i forhold til 2016, hvor der var 47.000 besøg. • Ny bynær natur er etableret i budgetperioden. Med bynær natur menes at det ligger indenfor eller i nær forbindelse med byområder, herunder også landsbyer. • Målinger af besøgstal i Gudenå- engene ved hhv. fugletårnet, bisonrampen og den vestlige gangbro ved motorvejen. Her er der i 2016 registreret hhv. 58298, 64428 og 21785. Der opsættes evt. besøgstællere i andre naturområder i 2017. Succeskriteriet er, at besøgstallet er stigende i budgetperioden 2018-21. 	<p>Opgøres halvårligt</p> <p>Der måles årligt</p> <p>Der måles årligt.</p> <p>Opgøres årligt. Et klik er ikke det samme som én besøgende. Én besøgende vil oftest resultere i to klik – ét på udturen og ét på hjemturen.</p>
Effektmål: Ejendomsservice – optimeret bygningsdrift		
<p>Bedre arealforvaltning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reducere antal kommunale kvadratmeter • Reducere antal og størrelse af eksterne lejemaal • Strategisk forvaltning af bygningsmassen • Politik for ejendomsportefølje 	<ul style="list-style-type: none"> • 4 % reduktion i 2020 af samlede omkostninger til den eksisterende bygningsmasse i forhold til 2016. Som baseline benyttes Ejendomsservice' budget, som i 2016 var på 160 mio. kr. 	<p>Opgøres årligt</p> <p>Reduktionen på 4 % omfatter udelukkende omkostninger, som er omfattet af Ejendomsservice' budget, og bygninger som vedrører Randers kommunes primære drift (ekskl. udlejningsbygninger erhvervet af jordforsyningshensyn). Reduktionen på 4 % omfatter ikke omkostningsændringer, som følger af udvidelse/nedlukning af eksisterende</p>

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

<p>Energioptimeret drift</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udvidet energimærkning på skoler, i daginstitutioner og i enkeltstående, prioriterede bygninger, der umiddelbart vurderes at være energitunge. • Energistyring i alle større bygninger ved hjælp af energiprogram og CTS. • Udarbejdelse og vedtagelse af en energipolitik for kommunens bygninger. • Formulere og efterleve bygningstekniske standarder. • Gennemførelse af energiprojekter, herunder at energioptimering indtænkes i al renovering og nybyggeri. • Påvirkning af adfærd hos medarbejdere og brugere i kommunens bygninger (kampagner, information m.v.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Det samlede energiforbrug med det samme aktivitetsniveau er reduceret med 12 % i 2020 i forhold til 2016 korrigeret for graddage og målt i kwh. 	<p>de funktioner.</p> <p>Reduktionen er i forhold til budget 2017-20 nedskrevet fra 5 % til 4 % for at sikre parallelitet til det vedtagne besparelseskra v ved etableringen af Ejendoms-service.</p> <p>Der arbejdes på at udvikle mere specifikke indikatorer for optimeret bygningsdrift med henblik på måling af optimering på specifikke delområder.</p> <p>Opgøres årligt.</p> <p>Afrapporteringen sker opdelt på el, varme.</p> <p>En regulering af brugernes adfærd er en forudsætning for, at det opstillede mål kan nås. Dette kræver et stærkt og velfungerende samarbejde mellem Ejendoms-service og fagforvaltnin-gerne omkring brugeradfærden.</p> <p>Som et led i en generel indsats for at forbedre indeklimaet og eksempelvis forebygge skimmelsvamp, kan det forudses, at vil blive installeret flere ventilationsanlæg i kommunens bygninger. Desuden kan det forudses, at der sker investeringer i teknologi, der understøtter institutionernes kerneopgaver som fx pc'er i skolerne. Begge dele vil øge elforbruget. Denne øgning er der ikke taget højde for i indikatoren.</p>
<p>Effekt mål: Erhvervsvenlighed - Vi er kompetente samarbejdspartnere for vores erhvervsliv og sammen skaber vi resultater for Randers. Vi udfører hurtig og smidig sagsbehandling.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • Optimering af samarbejde og arbejdsgange • Øget digitalisering • Fortsat fokus på god ser- 	<ul style="list-style-type: none"> • 95 % tilfredshed med sagsbehandling i MT's brugertilfredshedsundersøgelser for byggesager og miljø- og landbrugssager. Datakilde: MT's til- 	<p>Halvårlige opgørelser</p>

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

<p>vice og rollen som samarbejdspartner</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompetenceudvikling af medarbejdere 	<p>fredshedsundersøgelse for byggesager, miljø- og landbrugsager.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi efterlever nationale servicemål som er fastsat mellem KL og regeringen for byggesager og miljø- og landbrugssager. Gældende mål er en nedbringelse på 1/3 af sagsbehandlingstiden i forhold til baseline, som er gennemsnittet af sagsbehandlingstiden for 2012 og 2014 for kommunal erhvervsrettet sagsbehandling. Datakilder: Byg- og Miljø samt husdyrgodkendelse.dk • Vi forbedrer vores absolute score i DI's erhvervsklimaundersøgelse vedrørende kompetent og hurtig sagsbehandling på miljøområdet og byggesagsområdet. Baseline er 2016, hvor scoren var 3,55 for miljø og 3,42 for byggesag. 	<p>Årlige opgørelser</p> <p>De nationale servicemål måler på sagsbehandlingstiderne. Målene kan ændre sig fra år til år. Der foretages en national evaluering i løbet af 2017, hvor der tages stilling til, hvorvidt målene nedsættes yderligere. Vi vil efterleve de til enhver tid gældende servicemål.</p> <p>Seneste udtræk data fra marts 2017 viser, at vi efterlever målene 100 %</p> <p>Målene for de enkelte sagstyper fremgår her: https://www.kl.dk/ImageVaultFile/id_76735/cf_202/Teknisk_bilag_til_Aftale_om_servicem-l.PDF</p> <p>Årlige opgørelser</p>
---	---	---

3. Tal og forudsætninger

3.1. Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2016 og frem til 2021.

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

Miljø og teknik, skattefinansieret

Mio. kr. 2018-priser	Regnskab	Budget	Budget 2018-21			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.1 Natur og Miljø	29,1	22,6	21,0	20,4	20,4	20,5
1.2 Plan, Byg og Veje	150,3	148,0	145,1	143,8	143,9	143,9
1.3 Sekretariatet	0,4	0,7	0,6	0,8	0,8	0,6
1.4 Ejendomsservice	178,8	154,6	155,1	155,0	154,9	153,6
1.5 Driftsafdeling	-2,3	-5,2	-5,2	-4,5	-4,5	-6,0
Driftsudgifter i alt	356,3	320,7	316,6	315,4	315,5	312,6

Tabellen viser, at de samlede udgifter i 2016 ligger over oprindeligt budget 2017, hvilket skyldes et merforbrug i 2016 på 17,1 mio. kr., samtidigt er budget 2017 nedjusteret med en generel rammereduktion samt besparelse i Ejendomsservice. I 2016 blev der endvidere foretaget ekstraordinære investeringer, som blev finansieret ved at reducere budgettet fra 2017 til 2022. Budget 2018 til 2021 falder yderligere, hvilket bl.a. skyldes en generel besparelse på 1,4 mio. kr. i 2018 og frem, samt førnævnte fremrykning af budget. I 2021 skyldes faldet, at budgettet er reduceret med fremrykning af budget for både 2021 og 2022.

I tabellen nedenfor specificeres de budgetmæssige ændringer fra budget 2017 til budget 2018-21.

3.2 Ændringer over år

Miljø og teknik, skattefinansieret

Mio. kr. 2018-priser	Ændring til 2018	Ændring til 2019	Ændring til 2020	Ændring til 2021
Udgangspunkt 2017-budget	320,7	320,7	320,7	320,7
Ingen Prisfremskrivning	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Omplacering og puljer				
Budgetforlig	0,6	0,1	0,1	-0,5
Tekniske korrektioner	-0,4	-1,0	-1,0	-1,0
Tillægsbevillinger:				
Tilførsel af budget til opgaver (Ejendomsservice)	1,4	1,4	1,4	1,4
Realiseret forsikringsbesp. (Ejendomsservice)	0,7	0,7	0,7	0,7
Udbygning daginst. Spentrup (Ejendomsservice)	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Ompl af budget indenfor MT ml MTU og ØU	-0,7	-0,7	-0,6	-0,6
Øvrige ændringer	0,0	0,0	4,7	2,4
Budgetændringer fra tidligere år:				
Ændringer fra budget 2017				
Driftsafdelingen - fremrykning af budget til investering	0,0	0,7	-2,4	-2,4
Ejendomsservice - fremrykning af budget til investering	0,0	0,0	-1,6	-1,6
Gadebelysning, energibesparelse	-0,7	-1,3	-1,3	-1,3
Lejeindtægt, Randers Regnskov	0,0	-0,1	-0,2	-0,2
Tekniske korrektioner	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Ændringer fra budget 2016				

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

Vandløbsvedligeholdelse	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Ejendomsservice besparelse	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Ændringer fra budget 2015:				
Opgradering af p-automater	0,3	0,3	0,3	0,3
Øvrige ændringer	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
PL og øvrige ændringer	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3
I alt	316,6	315,4	315,4	312,6

I budget 2018 og frem er der indlagt en årligt rammebesparelse på 1,4 mio. kr., som er udmøntet ved ingen prisfremskrivning af budget til varekøb og tjenesteydelser. I budgetforliget er der afsat 0,460 mio. kr. i 2018 til videreførelse af særligt tilbud om buskørsel til ældre, der er afsat 0,1 mio. kr. i 2018 samt 0,05 mio. kr. i efterfølgende år til indfangning af herreløse katte. Endvidere er budgetteret med driftsbesparelser for 0,5 mio. kr. i 2021 ved sammenlægning af daginstitutioner i Langå.

Der er foretaget teknisk korrektion af indtægtsbudgetter, hvor gebyrer ikke hæves fra 2017 til 2018 samt af budget til rottebekæmpelse, som ligeledes et gebyrfinansieret område. Tillægsbevillinger omfatter primært Ejendomsservice, hvor der er overført budget ifm. overdragelse af opgaver til Ejendomsservice. Endvidere er der indenfor Miljø og Teknik området omplaceret budget mellem bevillingsområder. Under øvrige ændringer er der foretaget korrektion af 2020 og 2021, der udligner fremrykning af budget i perioden 2020-22, som fremgår af ændringer fra budget 2017.

Under ændringer fra budget 2016 ses endvidere besparelse i Ejendomsservice, som er indfasing af sidste trin i det oprindelige sparemål fra 9 mio. kr. i 2017 til 11 mio. kr. i 2018 (2015 pris).

3.3. Budgetforudsætninger

I henhold til de vedtagne retningslinjer er budgetbeløbene dannet med udgangspunkt i budgetoverslagsårene fra budget 2018-21. Tallene er korrigeret med KL's skøn over pris- og lønudviklingen samt vedtagne byrådsbeslutninger. Basisbudgettet viser budgettal pr. ultimo august og skal tilrettes den endelige budgetvedtagelse.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1. Nøgletal

Tabel 4.1 - Kommunale veje

	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Regnskab 2016 - nettodriftsudgifter (1.000 kr.)						
Vedligeholdelse af kørebaner (inkl. cykelstier)	32.849	19.954	21.337	24.853	13.967	55.017
Vedligeholdelse af fortove	32.171	11.471	3.616	11.223	3.923	2.807
Vedligeholdelse af grøfter og rabatter		2.290	2.854	6.172	3.732	-
Færdselstavler og anden afmærkning	9.659	3.078	1.759	3.249	1.514	1.348
Vintervedligeholdelse	31.309	19.200	22.656	13.026	12.594	32.292
Renholdelse	20.244	9.684	12.406	6.889	6.643	98.277
Teknisk udstyr (signalanlæg m.v.)	8.203	9.788	5.338	2.790	2.715	17.215

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

Vejbelysning	25.922	27.173	30.882	14.290	9.459	43.139
Broer og tunneller	2.798	14.966	4.702	6.296	603	21.575
I alt (i 1.000 kr.)	163.155	117.604	105.550	88.788	55.150	271.670
<i>Pr. indbygger (hele kr.)</i>	492	590	502	765	564	457
Fysiske data						
Kørebaneareal (inklusive cykelstier) i 1.000 m ²	10.439	7.793	12.500	8.800	6.808	5.020
Fortovsareal i 1.000 m ²	2.039	1.244	2.161	2.200	656	2.077

Kilde: 6-bynøgletalsrapport 2017

Nøgletallene i tabel 4.1 viser nettodriftsudgifterne på vejområdet for de seks største byer. Samlet set har Randers med 55,2 mio. kr. været den kommune med færrest udgifter i 2016. Målt pr. indbygger ligger i Randers dog tæt på gennemsnittet, som udgør 562 kr. pr indbygger.

Tabellen viser også, at der er forskelle mellem kommunerne, hvilket foruden indbyggerantal kan skyldes strukturelle forskelle på tværs af kommunerne. Derudover kan der være forskelle i de kommunale prioriteringer, som gør sammenligninger på tværs af kommunerne i et enkelte år problematisk. Fx gennemføres vedligeholdelse af broer og tunneller som større projekter og udgifterne kan derfor falde i et enkelt år.

Tabel 4.2 - Busdrift

	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
<u>Regnskab 2016 - driftsudgifter (1.000 kr.)</u>						
Driftsudgifter	494.740	182.214	298.650	103.940	96.513	845.443
Driftsindtægter	290.428	75.380	146.841	33.303	30.381	504.026
Nettodriftsudgifter	204.312	106.834	151.809	70.637	66.132	341.417
<i>Pr. indbygger (hele kr.)</i>	616	536	722	609	676	574
<u>Takster pr. 1. februar 2016 (kr.)</u>						
30-dages voksenkort 1-2 zoner	375,0	374,0	378,0	350,0	375,0	375,0
Pris pr. klip i klippekort	14,0	11,7	16,0	12,5	14,0	15,0
Kontantbillet voksen	20,0	24,0	22,0	22,0	20,0	24,0
<u>Kollektiv trafik - aktiviteter - regnskab 2016</u>						
Antal køreplantimer i alt ¹	581.989	292.760	352.488	156.477	125.096	1.247.952
Nettodriftsudgift i kr. pr køreplantime (kommunal kørsel)	351	504	431	514	529	307
Antal rejser i mio. ²	34,9	9,1	16,8	3,2	4,5	94,6
Nettodriftsudgift i kr. pr rejse	5,9	11,7	9,1	21,9	14,7	3,6

Kilde: 6-bynøgletalsrapport 2017

1) En køreplantime defineres som én time i rute med passagerer

2) Antal rejser er lig antal påstigninger

Kommunerne bestiller kollektiv trafik hos trafikselskaberne. Tabel 4.2 viser kommunernes udgifter til busdrift, som varetages af trafikselskaberne eksklusiv lovpligtig handicapkørsel. I regnskab 2016 havde Randers Kommune nettodriftsudgifter for 66,1 mio. kr. til Midttrafik. Dermed var Randers den kommune som samlet set havde færrest udgifter. Målt pr. indbygger ligger Randers over gennemsnittet, som udgør 622 kr. pr. indbygger. Foruden antal indbyggere afspejler kommunestørrelsen sig i antal køreplantimer og rejser.

4.2. Takster

Der henvises til takstoversigten i årsbudgettet på hjemmesiden.

4.3. Oversigter over aftaleenheder

Miljø og teknik området omfatter tre aftaleenheder:

- Ejendomsservice
- Driftsafdelingen inklusiv kirkegårde
- Affald

1. Beskrivelse af området

Miljø- og teknikudvalgets budget er fordelt på 2 bevillingsområder: Det skattefinansierede og det brugerfinansierede. På det brugerfinansierede område er der i 2018 udgifter for i alt 105,8 mio. kr. på følgende område:

Tabel 1: Budget 2018, Miljø og Teknik – brugerfinansieret

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerammen		
	Udgifter	Indtægter	Netto	Udgifter	Indtægter	Netto
1.1 Affald				105,8	-108,6	-2,9
I alt	0,0	0,0	0,0	105,8	-108,6	-2,9

I alt er ca. 45 medarbejdere beskæftiget på Affaldsområdet – heraf 32 på Affaldsterminalen.

Området omfatter således alene delområde:

- 1. Affald

1.1. Affald

Området omfatter hele det brugerfinansierede område, der har med affald at gøre. Hovedområderne kan beskrives som planlægning og administration af alle indsamlingsordninger mv. for affald, samt aftaleområdet Randers Affaldsterminal med genbrugspladser.

Lovgrundlag:

- Lov om miljøbeskyttelse
- Affaldsbekendtgørelsen
- Lov om afgift af affald og råstoffer

Indsamlingsordninger mv.

Indsamlingsordningerne vedrører indsamling af dagrenovation/restaffald, genbrug, organisk affald og storskrald, samt farligt affald fra private husstande, samt dagrenovationslignende affald fra offentlige institutioner og erhverv.

Hovedopgaverne på dette område er planlægning, administration og information, samt borgerhenvendelser om affald.

Indsamling og transport er udliciteret og løses af eksterne leverandører, som leverer de indsamlede mængder til omlastning eller videre sortering og bearbejdning på Randers Affaldsterminal. Nogle fraktioner leveres direkte til eksterne modtagere.

Dagrenovation/restaffald, som er den største af indsamlingsordningerne med en samlet udgift på 26,2 mio. kr., fordeler sig økonomisk således: Indsamlingen udgør omkring 15,7 mio. kr., og behandlingen - transport og forbrænding - udgør i størrelsesordenen 6,9 mio. kr., medens de resterende ca. 3,6 mio. kr. går til administration, information og afskrivninger. Af de 6,9 mio. kr. går halvdelen til statsafgift på forbrænding.

Tilsvarende på genbrugsområdet, hvor de samlede udgifter er næsten lige så store, nemlig 22,7 mio. kr. Her udgør indsamlingen i størrelsesordenen 17,5 mio. kr. Her er der en betydelig indtægt på ca. 2,5 mio. kr. ved salg af papir og pap, som er med til at holde taksten på dette område nede. Indsamlingen af organisk affald udgør ca. halvdelen af omkostningerne. De fleste genbrugsfraktioner leveres til Randers Affaldsterminal til behandling og videre sortering, før det leveres til genbrugsindustrien.

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

Tabel 2: Indsamlingsordninger

mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Renovationsordning, fælles formål	0,3	0,0	0,3
Dagrenovation	26,2	-29,1	-2,9
Dagrenovation - city - undergrund	0,1	-0,1	0,0
Storskrald	2,7	-3,3	-0,6
Genbrug - glas, papir, pap, org. affald	13,3	-12,7	0,6
Genbrug - kommunale bygninger mv.	0,2	-0,2	0,0
Ordninger for farligt affald	1,2	-1,1	0,2
Organisk	11,9	-11,8	0,1
Erhvervsaffaldsordning	0,7	0,0	0,7
Tømningsordning for olie- og benzinudskillere	0,1	-0,1	0,0
Affald, indsamlingsordninger i alt	56,7	-58,3	-1,7

Randers Affaldsterminal.

Randers Affaldsterminal er en aftaleenhed i Miljø og Teknik, og står for driften af genbrugspladserne, deponi, omlastning af affald, samt diverse behandlingsanlæg for genanvendelige fraktioner.

Tabel 3: Randers Affaldsterminal

mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Affaldsterminal, fælles formål	0,0	-0,1	0,0
Genbrugspladser	22,9	-23,2	-0,3
Gasudvindingsanlæg losseplads	0,3	-0,3	0,0
Den kontrollerede losseplads	5,2	-5,4	-0,2
Kompostplads	0,2	-0,2	0,0
Langå Mark Fyldplads	0,0	0,0	0,0
Behandlingsanl. for let genanvend. materialer	1,4	-1,4	0,0
Omlastestation for dagrenovation	9,7	-9,9	-0,2
Mellemdeponi for brændbart affald	6,3	-6,1	0,2
Sorteringsplads for deponi og brændbart affald	1,8	-2,0	-0,2
Presser- og sorteringsanlæg	1,3	-1,7	-0,4
Beholderværksted	-0,1	0,0	-0,1
Affaldsterminal/genbrugspladser i alt	49,1	-50,3	-1,2

Genbrugspladser modtager ca. 43.000 tons affald om året i mere end 30 forskellige fraktioner. Af den samlede mængde går mere end 80 % til genbrug, 12 % går til forbrænding og kun 8 % går til deponi. Omkostningerne på dette område dækkes af 2 takster. For private sker opkrævningen via ejendomsskatten og for erhvervslivet sker opkrævningen via et særskilt gebyr for erhvervsadgang til pladserne.

Tidligere blev der deponeret store mængder på lossepladsen, men i dag udgør det kun en mindre del af alle de aktiviteter, der foregår her. Derfor er navnet ændret til en affaldsterminal. Af de 5,2 mio. kr. på deponi-området går ca. halvdelen faktisk til affaldsafgift til staten.

Omlastning og mellemdeponi er de største aktiviteter på området. Her modtages restaffald (omlastestation), som omlastes til større containere og sendes til forbrænding. Tilsvarende omla-

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

stes det organiske affald, som sendes til forbehandling og senere bioforgasning. På mellemdeponiet omlas-tes andet forbrændingseget affald. Medens restaffaldet skal sendes til forbrænding samme dag, kan der på mellemdeponiet oplagres affald i lidt længere tid, hvilket især tidligere har været nødvendigt sommeren over, hvor der ikke var behov for så stor varmeproduktion fra forbrændingsanlæggene. Nu er der større efterspørgsel efter affald og lagrene er som regel ganske små.

I takt med at der sker en større udsortering ved borgerne og der generelt er større krav til sortering og genbrug øges denne aktivitet på Randers Affaldsterminal. Foruden sorteringsanlægget til emballageaffald påbegyndtes i 2015 en sortering af hård plast fra genbrugspladserne og den aktivitet vil blive fortsat og udbygget i 2018 med henblik på en større sortering i blandt andet forskellige plasttyper for at opnå en højere pris på markedet, og med henblik på sigt at kunne skabe så rene råvarer, at de vil kunne bruges i lokale industrier.

2. Budgetmål i 2018

Affald betragtes ofte, som alt det vi smider væk. Affald er imidlertid en brugbar ressource, der ikke bør gå tabt. I fremtiden bliver udfordringen derfor at begrænse tabet af ressourcer mest muligt og at gøre det på en måde, som tager hensyn til både miljø og økonomi. Miljø- og teknikudvalget har derfor udarbejdet følgende effektmål for affaldsområdet. Effektmålene er videreført fra budget 2017-20.

Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan måler vi det?	Bemærkninger
Effektmål: Affald – rigdom og vækst uden affald¹		
<ul style="list-style-type: none"> • Implementering af indsamlingen af organisk affald. • Alle kommunale institutioner skal være tilmeldt genbrugsordning for genanvendelige fraktioner, herunder farligt affald og småt elektronikaffald. 	<ul style="list-style-type: none"> • Indsamling af organisk affald etableres ved alle enfamiliehuse i 2016 med henblik på at nå en indsamlet mængde på 4.000 tons i 2018 • Indsamling af organisk affald etableres ved alle etageejendomme i 2018 med henblik på at nå en indsamlet mængde på 6.500 tons i 2020. • Etablering af forbehandlingsanlæg til organisk affald mhp. at øge genanvendelsen 100% på organisk affald lokalt. • Alle kommunale institutioner (estimeret i 2017 til 265 institutioner) er inden udgangen af 2020 tilsluttet den kommunale ind- 	<p>I slutningen af 2015 begyndte indsamlingen af organisk affald i Langå. Hen over de næste par år udrulles indsamlingen til hele kommunen. Affaldsanalyser fra Randers Kommune viser et samlet affaldspotentiale på 9.800 tons. Ifølge Miljøstyrelsens retningslinjer kan der forventes en indsamlingseffektivitet på 66%, svarende til ca. 6.500 tons pr. år, i Randers Kommune. Eftersom ordningen først forventes fuldt implementeret i 2018 er målet sat til 4000 tons, da det tager tid at ændre adfærd og vaner. I 2018 udarbejdes ny affaldsplan, der forventes at skærpe målene.</p> <p>Affaldsmængderne vejes, og der foretages halvårslige opgørelser.</p>

¹ Effektmål, indsatser og indikatorer bygger på affaldsplanen for Randers Kommune.

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

<ul style="list-style-type: none"> • Undersøge hvordan vi kan få mere pap ud af dagrenovationen. • Fokus på bedre sortering af affald, der køres til deponi og til forbrænding. • Fremme cirkulær økonomi lokalt. • Rådgivning og opfølgning på kommunale institutioner og virksomheders brug af ordnin- 	<p>samlingsordning for genanvendeligt affald inkl. elektronik og farligt affald. I 2016 er 142 kommunale institutioner tilmeldt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Papmængder skal øges fra 2017 til 2018. Papmængden i 2016 var 924 tons, denne mængde skal hvert år frem til 2021, øges med 10%. • Mængden af blandet deponi må ikke overstige 2.000 tons i perioden 2018-2021. Mængden, for blandet deponi i 2016 var 2.841 tons. Således forventes et fald på 841 tons, der fastholdes frem til 2021 • Mængden til forbrænding (storskrald og erhvervsaffald) må ikke overstige mængden i 2016 som var 11.100 tons. <ul style="list-style-type: none"> ○ Heraf indsamling af nye fraktioner: <ul style="list-style-type: none"> -Tekstiler skal udgøre 100 tons i 2018. Potentialet for Randers Kommune er 500 tons. -Folie skal udgøre 17%, svarende til 30 tons af den indsamlede mængde plast fra husholdningsaffaldet, der i alt udgør 170 tons. • Flere fraktioner skal gå til lokal genanvendelse. Målet for 2018 er, at 40% procent, svarende til 240 tons, af det indsamlede plast forarbejdes og genanvendes lokalt. I 2016 udgjorde den indsamlede mængde plast 600 tons. • Dagrenovationsmængden fra kommunale virksomheder og institutioner skal 	
--	---	--

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

ger. <ul style="list-style-type: none"> Udvide skoletjenesten og inddrage affald i undervisningen på skolerne. 	være halveret i 2018 i forhold til 2014. Mængden i 2014 var 1.664 tons. <ul style="list-style-type: none"> Visionen er, at alle skoleelever skal være i berøring med mindst et af skoletjenestens tilbud mindst en gang i løbet af deres grundskoleforløb. Målet ved at 1 tiendedel (= 10 klassetrin) af det samlede elevtal pr år har deltaget. I 2016 deltog 1.100 elever, vi fortsætter dette arbejde. 	
--	---	--

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2016 og frem til 2021.

Miljø og teknik, forsyningsvirksomhed

Mio. kr. 2018-priser	Regnskab	Budget	Budget 2017-20			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.1. Affaldshåndtering	1,1	-5,4	-2,9	0,0	0,0	0,0
Driftsudgifter i alt	1,1	-5,4	-2,9	0,0	0,0	0,0

I 2016 vist driftsregnskabet nettoudgifter på 1,1 mio. kr. I 2017 og 2018 forventes nettoindtægter på hhv. 5,4 og 2,9 mio. kr. Budgettet er i overslagsårene nulstillet, da der på området foretages ét årig budgettering.

3.2 Ændringer over år

Miljø og teknik, forsyningsvirksomhed

Mio. kr. 2018-priser	Ændring til 2018	Ændring til 2019	Ændring til 2020	Ændring til 2021
Udgangspunkt 2017-budget	-5,4	-5,4	-5,4	-5,4
Regnskabserfaringer:				
Udgiftsforventning	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
Indtægtsforventning	3,3	3,3	3,3	3,3
PL og øvrige ændringer	0,1	3,0	3,0	3,0
Driftsudgifter i alt	-2,9	0,0	0,0	0,0

Ændringen fra budget 2017 til 2018 skyldes, at udgifterne på affaldsområdet falder med 0,9 mio. kr., hvilket hovedsageligt skyldes effektivisering mv. Samtidig forventes færre indtægter svarende til 3,3 mio. kr. grundet faldende mængder samt gebyrjusteringer. I alt en ændring på affaldsområdet på 2,4 mio. kr. Da der på affaldsområde foretages ét årig budgetlægning er overslagsårene nulstillet under øvrige ændringer.

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

3.3 Mellemværende med forsyningsvirksomheden

mio. kr.	Regn- skab 2015	Regn- skab 2016	Forv. regn- skab 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021
Status primo	-16,9	-2,9	10,3	20,8	18,0	18,0	18,0
Årets driftsresultat	8,2	1,2	-5,3	-2,9	0,0	0,0	0,0
Anlægsudgifter	5,7	12,0	15,8	0,0	0,0	0,0	0,0
= Årets resultat	14,0	13,2	10,5	-2,9	0,0	0,0	0,0
Status ultimo (kommunens tilgodehavende hos brugerfinan- sierede område)*	-2,9	10,3	20,8	18,0	18,0	18,0	18,0
<i>Heraf hensat til lukning af depo- niallæg</i>	-7,9	-8,1	-8,3	-8,5	-8,5	-8,5	-8,5

*) - = kommunen har gæld til forsyningsvirksomhederne/+ = kommunen har et tilgodehavende

I regnskab 2015 havde kommunen en gæld til forsyningsvirksomheden. I 2016 er der foretaget anlægsinvesteringer for 12,0 mio. kr. og I 2017 er der afsat 15,8 mio. kr. til et nye behandler-system for organisk affald. Anlægsinvesteringerne betyder at kommunen ultimo 2017 vil have et tilgodehavende på 20,8 mio. kr. I 2018 er der budgetteret med at tilgodehavendet nedbringes med 2,9 mio. kr. Da der på området foretages ét årig budgetlægning, vil budgettet fremadrettet blive justeret ift. mellemværendet.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1. Nøgletal

Der bliver på området benyttet en lang række nøgletal og herunder er nævnt de væsentligste i forbindelse med at der i Affalds- og Ressourceplanen er et mål om fald i mængderne:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
Deponi i tons	6.298	7.091	6.938	5.944	5.258	5.590	4.800	5.506	4.500
Affald til forbrænding i tons	11.506	11.309	11.305	9.377	8.675	8.720	8.000	7.927	8.000
Restaffald i tons	27.415	27.432	27.446	26.419	26.052	26.365	25.950	22.580	19.000
Restaffald kg/borger	290	289	287	275	271	273	267	230	194

*) skønnede tal for 2017

4.2. Takster

Taksterne for de enkelte husstande er opdelt i 3 særskilte områder. Dels en takst for tømning og behandling af restaffald afhængig af størrelsen af husstandens affaldsbeholder, dels en takst for alle øvrige indsamlingsordninger, og endelig en takst for genbrugspladser. De to sidste er faste gebyrer for alle husstande. Fra 2016 er ordningen for indsamling af organisk affald inkluderet i ordningen for indsamling af genbrug.

Taksterne for en almindelig husstand med en 240 liters 2-delt beholder til rest og organisk, som den mest almindelige kombination vil se således ud sammenlignet med 2012-17 (ekskl. moms) (for 2017 og tidligere var den almindeligste kombination med pose):

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

Takster	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Restaffald	1.090	1.062	1.050	1.050	928	870	632
Genbrug mv. - indsamlinger	330	320	290	290	400	450	490
Genbrugspladser	460	460	460	420	420	410	410
I alt	1.880	1.842	1.800	1.760	1.748	1.730	1.532

4.3. Oversigt over aftaleenheder

Under affaldsområdet hører aftaleenheden Randers Affaldsterminal med genbrugspladser.

6. Kultur- og fritidsudvalget

Drift

Bevillingsområder:

6.1 Kultur og fritid

6.1 Kultur og fritid

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2018:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Aftaleenheder	98,9	-25,5	73,3			
1.2 Tilskud til selvejende institutioner	18,0	-3,2	14,7			
1.3 Fritid og idræt	81,5	-4,9	76,6			
1.4 Kultur	5,1	-0,2	4,9			
Driftsudgifter i alt	203,4	-33,8	169,6	0,0	0,0	0,0

Serviceramme

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 203,4 mio.kr. i 2018. Der forventes indtægter for 33,8 mio. kr., hvilket giver et samlet nettobudget på 169,6 mio.kr.

Nedenfor gives en kort beskrivelse af de enkelte områder:

1.1. Aftaleenheder

1.000 kr.	Udgift	Indtægt	Netto
Randers Bibliotek (incl. Kulturhuset)	43.273	-2.086	41.187
Museum Østjylland	21.224	-10.399	10.825
Værket	18.376	-8.071	10.305
Randers Musikskole	9.854	-4.414	5.440
Eventsekretariatet	4.892	-	4.892
Fritidscentret	1.246	-546	700
Driftsudgifter i alt	98.865	-25.516	73.349

Biblioteket

Biblioteket er både det fysiske sted for kultur- og informationsformidling og det elektroniske bibliotek, hvor de forskellige serviceydelser tilbydes direkte via internettet.

Biblioteket har ifølge biblioteksloven til formål at "fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet". Det er lovmæssigt forpligtet til at sikre den frie og lige adgang til viden og information.

Randers Bibliotek består af hovedbiblioteket i Kulturhuset, filialer i Krstrup, Dronningborg og Langå samt en bogbus. Bibliotekerne har dels en åbningstid med betjening og dels en udvidet åbningstid med selvbetjening, for filialernes vedkommende.

Kulturhuset rummer tre institutioner: Randers Bibliotek, Museum Østjylland og Randers Kunstmuseum. De løbende driftsudgifter til Kulturhuset fordeles forholdsmæssigt mellem de tre institutioner via Kulturhusets budget, der administreres af biblioteket.

Museum Østjylland

Museum Østjylland er en fusion af Kulturhistorisk Museum Randers, Djurslands Museum i Grenaa og Museet for Syddjurs i Ebeltoft.

Museum Østjylland er et kommunalt ejet, statsanerkendt museum, som drives i fællesskab af

6.1 Kultur og fritid

Randers, Norddjurs og Syddjurs Kommuner med Randers Kommune som driftsansvarlig. Museet modtager statstilskud efter Museumsloven. Kultur- og fritidsudvalget i Randers Kommune fungerer som museets bestyrelse. Der er etableret et præsidium bestående af formænd og næstformænd for kulturudvalgene i de tre kommuner, repræsentanter for museumsforeningerne i de tre kommuner og for museets personale. Præsidiets råd giver og har indstillingsret over for museets bestyrelse.

Museum Østjylland er som statsanerkendt museum overordnet forpligtet til at belyse forandring, variation og kontinuitet i menneskers livsvilkår fra de ældste tider til nu. Der sker gennem det, der ofte benævnes som museumslovens fem søjler: indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling. Museet skal sikre, at der for nuværende og kommende generationer findes en lokal kulturarv i form af genstande og viden knyttet til livet i byen og på egnen gennem tiderne.

I Randers omfatter Museum Østjylland foruden aktiviteterne i Kulturhuset, Håndværksmuseet og Lokalhistorisk Arkiv Randers, ligesom Museum Østjylland er hovedindleder i Fællesmagasinet for museer i Midt- og Østjylland.

Værket

Musik- og teaterhuset Værket er en kommunal institution, hvor aktiviteterne finansieres dels via det kommunale driftsbudget og dels via indtægter fra salg af billetter, sponsorbidrag og udlejning af lokaler. Aktiviteterne omfatter den løbende drift og vedligeholdelse af Værket, arrangementsvirksomhed samt udlejning af lokaler til faste brugere (Egnsteatret, Musikskolen og Randers Kammerorkester) samt eksterne arrangører.

I 2016 er Turbinen ombygget via en stor donation fra Herman Sallings Fond og samtidig blev Turbinen udnævnt til regional spillested fra 1. januar 2017.

Randers Musikskole

Randers Musikskole er en kommunal musikskole for børn og unge, der også tilbyder undervisning til voksne. Musikskolens formål er at udvikle og fremme elevernes evner og kundskaber gennem sine undervisningstilbud samt i øvrigt at medvirke til fremme af det lokale musikmiljø.

Undervisningen foregår dels på en række folkeskoler, og dels i musikskolens lokaler på Værket. Foruden undervisning individuelt eller på hold tilbydes eleverne deltagelse i orkestre og kor.

Eventsekretariatet

Eventsekretariatets formål er gennem et tættere samarbejde mellem kultur og erhverv at skabe gode rammer for at udvikle, arrangere og gennemføre arrangementer og begivenheder i Randers – herunder at skabe større professionalisme omkring etablerede begivenheder og arrangementer.

I Randers Kommunes driftsbudget for Eventsekretariatet indgår kommunens tilskud til Randers-Ugen på ca. 0,9 mio. kr. Der blev ved budgetvedtagelsen for 2016 afsat en pulje på 1,8 mio. kr. i 2016 stigende til 2,1 mio. kr. fra 2017 til igangsættelse af nye events. Puljen kan anvendes til finansiering af underskudsgarantier eller til konkret støtte til arrangementer på nationalt og internationalt plan, bl.a. topidrætsarrangementer og store koncerter. Midler fra puljen kan frigøres af et udvalg bestående af borgmester, udvalgsformand, kommunaldirektør og kulturdirektør.

Fritidscentret

Fritidscentret stiller ledige lokaler til rådighed til den frie folkeoplysende virksomhed. Det sker via udlån og udleje af lokaler i henholdsvis Fritidscentret og Helligåndshuset. Endvidere administreres Kulturhuset Langå i samarbejde med en brugerbestyrelse. Både Fritidscentret og Kulturhuset i Langå benyttes også af foreninger uden for folkeoplysningsområdet.

1.2. Tilskud til selvejende institutioner

Randers Kommune yder tilskud til en række selvejende institutioner under kultur- og fritidsområdet omfattende Randers Kunstmuseum, Randers Egnsteater (herunder tilskud til talentskole), Randers Kammerorkester og Gaia.

1.3. Fritid og idræt

Områderne fritid og idræt vedrører dels en række kommunalt bestemte områder, og dels folkeoplysningsområdet, der er reguleret af folkeoplysningsloven. Folkeoplysningen i Randers skal sikre børn, unge og voksne alsidige tilbud om deltagelse i voksenundervisning og fritidsaktiviteter baseret på det folkelige og frivillige foreningsarbejde. Efter revision af loven i 2011 skal alle kommuner udarbejde en folkeoplysningspolitik, der beskriver folkeoplysningens konkrete vilkår og målsætninger.

Folkeoplysningen skal støttes gennem tilskud til undervisning og aktiviteter. Kommunale lokaler stilles til rådighed for foreninger og aftenskoler, og der ydes tilskud til foreningers benyttelse af private lokaler. Der opkræves gebyr for fast brug af kommunale lokaler, og provenuet anvendes til tilskud ud over det lovpligtige til foreningernes egne lokaler. Der betales et gebyr for kommunale idrætshaller, svømmehaller og kunstgræsbaner, mens øvrige faciliteter stilles gratis til rådighed for foreninger. Der opkræves betaling for udleje til andre formål.

Byrådet vedtog i 2015 at der hvert år afsættes 2 mio. kr. til styrkelse af breddeidrætten i Randers Kommune. Midlerne til breddeidræt kan anvendes i kommunale, selvejende og forenings-ejede faciliteter såvel indendørs som udendørs.

I forbindelse med budgetforliget for 2016-19 har forligspartierne ønsket at give yderligere løft til området, og der er derfor givet en ekstrabevilling på 1 mio.kr.

Byrådet har vedtaget serviceniveauet i forbindelse med forvaltningen af folkeoplysningsloven. Således godkendte byrådet i forbindelse med budget 2010-13 at afskaffe 25-årsreglen. Det betyder, i modsætning til minimumskravene i lovgivningen, at lokaletilskuddet ikke reduceres til trods for, at aktiviteterne omfatter deltagere over 25 år. Endvidere er lokaletilskuddet øget fra de lovpligtige 65 pct. til 75 pct. I 2014 blev tilskuddet til energiudgifter nedsat til 65 pct. dels for at skabe balance i budgettet, dels for at animere foreningerne til at spare på energiforbruget.

Aftenskolerne får tilskud til undervisning og debatskabende aktiviteter. Tilskuddet til almindelig undervisning udgør 1/3 af lønudgiften og til handicapundervisning 7/9. Hvis ansøgningerne om tilskud overstiger budgettet, nedsættes tilskuddet forholdsmæssigt til alle ansøgere.

Byrådet har endvidere vedtaget, at der gennem Randers-ordningen skal ydes aktivitetstilskud til foreningers aktiviteter. Tilskuddet ydes som et medlemstilskud til alle foreningsmedlemmer under 25 år samt som 75 pct. tilskud til foreningernes kursusudgifter for nuværende og kommende ledere. Herudover er der afsat midler til en udviklingspulje, som fordeles af folkeoplysningsudvalget efter ansøgning.

Randers Kommune yder tilskud til driften af selvejende idrætshaller, og forestår selv driften af tre idrætshaller og 1 multifunktionel atletikhal.

Pasningen af de udendørs kommunale idrætsanlæg og de historiske byparker udføres af private entreprenører.

Randers er Team Danmark Eliteidrætskommune, og udvikler talenter gennem særlige skole- og foreningstilbud.

1.4. Kultur

Der ydes kommunale tilskud til afvikling af teaterforestillinger i Randers, dels gennem Randers Teaterforening og gennem tilskud til institutioners køb af teaterforestillinger. Staten yder refusion af sidstnævnte tilskud. Gennem teaterordningen 1-til-alle er alle børn og unge sikret adgang til mindst en teaterforestilling hvert år. Der ydes endvidere tilskud til en række teatre, orkestre, musikforeninger og til rytmiske musikgruppers udgifter til øvelokaler og spillesteder, og kunstnerkollektivs brug af fælles atelierer.

Ud over tilskud til teater og musik yder Randers Kommune på kulturområdet tilskud til en række andre kulturelle opgaver, herunder skulpturer, springvand, Nordisk Venskabsbyuge, Malvinas Hus, Asfergladen, forsamlingshuse, musik og teaterforeninger, lokalhistoriske arkiver, børneekulturen, Levende Sommer mv.

Randers Kommune udgør sammen med Viborg, Silkeborg og Horsens Kommune Kulturregion Østjysk Vækstbånd, der med 50 pct. statsrefusion gennemfører tværgående kulturprojekter i regionen. Det kommunale bidrag er 400.000 kr. årligt.

Randers Kommune har sammen med regionens øvrige kommuner og Region Midtjylland deltaget i Aarhus Europæisk Kulturhovedstad 2017, og derigennem forpligtet sig til at bidrage økonomisk til gennemførelsen. Det var en forudsætning, at der gennemføres aktiviteter i Randers Kommune svarende til Randers' økonomiske bidrag. Bevillingerne er bortfaldet fra 2018, da der var tale om særlige bevillinger til kulturhovedstadsåret.

Der er endeligt afsat midler til imødekomme af konkrete ansøgninger til kulturprojekter.

2. Budgetmål i 2018

Kultur- og fritidsudvalget har på sit møde den 29. maj 2017 besluttet effektmålene for 2018:

Målstyringen i Kultur og Fritid tager udgangspunkt i lovgivningen på områderne, byrådets vision 2021, visionspolitikker og i de konkrete indsatser i foreninger, kulturinstitutioner m.fl.

Kultur og fritidsaktiviteter i det offentlige rum

En af Randers Kommunes visioner er, at kultur og fritidsmulighederne – rammerne omkring foreningsliv og egen-aktiviteter – overalt med det grønne uden for døren – opleves af Randers borgere som noget der "ikke fås bedre i en dansk by".

Dette understøttes i kulturpolitikken, hvor et af målene er, at man som borger eller gæst i Randers møder kunstneriske begivenheder eller blot aftryk af kunst og kultur på sin vej gennem byen. "Når man færdes i det offentlige rum skal det mærkes, at der er et rigt kulturtilbud både fra kulturinstitutionerne og fra vækstlaget".

De aktiviteter, der gøres til genstand for effektmåling kan derfor være inden for såvel klassiske kulturaktiviteter, oplevelsesmæssige aktiviteter som idræts-/fritidslige aktiviteter i det offentlige rum. Effektmålene gælder for de aktiviteter, hvortil der ydes kommunale tilskud fra kultur- og fritidsudvalgets område.

6.1 Kultur og fritid

Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan måler vi det?	Bemærkninger
<p>Flere kulturaktiviteter, idræts- og fritidsarrangementer samt event i det offentlige rum.</p> <p>Særligt i 2018 skal der være fokus på opfølgningen i forhold til kultur- hovedstadsåret og derfor er kravet om flere kultur-aktiviteter ambitiøs, men målet er at fastholde en stadig stigning i disse aktiviteter.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Antal arrangementer i det offentlige rum, der får kommunalt tilskud, er stigende • Arrangementerne fordeler sig således, at der i det samlede arrangements-tilbud er en diversitet inden for kulturaktiviteter, idræts- og fritidsarrangementer, samt event. • Arrangementerne fordeler sig på flere genrer, henvender sig til flere forskellige målgrupper, beror på borgernes egenaktivering, samt på mere oplevelsesrettede tilbud. 	<ul style="list-style-type: none"> • Antallet af arrangementer opgøres for 2017 i starten af 2018 og ved udgangen af 2018 opgøres antallet i 2018. • Det laves en beskrivelse af arrangementerne opgjort på de nævnte genrer. • Dette beskrives ligeledes i forbindelse med ovenstående.

Børn og kultur

I vores kulturpolitik står der: "Kommunens børn skal møde kulturen i dagtilbud og skoleregi på baggrund af et velfungerende samarbejde mellem børn, skole og kulturområdet". Det stærke kulturfelt, som findes i Randers, skal udnyttes til at skabe udvikling inden for dagtilbuds- og skoleområdet. Der skal skabes synergi mellem de professionelle kulturinstitutioner og folkeskoleområdet i tråd med den udvikling, som den nye folkeskolereform bevidner. Målsætningen er, at kultur og kreativitet skal tænkes ind i skoledagen på en anden og mere integreret måde, så kulturinstitutionerne i højere grad fungerer som alternative læringsrum i skoleregi.

Effektmålene gælder for kommunale og selvejende institutioner inden for kulturområdet.

Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan måler vi det?	Bemærkninger
<p>Et stigende antal børn og unge i Randers i en geografisk bred vifte oplever professionelle kunst- og kulturtilbud i skole- og dagtilbud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Der sker en stigning i benyttelsen af skoletjenesterne i kulturinstitutionerne, herunder også benyttelsen af kammerorkestrets skole- og børnehavekonserter samt teaterforestillinger under 1-T-A (en til alle) ordningen i regi af Randers Egnsteater. • Der indgås flere forpligtende aftaler om samarbejde mellem skolerne og kulturinstitutionerne. Aftalerne har et større omfang end skoletjenestetilbuddene og kan fo- 	<ul style="list-style-type: none"> • Benyttelsen opgøres for 2017 i slutningen af 2017 og ved udgangen af 2018 laves en tilsvarende opgørelse for 2018. • I opgørelsen heraf vil der være fokus på: <ul style="list-style-type: none"> ○ Antallet af besøg ○ Antallet af børn og unge ○ Aldersmæssig

6.1 Kultur og fritid

	regå såvel i skolerne og børneinstitutionerne, som i kulturinstitutionerne.	spredning ○ Geografisk spredning
--	---	-------------------------------------

Fritid og idræt

I Randers Kommune er en af visionerne, at borgerne er storforbrugere af rammerne for breddekultur og idræt/aktiviteter.

Dette er nærmere beskrevet i fritids- og idrætspolitikken, hvor et af målene er en højere idræts-, motions- og fritidsdeltagelse i alle aldersgrupper.

Effektmålene gælder for de foreninger, der er godkendte efter folkeoplysningsloven.

Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan måler vi det?	Bemærkninger
Flere borgere bliver aktive i foreninger i Randers kommune.	<ul style="list-style-type: none"> • Der sker en stigning i antallet af timer, som foreninger benytter i idrætshaller og svømmehaller. • Der sker en stigning i antallet af medlemmer i aldersgruppen 0-25 år i foreningerne. 	<ul style="list-style-type: none"> • De nævnte mål vil blive vurderet i løbet af året ved i første omgang af opstille udviklingen fra 2016 til 2017 og den endelige vurdering vil ske, når de endelige tal for 2018 foreligger i foråret 2019.

3. Tal og forudsætninger

Afsnittet består af 3 underafsnit, nemlig

- Hovedtal på driften (afsnit 3.1)
- Ændringer over år (afsnit 3.2)
- Budgetforudsætninger (afsnit 3.3)

3.1 Hovedtal på driften

Tabellen herunder viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2016 og frem til 2021 (i 2018 PL):

Mio. kr. 2018-priser	Regnskab	Budget	Budget 2018-21			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.1 Aftaleenheder	76,0	73,4	73,3	72,6	72,6	72,3
1.2 Tilskud til selvejende institutioner	15,3	14,2	14,7	14,7	14,7	14,7
1.3 Fritid og idræt	74,6	73,3	76,6	76,6	76,6	76,6
1.4 Kultur	6,2	8,4	4,9	4,4	4,4	4,6
Driftsudgifter i alt	172,1	169,4	169,6	168,3	168,3	168,3

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2017, ændringer til budget 2018 og frem.

I øvrigt henvises til det følgende afsnit for beskrivelse af forskellene mellem 2018 og frem.

3.2 Ændringer over år (i forhold til budget 2017)

Mio. kr. 2018-priser	Ændring til 2018	Ændring til 2019	Ændring til 2020	Ændring til 2021
Udgangspunkt 2017-budget	169,4	169,4	169,4	169,4
Ingen prisfremskrivning	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
Reguleringer vedr. Ejendomsservice	0,8	0,8	0,8	0,8
Tjenestemænd til- og afgang 2016	0,1	0,1	0,1	0,1
Budgetforlig:				
Eliterådet, styrkelse og udvikling af talentarbejdet	0,5	0,5	0,5	0,5
Randers Egnsteater, øget driftstilskud	0,3	0,3	0,3	0,3
Kulturhusvision 2020	0,5			
Budgetændringer fra tidligere år:				
Ændringer fra budget 2017:				
Engangsbevilling, stadsarkivet		-0,8	-0,8	-0,8
Ændringer fra budget 2016:				
Kulturby 2017 - budget udgår efter 2017	-3,3	-3,3	-3,3	-3,3
Arena Randers - hal 4	2,5	2,5	2,5	2,5
Ændringer fra budget 2015:				
Nordisk venskabsbyuge	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
PL og øvrige ændringer	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
I alt	169,6	168,3	168,3	168,3

De største ændringer fra 2017 til 2018 stammer fra manglende prisfremskrivning og tilbageførsel fra Ejendomsservice vedrørende kommunale haller.

I forbindelse med budgettet for 2018-21 er der indarbejdet 500.000 kr. til Eliterådet til styrkelse og udvikling af talentarbejdet, som Eliterådet får ansvaret for at fordele. Endvidere er der i budgettet afsat yderligere 300.000 kr. til Randers Egnsteater. Endelig er der afsat 500.000 kr. til støtte af Kulturhusvision, således at der kan udarbejdes et grundlag for en arkitektkonkurrence og iværksættelse af fundraising i forhold til revitalisering af Kulturhuset.

Fra tidligere budgetår er der engangsbevillinger i forbindelse med Kulturhovedstad 2017, hvor udgifterne som ovenfor nævnt bortfalder fra 2018. Endvidere er der i forbindelse med beslutningerne om opførelse af hal 4 ved budgetlægningen for 2016-19 indarbejdet 2,5 mio. kr. fra 2018 til finansiering af merudgifterne i forbindelse med den nye hal.

3.3 Budgetforudsætninger

Dette afsnit indeholder en beskrivelse af de tildelingsmodeller, der anvendes på kultur og fritidsområdet.

Kultur og fritid er omfattet af rammestyring.

Tildelingsmodeller

Randersordningen 2018

Randersordningen er Randers Kommunes tilskudsordning til frivillige folkeoplysende foreninger under folkeoplysningsloven. Tilskudsordningen omfatter kursustilskud, medlemstilskud, gebyrordning og ekstra kommunalt lokaletilskud, herunder hallejetilskud.

For at opnå tilskud efter Randersordningen skal foreningen være hjemmehørende i Randers Kommune og skal være godkendt af folkeoplysningsudvalget som en frivillig folkeoplysende forening i henhold til reglerne i folkeoplysningsloven med tilhørende bekendtgørelse og vejledning. Der skal opkræves deltagerbetaling (kontingent).

Foreningen skal have en almennyttig og kontinuerlig aktivitet. Foreningen skal således have planlagte aktiviteter for børn og unge inden for foreningens formål mindst 20 gange årligt fordelt over mindst 5 måneder. Foreninger med udelukkende handicappede medlemmer kan modtage tilskud til disse, uanset at kravet om aktiviteter for børn og unge ikke aktuelt kan opfyldes.

Midlerne til Randersordningen for det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde fastsættes af byrådet efter forslag fra folkeoplysningsudvalget.

Midlerne opdeles i tre puljer:

1. En til ekstra lokaletilskud, herunder hallejetilskud.
2. En til kursus- og medlemstilskud
3. En til udviklingsmidler

Ekstra lokaletilskud

En kommune kan opkræve gebyrer for benyttelsen af kommunale lokaler, hvis indtægten anvendes til forbedring af det lokaletilskud, som skal ydes efter folkeoplysningsloven. Randers Kommune opkræver gebyrer med henblik på at yde ekstra lokaletilskud

Udover hallejetilskud ydes tilskud til sportsskoler, udleje til kommunale institutioner og til hverningsarrangementer.

Foreninger, der har udgifter til egne eller lejede lokaler, får efter folkeoplysningsloven 65 pct. tilskud til de tilskudsberettigede lokaleudgifter. I Randers Kommune er tilskudsprocenten på 65 pct. hævet til 75 pct., bortset fra tilskuddet til energiudgifter, der er på 65 pct.

25-års-reglen:

Hvis en forening har medlemmer over 24 år (ledere, instruktører og bestyrelsesmedlemmer indgår ikke ved opgørelsen), foretages der efter folkeoplysningsloven en forholdsmæssig nedsættelse af lokaletilskuddet. I Randers Kommune er denne nedsættelse ophævet pr. 1. januar 2010 for foreninger, der tilrettelægger og gennemfører aktiviteter for børn og unge under 25 år.

Kursustilskud

Der ydes tilskud med 75 pct. af udgifterne til kurser i Danmark for nuværende og kommende ledere. Tilskud ydes til kursus- og opholdsudgifter. Til hver enkelt person kan der på et år højst ydes tilskud med 30.000 kr. Ud fra foregående års erfaringer afsættes der et beløb til kursustilskud af den samlede pulje til kursus- og medlemstilskud. Hvis beløbet ikke anvendes, overføres det til følgende års medlemstilskud. Hvis beløbet ikke er tilstrækkeligt, afholdes merudgifterne af de afsatte midler til medlemstilskud.

Lokal kursusvirksomhed:

Der afsættes et beløb svarende til 1/5 af det beløb, der er afsat til kursustilskud, til anvendelse til lokal kursusvirksomhed, foredrag og foreningsudvikling. Beløbet administreres af fritids- og kulturafdelingen.

De lokale kurser retter sig særligt mod de foreninger, der ikke via medlemskab af overliggende

6.1 Kultur og fritid

kreds- eller landsorganisationer har mulighed for at deltage i lederuddannelse og til tværgående kursusvirksomhed, der medvirker til fortsat udvikling af foreningerne Eventuelle uforbrugte midler overføres til efterfølgende års medlemstilskud.

Medlemstilskud

Restbeløbet efter fradrag af beløb til ekstra lokaletilskud, hallejetilskud, kursustilskud og udviklingsmidler anvendes til medlemstilskud. Tilskuddet gives til aktive medlemmer i aldersgruppen 0 - 24 år, som har været kontingentbetalende medlem af foreningen i mindst tre måneder

Udviklingspulje

Der afsættes en udviklingspulje på 400.000 kr. Puljen kan søges af alle godkendte frivillige folkeoplysende foreninger til initiativer og projekter, der skaber udvikling i foreningernes organisering, aktiviteter, faciliteter mv. Projekter med tværgående indhold og med integration af ikke alle-rede foreningsaktive personer prioriteres. Fordeling af tilskud foretages af folkeoplysningsudvalget.

Randersordningen revideres en gang årligt for det kommende år efter indstilling fra folkeoplysningsudvalget.

Tilskud til selvejende haller

Tilskudsordningen indeholder flere elementer:

1. Tilskud til ydelser på kommunalt godkendte lån anvendt til opførelse af hallen.
2. Fast tilskud, der består af 3 elementer: Et grundtilskud, et arealtilskud og et tilskud til de haller, der er forpligtede til at stille timer til rådighed for lokale skoler og institutioner.
3. Et variabelt tilskud, der afhænger af det antal timer, som udlejes til godkendte folkeoplysende foreninger.

Formålet med den tilskudsmodellen er at sikre en generel tilskudsmodel, der er tilpasset de forskellige forhold, men uden at der skal laves en lang række særaftaler. Modellen tilsigter at opfylde to formål: Budgetmæssig stabilitet gennem et forholdsvis stort fast tilskud, så hallerne forud for budgetåret kender hovedparten af indtægtsgrundlaget (og kommunen hovedparten af udgifterne). Og for hallerne et incitament til at sikre størst mulig udlejning ved at timetilskuddet tillagt foreningernes egenbetaling mindst dækker marginalomkostningerne ved at holde åbent.

Det forudsættes i tilskudsmodellen, at der udarbejdes en kontrakt mellem kommunen og den enkelte institution. I kontrakten specificeres foruden tilskudsmodellen en række nærmere betingelser for tilskudsydelsen, herunder f.eks. krav til regnskaber, nedbringelse af energiudgifter og udarbejdelse af vedligeholdelsesplaner.

Tilskudsaf tale for aftenskolerne i Randers Kommune

Kommunerne er efter folkeoplysningsloven forpligtet til at yde tilskud til aftenskoler, men den enkelte kommune fastlægger selv niveauet.

Der kan efter loven ikke ydes tilskud til undervisning mv., hvis formålet er agitation, behandling, underholdning, forkyndelse eller udbredelse af overtro. Der kan endvidere ikke ydes tilskud til undervisning inden for spil, idræt og sports- og konkurrencepræget virksomhed. Kommunen kan fravige disse begrænsninger og fastlægge nærmere retningslinjer for, hvad der ligger i disse begreber.

Tilskud til den folkeoplysende virksomhed sker på baggrund af tilskudsbrøker. Tilskudsbrøkerne kan efter loven højst være:

- 1/3 af udgifterne til lærer- og lederløn i den almene undervisning,
- 8/9 af udgifterne til lærer- og lederløn i handicapundervisningen
- 5/7 af udgifterne til lærer- og lederløn i instrumentalundervisning.

6.1 Kultur og fritid

Folkeoplysningsudvalget har fastsat en anvendelse af de maksimale tilskudssatser i Randers Kommune, bortset fra tilskud til handicapundervisningen, hvor tilskudsbrøken er fastsat til 7/9.

Hvis ansøgningerne om tilskud overstiger budgettet, nedsættes tilskuddet forholdsmæssigt til alle ansøgere.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Nettodriftsudgift til fritidsområdet - regnskab 2016

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Lokaler til idræt og fritid (kommunal)	195 ¹⁾	97	370	378 ²⁾	143	338
Lokaler til idræt og fritid (selvejende og private)	75	166	177	204	403	82
Oplysningsforbund	122	19	76	29	46	81
Aktivitetstilskud m.v.	117	35	93	57	98	76
Daghøjskoler	29	0	17	11	0	38
Ungdomsskoler	0 ³⁾	230	94	63	144	18
Ungdomsskoleklubber	0	0	42	0	0	0
I alt	538	547	827	746	834	633

Noter

1) Lokaleudgifter til klub- og ungdomsskole-området indgår ikke i beløbet.

2) Beløbet indeholder ikke udgifter til udvendig bygningsvedligeholdelse.

3) Aarhus Kommune kan ikke opgøre regnskabet særskilt for ungdomsskolerne, da det er en del af det samlede klubområde.

Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 34

Nøgletallene viser, at Randers Kommune samlet set ligger på niveau med Aalborg, og højere end Aarhus, Odense, Esbjerg og København i forhold til udgifter til fritidsområdet.

Hvis der ses isoleret på lokaletilskud til selvejende og private ligger Randers højt, men samlet på udgifter til lokaler (incl. kommunale lokaler) ligger Randers 2. lavest.

Nettodriftsudgift til kulturel virksomhed - regnskab 2016

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Museer	105	188	109	129	166	86
Teatre	62	46	41	42	66	53
Landsdelsorkestre	71	159	135	30	50	0
Musikskoler	38	36	87	100	57	21
Andre kulturelle opgaver	261	428	349	425	235	440
Kommunal nettodriftsudgift i alt	538	857	721	726	574	599

Anmærkninger

Bygningsvedligeholdelse og lejeudgifter er indeholdt i nettodriftsudgiften.

Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 40

Nøgletallene viser, at Randers ligger næstlavest af de 6 kommuner; kun Aarhus ligger lavere.

4.2 Takster

Der henvises til den samlede takstoversigt i årsbudgettet på hjemmesiden.

7. Sundheds- og omsorgs- udvalget

Drift

Bevillingsområder:

7.1 Sundhedsområdet

7.2 Omsorgsområdet

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2018:

Sundhed

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor serviceringen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Vederlagsfri fysioterapi	20,2	0,0	20,2			
1.2 Rehabilitering	21,1	0,0	21,1			
1.3 Sundhedscenter	14,5	-1,3	13,2			
1.4 Sundhedsplejen	14,6	0,0	14,6			
1.5 Tandplejen	31,6	-0,3	31,3			
1.6 Andre sundhedsudgifter	5,2	0,0	5,2			
1.7 Aktivitetsbestemt medfinansiering				360,0	0,0	360,0
Driftsudgifter i alt	107,2	-1,6	105,7	360,0	0,0	360,0

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med nettoudgifter for 105,7 mio. kr.

Den væsentligste del af indsatsen på sundhedsområdet sker fra Sundhedscentret, der er placeret på Thors Bakke og åbnet ved årsskiftet 2011/12. Her blev hovedområderne sundhedsfremme og forebyggelse, sundhedspleje, rehabilitering og tandplejen samlet sammen med regionale og private sundhedsaktører (jordemodercenter, blodprøvetagning, donortapning, mammografi, praktiserende læger/speciallæger, psykologer, apotek mv.). På sundhedscentret holder også høre- og synssamarbejdet mellem Randers, Favrskov, Norddjurs og Syddjurs til; organisatorisk hører samarbejdet under sundhedsområdet; økonomisk dog under omsorgsområdet.

1.1. Vederlagsfri fysioterapi

Kommunerne betaler udgifterne til den vederlagsfri fysioterapi, som ordineres af de praktiserende læger, primært til handicappede, hvorfor kommunen ikke har væsentlig indflydelse på udgiftsniveauet.

1.2. Rehabilitering/genoptræning

Kommunerne har hovedansvaret for det meste af genoptræningen efter hospitalsbehandling, hvor hospitalerne sender genoptræningsplanerne til kommunen.

I Randers kommune tilbydes borgerne "frit valg" blandt de kommunale leverandører. Dette betyder, at man som borger selv kan vælge, hvor genoptræningen skal foregå. Der er mulighed for genoptræning ved Rehabiliteringsenheden i Randers Sundhedscenter eller på et af de 3 ældreområder i kommunen. På visse genoptræningsspecialer er genoptræningen specialiseret med henblik på at give den bedst faglige behandling.

Endvidere er der iværksat en række rehabiliteringsprogrammer i forhold til personer med KOL, kræft, senhjerneskade, hjerteproblemer, diabetes samt lænderyg.

1.3. Sundhedsfremme og forebyggelse

Under denne bevilling sker en række forebyggende tiltag med henblik på at højne den generelle sundhedstilstand i Randers kommune.

En væsentlig aktivitet på det sundhedsfremmende/forebyggende område er ”tjek dit helbred”, hvor alle 30-49 årige i en femårsperiode fra 2012 skal tilbydes en forebyggende helbredsundersøgelse. Projektet finansieres i et samarbejde mellem Region Midtjylland og Randers kommune.

Til projektet er der bevilget forskningsmidler fra Tryk-fonden på 10 mio. kr. til at lave effektmålinger, herunder samfundsøkonomisk evaluering af projektet.

Projektet var med overførte midler forlænget i 2018 og ved budgetforliget for 2018-21 er det besluttet at forlænge yderligere med midler til 2019. Der lægges op til at der ved budgetlægningen for 2019 skal drøftes en eventuel permanent fortsættelse – evt. i ændret form – af projektet.

1.4. Sundhedsplejen

Sundhedsplejerskerne er særligt uddannede til at arbejde med sundhed hos familier med børn, såvel spædbørn som småbørn og skolebørn.

Sundhedsplejens tilbud omfatter i forbindelse med fødsler et besøg i hjemmet under graviditeten samt et antal besøg efter fødslen.

Hertil kommer en række undersøgelser i forbindelse med skolegangen.

Alle børnefamilier i Randers Kommune kan hente råd og vejledning hos sundhedsplejen.

Sundhedsplejerskerne fungerer endvidere som konsulenter for daginstitutionerne.

Ved budgetlægningen for 2014 blev projekt familieiværksættelse, som er et undervisningstilbud med fødsels- og forældrekursus til førstegangsførelse iværksat. Formålet er gennem parterapi at øge trivsel i familierne og reducere antallet af skilsmisser. Projektet er løbende forlænget ved senere budgetlægninger, og ved budgetlægningen for 2018 er projektet forlænget 2019 ud.

1.5. Tandplejen

Den kommunale tandpleje er en kombineret skoletandpleje og småbørnstandpleje, der sikrer at alle børn og unge første gang ved 3 års alderen og til og med det 17. år tilbydes tandpleje og tandregulering efter behov. Herudover tager tandplejen sig af omsorgs- og specialtandpleje for ældre og handicappede, der ikke kan benytte de almindelige tandplejetilbud.

På tandplejens område er der de senere år besluttet en række besparelser, der blandt andet betyder at en række klinikker er blevet nedlagt.

1.6. Andre sundhedsudgifter

Ved kommuneaftalerne mellem Regeringen og KL for 2013, 2014 og 2015 er der hvert år tilgået kommunerne midler med henblik på styrkelse af det nære sundhedsvæsen og sikre bedre sammenhæng for patienter med behandlingsforløb på tværs af sektorerne. Beløbet anvendes blandt andet til at reducere antallet af u hensigtsmæssige genindlæggelser, forebyggelige indlæggelser, u hensigtsmæssige akutte korttidsindlæggelser samt færdigbehandlede patienter, der optager en seng på sygehusene samt til delvis dækning af den opgaveglidning, der i disse år foregår mellem sygehusvæsenet og kommunerne.

Udenfor servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 360 mio. kr. Hele beløbet vedrører aktivitetsbestemt medfinansiering.

1.7 Aktivitetsbestemt medfinansiering

Kommunerne er medfinansierende på sundhedsområdet, idet der skal betales aktivitetsbestemte bidrag hver gang en borger i kommunen anvender en sundhedsydelse hvad enten det er på sygehuset eller under sygesikringen (fx hos praktiserende læge/speciallæger mv.). Se yderligere herom i afsnit 3.2.

7.1 Sundhedsområdet

Udgifterne til den aktivitetsbestemte medfinansiering er budgetteret således i budget 2018:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
1.7 Aktivitetsbestemt medfinansiering	360,0		360,0

Staten opkræver en betaling på baggrund af de borgere, der benytter sig af regionens sundhedstilbud. Kommunerne har ikke mulighed for at kontrollere på cpr-niveau. Det er tidligere aftalt mellem KL og Regeringen, at kommunerne skal have adgang hertil med henblik på blandt andet analyser af indsatser på sundhedsområdet, men som følge af udfordringer i forhold til persondataloven er dette endnu ikke gennemført.

Kommunerne kan dog på overordnet niveau løbende følge med i det overordnede forbrug af de enkelte ydelser via Sundhedsstyrelsens hjemmeside (e-sundhed).

Ved økonomaftalen mellem regeringen og KL fastlægges et forventet niveau for den kommunale medfinansiering. På baggrund heraf skønner KL efterfølgende over den enkelte kommunes forventede udgifter i 2018. På baggrund af skønnet og regnskabserfaringer udarbejdes det lokale skøn for udgifterne.

Såfremt de kommunale bidrag til den aktivitetsbestemte medfinansiering region for region bliver større eller mindre end de forventede betalinger, reguleres beløbet året efter regionsvis mellem kommunerne efter bloktilskudsfordelingen. Den maksimale indtægt for Region Midtjylland vil i 2017 være på 4.329 mio. kr.

Det er i 2016 indgået en politisk aftale om en omlægning af den kommunale medfinansiering fra 2018, som betyder at kommunerne skal betale et højere bidrag for børn og ældre, mens medfinansieringen for øvrige aldersgrupper nedsættes.

På baggrund af de foreløbige beregninger fra KL og Sundhedsstyrelsen forventes Randers kommunes forholdsmæssige andel af medfinansieringsudgifterne at falde fra 2018, men det skal bemærkes at tallene er behæftet med stor usikkerhed.

2. Budgetmål i 2018

Sundheds- og omsorgsudvalget har på sit møde den 23. maj 2017 besluttet følgende effektmål for 2018:

Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan måler vi det?	Bemærkninger
Børn og unges sundhed		
<ul style="list-style-type: none"> Tandsundhed (1) Rygestopindsats (1) 	<ul style="list-style-type: none"> Tandsundheden blandt de 15-årige (defineret som 15-årige, der ikke har fået boret i tænderne) øges fra 56,7% i 2016 til 57,5% i 2018 I forhold til unge mellem 15 og 25 år at gennemføre en rygestopindsats, der nedsætter 	<ul style="list-style-type: none"> Oplysninger om tandsundheden opgøres i foråret 2018 Evaluerings kan først foretages når rapporten; ”hvordan har du

7.1 Sundhedsområdet

	andelen af dagligrygere med 10% i 2017 fra 20% til 18% og øge andelen af erhvervsskoleelever, der lever op til Sundhedsstyrelsen anbefalinger om fysisk aktivitet fra den seneste beregnede andel på 34%	det?" udkommer i marts 2018
Voksnes sundhed		
<ul style="list-style-type: none"> Hjerterehabilitering: Kommunerne har gennem hjerterehabiliteringsplan II overtaget ansvaret for forløbsprogrammet i forbindelse hermed (2) Forløbsprogram i relation til kræftplan IV: Kommunerne har via kræftplan IV fået en større rolle i forbindelse med det opfølgende forløbsprogram (2) Indsats mod rygning og alkoholproblemer (1) 	<ul style="list-style-type: none"> Forløbsprogrammet skal være fuldt implementeret ved udgangen af 2018 og anbefalingerne omkring programmet skal være opfyldt. Forløbsprogrammet skal være fuldt implementeret ved udgangen af 2018 og anbefalingerne omkring programmet skal være opfyldt. I voksengruppen er der i 2017 12% dagligrygere (mod 19% i 2013), og andelen af voksne med tegn på alkoholproblemer er faldet fra 14% i 2013 til 12% i 2017. 	<ul style="list-style-type: none"> Der laves en evaluering af ordningen i forbindelse med regnskabet for 2018. Der laves en evaluering af ordningen ved udgangen af 2018. Evaluering foretages når rapporten; "hvordan har du det?" udkommer i marts 2018

(1) "Randers Kommune yder en differentieret indsats for at mindske uligheden i sundhed" er formuleret som mål i visionens tema 15 om sundhedsområdet

(2) "Praksisområdet, den kommunale sundhedsindsats, arbejdsmarkedsindsatsen og sygehusområdet opleves af borgerne og aktørerne som hinandens medspillere på borgernes præmisser" er formuleret som mål i visionens tema 15 om sundhedsområdet

3. Tal og forudsætninger

Afsnittet består af 3 underafsnit, nemlig

- Hovedtal på driften (afsnit 3.1)
- Ændringer over år (afsnit 3.2)
- Budgetforudsætninger (afsnit 3.3)

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2016 og frem til 2021 (i 2018 PL):

7.1 Sundhedsområdet

Sundhed

Mio. kr. 2018-priser	Regnskab	Budget	Budget 2018-21			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Indenfor servicerammen						
1.1 Vederlagsfri fysioterapi	22,3	20,3	20,2	20,2	20,2	20,2
1.2 Rehabilitering	20,5	19,9	21,1	21,2	21,1	21,3
1.3 Sundhedscenter	13,7	15,2	13,2	14,4	11,3	11,3
1.4 Sundhedsplejen	15,3	14,5	14,6	14,7	13,0	13,0
1.5 Tandplejen	33,1	31,3	31,3	31,3	31,3	31,3
1.6 Andre sundhedsudgifter	2,7	5,3	5,2	5,1	5,0	4,8
Indenfor servicerammen i alt	107,6	106,5	105,7	107,0	101,9	101,9
Udenfor servicerammen						
1.7 Aktivitetsbestemt medfinansiering	351,8	359,7	360,0	362,4	364,7	366,4
Driftsudgifter i alt	459,4	466,1	465,7	469,4	466,6	468,3

Tabellen viser at udgifterne inden for servicerammen falder let fra regnskab 2016 til budget 2017, hvilket primært skyldes rammereduktioner fra 2016 til 2017.

Udgiften til aktivitetsbestemt medfinansiering er skønnet på baggrund af det niveau herfor, der er aftalt mellem Regeringen og Danske Regioner i deres aftale omkring budget 2018.

For udviklingen fra 2017 og frem henvises til næste afsnit.

3.2 Ændringer over år (i forhold til budget 2017)

mio. kr. 2018-priser	Ændring til 2018	Ændring til 2019	Ændring til 2020	Ændring til 2021
Udgangspunkt 2017	106,5	106,5	106,5	106,5
Tjek dit helbred, mindreforbrug tidligere år – i B2017 udgjorde beløbet 3 mio. kr. og i B2018 udgør beløbet 1,8 mio. kr., hvor den hidtidige bevilling ophører	-1,2	-3,0	-3,0	-3,0
LC pkt 28 og 29, forbedret tandsundhed samt frit valg for børn under 16 år	0,2	0,2	0,2	0,2
LC pkt. 74, kræftplan IV	1,0	1,0	1,1	1,1
Budgetforlig – forsættelse af Tjek dit helbred i 2019		3,0		
Budgetforlig – forsættelse af familieiværksættere, parterapi i 2019		1,5		
Ingen prisregulering	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Budgetændringer fra tidligere år:				
Projekt tjek dit helbred planlagt ophørt i løbet af 2017 – dog se ovenfor vedr. overførsel fra 2016 samt budgetforliget	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7
LC initiativer kroniker og lungesatsning	0,1	0,2	0,2	0,2
LC initiativer kroniker og lungesatsning, overf. fra ØU ved 1. budgetopfølgning 2017	0,8	0,8	0,1	0,1
Familieiværksættere, parterapi (kun 2015-2018)		-1,5	-1,5	-1,5
PL og øvrige ændringer	0,4	0,4	0,4	0,4
I alt	105,7	107,0	101,9	101,9

De største ændringer fra 2017 til 2018 vedrører projekt "Tjek dit helbred" samt familieiværksætterne/parterapien. Projekterne var planlagt at ophøre i løbet af 2017/2018 – men ved budgetfor-

7.1 Sundhedsområdet

liget blev der afsat midler til en fortsættelse frem til og med 2019. I løbet af 2018 skal det afklares, hvorvidt projekterne skal videreføres efter 2019.

Endvidere er der fra statslig side givet midler til den kommunale andel af kræftplan IV og til initiativer vedr. kronikere og lungesatsning. Endelig reguleres tandplejens budget lidt opad i forbindelse med at der fra 2018 bliver frit valg mellem at anvende den kommunale tandpleje eller en privatpraktiserende tandlæge.

3.3 Budgetforudsætninger

Lovgrundlag

Lovgrundlag på Medfinansieringsområdet	Sundhedsloven, herunder særligt §§ 13 og 14 omkring finansiering. Endvidere findes bestemmelser i Lov om regionernes finansiering med tilhørende bekendtgørelser mv.
Lovgrundlag på tandpleje- og sundhedsplejeområdet	Sundhedsloven: Forebyggelse og sundhedsfremme: Kapitel 35, §119 Sundhedspleje: Kapitel 36, §§ 120-126 Tandpleje: kapitel 37, §§ 127-137. Genoptræning og Vederlagsfri fysioterapi: kapitel 39, §140 og kap. 39a, §140a-b Finansiering af sundhedsydelser: kapitel 77, §§247-251a

Budgettet baserer sig på en fremskrivning af tidligere budgetter tilrettet med byrådets tillægsbevillinger med undtagelse af medfinansieringsområdet.

Reglerne for den kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet ser således ud:

Model for den kommunale medfinansiering

Nye satser (16-pl)	
Somatik	
- somatik (0-2 årige samt 65-79 årige)	45 pct. DRG, dog max 25.000 kr./regionsforløb
- somatik (3-64 årige)	20 pct. DRG, dog max 15.000 kr./regionsforløb
- somatik (80+ årige)	56 pct. DRG, dog max 30.000 kr./regionsforløb
Psykiatri	
- stationær	60 pct. af sengedagstakst, max 8.722 kr./regionsforløb
- ambulant	30 pct. af besøgstakst, 546 kr./besøg
Praksissektoren	
- speciallæger (0-2 årige samt 65-79 årige)	45 pct. af honorarer, max 2.500 kr./ydelse
- speciallæger (3-64 årige)	20 pct. af honorarer, max 1.500 kr./ydelse
- speciallæger (80+ årige)	56 pct. af honorarer, max 3.000 kr./ydelse
- almen læger (0-2 årige samt 65-79 årige)	14 pct. af honorarer på grundydelse
- almen læger (3-64 årige)	7 pct. af honorarer på grundydelse
- almen læger (80+ årige)	18 pct. af honorarer på grundydelse
- fysioterapi, tandlæger, fodterapi, psykolog, kiropraktor	10 pct. af honorarer

Hertil kommer en obligatorisk plejetakst på 1.986 kr. for færdigbehandlede patienter samt for ophold på hospice.

7.1 Sundhedsområdet

Desuden er der vedtaget indtægtslofter for de enkelte regioner, og såfremt dette loft overskrides modtager kommunerne i den enkelte region en andel af overskridelsen, svarende til den forholdsvise befolkningsandel.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal: Udgifter på sundhedsområdet i regnskab 2016.

Udgifter pr. indbygger på medfinansieringsområdet - regnskab 2016

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Stationær somatisk behandling	1.174	1.161	1.172	1.596	1.548	1.456
Ambulant somatisk behandling	1.203	1.565	1.199	1.604	1.385	1.100
Stationær psykiatrisk behandling	76	63	36	67	36	78
Ambulant psykiatrisk behandling	156	129	121	177	139	200
Sygesikring	302	317	279	278	305	351
Genoptræning under indlæggelse	59	80	63	72	72	51
Samlede udgifter på medfinansiering-	2.970	3.315	2.870	3.794	3.485	3.236

Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 43

Udgifter til sundhedsfremme og forebyggelse - regnskab 2016

kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Sundhedsfremme og forebyggelse	162	208	178	200	142	296

Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 45

Udgifter til færdigbehandlede patienter - regnskab 2016

kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Færdigbehandlede somatiske patienter	16	0	9	9	0	20
Færdigbehandlede psykiatriske patienter	8	1	11	5	9	23
Udgifter til hospice	36	27	22	45	9	12

Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 46

Nøgletallene viser i forhold til medfinansieringsudgifterne pr. indbygger at Randers Kommune sammen med Esbjerg og Odense ligger på et højere niveau end de øvrige kommuner, hvilket blandt andet skyldes befolkningssammensætningen i kommunerne, idet en stor andel af ældre borgere giver større udgifter.

I forhold til sundhedsfremme og forebyggelse ligger Randers kommune med de laveste udgifter af alle kommuner.

Endelig har Randers sammen med Odense kommune også de laveste udgifter til færdigbehandlede samt hospice; det sidste primært som følge af at Hospice Randers finansieres over omsorgsområdets budgetter og ikke på sundhedsområdet.

7.1 Sundhedsområdet

4.2 Takster

	Takst for 2017	Takst for 2018
Omsorgstandpleje: forpligter kommunerne til at tilbyde forebyggende og behandlende tandpleje til personer, der på grund af nedsat førlighed eller vidtgående fysisk eller psykisk handicap kun vanskeligt kan udnytte de almindelige tandplejetilbud. Egenbetalingen udgør	510	520
Specialtandpleje: for udviklingshæmmede og sindslidende. Egenbetaling udgør	1.895	1.935
<i>Taksterne reguleres iht. Bekendtgørelse nr. 179 af 28. februar 2012, § 29, en gang årligt i oktober på grundlag af satsreguleringssatsen.</i>		

4.3 Oversigt over aftaleenheder

Sundhedsplejen

Selvstændige klinikker:		
Asferg skole	Østergade 2, Asferg	8990 Fårup
Assentoftskolen	Skolevej 14, Assentoft	8960 Randers SØ
Bjerrregrav skole	O. Fussingvej 7, Øster Bjerregrav	8920 Randers NV
Fårup skole	Skolebakken 5	8990 Fårup
Grønhøjsskole	Nørreled, Øster Tørslev	8983 Gjerlev J
Havndal skole	Søringen 3	8970 Havndal
Hornbæk skole	H. C. Andersensvej 1	8920 Randers NV
Korshøjsskolen	Skolevænget 1 a, Harridslev	8930 Randers NØ
Kristrup skole	Skolegade 4	8960 Randers SØ
Langå skole	Gydevej 3	8870 Langå
Munkholmskolen	Bymarksvej 18, Stevnstrup	8870 Langå
Nørrevangsskolen	Glentevej 15	8930 Randers NØ
Rismølleskolen	Rismøllegade 15	8930 Randers NØ
Søndermarksskolen	Skanderborggade 65	8940 Randers SV
Tirsdalens skole	R. Hougårdsvej 50	8960 Randers SØ
Vestervangsskolen	Nålemagervej 120	8920 Randers NV
Østervangsskolen	Dronningborg Boulevard 33	8930 Randers NØ
Klinikfællesskab med psykologer, tandlæger mv.		
Blicherskolen	Haldvej 6	8981 Spentrup
Hald-Kærby Centralskole	Salbakken 7, Hald	8983 Gjerlev J
Hobrovejens skole	Gethersvej 36	8900 Randers C
Oust Mølleskolen	Oust Møllevej 25	8920 Randers NV
Privatskoler:		
Randers Realskole	Fabers Alle 3	8900 Randers C

Tandplejen

Centralklinikken inkl. tandregulering	Randers Sundhedscenter, Biografgaden 3	8900 Randers C
Nørrevangsskolens tandklinik	Glentevej 15	8930 Randers NØ
Østervangsskolens tandklinik	Dronningborg Boulevard 33	8930 Randers NØ
Tirsdalens tandklinik	R. Hougårdsvej 50	8960 Randers SØ
Søndermarksskolens tandklinik	Skanderborggade 65	8940 Randers SV
Blicherskolens tandklinik	Haldvej 6	8981 Spentrup
Bjerregravskolens tandklinik	O. Fussingvej 7, Øster Bjerregrav	8920 Randers NV
Assentoftskolens tandklinik	Skolevej 20, Assentoft	8960 Randers SØ
Korshøjsskolens tandklinik	Skolevænget 1 a, Harridslev	8930 Randers NØ
Langå skoles tandklinik	Gydevej 3	8870 Langå
Havndal skoles tandklinik	Skolevej 3	8970 Havndal

7.1 Sundhedsområdet

4.4. Yderligere oplysninger

Sundhed	2015	2016
Udskrivninger fra hospitaler af borgere fra Randers	19.771	19.974
Sengedage, borgere fra Randers	62.967	61.128
Antal ambulante besøg og ydelser, borgere fra Randers	210.591	213.161
Antal genoptræningsplaner	2.939	3.081

Psykiatri		
- antal sygehusudskrivninger	773	589
- antal sengedage	14.741	15.758
- antal besøg	24.690	25.065
<i>Kilde: E-sundhed</i>		

Sundhedsplejen	2015	2016
Antal fødte	917	1.001
<i>Kilde: Danmarks Statistik</i>		

Tandplejen

Antal i Tandplejen, uge 15, 2017

	Offentligt	Hos private	I alt
- antal 0-14 årige	16.711	0	16.711
- antal 15 årige	1.158	0	1.158
- antal 16-17 årige	2.196	118	2.314
- specialtandpleje (handicappede)	366	0	366
- omsorgstandpleje (ældre)	298	14	312
- I alt	20.709	166	20.861
De tilsvarende tal for 2016	20.446	212	20.612

Antal 15-årige, der har været eller er i behandling med tandretning	328		
---	-----	--	--

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2018:

Omsorg

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicrammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Pleje, omsorg, genoptræning mv.	896,0	-134,4	761,6			
1.2 Hjælpe midler og rådgivning	72,3	-7,3	65,0			
1.3 Plejevederlag	4,3	0,0	4,3			
1.4 Ældreboliger				44,5	-79,6	-35,1
Driftsudgifter i alt	972,5	-141,7	830,8	44,5	-79,6	-35,1

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med nettoudgifter for 830,8 mio. kr. fordelt med 972,5 mio. kr. i udgifter og 141,7 mio. kr. i indtægter.

1.1. Pleje og omsorg, genoptræning og vedligeholdelsestræning samt andre faste ejendomme samt tilskud til foreninger

Området er budgetmæssigt opdelt i følgende delområder:

Mio. kr. 2018-priser	Udgift	Indtægt	Netto
Pleje og omsorg samt tilskud til foreninger	804,6	-49,0	755,6
Genoptræning og vedligeholdelsestræning	42,2	-2,0	40,2
Andre faste ejendomme	49,1	-83,3	-34,2
I alt	896,0	-134,4	761,6

Pleje og omsorg er det største udgiftsområde og omfatter de fleste servicetilbud, der gives på omsorgsområdet, fx praktisk/personlig hjælp og sygepleje til borgere i eget hjem, tilbud på plejecentrene fra pleje til cafeer samt Madservice Kronjylland. Hertil kommer 2 selvejende ældrecentre (Randers Kloster og Solbakken), som drives efter overenskomst med kommunen.

Genoptræning og vedligeholdelsestræning budgetteres særskilt, og omfatter primært de kommunale aktivitetscentre, der er på kommunens plejecentre samt de tilskud, der gives til aktivitetsudvalg, pensionistforeninger mv. Posten "andre faste ejendomme" omfatter udgifter og indtægter ved udlejningsboliger, der ikke er opført efter ældreboligloven, men lejet af pensionselskaber (Dragonparken). Lejemålet, som Randers kommune indtil slutningen af 2017 har haft omkring Gudenåcentret er ikke forlænget, og plejeboligpladserne flyttes til det nybyggede Huset Nyvang, der åbnes i december 2017.

Borgerne, der er visiteret til hjælp på frit-valgsområdet (praktisk og personlig pleje), har mulighed for at vælge mellem kommunal leverance eller én af de private aktører, der er godkendt. På ældreportalen www.aeldre.randers.dk findes en oversigt over de godkendte leverandører.

Der er i de senere år gennemført en række besparelser på omsorgsområdet, blandt andet nedlæggelse af en række boliger, "træning i stedet for hjælp", obligatorisk brug af sundhedsklinik-

7.2 Omsorgsområdet

ker, forhøjelse af brugerbetalingen for dagcenterkørsel, ændret natstruktur, reduktion i ledelse og administrative medarbejdere.

På området sker der i disse år en opgaveglidning og –flytning fra regionen (sygehusvæsenet) til de kommunale tilbud, blandt andet i forbindelse med at der lukkes senge på sygehusafdelinger og ved at der sker hurtigere udskrivning af patienterne.

Med henblik på at tage imod de hurtigere udskrivinger og for at begrænse sygehusindlæggelser, primært de forebyggelige indlæggelser og genindlæggelser, blev Trykshotellet på Kollektivhuset åbnet primo 2011. Ved budgetlægningen for 2015 blev det besluttet at udvide ”hoteltkapaciteten”, således at der nu er 18 pladser, som nu udelukkende er præhospitalpladser.

Ligeledes arbejdes der løbende med den tidligere udskrivning og på at undgå indlæggelser i det hele taget, blandt andet via sundhedsstrategisk ledelse, der er et samarbejde mellem regionshospitalet Randers og kommunerne i Randers-klyngen (Randers, Favrskov, Syddjurs og Norddjurs).

Med henblik på at styrke de kommunale medarbejdere i forbindelse med opgaveglidning mv. gennemføres der løbende efteruddannelse for omsorgsområdets personale.

I forbindelse med finansloven for 2016 blev der afsat midler i forbindelse med handlingsplanen for den ældre medicinske patient, og for den kommunale økonomi afsat penge til en styrket akutfunktion og et kompetenceløft af den kommunale sygepleje. Disse midler er udmøntet i forbindelse med budgettet for 2017 og endelig besluttet i sundheds- og omsorgsudvalgets møde den 7. marts 2017.

Endelig afprøves der i 2017 og 2018 en rehabiliteringsmodel, som blev godkendt af sundheds- og omsorgsudvalget den 6. september 2016 og med en konkret udmøntningsplan i mødet den 17. januar 2017.

Visionen med rehabiliteringsmodellen er, at fremme den enkelte borgers mulighed for størst og længst mulig aktiv deltagelse i eget hverdagsliv. Målet er, at skabe sammenhængende og koordinerede borgerforløb med omdrejningspunkt omkring borgernes egne ressourcer, behov og ønsker og med fokus på, at borgeren udvikler eller genvinder deres samlede funktionsevne. På sigt at skabe råderum til at hjælpe flere ældre borgere, som følge af stigende ældre befolkning, flere multisynge m.m.

Modellen er iværksat som forsøg i frit-valgsområdet Bakkegården-Rosenvænget fra 1. maj 2017 og på plejecentret Svaleparken fra efteråret 2017, hvorefter der efter en evaluering vil blive taget stilling til en evt. videre udrolning.

Ældremilliard og værdighedsmidler

Anvendelse af disse midler i 2018 besluttet først endelig efter budgetvedtagelsen, hvorfor der herunder er omtalt fordelingen i 2017.

Ældremilliarden

I forbindelse med vedtagelsen af finansloven for 2014 blev der afsat 1 milliard kroner til ældreområdet på landsplan, og i 2014 og 2015 har der skullet ansøges og aflægges regnskab for midlerne. Fra 2016 er beløbet på 17,1 mio. kr. overført til bloktilskuddet og der skal således ikke længere aflægges regnskab for midlerne.

Sundheds- og omsorgsudvalget har på mødet den 7. november 2017 besluttet fordelingen af beløbet på følgende måde:

7.2 Omsorgsområdet

Distriktssygeplejersker

Distriktssygeplejerskerne har sikret at der i alle distrikter er ansat en sygeplejerske, der kan understøtte sosu-medarbejderen. Sygeplejerskerne har særligt fokus på at nedbringe u hensigtsmæssige indlæggelser. Dette følges som projekt og er rapporteret til sundheds- og omsorgsudvalget i mødet den 6. september 2016 og det blev besluttet at fortsætte indsatsen. Beløb: 4,9 mio. kr.

Styrkelse af aften/natberedskabet

I lighed med ansættelsen af distriktssygeplejerskerne er der givet mulighed for at styrke den koordinerende indsats på aften/natområdet ved en bevilling til natcentret samt et mindre beløb til hvert af de 3 områder. Beløb: 1,0 mio. kr.

Indsatser på demensområdet

Der er iværksat en række aktiviteter til styrkelse af indsatsen over for demente, herunder etablering af tilbud for yngre demente i Fårup, etablering af specialteam af særligt uddannede medarbejdere, der kan bistå omsorgsområdets øvrige medarbejdere i forhold til komplicerede problemstillinger med demente samt alternative aktiviteter for demente. Aktiviteterne foreslås videreført.

Beløb: 1,2 mio. kr.

Styrket kompetenceudvikling på omsorgsområdet (PPS-licens)

I 2014 blev IT-systemet PPS (Praktiske Procedurer i Sygeplejen) anskaffet. Systemet understøtter den sygeplejefaglige indsats. Det afsatte beløb dækker den løbende licensudgift. Beløb 0,2 mio. kr.

Medarbejdere til styrkelse af sociale aktiviteter

Der er ansat 6 medarbejdere til at styrke de sociale aktiviteter på omsorgsområdet. Beløb: 2,3 mio. kr.

Styrket indsats på centrene (SOSU-medarbejdere)

Med henblik på en styrket indsats på centrene er der givet et rammebeløb til hvert område samt de 2 selvejende institutioner (Randers Kloster og Solbakken). Beløbet har givet mulighed for at igangsætte en række aktiviteter på de enkelte centre. Beløb: 3,7 mio. kr.

Styrket kompetenceudvikling af ældreplejen, herunder anvendelse af opsporingsredskaber (TOBS/ABCD)

Med henblik på at forebygge indlæggelser mv. arbejdes der fra 2015 med at indføre opsporingsredskaber i ældreplejen, som skal forbedre informationsudvekslingen mellem sosu-hjælpere, sosu-assistenter samt sygeplejersker. Endvidere kan midlerne anvendes til kompetenceudvikling. Der er afsat 3 mio. kr. hertil

Afsættes til udviklingsaktiviteter, rehabiliteringsprojekt og omlægning af pladser i forbindelse med Huset Nyvang og Landsbyen Møllevang.

Der afsættes midler til ovennævnte udviklingsaktiviteter og udvidelser. Beløb: 0,8 mio. kr.

Værdighedspolitik og midler til gennemførelse heraf.

Partierne bag finanslovsaftalen var enige om at styrke kommunernes arbejde med en mere værdig ældrepleje gennem indførelse af værdighedspolitik og ved at der afsættes 1 mia. kr. årligt fra 2016 til at understøtte udbredelsen og implementeringen af værdighedspolitikken, idet det bemærkes at anvendelsen af midlerne skal ligge ud over kommunernes 2016-budgetter.

I perioden 2016-19 vil der skulle ansøges om anvendelsen af midlerne og det forventes så midlerne fra 2020 overføres til bloktilskuddet.

7.2 Omsorgsområdet

Byrådet godkendte på mødet den 7. marts 2016 værdighedspolitikken for Randers Kommune og anvendelsen af de tilhørende midler.

Selve værdighedspolitikken blev til efter en konference med deltagelse af sundheds- og omsorgsudvalget, medlemmer fra partier, der ikke er repræsenteret i udvalget, ældreråd, handicapråd og ledere og medarbejdere på omsorgsområdet.

Værdighedspolitikken kan ses via dette link: <https://nyheder.randers.dk/alle-nyheder/2016/3/ny-vaerdighedspolitik-skaber-ekstra-aktiviteter-paa-aeldreområdet/>

Anvendelsen af midlerne skal godkendes endelig af Ældreministeriet; Sundheds- og omsorgsudvalget har på mødet den 7. november 2017 indstillet følgende anvendelse for 2018:

Generelt

Midler til kompetenceudvikling

Som arbejdsplads udfordres omsorgsområdet løbende af stigende antal og krav til håndtering af komplekse borgere og behandlingsforløb. Medarbejdernes fagligheder og øget fokus på efteruddannelse ønskes derfor styrket med midler fra værdighedsmilliarden. Dette kan fx være kurser i relation til demens og/eller det nære sundhedsvæsen for sygeplejersker, terapeuter, sosu-personale, på ernæringsområdet for at skabe større viden om måltidets betydning eller uddannelsesforløb med fokus på palliative indsatser for at skabe en værdig død for borgerne samt styrkelse af rehabiliteringsindsatsen.

Fordeling af midler: 586.000 kr.

Ansættelse af chauffør

For bedre at kunne tilbyde vores ældre borgere mulighed for transport og dermed bevarelse af ens egen mobilitet indenfor kommunen foreslås det, at der bruges midler til ansættelse af en chauffør, som kan rekvireres til kørsel udover det kørselsniveau der er i dag.

Fordeling af midler: 200.000 kr.

Livskvalitet

Ekstra personale

Det foreslås, at der afsættes midler til flere hænder i plejen og på aktivitetsområdet. Dette skal ske ved at øge normeringen på centrene og på aktivitetsområdet. Dette kan gøres ved at hæve det årlige beløb i fordelingsmodellen pr. bolig med hhv. 2.500 kr. pr. pleje/demensbolig og 1.250 kr. pr. ældrebolig med mulighed for kald samt at der tilføres hvert af de 3 områder en ekstra aktivitetsmedarbejder med henblik på yderligere aktiviteter for beboerne.

Fordeling af midlerne:

Plejen på centre 4.850.000 kr.

Aktivitetsområdet 1.550.000 kr.

Omklassificering af boliger samt udvidelse af aflastningspladser

Udviklingen viser, at folk klarer sig længere i egen bolig og først ønsker en plejebolig bolig, når plejehøvet er så stort, at det ikke kan løses i eget hjem. Behovet for pleje- og demensboliger samt aflastningspladser er derfor stigende set i forhold til ældreboliger med kald, således at borgerne fra starten får størst mulig kvalitet via den bedre normering i plejeboligen.

Det afsatte beløb svarer til at der kan etableres/omdannes 10-15 boliger.

Fordeling af midler: 2.500.000

Selvbestemmelse

Flere aften/nattevagter

Aften- og nattevagterne har ofte meget travlt og det kan være svært at nå at give alle borgere den omsorg som ønskes. Et særligt fokuspunkt i værdighedspolitikken er at støtte op om bor-

7.2 Omsorgsområdet

gernes mulighed for at bevare sin egen døgnrytme – blandt andet ved at kunne få mad og drikke samt komme på toilettet og op om morgenen og i seng om aftenen efter eget ønske.

Det afsatte beløb svarer til en aften-/nattevagt pr. område

Fordeling af midlerne: 1.500.000 kr.

Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen

Øget koordinering og mere kontakt til borgerne

Flere ældre borgere oplever ofte, at der i deres kontakt med omsorgsområdet er mange forskellige fagpersoner, som er involveret i samme forløb. Dette kan være med til at skabe forvirring og usikkerhed hos den enkelte i en svær livssituation. For at kunne optimere sammenhængen og skabe trykrammer i plejen og i særlige behandlingsforløb er det nødvendigt at fokusere indsatsen på blandt andet koordinering og tværfaglige indsatser. Det handler om at sikre borgeren den bedste hjælp på det rette tidspunkt – og i de trykrammer. Det foreslås derfor, at der afsættes midler til at ansætte 7 ekstra sygeplejersker og 3 ergo-/fysioterapeuter, som skal understøtte patienter efter endt udskrivning, bistå ved 0-besøg, forebyggende hjemmebehold og generelt sikre bedre koordinering omkring komplekse borgere. Hertil kommer at der er afsat midler til implementering og afklaring mv. i forbindelse med opstarten af indsatsen.

Fordeling af midler: 4.900.000 kr.

Løft af det faglige niveau

Som en konsekvens af de tidlige udskrivinger fra sygehuset bliver hjemmeplejens opgaver stadig mere komplekse og dette stiller krav til fagligheden blandt personalet. Det foreslås derfor, at der afsættes midler til at omdanne 20 social- og sundhedshjælperstillinger til 10 social- og sundhedsassistenter og 10 sygeplejersker.

Fordeling af midler: 600.000 kr.

Mad og ernæring

Ernæringscreening og spisevenner

For at kunne sikre, at borgerne får den rette kost og bliver understøttet i at spise – for på den måde at få den nødvendige næring – foreslås det, at der bliver brugt midler på at støtte op om de frivillige spisevenner samt øge personalets kendskab til ernæringscreening.

Fordeling af midlerne: 800.000 kr.

En værdig død

Øget indsats omkring palliation

Hospice Randers har igennem årene opbygget stor viden og erfaring omkring arbejdet med døende. Denne viden og øgede kompetence ønskes bredt ud til plejecentrene og hjemmeplejens personale. Fx ved at Hospice Randers får en udgående funktion, som kan understøtte og rådgive. Omsorgsområdet har desuden et tværsektorielt samarbejde med øvrige kommuner, hospital og praktiserende læger i det såkaldte Randers klyngesamarbejde. Et ønske er at deltage i et pilotprojekt omkring palliation, hvor der er fokus på borgernes ret til at dø i eget hjem – samt om hvordan man kan blive bedre til at skabe tryk omkring det at dø i eget hjem. En væsentlig del af denne indsats handler om øget faglighed og om en forståelse for arbejdet med døende.

Fordeling af midlerne: 700.000 kr.

1.2. Hjælpemidler og Rådgivning (hjælpemiddeldepotet)

Hjælpemiddelhuset Kronjylland har kontakt med mere end 10.500 af kommunens borgere. De direkte udgifter til hjælpemidler konteres under denne udgiftspost, ligesom udgifter til kommunikation (syns, tale- og høreområdet) og udgifter vedr. bevilling af handicapbiler.

I 2010 hjemtog Randers Kommune sammen med Favrskov, Syddjurs og Norddjurs kommuner en række opgaver på høreområdet og etablerede Hørecenter Midt. I 2011 er der sammen med Favrskov og Syddjurs Kommuner hjemtaget en række opgaver på synsområdet. Fra årsskiftet

7.2 Omsorgsområdet

2011/2012 blev synssamarbejdet udvidet med Norddjurs kommune og nye opgaver. Der er samtidig indgået en samarbejdsaftale med Optikerhøjskolen, der er placeret i Randers. Samlet set kaldes dette samarbejde nu for Kommunikationssamarbejdet Midt; for en nærmere redegørelse for dette samarbejde, kan der henvises til Sundheds- og ældreudvalgets møde den 24. november 2011, 28. november 2013 samt 23. april 2015.

Randers Kommune er driftsherre i såvel høre- som synssamarbejdet. Udgifterne til samarbejdet fordeles efter kommunernes andel af det samlede indbyggertal. Organisatorisk hører høre- og synssamarbejdet under sundhedsområdet, men konteres under omsorgsområdet.

1.3. Plejevederlag

Der kan bevilges plejevederlag til pårørende, hvis en nær slægtning eller ven er alvorligt syg/døende og plejen kan ydes i eget hjem. Man har ret til orlov fra sit arbejde, når man modtager plejevederlag.

Udenfor servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 44,5 mio. kr. og indtægter for 79,6 mio. kr. – i alt nettoindtægter på 35,1 mio. kr.

1.4. Ældreboliger

Kommunen står som udlejer af mange pleje- og ældreboliger, og i driftsregnskabet er der en nettoindtægt på 34,8 mio. kr. hvilket ikke er udtryk for et samlet overskud af ældreboligerne, idet finansieringsomkostningerne betales via økonomiudvalgets konti.

Der er indgået en administrationsaftale med Lejerbo i forhold til de kommunale ældreboliger.

I slutningen af 2017 ibrugtages Huset Nyvang og dermed forlades boligerne på Gudenåcentret i forbindelse med ophør af lejeaftalen heraf.

2. Budgetmål i 2018

Sundheds- og omsorgsudvalget har på sit møde den 23. maj 2017 besluttet følgende effektmål for 2018:

Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan måler vi det?	Bemærkninger
Styring af økonomi		
<ul style="list-style-type: none">Budgetterne overholdes	<ul style="list-style-type: none">Regnskabsresultatet for det samlede omsorgsområde ligger inden for plus/minus 1% af det korrigerede budget	<ul style="list-style-type: none">Der foretages løbende opfølgninger og endelig resultat vil foreligge sammen med regnskabsresultatet.
Attraktiv arbejdsplads		
<ul style="list-style-type: none">Medarbejdernes sygefravær skal reduceres	<ul style="list-style-type: none">Det lave sygefravær på omsorgsområdet skal fastholdes og fraværet skal ikke være højere i september 2018 end i marts 2017	<ul style="list-style-type: none">Data trækkes i personalesystemet

7.2 Omsorgsområdet

<ul style="list-style-type: none"> • Godt psykisk arbejdsmiljø på det nye plejecentret Huset Nyvang 	<ul style="list-style-type: none"> • Ved den første måling af det psykiske arbejdsmiljø på Huset Nyvang, der åbnes ultimo 2017 skal medarbejdertilfredsheden være over 90% 	<ul style="list-style-type: none"> • Målingen forventes foretaget i foråret 2018.
Kvalitet og service		
<ul style="list-style-type: none"> • Fastholdelse af den kommunale andel på fritvalgsområdet (1) • Fokus på viden om demens (1) 	<ul style="list-style-type: none"> • Andelen på fritvalgsområdet fastholdes på ca. 90% • Alle ansatte gennemgår specifikke uddannelsesforløb i demens i 2017 og 2018 	<ul style="list-style-type: none"> • Data kan løbende trækkes i omsorgssystemet • Data trækkes i forhold til tilmeldinger
Ældres sundhed		
<ul style="list-style-type: none"> • Økologi • Anvendelse af sundhedsklinikker (1) 	<ul style="list-style-type: none"> • Andelen af økologiske varer i middagsproduktionen er mindst 33% i 2018 • Anvendelse af sundhedsklinikkerne øges med en stigning i antallet af borgere, der er tilknyttet, med 10% i december 2018 i forhold til december 2017 	<ul style="list-style-type: none"> • Opgøres via indkøbssystemet mv. • Der laves optællinger af antallet af besøg på klinikkerne.

1) "Ældreområdets rammer og indsats for borgere, der har brug for særlig støtte, foregår i ældrecentre, der er landskendte for boliger og aktivitetsmuligheder, der indholdsmæssigt og teknologisk understøtter rehabilitering på borgerens præmisser" er formuleret som mål i visionens tema 13

3. Tal og forudsætninger

Afsnittet består af 3 underafsnit, nemlig

- Hovedtal på driften (afsnit 3.1)
- Ændringer over år (afsnit 3.2)
- Budgetforudsætninger (afsnit 3.3)

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2016 og frem til 2021 (i 2018 PL):

7.2 Omsorgsområdet

Omsorg

Mio. kr. 2018-priser	Regnskab	Budget	Budget 2018-21			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.1 Pleje, omsorg, genoptræning mv.	748,3	751,6	761,6	780,2	803,9	827,1
1.2 Hjælpe midler og rådgivning	68,1	65,1	65,0	65,0	65,0	65,0
1.3 Plejevederlag	3,8	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Indenfor servicerammen i alt	820,3	820,9	830,8	849,4	873,1	896,4
1.4 Ældreboliger	-33,1	-35,1	-35,1	-35,1	-35,1	-35,1
Omsorg total	787,2	785,8	795,7	814,3	838,0	861,2

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2017, ændringerne til budget 2018 og overslagsårene 2019-2021.

Udgifterne stiger lidt fra regnskab 2016 til budget 2017; i positiv retning har der været en demografiregulering og i modsat retning trækker den gennemførte rammebesparelse fra 2016 til 2017.

I øvrigt henvises til det følgende afsnit for beskrivelse af forskellene mellem 2017 og frem.

3.2 Ændringer over år (i forhold til budget 2017)

Mio. kr. 2018-priser	Ændring til 2018	Ændring til 2019	Ændring til 2020	Ændring til 2021
Udgangspunkt 2017	820,9	820,9	820,9	820,9
Demografireguleringer, se afsnit 3.3.2	12,0	32,4	57,1	80,3
LC pkt. 20, reduktion af bilstøtte	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
LC pkt. 76, demenshandlingsplan	0,2	0,4		
Budgetforlig – driftstilskud Vennepunktet i 2018	0,1			
Ingen prisregulering	-2,1	-2,1	-2,1	-2,1
Budgetændringer fra tidligere år:				
Fasttilknyttede læger på plejecentrene			-0,3	-0,3
Afdrag lån 5,1 mio. kr. til velfærd til Fremtidens Plejehjem (BY 17.5.16) 2019-21		-1,7	-1,7	-1,7
Handlingsplan ældre medicinske patienter - budgetforlig	-0,4	-1,0	-1,0	-1,0
Styrkelse af akutfunktionen - budgetforlig	0,6	1,3	1,3	1,3
Finansiering NEM-økonomi (3. budgetopf. 2016)	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Overf. Vikarbudget til ES (3. budgetopf. 2016)	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
PL og øvrige ændringer	-0,2	-0,5	-0,7	-0,7
I alt	830,8	849,4	873,1	896,4

Nettoudgifterne stiger med knap 10 mio. kr. fra 2017 til 2018 primært som følge af demografireguleringer på i alt 12 mio. kr. samt midler vedr. demenshandlingsplan og midler til styrkelse af akutfunktionen. I modsat retning trækker manglende prisregulering, at midler vedr. handlingsplan for den ældre medicinske patient reduceres samt en række mindre reguleringer.

I forbindelse med budgetforliget blev der afsat 150.000 kr. i 2018 som tilskud til Vennepunktet (bevillingen gælder kun i 2018, hvorefter tilskuddet bortfalder med mindre andet aftales).

Endvidere er der i budgettet afsat 7,1 mio. kr. til finansiering af det forventede underskud på omsorgsområdet i 2017; dette beløb fremgår ikke af tabellen ovenfor, da det indgår under finansieringsposterne.

3.3 Budgetforudsætninger

3.3.1 Tildelingsmodel

Fordelingsmodel på omsorgsområdet

Fordelingen af omsorgsområdets budget er ved redaktionens slutning endnu ikke færdiggjort endelig, hvorfor det er budgetfordelingen for 2017, der beskrives i dette afsnit, men der forventes ikke væsentlige ændringer i modellen i 2018, dog vil der være mindre ændringer i beløbene som følge af pristalsreguleringer og bortfald/nye aktiviteter.

Sundheds- og ældreudvalget har godkendt fordelingsmodellen på omsorgsområdet den 24. november 2011 og modellen er efterfølgende evalueret og justeret på udvalgets møde den 31. oktober 2013. Selve modellen ser således ud i 2017.

Når budgettet er vedtaget, er der efter de gældende budgetprincipper givet en samlet bevilling til omsorgsområdet (foregående års budget prisfremskrevet og reguleret med de økonomiske konsekvenser af de politisk vedtagne ændringer, herunder demografi og besparelser, se en oversigt over vedtagne spareforslag).

I 2017 er der i alt netto 738.843.000 kr. til rådighed for omsorgsområdet (inkl. psykiatriboligerne på Gudenåcentret). Beløbet fordeles således:

7.2 Omsorgsområdet

Madservice Kronjylland, netto	8.971.000
Randers Kloster	22.798.000
Solbakken	14.280.000
Betaling til/fra andre kommuner	2.000.000
Elever (SOSU og Ernæring)	24.900.000
Dagcenterkørsel, tilskud og kørsel, tilskud til foreninger og tilskud til hushjælp	11.650.000
Administrative udgifter, herunder fællestillidsrepræsentanter, konsulenter, ½ sygeplejeske (Perron 4). FDB. kommunikation og uddannelse	12.700.000
Udlejningsboliger	2.480.000
Afsat til senere fordeling og demografireguleringer	6.225.000
Afsat til velfærdsteknologi, Viewcare og etablering af Fremtidens Plejehjem	6.874.000
Afsat til uforudsete udgifter/ombygning af boliger/huslejetab i forbindelse med	3.110.000
Indtægter vedr. genoptræningspladser, psykiatripladser samt andre sundhedsmidler	-5.315.000
Aktiviteter finansieret af ældremilliard; øvrige midler overført til fordelingsmodellen.	9.000.000
Midler afsat til klippekort	2.550.000
Midler afsat til den ældre medicinske patient	2.576.000
Driftsudgifter vedr. områdecentrene	
Udgifter til kørsel	13.000.000
Udgifter til indkøb af fødevarer mv.	15.091.000
Indtægter fra servicepakker, cafeer mv.	-33.537.000
Øvrige driftsudgifter	21.000.000
Lønudgifter til fordeling på områdecentrene	598.490.000
I alt	738.843.000

Det samlede budget til områderne i 2017 udgør netto 614.045.100 kr., hvoraf budgettet til driftsudgifter udover løn samlet udgør 15.554.900 kr.

7.2 Omsorgsområdet

	Afsat til	Tildelingsprincip (2017-beløb)
Delmodel 1: Ledelse og administration samt tekniske servicemedarbejdere	Områdeledere, distrikts- og centerledere, ernæringsledere, sygeplejeledere, trænings- og aktivitetsledere, administrative ledere, administrativt personale samt tekniske servicemedarbejdere	Modellen tildeler hvert område en lønsum svarende til det antal ledere, der er i organisationsmodellen, godkendt af byrådet den 2. maj 2011. Der tildeles 9.812.000 kr. efter lønsum til øvrige administrative stillinger, herunder til tre administrative ledere. Endvidere tildeles områderne ressourcer til tekniske servicemedarbejdere på baggrund af aftale om Ejendomsservice, hvor halvdelen af det tekniske servicepersonale er overført til Ejendomsservice samt i henhold til driftsaftaler omkring ældreboliger.
Delmodel 2: Boliger	Basisedarbejdere hele døgnet i alle boligtyper - inklusiv sygepleje og inklusiv særydelser	Pr. bolig tildeles (note 1): Ældreboliger med kald: 152.031 kr. Plejeboliger og aflastningsboliger: 304.063 kr. Demensboliger: 377.078 kr.
Delmodel 3 A: Personlig pleje og praktisk hjælp i fritvalgsområdet	Basisedarbejdere, der leverer personlig pleje og praktisk hjælp i fritvalgsområdet inkl. særydelser	Tildeles efter gennemsnittet af visiterede timer på fritvalgsområdet samt uddelegerede sygeplejeydelser (som leveres af sosu-personale) i uge 31-43. (note 2). Der tildeles 17.582 kr. pr. visiteret time på årsbasis inkl. betaling til de private leverandører.
Delmodel 3 B: Hjemmesygepleje i fritvalgsområdet	Basisedarbejdere, der leverer hjemmesygepleje i fritvalgsområdet, inkl. særydelser	Tildeles 22 % i forhold til antallet af visiterede fritvalgs-timer samt leverede uddelegerede sygeplejeydelser i området
Delmodel 4: Aktivitetssområdet	Basisedarbejdere på aktivitetsområdet inkl. genoptræning efter serviceloven, ekskl. genoptræning efter sundhedsloven	Der fordeles beløb pr. bolig (jf. delmodel 2) + pr. borger over 75 år i fritvalgsområdet: Pr. bolig (note 3): 13.694 kr. Pr. øvrig +75 årig: 2.014 kr.
Delmodel 5: Køkkenområdet	Basisedarbejdere i køkkener og caféer	Tildeles ud fra omsætningen 1. oktober 2014 til 30. september 2015 fratrukket 45 % til køb af råvarer
Delmodel 6: Øvrige	Natcentret Hospice Trykshotellet Psykiatri Genoptræningspladser Træningshøjskole Til senere fordeling ved stigning i antallet af visiterede timer mv.	11.369.000 kr. 5.426.000 kr. 10.844.000 kr. 3.910.000 kr. 6.925.000 kr. 4.495.000 kr. 4.000.000 kr.

Noter:

1) Antallet af boliger opgøres som det forventede antal "helårs-boliger" i budgetåret. Hvis der sker ombygninger eller forventede udvidelser, medregnes til- eller afgang af boliger forholdsmæssigt.

7.2 Omsorgsområdet

- 2) Antallet af fritvalgstimer opgøres som det gennemsnitlige ugentlige visiterede timer og uddelegere sygeplejetimer, i 2016 efter antallet af timer i perioden uge 31-43.
- 3) Her er anvendt samme antal boliger som i delmodel 2. Boliger under delmodel 6 indgår ikke i beregningen. I forhold til antallet af 75+ årige anvendes befolkningen i området pr. 1. januar 2017 ifølge befolkningsprognosen.

Med de anvendte tildelingsprincipper ser lønsumsfordelingen i 2017 således ud:

	Nord	Syd	Vest	I alt
Ledelse	9.843.207	8.858.354	8.299.383	27.000.944
Administrative medarbejdere	3.381.033	3.268.041	3.162.922	9.811.996
Demensboliger	14.328.965	18.476.823	15.083.121	47.888.908
Plejeboliger	37.703.793	55.643.501	64.461.324	157.808.618
Aflastningsboliger	4.256.880	1.824.377	3.040.628	9.121.885
Ældreboliger med kald	43.785.050	16.115.331	8.817.823	68.718.204
Frit valgsområdet	57.895.532	50.641.360	42.646.263	151.183.155
Sygepleje til hjemmeboende	12.737.017	11.141.099	9.382.178	33.260.294
Aktivitetsområdet	12.157.435	10.393.302	8.959.156	31.509.893
Køkkenområdet	5.644.306	5.942.110	6.858.701	18.445.116
Natcenter	0	0	11.369.137	11.369.137
Nattevagt, Dragonparken	0	771.053	0	771.053
Psykiatriboliger	0	3.910.229	0	3.910.229
Hospice og præhospitalenhed	0	5.426.128	10.844.227	16.270.355
Træningshøjskole og Genoptræningscenter	4.495.480	6.924.930	0	11.420.410
I alt	206.228.698	199.336.638	192.924.862	598.490.199

Det skal bemærkes at specifikationen af tildelingen herover til de enkelte delområder alene er vejledende, og at det er op til det enkelte område at viderefordre budgettet under hensyntagen til lokale forhold.

Det skal endvidere bemærkes at hvis der sammenlignes med tildelingerne i 2015 er der overført beløb vedr. tekniske servicemedarbejdere til Ejendomsservice og at psykiatritilbud på Bakkegården er overtaget af Socialforvaltningen

Fordeling af udgifter ud over løn:

Driftsudgifterne opdeles i særligt overførbare driftsudgifter og direkte overførbare driftsudgifter.

Særligt overførbare driftsudgifter

Forlods er der afsat beløb til følgende driftsudgifter og –indtægter:

- Kørsel

Disse udgifter er defineret som "særligt overførbare", hvilket betyder, at der kan ske en omfordeling af midlerne, såfremt det viser sig, at der er skævheder.

Direkte overførbare driftsudgifter

Ud over de særligt overførbare driftsudgifter tildeles der beløb til hvert område til de direkte overførbare driftsudgifter, beløb, som ikke kan reguleres efterfølgende.

Disse udgifter fordeles således:

Fast beløb pr område.

7.2 Omsorgsområdet

Til anvendelse af de forventede "faste omkostninger" ved et område, afsættes 3.000.000 kr. pr. område.

Øvrigt driftsbudget

Det resterende driftsbudget fordeles mellem områderne efter lønsum.

Dette er til samtlige øvrige driftsudgifter, såsom

- kursusudgifter,
- beklædningsgodtgørelse,
- øvrige personaleudgifter,
- rengøringsartikler,
- vinduespolering,
- renovation og rensning,
- inventar,
- læge- og sygeplejefaglige artikler,
- beskæftigelsesmaterialer (udgifter og indtægter),
- diverse udgifter,
- annonceudgifter samt
- administrationsudgifter (kontorhold).

Særligt omkring forplejning

Budgettet vedr. **forplejning** er beregnet på grundlag af omsætningen fra 1. oktober til 30. september og der beregnes udgifter til fødevarer mv. på 45% heraf.

3.3.2 Demografi

Der er en demografimodel på omsorgsområdet, som tager udgangspunkt i de enhedsbeløb på omsorgsområdet, som Økonomi- og indenrigsministeriet opgør i forbindelse med beregningen af de enkelte kommuners udgiftsbehov.

Disse enhedsbeløb ganges så på den forventede udvikling i antal ældre. Desuden foretages der hvert år en efterregulering i forhold til det faktiske antal ældre.

Modellen indtil budget 2013 har medført demografiregulering i forhold til befolkningstallet mellem 65 og 74 år, 75 og 84 år og 85 år og derover, men med vedtagelsen af budget 2013 sker der fremover alene demografiregulering for de 75-84 årige og personer på 85 år og derover.

Byrådet behandlede demografireguleringerne på sit møde den 12. juni 2017 og reguleringsløbene ser således ud år for år.

Tabel 16 - Samlet regulering på omsorgsområdet

Demografi, 1000 kr.	2018	2019	2020	2021
Efterregulering vedr. 2016-2017	-2.148	-2.148	-2.148	-2.148
Ændring 2017-18	14.131	14.131	14.131	14.131
Ændring 2018-19	0	20.467	20.467	20.467
Ændring 2019-20	0	0	24657	24657
Ændring 2020-21	0	0	0	23.208
I alt	11.983	32.450	57.107	80.315

7.2 Omsorgsområdet

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Nettodriftsudgifter til ældreområdet pr. 65-årige og derover - regnskab 2016

Kr. pr. 65-årige og derover	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Pleje og generelle tilbud i alt						
Praktisk hjælp og pleje indenfor frit	8.809	8.822	9.241	10.835	7.826	11.070
Praktisk hjælp og pleje udenfor frit valg Forebyggende indsats / generelle tilbud i alt	17.226	12.454	17.459	15.749	18.298	24.816
Hjemmesygepleje i alt	547	1.605	902	133	84	1.194
Udgifter til vedligeholdende træning og genoptræning efter Ser-	3.724	1.979	3.634	5.021	1.769	3.097
Udgifter til administration og ledelse	1.994	199	831	1.165	1.514	1.573
Pleje og omsorg i alt	33.551	28.177	33.761	34.122	31.343	43.734
Hjælpe midler						
Støtte til køb af bil	0	67	153	75	39	12
Optiske synshjælpe midler	30	0	0	35	39	11
Arm- og benproteser, høreapp., ortopæd. hjælpemidler	215	217	117	114	213	177
Inkontinens- og stomihjælpe midler (bleer)	446	561	481	559	501	342
Hjælp til boligindretning	33	48	35	31	18	94
Hjælpe middeledepoter (grp. 12)	337	0	0	1.011	181	173
Udgifter til administration og ledelse	37	48	0	122	0	89
Andet	661	1.245	1.045	269	774	1.120
Hjælpe midler i alt	1.759	2.186	1.831	2.216	1.765	2.018
Andre udgifter og indtægter indenfor ældreområdet	2.018	6.522	2.802	36	2.134	4.414
I alt	37.328	36.885	38.394	36.374	35.242	50.166

Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 68

Antal boliger i forskellige boligkategorier - regnskab 2016

Pr. 1.000 65-årige og derover	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Plejehjemsboliger/plejeboliger	46	32	38	25	62	45
Boliger for demente, fx. skærmet enhed	2	6	6	12	7	4
Midlertidige pladser	2	3	2	1	4	6
Støttede ældreboliger	38	34	38	27	18	72
I alt	88	75	84	65	91	127

Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 70

Antal modtagere af pleje og praktisk hjælp - regnskab 2016

Modtagere pr. 1.000 i aldersgruppen	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Antal modtagere af pleje og praktisk hjælp på fritvalgsom-						
0-64 årige	4	8	7	5	4	5
65-79 årige	53	68	79	57	42	89
80-årige og derover	305	338	391	335	253	385
I alt for samtlige aldersgrupper	20	29	32	27	20	20

Kilde: 6-by nøgletal 2017 – tabel 72

7.2 Omsorgsområdet

Nøgletallene viser at Randers kommune ligger lavest i udgifter pr. 65 årige og derover, lidt lavere end Odense og Esbjerg og noget lavere end Aarhus og Aalborg og meget lavere end København.

I forhold til antal boliger pr. 65 årig og derover ligger Randers højt, kun overgået af København, hvilket også har afsmittende virkning på at antallet af modtagere af personlig pleje og praktisk hjælp ligger lavt i Randers sammenlignet med de øvrige kommuner.

4.2 Takster

	Takst for 2017	Takst for 2018
Madudbringning:		
Almindelig hovedret pr. dag	47,00	47,00
Lille hovedret pr. dag	44,00	44,00
Biret pr. dag	10,00	10,00
Ældrecentre		
Forplejning med 1 hovedret og 1 biret pr. måned	3.270,00	3.270,00
Forplejning med 1 hovedret pr. måned	3.015,00	3.015,00

4.3 Oversigt over aftaleenheder

Omsorgsområdet er inddelt i 3 geografiske områder (Område Nord, Syd og Vest), der dækker praktisk hjælp og personlig pleje, boliger, aktiviteter og cafeer). Derudover omfatter omsorgsområdet 2 selvejende institutioner som drives efter overenskomst med kommunen (Randers Kloster og Solbakken), et hjælpemiddelhus samt madservice.

I tabellen på næste side ses en oversigt over antal boliger fordelt efter boligtype, hvor der er tilknyttet personale. Boligerne er fordelt på de områder og selvejende institutioner, som de hører til.

7.2 Omsorgsområdet

Fortegnelse over boliger på ældreområdet med tilknyttet personale pr. 1. januar 2018

		I alt boliger	Særlige bolig- typer	Demens- boliger	Demens- /pleje- boliger	Pleje- boliger	Ældre- boliger med kald	Aflastnings- boliger/selv- indskrivning
Område Syd								
Tirsdalen	Rasmus Hougårdsvej 42a,b	54		10		30	12	2
KristrupCentret	Byvænget 12	25				25		
Center Svaleparken	Svålevej 13-15, Assentoft	20		10		9		1
Center Svaleparken	Svålevej 7 - 9, Assentoft	20					20	
Center Svaleparken, Genoptræningsenheden	Svålevej 11	13	13					
Plejecenter Vorup	Bøsbrovej 70	42		8		33		1
Søndervænget	Bøsbrovej 68	20					20	
Huset Nyvang *)	Rindsvej	60			60			
Plejecenter Lindevænget	Vestergade 62	71		21		43	7	
Plejecenter Lindevænget, Hospice	Vestergade 62	7	7					
Thorsbakke	Mølllegade 4	49					47	2
I alt, område Syd		381	20	49	60	140	106	6
Område Vest								
Plejecenter Kildevang	Randersvej 23, Langå	58		8		44		6
Plejecenter Borupvænget	Gl. Hobrovej 136-138	79		12		67		0
Plejecenter Borupvænget	Gl. Hobrovej 140-142	24					24	
Terneparken, Asferg	Ternevej 8b	37		10		25		2
Terneparken, Asferg	Ternevej 8c	6					6	
Terneparken, Asferg	Rolighedsvej 7-15	5					5	
Fårup Ældrecenter **)	Stations alle 3b	15				13		2
Fårup Ældrecenter	Stations alle 3a + 3c	2					2	
Fårup Ældrecenter	Ingvård Pedersens vej 1-9	5					5	
Fårup Ældrecenter	Mælkevej 4-14	6					6	
Kollektivhuset	Parkboulevarden 71p	14				14		
Kollektivhuset, Trykshotellet, præhospitale pladser	Parkboulevarden 71p	18	18					
Kollektivhuset	Viborgvej 98 e	20		10			10	
Kollektivhuset	Viborgvej 98 f	15				15		
Kollektivhuset	Parkboulevarden 69	36				36		
I alt, område Vest		340	18	40	0	214	58	10
Område Nord								
Plejecenter Møllevang	Garnisonsvej 6	48		17		30		1
Plejecenter Møllevang	Garnisonsvej 10a-c og 26a-d	30			10		20	
Plejecenter v/højhus	Garnisonsvej 5a-k	10					10	
Møllebo	Infanterivej 35	34					34	
Spentrup ældrecenter **)	Præstevænget 2a-2h	11				8		3
Spentrup ældrecenter	Præstevænget 4 - 32	15					15	
Spentrup ældrecenter	Doktor Allé 10 - 24	8					8	
Plejecenter Åbakken	Bakkevænget 1, Øster Tørslev	56	10	10		30		6
Plejecenter Åbakken	Bakkevænget 1, Afd. H	18					18	
Aldershvile	Kirkevej 2b-2x, Havndal	20					19	1
Plejecenter Dronningborg	Egholmsvej 4	40				21	18	1
Plejecenter Rosenvænget	P. Knudsensvej 6a-b	49		11		35		3
Rosenlund	P. Knudsensvej 4	32					32	
Center Bakkegården	Lodsejernevej 8a m.fl.	93					93	
Center Bakkegården	Gl. Hadsundvej 17 a	11					11	
I alt, område Nord		475	10	38	10	124	278	15
Selvejende								
Randers Kloster								
Randers Kloster	Blegdammen 5	36		7		29		
Klostervænget	Hospitalsgade 6	40					40	
Solbakken								
Plejecenter Solbakken	Frederiksborg Allé 23	31				31		
Plejecenter Solbakken	Frederiksborg Allé og Ridefogedvej	11					11	
I alt		1.314	48	134	70	538	493	31

*) Udvidelse af antallet af pladser med 1 aflastningsplads i Spentrup og 2 plejeboligpladser i Fårup er finansieret af værdighedsmilliarden.

8. Landdistriktsudvalget

Drift

Bevillingsområder:

8.1 Landdistrikt

8.1 Landdistrikt

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2018:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Landdistrikt	3,5	0,0	3,5			
Driftudgifter i alt	3,5	0,0	3,5	0,0	0,0	0,0

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 3,5 mio. kr.

1.1. Landdistrikt

Landdistriktsudvalget har til formål at sikre, at der igangsættes initiativer i landdistriktsområderne.

Landdistriktsområdet består af udgifter til:

Budget 2018, 1.000 kr.	Udgift	Indtægt	Netto
Kommunal medfinansiering LAG Randers Favrskov	975		
Landdistriktsudvalg – Landsbypulje	2.005		
Særtilskud LAG Randers Favrskov	279		
Lakseprojektet	210		
I alt mio. kr.	3.469		

LAG Randers Favrskov støttes med henblik på at fremme udviklingen i kommunens landdistrikter. Særtilskud LAG Randers Favrskov er budget til administrationstilskud.

Lakseprojektet har Randers Kommune, sammen med Viborg Kommune og Favrskov Kommune, i en årrække støttet ved at yde tilskud til Dansk Center for vildtlaks' udsættelse af lakse-smolt.

2. Budgetmål i 2018

Effektmål på landdistriktsområdet

Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan måler vi det?	Bemærkninger
Samarbejde på landdistriktsområdet i Randers Kommune		
Øget samarbejde på tværs af landsbyerne. Øget samspil mellem interessenter i landdistrikterne, såsom LAG Randers Favrskov, Vindmøllerrådet og andre. Landsbyerne skal opleve, at Randers Kommune er	Ved budget-opfølgning og regnskabsafklæggelse redegøres for antal igangsatte projekter, samlet projektsum, antal Udarbejdede udviklingsplaner samt brugere, der	Der kan følges op ifm. Budgetopfølgning 30/6-18 og ved regnskabsafklæggelse.

8.1 Landdistrikt

imødekomme, vejledende og understøttende i deres arbejde.	anvender ressourcekor-tet.	
Fysiske rammer for landsbyerne i Randers Kommune		
<p>Variert boligudbud i landsbyerne.</p> <p>Der skal ses positivt på muligheder for at etablere og udvide erhverv i landsbyerne så vi får flere virksomheder på landet.</p> <p>Den digitale infrastruktur skal være moderne og tids-svarende.</p>	<p>Der skal være bygge-grunde til rådighed, hvor der er efterspørgsel.</p> <p>Kommunen skal arbejde med alle muligheder indenfor planloven, kommuneplanen og lokalplaner.</p> <p>Kommunens wan-udbud skal understøtte afgang til bredbånd, og efter næste kommunale mo-bilaf-tale skal 98% af kommunen opleve et godt mobilsignal.</p>	<p>Der kan følges op ifm. Budgetopføl-gning 30/6-18 og ved regnskabsaf-læg-gelse.</p>
Rammer for samvær og fællesskab i landsbyerne i Randers Kommune		
<p>Fællesskaberne i landsbyerne skal fastholde og til-trække flere borgere.</p> <p>Samlingssteder som forsamlingshuse og aktivitets-huse kommer til at spille en større rolle lokalt med flere og nye aktiviteter.</p> <p>Landsbyerne bliver bedre til at markedsføre sig over-for potentielle tilflyttere og til at styrke fællesskabet.</p>	<p>Antallet af borgere i landdistriktet skal stige.</p> <p>Der skal udvikles kon-cepter for fremskudt borgerservice i forsam-lingshuse.</p>	<p>Der kan følges op ifm. Budgetopføl-gning 30/6-18 og ved regnskabsaf-læg-gelse.</p>
Evnen til at realisere projekter i Randers Kommune		
<p>Flere landsbyer har succes med fundraising til pro-jekter.</p> <p>Foreninger og borgere i landsbyerne er selv i stand til at søge midler til projekter - også fra kommunens egne puljer.</p>	<p>Der skal kunne konsta-teres en større søgning til relevante puljer og fonde.</p>	<p>Der kan følges op ifm. budgetopføl-gning 30/6-18 og ved regnskabsaf-læg-gelse.</p>

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budget tal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2016 og frem til 2021 (i 2018 PL):

Mio. kr. 2018-priser	Regnskab	Budget	Budget 2018-21			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.1 Landdistrikt	2,8	3,3	3,5	3,5	3,4	3,3
Driftudgifter i alt	2,8	3,3	3,5	3,5	3,4	3,3

Forskellen fra budget 2017 til budget 2018 er forklaret i afsnit 3.2.

8.1 Landdistrikt

3.2 Ændringer over år

Mio. kr. 2018-priser	Ændring til 2018	Ændring til 2019	Ændring til 2020	Ændring til 2021
Udgangspunkt 2017-budget	3,3	3,3	3,3	3,3
Ingen prisfremskrivning 2018	0,0	0,0	0,0	0,0
Flytning af LAG-midler mellem årene	0,2	0,2	0,1	0,0
Budgetændringer fra tidligere år: Ændringer fra budget 2017:				
I alt	3,5	3,5	3,4	3,3

Udmøntningen af ingen prisfremskrivning udgør 48.000 kr.

Anlægsbudgettet

2018-2021

Budgetbemærkninger

Anlægsbudgettet fordelt på udvalg

Skattefinansieret anlæg
Ældreboliger

1. Økonomiudvalget

Anlæg

Skattefinansieret anlæg

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Økonomiudvalget
Funktion	00.32.31 Stadion og idrætsanlæg
Projekt	Salg af Kærsmindbadet
Stednr. (S1/S2)	200/010002

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter							
Indtægter		-12.765					-12.765
Netto		-12.765					-12.765

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

I budgetforliget 2011-2014 blev der indarbejdet en salgsindtægt på ca. 11 mio. kr. for salg af Kærsmindbadet i 2013 i forbindelse med etablering af nyt svømmebad.

Salget er efterfølgende udskudt flere gange og senest i budgetopfølgningen pr. 31. marts 2016, hvor indtægten blev overført til 2018.

Jf. Miljø- og teknikudvalgets beslutning den 17. marts 2016 ønskes området omdannet til boligformål. Planlægningen er først under opstart og pga. den ændrede anvendelse af området er der udarbejdet en lokalplan og et tillæg til kommuneplanen, som er godkendt i byrådet d. 6. november 2017.

Kærsmindbadet forventes nedrevet primo 2018. Arealet sættes i udbud sideløbende med nedrivningen for at afklare, om arealet skal sælges eller byggemodnes kommunalt.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Økonomiudvalget
Funktion	6.45.51 Sekretariat og forvaltninger
Projekt	Anlægsreserve
Stednr. (S1/S2)	200/010015

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		15.295					15.295
Indtægter							
Netto		15.295					15.295

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Der er indregnet en anlægsreserve på 15,3 mio. kr. Reserven er primært indarbejdet for at imødegå et eventuelt forbrug af opsparede midler på anlægssiden i 2018. Reserven er ikke finansieret, idet der er indregnet en modpost under finansforskydninger af tilsvarende beløb.

2. Børne- og skoleudvalget

Anlæg

Skattefinansieret anlæg

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Børn og Skole
Funktion	03.22.01 Folkeskoler
Projekt	Udbygning af folkeskoler
Stednr. (S1/S2)	021 000

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		1.398	998	28.300	39.238	39.238	109.158
Indtægter							
Netto		1.386	998	28.300	39.238	39.238	109.158

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Rammebevilling

Der afsættes årligt 39,2 mio. kr. til brug for ud- og ombygninger i folkeskolerne.

Den 12. januar 2015 godkendte byrådet en ny skolestruktur i Randers Kommune. Den nye skolestruktur har betydet, at 5 skoler er nedlagt fra 1. august 2015, 6 skoler bliver grundskoler med elever fra 0.-6. klassetrin, 1 skole indrettes som en overbygningsskole for 7.-9. klassetrin, mens 4 skoler bliver sammenhængende skoler for 0.-9. årgang med øget elevtal i overbygningen.

Derfor er der sammen med forslaget til en ny skolestruktur godkendt en samlet skoleudviklingsplan, der skal sikre en ny indretning af de skoler, der indgår i den nye skolestruktur fra 1. august 2015.

På denne baggrund har byrådet givet anlægsbevillinger til følgende skoler:

Vestervangsskolen	30,8 mio. kr.
Tirsdalens skole	19,6 mio. kr.
Søndermarksskolen	32,2 mio. kr.
Rismølleskolen	12,8 mio. kr.
Kristrup skole	12,8 mio. kr.
Hobrovejens skole	37,4 mio. kr.
Nørrevangsskolen	1,2 mio. kr.
Rytterskolen/Firkløverskolen	4,8 mio. kr.
Østervangsskolen	5,1 mio. kr.
Blicherskolen – 1 del	1,1 mio. kr.
Blicherskolen – 2 del	10,6 mio. kr.
Hornbæk skole	13,3 mio. kr.
Havndal skole	17,9 mio. kr.

Assentoftskolen	2,9 mio. kr.
Blicherskolen	10,7 mio. kr.
Korshøjskolen	6,4 mio. kr.
Nørrevangsskolen	1,3 mio. kr.
Nørrevangsskolen – svømmehal	2,0 mio. kr.
Opkvalificering af udearealerne	13,3 mio. kr.
Bygningsanalyser mv.	3,6 mio. kr.

Ovenstående skoleudviklingsplan er finansieret af de 38 mio. kr., der årligt er disponeret til skoleudbygning af Randers Kommunes folkeskoler, samt de midler, der som følge af den ændrede skolestruktur, er disponeret til skoleudviklingsplanen fra 2015.

Derudover indgår de overførte midler fra tidligere år i finansiering.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Bøn og Skole
Funktion	03.22.01 Folkeskoler
Projekt	Tirsdalens skole – skoleudviklingsplan 2015
Stednr. (S1/S2)	021 017

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	15.200	4.400					19.600
Indtægter							
Netto	15.200	4.400					19.600

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
02-03-15	19.600		
I alt	19.600		

Projektbeskrivelse

Den 12. januar 2015 godkendte byrådet en ny skolestruktur i Randers kommune. Den nye skolestruktur betyder, at 5 skoler nedlægges fra 1. august 2015, 6 skoler bliver grundskoler med elever fra 0.-6. klassetrin, 1 skole indrettes som overbygningsskole for 7.-9. klassetrin, mens 4 skoler bliver sammenhængende skoler fra 0.-9. årgang med øget elevtal i overbygningen.

Derfor er der, sammen med forslaget til en ny skolestruktur, godkendt en samlet skoleudviklingsplan, der skal sikre en ny-indretning af de skoler, der indgår i den nye skolestruktur fra 1. august 2015.

Tirsdalens skole bliver i den nye skolestruktur en overbygningsskole med elever fra 7. – 9. klassetrin.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Børn og Skole
Funktion	03.22.01 Folkeskoler
Projekt	Søndermarkskolen – udviklingsplan 2015
Stednr. (S1/S2)	021 018

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	26.200	6.000					32.200
Indtægter							
Netto	26.200	6.000					32.200

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
02-03-15	19.200		
07-12-15	900		
07-11-16	12.100		
I alt	32.200		

Projektbeskrivelse

Den 12. januar 2015 godkendte byrådet en ny skolestruktur i Randers kommune. Den nye skolestruktur betyder, at 5 skoler nedlægges fra 1. august 2015, 6 skoler bliver grundskoler med elever fra 0.-6. klassetrin, 1 skole indrettes som overbygningsskole for 7.-9. klassetrin, mens 4 skoler bliver sammenhængende skoler fra 0.-9. årgang med øget elevtal i overbygningen.

Derfor er der, sammen med forslaget til en ny skolestruktur, godkendt en samlet skoleudviklingsplan, der skal sikre en ny-indretning af de skoler, der indgår i den nye skolestruktur fra 1. august 2015.

Søndermarkskolen bliver i den nye skolestruktur en grundskole med elever fra 0. – 6. klassetrin.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Børn og Skole
Funktion	03.22.01 Folkeskoler
Projekt	Hornbæk skole – skoleudviklingsplan 2016
Stednr. (S1/S2)	021 028

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	9.436	3.900					13.336
Indtægter							
Netto	9.436	3.900					13.336

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
16-01-17	1.736		
07-03-16	11.600		
I alt	13.336		

Projektbeskrivelse

Den 12. januar 2015 godkendte byrådet en ny skolestruktur i Randers kommune. Den nye skolestruktur betyder, at 5 skoler nedlægges fra 1. august 2015, 6 skoler bliver grundskoler med elever fra 0.-6. klassetrin, 1 skole indrettes som overbygningsskole for 7.-9. klassetrin, mens 4 skoler bliver sammenhængende skoler fra 0.-9. årgang med øget elevtal i overbygningen.

Derfor er der, sammen med forslaget til en ny skolestruktur, godkendt en samlet skoleudviklingsplan, der skal sikre en ny-indretning af de skoler, der indgår i den nye skolestruktur fra 1. august 2015.

Hornbæk skole bliver i den nye skolestruktur en sammenhængende skoler fra 0.-9. årgang med øget elevtal i overbygningen.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Børn og Skole
Funktion	03.22.01 Folkeskoler
Projekt	Havndal skole – skoleudviklingsplan 2016 /etablering af børneby
Stednr. (S1/S2)	021 029

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	6.250	700	10.980				17.930
Indtægter							
Netto	6.250	700	10.980				17.930

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
20-06-16	6.200		
07-11-16	11.730		
I alt	17.930		

Projektbeskrivelse

Den 6. september 2016 godkendte børn og skoleudvalget opfølgning på Skoleudviklingsplanen 2016.

Byrådet har behandlet sagen den 7. november 2016. Det overordnede budget for skoleudvikling giver mulighed for at igangsætte Skoleudviklingsplanens resterende arbejde og samtidig sætte gang i supplerende udviklingsarbejde og en række bygningsanalyser, der skal afdække de bygningsmæssige udfordringer, der ikke løses indenfor rammerne af Skoleudviklingsplanen.

For Havndal Skole er afsat i alt 17,93 mio. kr. til etablering af børnehaven og flytning af SFO, så den samles med børnehaven, ny placering af indskoling og mellemtrin samt nedrivning af pavilloner mv.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Børn og Skole
Funktion	03.22.01 Folkeskoler
Projekt	Assentoftskolen – skoleudviklingsplan 2016
Stednr. (S1/S2)	021 030

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		1.450	1.450				2.900
Indtægter							
Netto		1.450	1.450				2.900

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
07-11-16	2.900		
I alt	2.900		

Projektbeskrivelse

Den 6. september 2016 godkendte børn og skoleudvalget opfølgning på Skoleudviklingsplanen 2016.

Byrådet har behandlet sagen den 7. november 2016. Det overordnede budget for skoleudvikling giver mulighed for at igangsætte Skoleudviklingsplanens resterende arbejde og samtidig sætte gang i supplerende udviklingsarbejde og en række bygningsanalyser, der skal afdække de bygningsmæssige udfordringer, der ikke løses indenfor rammerne af Skoleudviklingsplanen.

Til etablering og forbedringer af naturfaglokaler og kreativt værkstedsområde er der afsat 2,9 mio. kr.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Børn og Skole
Funktion	03.22.01 Folkeskoler
Projekt	Blicherskolen – skoleudviklingsplan 2016
Stednr. (S1/S2)	021 031

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	2.920	7.730					10.650
Indtægter							
Netto	2.920	7.730					10.650

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
07-11-16	10.650		
I alt	10.650		

Projektbeskrivelse

Den 6. september 2016 godkendte børn og skoleudvalget opfølgning på Skoleudviklingsplanen 2016.

Byrådet har behandlet sagen den 7. november 2016. Det overordnede budget for skoleudvikling giver mulighed for at igangsætte Skoleudviklingsplanens resterende arbejde og samtidig sætte gang i supplerende udviklingsarbejde og en række bygningsanalyser, der skal afdække de bygningsmæssige udfordringer, der ikke løses indenfor rammerne af Skoleudviklingsplanen.

Til gennemførelse af udviklingsplanen for 2016 på Blicherskolen er der afsat 10,65 mio. kr. til om-/udbygning af musik, motorik og samlingssted. Personalerum, forberedelse, klasse- og grupperum ved H-klasserne.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Børn og Skole
Funktion	03.22.01 Folkeskoler
Projekt	Korshøjskolen – skoleudviklingsplan 2016
Stednr. (S1/S2)	021 032

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		2.500	3.900				6.400
Indtægter							
Netto		2.500	3.900				6.400

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
07-11-16	6.400		
I alt	6.400		

Projektbeskrivelse

Den 6. september 2016 godkendte børn og skoleudvalget opfølgning på Skoleudviklingsplanen 2016.

Byrådet har behandlet sagen den 7. november 2016. Det overordnede budget for skoleudvikling giver mulighed for at igangsætte Skoleudviklingsplanens resterende arbejde og samtidig sætte gang i supplerende udviklingsarbejde og en række bygningsanalyser, der skal afdække de bygningsmæssige udfordringer, der ikke løses indenfor rammerne af Skoleudviklingsplanen.

Til opdatering af undervisningslokaler og etablering af elevtoiletter er der afsat 6,4 mio. kr.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Børn og Skole
Funktion	03.22.01 Folkeskoler
Projekt	Nørrevangsskolen – skoleudviklingsplan 2016
Stednr. (S1/S2)	021 033

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		650	650				1.300
Indtægter							
Netto		650	650				1.300

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
07-11-16	1.300		
I alt	1.300		

Projektbeskrivelse

Den 6. september 2016 godkendte børn og skoleudvalget opfølgning på Skoleudviklingsplanen 2016.

Byrådet har behandlet sagen den 7. november 2016. Det overordnede budget for skoleudvikling giver mulighed for at igangsætte Skoleudviklingsplanens resterende arbejde og samtidig sætte gang i supplerende udviklingsarbejde og en række bygningsanalyser, der skal afdække de bygningsmæssige udfordringer, der ikke løses indenfor rammerne af Skoleudviklingsplanen.

Der afsat 1,3 mio. kr. til praktiske kreative faglokaler.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Børn og Skole
Funktion	03.22.01 Folkeskoler
Projekt	Opkvalificering af udearealer ved skolerne 2016
Stednr. (S1/S2)	021 035

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	3.000	6.100	4.200				13.300
Indtægter							
Netto	3.000	6.100	4.200				13.300

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
07-11-16	13.300		
I alt	13.300		

Projektbeskrivelse

Den 6. september 2016 godkendte børn og skoleudvalget opfølgning på Skoleudviklingsplanen 2016.

Byrådet har behandlet sagen den 7. november 2016. Det overordnede budget for skoleudvikling giver mulighed for at igangsætte Skoleudviklingsplanens resterende arbejde og samtidig sætte gang i supplerende udviklingsarbejde og en række bygningsanalyser, der skal afdække de bygningsmæssige udfordringer, der ikke løses indenfor rammerne af Skoleudviklingsplanen.

Opkvalificering af udearealerne, udviklingsplaner på Assentoftskolen, Hobrovejens Skole, Nørrevangsskolen, Søndermarkskolen, Vestervangsskolen og Østervangsskolen udgør i alt 13,3 mio. kr.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Børn og Skole
Funktion	03.22.01 Folkeskoler
Projekt	Bygningsanalyser og bygningsregistreringer 2016
Stednr. (S1/S2)	021 036

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	500	1.200	1.900				3.600
Indtægter							
Netto	500	1.200	1.900				3.600

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
07-11-16	3.600		
I alt	3.600		

Projektbeskrivelse

Den 6. september 2016 godkendte børn og skoleudvalget opfølgning på Skoleudviklingsplanen 2016.

Byrådet har behandlet sagen den 7. november 2016. Det overordnede budget for skoleudvikling giver mulighed for at igangsætte Skoleudviklingsplanens resterende arbejde og samtidig sætte gang i supplerende udviklingsarbejde og en række bygningsanalyser, der skal afdække de bygningsmæssige udfordringer, der ikke løses indenfor rammerne af Skoleudviklingsplanen.

Der afsættes en pulje til en række bygningsanalyser, der skal afdække de bygningsmæssige udfordringer, der ikke løses indenfor rammerne af Skoleudviklingsplanen.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Børn og Skole
Funktion	03.22.01 Folkeskoler
Projekt	Opgradering af skolernes IT i 2017 og 2018
Stednr. (S1/S2)	021 037

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	3.425	4.950					8.375
Indtægter							
Netto	3.425	4.950					8.375

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
16-01-17	8.375		
I alt	8.375		

Projektbeskrivelse

Rammebevilling

I forbindelse med den nye skolestruktur blev der afsat 7 mio. kr. om året til IT-udvikling på folkeskoleområdet. Børn & Skole og IT-afdelingen har i fællesskab udarbejdet en plan for prioritering af it-midlerne i 2017 og 2018.

Planen baserer sig på en videreudvikling af de indsatser, der blev påbegyndt i 2016, og der er fokus på konkrete initiativer på såvel det IT-tekniske som det pædagogiske og didaktiske område. Planen har således en opmærksomhed på, at en investering i teknik alene ikke gør en forskel. Det skal suppleres med både implementeringsstøtte og støtte til det pædagogiske og didaktiske arbejde.

I planen prioriteres følgende områder:

- En fortsat god og tidssvarende IT-infrastruktur
- Opgradering af IT-arbejdspladserne på skolerne
- Effektiv, driftssikker og dynamisk installation, herunder styring af devices og applikationer
- Behov for kompetenceudvikling og implementeringsstøtte samt fokus på digitale læringsressourcer og læringsplatforme.

Til igangsætning af planen er afsat en anlægsbevilling til opgradering af skolernes IT på 8,375 mio. kr. fordelt med 3,425 mio. kr. i 2017 og 4.950 mio. kr. i 2018

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Børn og Skole
Funktion	03.22.01 Folkeskoler
Projekt	Opgradering af skolernes IT - ramme
Stednr. (S1/S2)	021 038

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter			5.188	5.188	5.188	5.188	20.752
Indtægter							
Netto			5.188	5.188	5.188	5.188	20.752

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Rammebevilling

I forbindelse med den nye skolestruktur blev der afsat 7 mio. kr. om året til IT-udvikling på folkeskoleområdet. Børn & Skole og IT-afdelingen har i fællesskab udarbejdet en plan for prioritering af it-midlerne i 2017 og 2018.

Planen baserer sig på en videreudvikling af de indsatser, der blev påbegyndt i 2016, og der er fokus på konkrete initiativer på såvel det IT-tekniske som det pædagogiske og didaktiske område. Planen har således en opmærksomhed på, at en investering i teknik alene ikke gør en forskel. Det skal suppleres med både implementeringsstøtte og støtte til det pædagogiske og didaktiske arbejde.

I planen prioriteres følgende områder:

- En fortsat god og tidssvarende IT-infrastruktur
- Opgradering af IT-arbejdspladserne på skolerne
- Effektiv, driftssikker og dynamisk installation, herunder styring af devices og applikationer
- Behov for kompetenceudvikling og implementeringsstøtte samt fokus på digitale læringsressourcer og læringsplatforme.

Det gælder, at elever på tværs af skolerne skal have samme muligheder for at anvende IT. Derfor er udgangspunktet i planen stadig, som i 2016, at der ses på det samlede antal enheder på skolen, der skal udskiftes, og ikke på hvad skolerne har i forvejen og måske har indkøbt ekstra af. Målet er, at ratio er den samme på alle skoler (altså hvor mange elever, der skal deles om en velfungerende enhed). For at give skolerne mulighed for at inddrage mere IT planlægges det, at en grundpakke af læringsressourcer, som bl.a. skal understøtte arbejdet med inklusion/skolen for alle, skal finansieres gennem provenuet.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Børn og Skole
Funktion	05.25.14 Integrerede daginstitutioner
Projekt	023 006 Sammenlægning af dagtilbud i Langå
Stednr. (S1/S2)	100/023006

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		5.000	5.000	5.000			15.000
Indtægter							
Netto		5.000	5.000	5.000			15.000

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Den 22. september 2017 blev der indgået forlig om budgettet for 2018 og overslagsårene 2019-2021.

Forligspartierne afsatte her en ramme på i alt 15 mio. kr. til en sammenlægning af daginstitutionerne i Langå. Dette giver en driftsbesparelse på 0,5 mio. kr. i 2021. Budgettet blev vedtaget i byrådet den 12. oktober 2017.

De tre eksisterende daginstitutioner i Langå; Skovtrolden, Fuglereden og Rubjerg Børnehave vil herefter blive samlet i en nybygget daginstitution.

4. Socialudvalget

Drift

Skattefinansieret anlæg

Ældreboliger

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Socialudvalget
Funktion	00.25.18 Servicearealer
Projekt	Ny Solstrålen/Vester Tværvej – etablering af servicearealer
Stednr. (S1/S2)	200/040019/006

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	900	102					1002
Indtægter		-608					-608
Netto	900	-506					394

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
06-03-17	1000	-600	
I alt			

Projektbeskrivelse

Ombygningen på Ny Solstrålen/Vester Tværvej er en del af boligplanen på socialområdet og forventes afsluttet i 2018.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Socialudvalget
Funktion	00.25.18 Servicearealer
Projekt	Ombygning Marienborgvej – etablering af servicearealer
Stednr. (S1/S2)	200/040019/006

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	266						266
Indtægter		-365					-365
Netto	266	-365					-99

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
06-02-17	266	-360	
I alt	266	-360	

Projektbeskrivelse

Ifølge boligplanen for socialområdet skal Kernen på Bocenter Marienborgvej ombygges, så der bliver plads til 10 almene boliger for ældre og handicappede. Med ombygningen etableres der eget badeværelse i hver bolig og bygningen bliver generelt renoveret. I tilknytning til boligerne etableres servicearealer. Projektet blev godkendt af byrådet den 6. februar 2017.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Socialudvalget
Funktion	00.25.18 Servicearealer
Projekt	Ombygning Harridslev – etablering af servicearealer
Stednr. (S1/S2)	200/040019/012

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	334						334
Indtægter		-405					-405
Netto	334	-405					-71

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
06-02-17	334	-400	
I alt			

Projektbeskrivelse

Ifølge boligplanen for socialområdet skal Kernen på Bocenter Harridslev ombygges, så der bliver plads til 10 almene boliger for ældre og handicappede. Med ombygningen etableres der eget badeværelse i hver bolig og bygningen bliver generelt renoveret. I tilknytning til boligerne etableres servicearealer. Projektet blev godkendt af byrådet den 6. februar 2017.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Socialudvalget
Funktion	05.38.59 Aktivitets- og samværstilbud (§104)
Projekt	Nyt aktivitetshus til handicappede
Stednr. (S1/S2)	200/040023

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	3.000	3.035	3.035				6.069
Indtægter							
Netto	3.000	3.035	3.035				6.069

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Som et led i handicapplanen for Randers Kommune 2016 blev der i forbindelse med budgetforliget for budget 2017-2020 afsat midler til etablering af et nyt aktivitetshus for borgere med udviklingshæmning, senhjerneskade, fysiske handicap, autisme og børn med handicap.

De fysiske rammer for det nye aktivitetshus bliver det eksisterende aktivitets- og samværstilbud på Dronningborg Aktivitetscenter. Udgifterne forbundet med etableringen er på 9 mio. kr., som udover renovering af bygningen vil omfatte forbedrede eller nye værkstedsfaciliteter.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Socialudvalget
Funktion	05.32.30 Ældreboliger
Projekt	Saldo boligplanen
Stednr. (S1/S2)	300/040017

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	10.308	3.485					13.793
Indtægter	-4.044	-2.073					-6.117
Netto	6.264	1.412					7.676

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
06-02-17	1.236		Overskud fra Marienborgvej
06-02-17	2.168		Overskud fra Harridslev
06-03-17		-2.025	Underskud fra Ny Solstrålen/Vester Tværvej
I alt	3.404	-2.025	

Projektbeskrivelse

Underskud på 2,0 mio. kr. fra anlægsprojektet på Ny Solstrålen/Vester Tværvej samt overskud på ombygningsprojekterne på Marienborgvej og Harridslev på hhv. 2,2 mio. og 1,2 mio. kr., som er flyttet til særskilt saldo på boligplan for socialområdet, således at projekterne går i nul. Restsaldo på 1.379 mio. kr. reserveres til fremtidige anlægsprojekter i boligplanen.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Socialudvalget
Funktion	5.32.30 Ældreboliger
Projekt	Ny Solstrålen/Vester Tværvej - boligdelen
Stednr. (S1/S2)	300/040019/006

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	20.330	2.318					22.648
Indtægter	-638						-638
Netto	19.692	2.318					22.010

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
06-03-17	22.637	-638	
I alt	22.637	-638	

Projektbeskrivelse

Ombygningen på Ny Solstrålen/Vester Tværvej er en del af boligplanen på socialområdet og forventes afsluttet i 2018.

I projektet etableres et bosted med 15 boliger til psykisk sårbare borgere. Der er tale om et erstatningsbyggeri for boligerne på Gudenåcentret.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Socialudvalget
Funktion	5.32.30 Ældreboliger
Projekt	Ombygning Marienborgvej - boligdelen
Stednr. (S1/S2)	300/040019/010

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	12.948	271					13.219
Indtægter	-3.398						-3.398
Netto	9.550	271					9.821

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
06-02-17	13.244	-3.398	
I alt	13.244	-3.398	

Projektbeskrivelse

Ombygning af Kernen på Bocenter Marienborgvej, således at der bliver 10 almene boliger for ældre og handicappede. Med ombygningen får boligerne eget badeværelse og en generel opdatering af bygningsarealerne.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Socialudvalget
Funktion	5.32.30 Ældreboliger
Projekt	Ombygning Harridslev - boligdelen
Stednr. (S1/S2)	300/040019/012

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	14.614	306					14.920
Indtægter	-2.665						-2.665
Netto	11.949	306					12.255

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
06-02-17	14.944	-2.665	
I alt	14.944	-2.665	

Projektbeskrivelse

Ombygning af Kernen på Bocenter Harridslev, således at der bliver 10 almene boliger for ældre og handicappede. Med ombygningen får boligerne eget badeværelse og en generel opdatering af bygningsarealerne.

5. Miljø- og teknikudvalget

Anlæg

Skattefinansieret anlæg

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	00.25 Faste ejendomme
Projekt	Pulje til byfornyelsesprojekter
Stednr. (S1/S2)	200/054000

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		7.000	7.800	7.800	7.800		30.400
Indtægter		-3.500	-3.900	-3.900	-3.900		-15.200
Netto		3.500	3.900	3.900	3.900		15.200

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Byrådet vedtog den 21. juni 2010 en byfornyelsesstrategi for Randers Kommune. Det blev endvidere tiltrådt, at der netto afsættes 3,5 mio. kr. årligt (pristalsreguleres – pt. 3,9 mio. kr.) til byfornyelsesprojekter, der kan lånefinansieres med 95 % af nettoudgifterne.

Byrådet har den 12. juni 2017 besluttet,

at byfornyelsesmidler i perioden 2017-2019 prioriteres til landdistrikterne og primært i geografisk afgrænsede områder, udpeget af miljø- og teknikudvalget og landdistriktsudvalget i fællesskab,

at der fremadrettet søges opstart af yderligere områdefornyelser svarende til, at der altid er 2 igangværende områdefornyelser afhængigt af omfang samt tilsagn om støtte fra staten, og

at der nedsættes et bygningsforbedringsudvalg, som kan meddele støtte for op til 300.000 kr. pr. år, og

Byfornyelsesprojekter omfatter følgende typer:

- Områdefornyelse – Fornyelse af nedslidte eller problemramte byområder
- Ordinær byfornyelse – Bygningsfornyelse og friarealforbedringer
- Grøn byfornyelse/friarealforbedring
- Kondemnering af sundhedsfarlige bygninger og frivillige nedrivninger

Områdefornyelsen i Øster Tørslev forventes afsluttet i 2017 efter at LAG-midler er modtaget sommeren 2017 efter 1½ års ventetid. Der er jf. byrådets beslutning igangsat proces med udvælgelse af nye byer til områdefornyelse.

Områdefornyelsen i Langå samt byfornyelsesforsøget "Vores Bredgade" er i gang. Der forventes i 2017 gennemført en række tiltag omkring borgerinddragelse og midlertidige aktiviteter i Bredgade, og stibro over banen er under etablering. Der er i 2016 truffet beslutning om byfornyelse/bygningsforbedring for Von Hatten Hus i Randers midtby. Projektet afventer fortsat godkendt finansieringsplan fra ejer, men forventes – når det opstartes - at vare 2-3 år.

Der er i 2012 truffet beslutning om byfornyelse/bygningsforbedring for den fredede bygning Svaneapoteket i Randers midtby. Byfornyelsen afventer fortsat en godkendt finansieringsplan fra ejer.

Hvis der kommer konkrete forslag til byfornyelsesprojekter eller områdefornyelse, vil projekterne blive forelagt byrådet til stillingtagen og evt. igangsætning.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	00.25 Faste ejendomme
Projekt	Langå, områdefornyelse
Stednr. (S1/S2)	200/054007

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	14.293	257					14.550
Indtægter	-3.938	-62					-4.000
Netto	10.355	195					10.550

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
02-03-15	12.000	-4.000	Langå, områdefornyelse
19-12-16	2.500		Stibro
I alt	14.500	-4.000	

Projektbeskrivelse

Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter har i april 2014 bevilliget 4 mio. kr. i støtte til områdefornyelse i Langå. Randers Kommune finansierer 8 mio. kr. Indsatsområderne skal styrke sammenhængen mellem by og natur, forskønne og forny bymidten og udvide udbuddet af aktiviteter i relation til Gudenåen for at styrke Langås potentiale som bosætningsby.

Områdefornyelsen består af fire delprojekter og hænger tæt sammen med forsøgsprojektet "Vores Bredgade". Områdefornyelsesindsatserne skal løfte Langå som helhed med en overordnet målsætning om at fremme Langås styrker som bosætningsby. Indsatserne bygger på eksisterende kvaliteter i Langå og skal tilsammen styrke sammenhængen mellem boligområder, station og naturen ved Gudenåen.

Delprojekterne er:

1. På tværs af jernbanen, hvor Randers Kommune i samarbejde med Banedanmark etablerer en bro, der forbinder Bredgade med Skovlystområdet. Broens første etape er fra banegårdspladsen til vandtårnet og finansieres af BaneDanmark, DSB og Randers Kommune og er under etablering. Den sidste del er fra vandtårnet til Skovlyst og finansieres af byfornyelsen/Randers Kommune. Broen udformes som en skov- og stibro og forventes etableret ultimo 2017/primio 2018.

2. Gudenåens potentialer – Å-aktiviteter ved Gudenåen, hvor områdefornyelsen skal forbedre adgangsforhold og aktivitetsmuligheder ved Gudenåen, hvilket vil både komme borgere og turister til gode, og dermed på én gang styrke byen som bosætningsby og danne grundlag for et bæredygtigt turisterhverv.

3. Midtbyen, hvor der etableres offentlige pladser, byrum og mødesteder med kvalitet i midtbyen. Denne del er i hovedtræk afsluttet.

4. Sikker skolevej, hvor der i 2016 er etableret en ca. 300 m cykelsti langs Randersvej, der er primær skolevej for den centrale del af Langå. Denne del er afsluttet.

Indsatsen sammentænkes med forsøgsprojektet "Vores Bredgade", hvor ministeriet har givet 4,5 mio. kr. til støtte af midlertidige tiltag og omdannelse.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	00.25 Faste ejendomme
Projekt	Forsøgsprojekt, Langå
Stednr. (S1/S2)	200/054008

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	4.340	160					4.500
Indtægter	-4.358	-142					-4.500
Netto	-18	18					0

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
02-03-15	4.500	-4.500	Udgiftsneutral for Randers Kommune
I alt	4.500	-4.500	

Projektbeskrivelse

Randers Kommune har fået bevilget 4,5 mio. kr. til byfornyelsesforsøg "Vores Bredgade" – genopdagelse af stationsbyens hovedgade.

Forsøget har tre hovedoverskrifter:

- Samskabelse – borgerinddragelse 1:1, der tager udgangspunkt i at arbejde videre med den igangværende proces fra den ordinære byfornyelse med udgangspunkt i frivilligheder og det lokale engagement.
- Midlertidige aktiviteter – mental omdannelse, der giver mulighed for at afprøve nye anvendelsesmuligheder af midlertidig karakter for at skabe liv og bæredygtige anvendelsesmuligheder.
- Gaderummets potentiale – fysisk omdannelse, hvor der lægges op til en omdannelse af Bredgades brede gadeprofil, så der kan etableres halvprivate forarealer foran boliger og udvidet parkerings- og udstillingsareal for butikker og byerhverv.

Projektet er igangsat i 2015, og der er i 2016 gennemført en række aktiviteter og midlertidige tiltag. Efter sommerferien 2017 etableres midlertidige anlæg i Bredgade, og i foråret 2018 forventes der igangsat permanente ombygninger.

Der er via forsøgsprojektet endvidere givet støtte til Station K, der giver mulighed for kreative og musikalske aktiviteter i den tidligere stationsbygning.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	00.25 Faste ejendomme m.fl.
Projekt	Bygningsvedligehold, central pulje
Stednr. (S1/S2)	200/058600

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		35.791	35.503	36.552	36.552		144.399
Indtægter							
Netto		35.791	35.503	36.552	36.552		144.399

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
12-10-17	35.791		Anlægsbevilling ifm. budgetvedtagelsen for budget 2018-21
I alt	35.791		

Projektbeskrivelse

Miljø og Teknik (Ejendomsservice) står for vedligeholdelsen af ca. 500.000 etage-m² kommunale bygninger. Den indvendige vedligeholdelse er pr. 1. juli 2015 overgået til Ejendomsservice, efter at enhederne selv har varetaget dette i nogle år. Bygningsvedligeholdelsen varetages af 4 medarbejdere, der i fællesskab prioriterer, hvilke opgaver der skal løses i den kommende periode.

Bygningsvedligeholdelsen styres med vedligeholdelsesprogrammet CareTaker, som indkøres i løbet af 2017. Prioriteringen af opgaverne tager udgangspunkt i at tag og fag har 1. prioritet, hvorefter øvrige midler anvendes, hvor behovet er størst.

De afsatte beløb dækker ikke hele udgiften til en forsvarlig bygningsvedligeholdelse, der skal derfor over tid forventes et større og større efterslæb, selvom økonomien på området blev bedre fra 2016. Når udviklingen er fulgt over et par år via CareTaker, kan der fremvises et præcist tal på, hvor stort efterslæb der er på denne opgave.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2018 er givet i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	00.25 Faste ejendomme m.fl.
Projekt	Pulje til energibesparende foranstaltninger
Stednr. (S1/S2)	200/058601

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		26.141	26.141	26.141	26.141		104.563
Indtægter							
Netto		26.141	26.141	26.141	26.141		104.563

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
12-10-17	26.141		Anlægsbevilling ifm. budgetvedtagelsen for budget 2018-21
I alt	26.141		

Projektbeskrivelse

Miljø og Teknik (Ejendomsservice) arbejder med energioptimering af i alt ca. 500.000 etage-m² kommunale bygninger.

Energipuljen anvendes til investeringer i energibesparende foranstaltninger. Kravet er, at investeringerne er rentable og anvendes til energioptimering af varmeanlæg, CTS, ventilationsanlæg, tekniske anlæg, bygninger med mere.

Ved renovering af tekniske anlæg søges der generelt løsninger, som er medvirkende til nedsættelse af energiforbruget, og der investeres i bygningsoptimering i forbindelse med ombygninger, istandsættelser med mere.

Alle offentlige bygninger over 50 m² er blevet energimærket i 2010. Der udarbejdes nye fra 2016. Energimærkerne bruges som guide til prioritering af energiprojekterne, så midlerne anvendes, hvor den største energibesparende effekt kan opnås

Opgaverne i forbindelse med puljen til energibesparende foranstaltninger varetages af Team Energi & Driftsoptimering i samarbejde med vedligeholdelsesteamet i Ejendomsservice. Team Energi & Driftsoptimering udgøres af 1 teamleder, 1 vedligehold- og 1 driftstekniker. Teamet udfører følgende opgaver: drift – service – vedligehold – energiprojekter – forbrug med mere.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2018 er givet i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	00.38 Naturbeskyttelse
Projekt	Naturforvaltningsprojekter mv., ramme
Stednr. (S1/S2)	200/052001

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		3.231	3.751	3.751	3.751		14.485
Indtægter							
Netto		3.231	3.751	3.751	3.751		14.485

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
12-10-17	3.231		Anlægsbevilling ifm. budgetvedtagelsen for budget 2018-21
I alt	3.231		

Projektbeskrivelse

Rammebeløb til projekter på natur- og miljøområdet.

Randers Kommune skal sikre rent drikkevand og sikre naturen, herunder udvikle nye og pleje eksisterende naturområder. De afsatte midler kan blandt andet anvendes til nye vådområdeprojekter, anlæg og renovering af stier, nye skove, fjernelse af spærringer i vandløb, genåbne rørlagte vandløbsstrækninger, etablere nye søer, forbedre tilstanden i eksisterende vandløb og søer, etablere afgrænsningsmuligheder på naturarealer, beskytte drikkevandet samt til information.

Rammen udgør ca. 3,7 mio. kr. pr. år. I forbindelse med budgetforliget for 2016-19 er rammen i 2016-18 nedsat med 0,5 mio. kr. til finansiering af en vandløbsmedarbejder samt i 2016 og 2017 med 0,375 mio. kr. til opmåling af vandløb.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2018 er givet i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	02.28 Kommunale veje
Projekt	Diverse vejprojekter, ramme
Stednr. (S1/S2)	200/058100

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		3.292	3.292	3.292	3.292		13.169
Indtægter							
Netto		3.292	3.292	3.292	3.292		13.169

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Rammebeløb til diverse udbygnings- og vedligeholdelsesprojekter på vejnettet. Det kan f.eks. være trafiksikkerhedsprojekter, kapacitetsforbedringer og lignende.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	02.28 Kommunale veje
Projekt	Sikre skoleveje, ramme
Stednr. (S1/S2)	200/058101

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		1.127	1.127	1.127	1.127		4.508
Indtægter							
Netto		1.127	1.127	1.127	1.127		4.508

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Rammebeløb afsat til gennemførelse af trafikikkerhedsprojekter f.eks. på skoleveje.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	02.28 Kommunale veje
Projekt	Anlæg af cykelstier, ramme
Stednr. (S1/S2)	200/058102

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		3.129	1.129	1.129	1.129		6.516
Indtægter							
Netto		3.129	1.129	1.129	1.129		6.516

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Byrådet vedtog i februar 2011 "Cykel og stiplan 2010", som er udmøntet i konkrete projekter eksempelvis cykelsti på sydsiden af Toldbodgade. Der er i 2016 udarbejdet en revideret prioriteringsliste for kommende cykelstiprojekter.

Midlerne skal anvendes til konkrete initiativer, der skaber mere trygge forhold for cykling til skole i landdistrikterne. Beløbet anvendes til nogle af de højst prioriterede cykelstier i stiplanen.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	02.22 Veje, fælles funktioner
Projekt	Private vejes istandsættelse
Stednr. (S1/S2)	200/058105

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		860	860	860	860		3.440
Indtægter		-860	-860	-860	-860		-3.440
Netto		0	0	0	0		0

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
12-10-17	860	-860	Anlægsbevilling ifm. budgetvedtagelsen for budget 2018-21
I alt	860	860	

Projektbeskrivelse

Istandsættelse af private fællesveje på de vejberettigedes regning. Projekter igangsættes efter afholdelse af vejsyn. Dispositionsrammen udgør årligt 0,86 mio. kr.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2018 er givet i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	02.28 Kommunale veje
Projekt	Byen til Vandet, opsparing til klimabro
Stednr. (S1/S2)	200/058110

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter			5.000	5.000			10.000
Indtægter							
Netto			5.000	5.000			10.000

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Klimabroen er en investering, som er altafgørende for at kunne udnytte pieren til byudvikling og som samtidigt muliggør andre byudviklingsprojekter, sikrer en bedre trafikafvikling, aflaster Randers Bro og klimasikrer dele af midtbyen og Tøjhushavekvarteret.

De forventede indtægter, som over tid genereres fra salg af byggeretter i Byen til Vandet, kan ikke i sig selv finansiere anlægsinvesteringen. Anlæg af Klimabroen forudsætter derfor en periode med betydelig opsparing til investeringen.

Midlerne er påbegyndelse af opsparingen til Klimabroen, og sammen med de i forvejen afsatte midler til Byen til Vandet, giver de rådige anlægsmidler mulighed for, at nødvendige investeringer i 1. etape af projektet kan finansieres.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	02.28 Kommunale veje
Projekt	Tre bydele uden støjgener, etape 2
Stednr. (S1/S2)	200/058201

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	13.382	1.811	1.811	1.811			18.815
Indtægter	-11.816	-1.585	-1.585	-1.585			-16.571
Netto	1.566	226	226	226			2.244

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
05-10-09	1.400	-1.400	Videreførelse af etape 1
22-03-10	1.400		Anlægsbevilling for 2010-2020, ej selvfinansieret
2011-'16	11.838	-10.427	Anlægsbevilling ifm. budgetvedtagelserne
12-10-17	1.811	-1.585	Anlægsbevilling ifm. budgetvedtagelsen for budget 2018-21
I alt	16.449	-13.412	

Projektbeskrivelse

Projektet "Tre bydele uden støjgener" har til formål at reducere trafikstøjen fra motorvejen på støjramte boliger i Helsted, Hornbæk og Vorup samt at skabe nye muligheder for at komme af med jord fra anlægsprojekter. Endvidere har projektet til formål at skabe nye rekreative områder.

Princippet i projektet er, at der bygges støjvolde med overskudsjord fra diverse byggeprojekter (fortrinsvis private, men også kommunale), der betaler en afgift for at komme af med jorden. Planen har således været, at projektet skulle hvile i sig selv. Det har vist sig ikke at holde helt stik, og der er derfor givet en tillægsbevilling til det årlige rådighedsbeløb på 0,14 mio. kr. jf. byrådsmødet d. 22. marts 2010.

Det oprindelige projekt indeholdt støjskærme, men da sådanne er meget kostbare og ikke kan forventes finansieret via afgifter fra overskudsjord, indeholder dette projekt ikke støjskærme, men alene støjvolde og lignende landskabelige bygværker.

Projektet forventes at løbe over 10 år. Den præcise varighed af projektet kan ikke forudsiges, da den i sagens natur afhænger meget af aktiviteten i byggeriet.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2018 er givet i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	02.28 Kommunale veje
Projekt	Udskiftning af gadelysarmaturer
Stednr. (S1/S2)	200/058235

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	13.325	13.641					26.966
Indtægter							
Netto	13.325	13.641					26.966

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
20-06-16	26.000		Udskiftning af natriumlyskilder
I alt	26.000		

Projektbeskrivelse

På baggrund af et EU-direktiv (245/2009), som pålægger kommuner at udfase gamle kviksølvlyskilder senest i 2015, godkendte byrådet den 23. april 2012 en belysningsplan. Planen beskriver bl.a. i hvilken takt udskiftningen skal ske. I samme forbindelse blev der godkendt et budget til udskiftning, hvor pengene skulle tilbagebetales igennem energibesparelser over en 25 års periode. Denne renovering er nu ved at være afsluttet.

Renoveringen omfattede ca. 2/3 af Randers Kommunes belysningsanlæg eller ca. 14.700 armaturer.

Den sidste 1/3 af belysningsanlæggene i Randers Kommune, ca. 6.800 armaturer, består af højtryksnatrium lyskilder (gult lys). Armaturerne med højtryksnatrium lyskilder er af forskellig alder og dermed kvalitet og driftsstabilitet. Disse lyskilder er ikke omfattet af EU direktivet og står ikke over for en udfasning. Det er således ikke et krav, at denne type lyskilde udfases pt.

Natriumlyskilder kan med fordel udskiftes til LED med en fordelagtig økonomi. Effektiviteten og lyskvaliteten på LED armaturer er blevet forøget, så selv større veje kan belyses med LED. Udskiftningen gennemføres over en 2 årig periode således, at der renoveres ca. 3.400 armaturer i 2017 og de resterende ca. 3.400 armaturer i 2018.

Udskiftningen lånefinansieres via den automatiske låneadgang til energibesparende foranstaltninger med en løbetid på lånet svarende til den forventede levetid af armaturerne på 25 år.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	02.28 Kommunale veje
Projekt	Forskønnelse af Midtbyen
Stednr. (S1/S2)	200/058248

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		2.000					2.000
Indtægter							
Netto		2.000					2.000

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Midlerne skal anvendes til renovering af belægninger på gangarealer i midtbyen samt et løft til pleje af midtbyens grønne arealer.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	02.28 Kommunale veje
Projekt	Støvjværn langs E45
Stednr. (S1/S2)	200/058249

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		2.000					2.000
Indtægter							
Netto		2.000					2.000

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Midlerne skal anvendes til kommunal medfinansiering af statens indsats for at dæmpe trafikstøjen fra E45 gennem Randers.

Finansloven for 2018 forventes at indeholde midler til en støjpulje, der skal være med til at etablere manglende støjskærme langs motorvejsnettet. De afsatte kommunale midler kan anvendes dels til kortlægning af støjbelastede boliger langs E45 i Randers og dels til medfinansiering af konkrete støjdæmningsprojekter.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	02.28 Kommunale veje
Projekt	Skovvangsvej i Assentoft
Stednr. (S1/S2)	200/058250

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		3.800					3.800
Indtægter							
Netto		3.800					3.800

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Assentoft er et attraktivt sted at bosætte sig, og inden for en forholdsvis kort årrække er en række nye boligområder skudt op. De mange nye boliger medfører naturligt, at der kommer mere trafik på vejnettet i området og dermed også på veje, hvor der færdes børn til og fra skole.

Der er derfor behov for at færdiggøre anlæg af Skovvangsvej ved at forlænge den eksisterende vej videre mod syd. Forlængelsen vil gøre det muligt for trafik fra specielt boligområderne i den østlige del af Assentoft og Drastrup til E45 at køre mere direkte til den sydlige omfartsvej og videre mod E45 uden at belaste de mere centrale veje i den vestligste del af området.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	02.28 Kommunale veje
Projekt	Gadebelysning i Kousted
Stednr. (S1/S2)	200/058251

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		450					450
Indtægter							
Netto		450					450

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Projektet omfatter etablering af vejbelysning i Kousted.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	02.32 Kollektiv trafik
Projekt	Udbyhøj Kabelfærge, dokning
Stednr. (S1/S2)	200/058502

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		50	3.400				3.450
Indtægter		-25	-1.700				-1.725
Netto		25	1.700				1.725

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Udbyhøj kabelfærge skal rutinemæssigt renoveres i tørdok i 2019. Bl.a. forventes motorerne at skulle renoveres/udskiftes. Derudover skal skibet hovedefterses og skader/slid udbedres.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	02.32 Kollektiv trafik
Projekt	Mellerup-Voer færgeren, renovering eller udskiftning af motor
Stednr. (S1/S2)	200/058503

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter				600			600
Indtægter				-300			-300
Netto				300			300

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Motoren på Mellerup-Voer færgeren forventes at skulle udskiftes eller hovedrenoveres i 2020. På dette tidspunkt har den gået ca. 30.000 timer, hvilket er det forventede maksimum for denne motortype.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	06.45 Administrativ organisation
Projekt	Byen til Vandet (Havne Omdannelse)
Stednr. (S1/S2)	200/054301

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	13.464	3.112	3.122	3.122	3.122		25.942
Indtægter	-1.650						-1.650
Netto	11.814	3.112	3.122	3.122	3.122		24.292

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
Før 2016	8.450	-1.650	Inklusiv projektledelse i 2015-18
06-03-17	800		Klimabroens placering
02-05-17	400		Forarbejde til masterplan for Busterminalen
22-05-17	50		Midlertidige installationer til FLODbadet
22-05-17	70		Byrumsmøbler samt formidling af Byen til Vandet
I alt	9.770	-1.650	

Projektbeskrivelse

Byrådet har i 2014 med Vision 2021 igangsat det ambitiøse byudviklingsprojekt "Byen til Vandet" for at binde Randers midtby sammen med åen og fjorden og give nye bo-, oplevelses- og aktivitetsmuligheder.

"Byen til Vandet" skal sikre nye byudviklingsmuligheder i Randers midtby og være med til at skabe vækst i hele Randers Kommune. Det er det største byudviklingsprojekt, kommunen nogensinde har stået overfor; et projekt, der vil kunne skabe unikke byggemuligheder og byrum og være med til at "brande" Randers som en attraktiv og dynamisk bosætnings- og erhvervsby lige midt i den unikke natur langs Gudenåen og Randers Fjord.

Forundersøgelsen for "Byen til Vandet" blev gennemført i 2015. Der blev herefter gennemført en større borgerinddragelsesproces i august til oktober 2015, og på baggrund heraf valgte byrådet i januar 2016, at tre scenarier fra forundersøgelsen skulle undersøges nærmere.

Der blev herefter gennemført en undersøgelse af veje og broer samt en undersøgelse af potentialer for øget befolkningstilvækst.

Byrådet har i foråret 2017 besluttet, at byudviklingen skal ske på baggrund af scenarie 4a med en klimabro for enden af pieren. Der er igangsat en række undersøgelser, herunder af klimabroens præcise placering, fremtidige organisationsformer, tids- og etapeplan samt miljøforhold.

Undersøgelserne forventes forelagt til politisk stillingtagen ultimo 2017.

Der er netto afsat et budget vedrørende projekt Byen til Vandet på 24,3 mio. kr. i 2011-2021. Budgettet kan anvendes til infrastruktur, byrum, ombygninger og midlertidige aktiviteter som en del af omdannelsen, men også til borgerinddragelse og projektudvikling med henblik på at opfylde

byrådets vision om at forbinde byen med vandet. Det kan f.eks. være forlængelse af Østervold til vandet. Østervold er den centrale akse i byens udvikling som omdrejningspunkt mellem middelalderbyen, Thors Bakke, Jens Otto Krags Plads og en ny bydel på havnen. En forlængelse mod havnen kan skabe direkte forbindelse mellem byen og vandet.

Byrådet bevilligede i juni 2016 midler til en midlertidig lukning af Havnegade – Havnegadeparken - ud for Østervold for at skabe en grøn forbindelse til havnen, og der er i 2017 givet støtte til kommunikation omkring FLODbad og Byen til Vandet.

Midlerne kan også anvendes til præcisering af og videre detaljering af resultaterne af forundersøgelsen, processen, herunder borgerinddragelse og projektledelse samt til midlertidige anlæg i forbindelse med omdannelsen og til mindre ombygninger og projektudvikling i midtbyen som f.eks. bilfri Sløjfe og opdatering af gågaderne.

Sideløbende med Byen til Vandet gennemføres EU-projektet Coast2Coast Climate Change for klimabåndet, der har til formål at undersøge, hvordan Randers midtby og Byen til Vandet kan klimasikres, samtidig med at der ikke skabes barrierer mellem by og vand.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	06.45 Administrativ organisation
Projekt	Byen til Vandet 2016
Stednr. (S1/S2)	200/054302

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	2.586	4.645	4.619	4.619	9.238		25.707
Indtægter							
Netto	2.586	4.645	4.619	4.619	9.238		25.707

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Byrådet har i 2014 med Vision 2021 igangsat det ambitiøse byudviklingsprojekt "Byen til Vandet" for at binde Randers midtby sammen med åen og fjorden og give nye bo-, oplevelses- og aktivitetsmuligheder.

"Byen til Vandet" skal sikre nye byudviklingsmuligheder i Randers midtby og være med til at skabe vækst i hele Randers Kommune. Det er det største byudviklingsprojekt, kommunen nogensinde har stået overfor; et projekt, der vil kunne skabe unikke byggemuligheder og byrum og være med til at "brande" Randers som en attraktiv og dynamisk bosætnings- og erhvervsby lige midt i den unikke natur langs Gudenåen og Randers Fjord.

Forundersøgelsen for "Byen til Vandet" blev gennemført i 2015. Der blev herefter gennemført en større borgerinddragelsesproces i august til oktober 2015, og på baggrund heraf tog byrådet i januar 2016 stilling til, hvilke scenarier fra forundersøgelsen, som skal undersøges nærmere og konkretiseres i den videre proces. Efter nærmere undersøgelser af potentialer for befolkningstilvækst samt nye veje og broer valgte byrådet i foråret 2017, at der skal arbejdes videre med scenarie 4a med en klimabro.

Der er nu igangsat nærmere undersøgelser af bl.a. placering af klimabro, tids- og etapeplan, økonomimodel samt organisationsmuligheder.

I budgetårene 2016-21 er der reserveret i alt 25,7 mio. kr. til at understøtte de forberedende aktiviteter samt de første anlægsaktiviteter på området. Rammen videreføres efter 2020 med 9,2 mio. kr. årligt.

Af budgetforligsteksten for budget 2016-2019 fremgår følgende: I forbindelse med at byrådet foretager et valg af de forskellige scenarier [for Byen til vandet] vil forligspartierne mødes for at drøfte, hvordan beløbet kan udmøntes.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Miljø og Teknik
Funktion	06.45 Administrativ organisation
Projekt	Klimabåndet
Stednr. (S1/S2)	200/054303

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	592	1.795	204	204	128	128	3.051
Indtægter	-610	-610		-610	-610	-610	-3.051
Netto	-18	1.185	204	-406	-482	-482	0

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
06-03-17	3.051	-3.051	C2C CC C16 Klimabåndet
I alt			

Projektbeskrivelse

Randers Kommune er sammen med Region Midtjylland og andre kommuner blevet udvalgt til at modtage EU LIFE-støtte til klimatilpasningsprojekter under Coast to Coast Climate Challenge (herefter kaldet C2C CC).

Randers Kommune har budt ind med 3 delprojekter, herunder Klimabåndet under Byen til Vandet med titlen "Klimatilpasning som drivkraft for innovativ byudvikling i Randers midtby". Klimabåndet er i byudviklingsprojektet Byen til Vandet betegnelsen for en zone på ca. 8,8 km langs Gudenåen og Randers Fjord i området omkring Randers midtby fra Hvidemølleområdet i vest til spidsen af Pieren i øst. Klimabåndet støttes med ca. 3,0 mio. kr. fra EU over 6 år til undersøgelser, afholdelse af et internationalt udbud om indhold og udformning samt etablering af et "showroom" med eksempler på realisering mv.

Målsætningen for C2C CC er at skabe innovative og visionære løsninger, der kan eksemplificeres og adapteres i andre lignende havne- og kystbyer i EU. Projektet skal opsøge den nyeste viden og arbejde sammen med nationale og internationale aktører for at finde frem til de bedste og mest innovative klimatilpasningsløsninger. Målet for delprojektet Klimabåndet er at skabe merværdi i nye løsninger, så de direkte fysiske og visuelle adgange til vandet bevares samt så klimatilpasningen spiller sammen med byudviklingsprojektet Byen til Vandet. De nye klimatilpasningsløsninger må ikke blive nye barrierer mellem byen og vandet i form af diger, volde, mure og nye bygninger på høje sokler, men løsningerne skal tænkes sammen med byrum, byliv og adgange til naturen og vandet. Projektets samlede resultat vil være at udvikle en "værktøjskasse" med de bedste og mest innovative klimatilpasningsløsninger, der sikrer beskyttelsen af Randers by. Værktøjsskassen vil kunne bruges ved realisering af "Byen til Vandet" og samtidig kunne bruges af andre byer.

6. Kultur- og fritidsudvalget

Anlæg

Skattefinansieret anlæg

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Kultur og Fritid
Funktion	00.32.31, Stadion og idrætsanlæg
Projekt	Anlægspulje til idrætsformål 2018
Stednr. (S1/S2)	200/061038

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		6.082	6.082	1.082	1.082		14.326
Indtægter							
Netto		6.082	6.062	1.082	1.082		14.326

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
12-10-17	1.082		Anlægsbevilling ifm. budgetvedtagelsen for budget 2018-21
I alt			

Projektbeskrivelse

I budgetforliget 2013-15 blev der afsat en anlægspulje på 1 mio.kr. årligt til løbende reovering og udvikling af kommunale udendørs idrætsanlæg.

Den konkrete anvendelse af puljen på 1 mio.kr. besluttes af Kultur- og Fritidsudvalget.

Forligspartierne ser frem til i næste byrådsperiode at drøfte og planlægge visionerne for fremtidens idrætsfaciliteter i Randers kommune. Drøftelserne vil tage udgangspunkt i de undersøgelser, der er under udarbejdelse i samarbejde med idrættens organisationer. Forligspartierne har et stort ønske om at finde løsninger på udfordringerne i blandt andet Dronningborg, Korshøj-området, Hornbæk, Stevnstrup, Langå samt Krstrup. Med henblik på at understøtte udviklingen er forligspartierne enige om at forhøje den i budgettet afsatte anlægspulje til breddeidræt med 5 mio. kr. årligt i 2018 og 2019.

I forbindelse med udmøntningen af anlægspuljen ønsker forligspartierne, at der også henses til de mindre idrætter - specielt dem som i dag tiltrækker forholdsvis få unge, som eksempelvis motorsport, kampsport, roning og kajak. Forligspartierne ønsker at i alt ca. 3 mio. kr. af midlerne målrettes hertil. Herudover er forligspartierne enige om, at der forlods reserveres 300.000 kr. fra puljen til nærmere undersøgelse af behovet for idrætsfaciliteter i Dronningborgområdet.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb på 1,082 mio. kr. i 2018 er givet i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Kultur og Fritid
Funktion	00.32.31, Stadion og idrætsanlæg
Projekt	Ombygning af Vorup Skoles idrætshal, Voruphuset
Stednr. (S1/S2)	200/061036

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	3.500	1.000					4.500
Indtægter							
Netto	3.500	1.000					4.500

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
27-03-17	3.500		Anlægsbevilling godkendt af byrådet
I alt	4.500		

Projektbeskrivelse

Det er besluttet at gymnastikbygningen ved Vorup skole skal ombygges og renoveres, så den fremover kan fungere som forenings/borgerhus for lokalområdet.
Der er afsat 3,5 mio. til projektet.

Henover sommeren 2017 har forvaltningen været i dialog med en arbejdsgruppe bestående af borgere og foreninger fra lokalområdet. Arbejdsgruppen er nået frem til en prioriteringsliste vedrørende renovering og ombygning og gymnastikbygningen ved Vorup skole – bygningen kaldes Voruphuset.

Til realisering af det samlede projekt og flere af de opstillede ønsker er forligspartierne enige om at afsætte yderligere 1 mio. kr. i 2018.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Kultur og Fritid
Funktion	03.22.18, Idrætsfaciliteter for børn og unge
Projekt	Breddeidrættens faciliteter 2018
Stednr. (S1/S2)	200/061037

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		2.367	2.367	2.367	2.367		9.468
Indtægter							
Netto		2.367	2.367	2.367	2.367		9.468

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
12-10-17	2.367		Anlægsbevilling ifm. budgetvedtagelsen for budget 2018-21
I alt	2.367		

Projektbeskrivelse

Byrådet har siden 2010 årligt afsat et beløb til forbedring af breddeidrættens faciliteter. Dette omhandler indendørs og udendørs kommunale anlæg samt foreningsejede og selvejende haller og andre idrætsfaciliteter. Der kan være tale om forbedring af eksisterende faciliteter eller etablering af helt nye anlæg som f.eks. kunstgræsbane, motionsstier og foreningsbaserede fitnesscentre.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløbet i 2018 er givet i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Kultur og Fritid
Funktion	03.22.18, Idrætsfaciliteter for børn og unge
Projekt	BMX-bane ved Langvang
Stednr. (S1/S2)	200/061039

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		1.500					1.500
Indtægter							
Netto		1.500					1.500

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Udendørsidræt er i god vækst. Forligspartierne vil med etableringen af en BMX-bane ved Langvang understøtte denne udvikling samtidig med, at stedet bliver et endnu større og stærkere kraftcenter for hele bydelen.

Forligspartierne afsætter 1,5 mio.kr. til projektet i 2018.

7. Sundheds- og omsorgs- udvalget

Anlæg

Skattefinansieret anlæg

Ældreboliger

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Sundhed og omsorg
Funktion	00.25.18, driftssikring af boligbyggeri
Projekt	Huset Nyvang, servicearealer (tidligere Fremtidens Plejehjem)
Stednr. (S1/S2)	070018

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	17.684						17.684
Indtægter		-2.466					-2.466
Netto	17.684	-2.466					15.218

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
07-03-16	12.400	-2.400	
17-05-16	5.100		
I alt	17.500	-2.400	

Projektbeskrivelse

Til byrådets møde den 7. marts 2016 blev det besluttet at iværksætte byggeri af 60 kommunale, almene plejeboliger med tilhørende servicearealer – beliggende på Rindsvej.

Efterfølgende blev det til byrådet den 17. maj 2016 besluttet at afsætte yderligere 5,1 mio. kr. til anskaffelse af diverse velfærdsteknologiske løsninger – herunder døgnrytmebelysning. Udgiften afdrages over 3 år af omsorgsområdet med 1,7 mio. kr. årligt i årene 2019-2021.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Sundhed og omsorg
Funktion	05.32.32, pleje og omsorg mv. af ældre og handicappede
Projekt	Møllevang demenslandsby
Stednr. (S1/S2)	070020

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	2.000	2.026	1.013				5.039
Indtægter							
Netto	2.000	2.026	1.013				5.039

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
06-03-17	2.000		
I alt	2.000		

Projektbeskrivelse

Antallet af demente borgere er stigende, og gruppen er udsat. Der er behov for at udvikle nye metoder og indsatser, som endnu bedre kan understøtte de demente og deres pårørende.

Der er afsat en ramme på 2 mio. kr. i hvert af årene 2017 og 2018 samt 1 mio. kr. i 2019 til at omdanne rækkehusene og Center Møllevang til "Landsbyen Møllevang". Formålet er at skabe mulighed for et liv med selvstændighed og livskvalitet for beboere med demens i trygge og attraktive rammer.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Sundhed og omsorg
Funktion	05.32.30, ældreboliger
Projekt	Huset Nyvang, 60 ældreboliger (tidligere Fremtidens Plejehjem)
Stednr. (S1/S2)	300/070019

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter	101.326	19.392					120.718
Indtægter	-10.143						-10.143
Netto	91.183	19.392					110.575

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
07-03-16	108.628	-10.863	
06-06-16	500		Flyttet fra skattefin. Jf. 1. budgetopfølgning 2016
I alt	109.128	-10.863	

Projektbeskrivelse

Til byrådets møde den 7. marts 2016 blev det besluttet at iværksætte byggeri af 60 nye kommunale, almene plejeboliger med tilhørende servicearealer – beliggende på Rindsvej.

8. Landdistriktsudvalget

Anlæg

Skattefinansieret anlæg

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Landdistriktsudvalget
Funktion	00.25.13 Faste ejendomme
Projekt	Pulje til indsats mod dårlige boliger
Stednr. (S1/S2)	200/010001

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		1.243	1.243	1.243	1.243		4.972
Indtægter		-547	-547	-547	-547		-2.188
Netto		697	697	697	697		2.788

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
Før 2015	14.696	-6.486	Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2009-2015
08-10-15	4.191	-3.329	Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2016
19-12-16	1.600	-1.100	BY pkt. 418 Langå områdefornyelse, stibro
13-10-16	1.207	-539	Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2017
12-10-17	1.243	-547	Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2018
I alt	22.937	-12.001	

Projektbeskrivelse

Byrådet har den 2. juni 2009 besluttet at afsætte midler til indsats for dårlige boliger, skæmmende bygninger og udenomsarealer i Randers Kommune.

Formålet er at sikre beboerne liv og helbred samt undgå, at de dårlige boliger får en afsmittende effekt i kvarteret eller lokalområdet og som følge heraf flere dårlige boliger.

Byrådet har den 12. juni 2017 iværksat en forstærket indsats for bedre boligkvalitet, forskønnelse og bosætning i landdistrikterne i Randers Kommune. Her samtænkes indsatsen med den øvrige byfornyelse, som målrettes landdistrikterne:

- Opkøb af nedslidte ejendomme beliggende i byer med færre end 3.000 indbyggere eller i det åbne land, når opkøbet sker med henblik på nedrivning eller istandsættelse.
- Tilskud til private ejeres fjernelse af ophobet skrot og affald.
- Tilskud til nedrivning af tomme erhvervsbygninger i små byer med under 3.000 indbyggere.
- Tilskud til nedrivning af en beboelsesejendom.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2018 er givet i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Anlægsbudget 2018-2021

Udvalg	Landdistriktsudvalget
Funktion	06.48.68 Erhvervsudvikling, turisme og landdistriktsområder
Projekt	Liv i landsbyerne - bredbåndsfond
Stednr. (S1/S2)	200/080001

Rådighedsbeløb (1.000 kr.)

	Før 2018	2018	2019	2020	2021	Efter 2021	I alt
Udgifter		2.000	2.000				4.000
Indtægter							
Netto		2.000	2.000				4.000

Anlægsbevilling (1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Bemærkninger
I alt			

Projektbeskrivelse

Randers Kommune har siden 2015 arbejdet på at forbedre den digitale infrastruktur i Randers Kommune. Adgang til højhastighedsbredbånd er et vigtigt rammevilkår for bosætning og erhverv. Via etablering af en bredbåndskordinator, midler til medfinansiering af bredbåndprojekter til regeringens bredbåndspulje og et intelligent udbud af Randers Kommunes wan-forbindelser er der allerede skabt resultater med indsatsen.

Erhvervs- og udviklingsstaben udarbejder i 1. kvartal 2018 en strategi og handlingsplan for den fremadrettede indsats i 2018 og 2019.